

ISSN 1648-0066

LIETUVOS Farmacijos žinios

Lithuanian Pharmaceutical News

3-4 2003

Vytautas Sedelskis
(su gelių puokšte, centre)
kolegų būryje,
2000 m.

(plačiau apie
jubiliatą skait-
ykite
20 psl.)

To paties vienuolyno vaistinės oficina. Paveikslo autorius – Jef Lambeaux (1890 m.). Abu paveikslo eksponuojami Antverpeno Karališkajame meno muziejuje.

Vienuolyno vaistinės vaistų gamybos vaizdelis Šv. Jono ligoninėje Bruge mieste (Belgija). Paveikslo autorius – Philip-Jacques van Bree (1850 m.)

*Mokykla, mokykla, mokykla,
Tebesi mums miela ir sava,
Lyg antrieji namai, lyg geroji mama
Vis kvieti ir dar lauki visada, visada.*

*Nebėr gimtų sodybų, nebėr mielų namų.
Tave tarsi jaunystėj tik vieną terandu.
Iš šulinio kieme, greta prie jazminų,
Ne tik prisiminimus, stiprybę aš semiu...*

O tėviške!

*O tėviške, laukų drugeli margas,
Jau tavo pieva – mano atmintis,
Kur tu skraidai lengva spalvinga
Kaip atlaidų skarelė parugėm.
Justinas Marcinkevičius*

*O tėviške – tiesių asfaltų gausme,
Užgriauto šulinio juoda akie,
Gandalizdi ant telefono stulpo,
Elektros lempomis sutrumpinta naktie.*

*O tėviške – duonute gatava pirktime,
Tranzistorine gatava daina.
Apžėlusi, įrėmintą teleekrane,,0
Į mikrofoną ūkianti burna.*

*O tėviške – laisva visais kanalais,
Pražydusi visokiom sekso formom.
Stebiesi, vargše, net išbalusi
Savom naujom moralės normom.*

*O tėviške, vagių ir sukčių iškamuota,
Bet jų teises aukštai iškėlusi.
Pati kaip Juozapota net pamėlusi
Su meilės šypsena veide.*

*Provizorius Kęstutis Orinas, Alytus
2003-08-07*

„Lietuvos farmacijos žinios“ –
tai Lietuvos farmacijos sąjungos
periodinis žurnalas,
skirtas farmacijos specialistams,
tęsia „Farmacijos žinių“
(1923–1940)
tradicijas

REDAKcinė KOLEGIJA:

Kaune

L. Akramas, R. Balanaškie, A. Baranauskas, Z. Barsteigienė, A. Gendrolis, L. Ivanauskas, M. Jakimavičius, Ž. Martinėnas, V. Petrikaitė, R. Radžiūnas, V. Skyrius, P. Vainauskas, Vilniuje

B. Karnickienė, J. Mikalauškie, E. Tarasevičius (redaktorius), R. Žukienė,

Panevėžyje – V. Kriaučiūnienė, Alytuje – K. Orinas, Šiauliuose – L. Rulinskas, Klaipėdoje – D. Varvolytė, Čikagoje – J. Kalvaitis, Niujorke – A. Lukoševičius

REDAKCIJOS ADRESAS:

Universiteto g. 2, 2024 Vilnius,
tel. 8-5-2628758,
faksas 8-5-2628758
el. paštas: LFSpharm@takas.lt

Straipsnių autorių nuomonė gali nesutapti su redakcijos nuomone.
Recenzuojame tik mokslinius straipsnius.
Rankraščių negražiname.

© „Lietuvos farmacijos žinios“,
2003, Nr. 3-4 (185-186)
SL 171. 1995 m. 9 sp. I.
Tiražas 800 egz. Užsakymo Nr. .

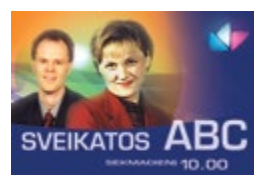
Numerį parengė LFS leidybos centras,
Universiteto g. 2, 2024 Vilnius.

Spausdino XXX

TURINYS

3–4 / 2003

- 5 Kas Kur Kada
- 6 Iš LFS veiklos
- 7 Svarstome įstatymo projektą
- 10 Jubiliejai
- 33 Ką rašė „Farmacijos žinios“...
- 41 Jubiliejai
- 44 Minčių aruodas
- 45 Išėję Anapilin
- 46 Laiškai į redakciją
- 47 Ką rašo Lietuvos spauda
- 57 Laiškai į redakciją
- 58 Oficiali kronika
- 64 Iš LFS veiklos
- 65 Pro Memoria
- 68 Kas Kur Kada

✂ rugsėjo 24-26d. Vilniuje įvyko Pasaulio banko ir SAM organizuota konferencija tema: „Vaistai ir medicinos technologijos: svarbūs sveikatos sistemos kaštų veiksniai“. Jos metu pranešimus skaitė Pasaulio banko sveikatos sektoriaus ir PSO ekspertai. Vaistų politikos ir kitose sesijose buvo pateikti išsamūs duomenys apie Nacionalinės vaistų politikos būtinumą kiekvienoje šalyje, apie vaistų kainų reguliavimą Europoje, apie generinių vaistų politiką, apie pasaulines vaistų prieinamumo problemas, apie nešališką vaistų kainodarą, apie paralelinį vaistų importą, apie didmenininkų ir vaistinininkų problemas, apie farmakoekonomikos taikymą, apie vaistų kokybės užtikrinimą. Pranešimus išklusė ne tik Lietuvos medikų ir farmacininkų atstovai, bet ir Kaukazo bei Vidurio Azijos šalių atstovai. Įdomiausių pranešimų santraukas pateiksime LFŽ skaitytojams kituose mūsų žurnalo numeriuose.

✂ rugsėjo 25 d. Vilniuje Farmacijos rūmuose įvyko Lenkijos Lodzės vaivadijos vaistinininkų delegacijos susitikimas su LFS nariais. Kolegos iš Lenkijos papasakojo apie pasiekimus ir problemas kurios egzistuoja kaimyninėje šalyje. Jie domėjosi farmacijos sektoriaus būkle Lietuvoje, teiravosi apie farmacijos veiklą reguliuojančius teisės aktus. Lietuvos vaistinininkai atsakė į daugelį pateiktų klausimų. Diskusijos metu buvo nutarta užmegzti glaudesnius ryšius dalyvaujant konferencijose ir suvažiavimuose. Draugiškoje aplinkoje buvo pareikštos mintys apie būsimą įstojimą į Europos Sąjungą ir su tuo susijusias tarptautinio bendradarbiavimo perspektyvas. Susitikimo metu svečiai įteikė sveikinimą Lietuvos vaistinininkams nuo 2000 Lodzės vaivadijos kolegų.

✂ spalio 9–11d. Helsinkyje įvyko EuroPharm Forumo 12-sis metinis susirinkimas bei Profesinio tobulinimo konferencija. Šiame Forume dalyvavo 28 Europos šalių farmacijos profesinių organizacijų atstovai (įskaitant LFS prezidentą). Profesinio tobulinimo dienos konferencijoje pranešimus padarė PSO atstovė A. Šačkutė apie neinfekcinių ligų pasaulinę ir Europos problemą, apie Suomijos vaistinėse vykdomą farmacinės rūpybos patirtį kalbėjo Kuopio universiteto mokslininkė M. Airaksinen. Apie vaistų informacijos ir konsultavimo patirtį Šiaurės šalyse bei farmacijos vystymo strategiją Jungtinėje Karalystėje kalbėjo kolegos iš Danijos ir Anglijos. Apie gydytojų ir vaistinininkų bendradarbiavimo patirtį Austrijoje išsamų pranešimą padarė H. Cabana. Konferencijos dalyviai galėjo susipažinti ir su stendiniais pranešimais, skirtais vykdomiems projektams nušviesti. Antroji Forumo diena buvo skirta

metiniam EuroPharm Forumo organizacijos veiklos vertinimui, pajamų ir išlaidų sąmatos patvirtinimui, naujų metinių mokesčių sistemos pristatymui. Beje, mūsų organizacijai 2004 m. teks mokėti 1200 eurų mokestį, kuris padidės palyginus su šiais metais net 200 eurų. Antroji dienos pusė buvo skirta šešių vykdomų projektų apžvalgai. Daugelio Europos šalių vaistinės vykdo šiuos projektus: „Diabeto rūpyba“, „Hipertenzijos rūpyba“, „Rūkymo stabdymas“, „Astmos rūpyba“, „Vaistinininkai ir HIV/AIDS“, „Klausk apie savo vaistus“. Norėčiau pakviesti kolegas iš stabiliai dirbančių vaistinių palaipsniui įsijungti į minėtų projektų vykdymą ir Lietuvoje. Pradžiai jau buvo padaryta kelioms vaistinėms sutikus pradėti vykdyti „Hipertenzijos rūpybos“ projektą, kuris gana sėkmingai vyksta kaimyninėje Latvijoje. Su įdomesne minėto Forumo medžiaga supažindinsime LFŽ skaitytojus kituose žurnalo numeriuose.

12th Annual Meeting of EuroPharm Forum
Helsinki 9-11 October 2003

Forumo dalyviai susipažįsta su stendiniais pranešimais

EuroPharm Forumo prezidentė E. Terasalmi (centre) su kolegomis Sveikatos ministerijoje priėmimo metu

Mieli kolegos!

Gerbiami farmacijos įmonių vadovai!

Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) valdyba maloniai kviečia Jus dalyvauti	15.15 – 15.35	Vaistų gamintojų kompanijų naujausi pasiekimai (po 10 min)
LIETUVOS FARMACIJOS SĄJUNGOS XVIII SUVAŽIAVIME	15.35 – 15.50	Baltijos šalių vaistų rinkų apžvalga <i>Arvydas Pačkauskas</i>
Suvažiavimas vyks 2003 m. spalio 25 d., šeštadienį, Kaune , Eivenių 2 (Kauno medicinos universiteto mokomojo laboratorinio korpuso Aktų salėje).	15.50 – 16.05	Lietuvos farmacija prieš 85-erius metus <i>Regina Žukienė</i>
Išsamesnę informaciją galima gauti LFS raštinėje (tel./faks.: 8-5-262 87 58), el. paštas: LFSpharm@takas.lt).	16.05 – 16.35	Vaistų gamintojų kompanijų naujausi pasiekimai (po 10 min)
	16.35 – 16.55	Pertraukėlė
	16.55 – 17.10	Diskusijos
	17.10 – 17.30	Suvažiavimo dokumentų priėmimas
	17.30 – 17.40	LFS XIX suvažiavimo pirmininko rinkimai
	17.40 – 17.50	Suvažiavimo uždarymas
	18.00 – 18.30	Koncertas
	19.00	Vakaronė

LFS XVIII suvažiavimo PROGRAMA Kaunas

2003 m. spalio 25 d.

09.15 – 09.50	Suvažiavimo dalyvių registracija
10.00 – 10.40	Suvažiavimo atidarymas. Sveikinimai
10.40 – 11.20	LFS veikla Lietuvoje ir tarptautinis bendradarbiavimas <i>Eduardas Tarasevičius</i>
11.20 – 11.35	Farmacijos teisės aktų rengimo būklė Lietuvoje <i>Linus Mažeika</i>
11.35 – 11.50	Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos veikla integruojantis į ES <i>Vytautas Basys</i>
11.50 – 12.10	Pertraukėlė
12.10 – 12.25	Vaistų prekybos organizavimo naujovės Europos šalyse <i>Stefan Flug</i>
12.25 – 12.40	Valstybinės ligonių kasos ir vaistinių bendradarbiavimas <i>Algis Sasnauskas</i>
12.40 – 13.30	Diskusijos
13.30 – 15.00	Pietų pertrauka
15.00 – 15.15	Vaistininko profesijos diplomo pripažinimas ES <i>Irma Medžiaušaitė</i>

INFORMACIJA SUVAŽIAVIMO DALYVIAMS

Suvažiavimo dalyvio registracijos mokestis: 20 Lt – LFS nariui; 80 Lt – ne LFS nariui; 10 Lt – studentams ir nedirbantiems pensininkams. LFS Garbės nariams – nemokamai.

Šis mokestis skirtas apmokėti suvažiavimo organizacines išlaidas, informacinę medžiagą, gaiviuosius gėrimus, susitikimo vakaronę. Šį mokestį, o taip pat metinį (2003 m.) LFS nario mokestį (50 Lt) prašome pervesti į **LFS (kodas 9066702) AS 60000269219 Vilniaus banko Naujamiesčio filiale, kodas 70440** ir registracijos metu pateikite pavedimo kopiją. Suvažiavimo metu grynai pinigai nebus renkami.

Maloniai prašome įmonių vadovus pagal Paramos sutartį paremti suvažiavimą, kuriame dalyvaus Jūsų darbuotojai, pervedant lėšas į aukščiau nurodytą sąskaitą. Jei parama virš 200 Lt, tai įmonės Vadovas svečio teisėmis kviečiamas dalyvauti suvažiavimo darbe.

Suvažiavimo metu vaistų gamintojai eksponuos naujausius farmacinius preparatus.

LFS suvažiavimo Organizacinis komitetas

Projektas 2

LIETUVOS RESPUBLIKOS VAISTININKŲ RŪMŲ ĮSTATYMAS

2003 m.....d. Nr.
Vilnius

1 SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis
Šis Įstatymas nustato Lietuvos vaistininkų rūmų (toliau – Rūmų) vykdomas funkcijas, jų veiklos ir valdymo ypatumus.

2 straipsnis. Lietuvos vaistininkų rūmų samprata

1. Rūmai yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kuris vienija vaistininkus bei įgyvendina jų savivaldą. Rūmų kaip juridinio asmens teisinė forma yra asociacija.

2. Rūmų veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos teisės aktai, Asociacijų įstatymas, kiek šis įstatymas nenustato kitaip, bei Rūmų statutas.

3 straipsnis. Rūmų uždaviniai

Rūmai:

1) įgyvendina vaistininkų savivaldą ir koordinuoja jų veiklą;

2) vykdo sveikatos sistemos strateginius uždavinius farmacinės paslaugos teikimo gyventojams srityje;

3) koordinuoja ir skatina veislininkystės Lietuvos Respublikoje plėtrą, užsiima gyventojų švietimu, vaistininkų profesiniu mokymu ir kvalifikacijos kėlimu, sveikatinimo kultūros ugdymu;

4) skatina vaistininkų profesinę etiką, leidžia jos kodeksą ir prižiūri kodekso nuostatų laikymosi.

4 straipsnis. Rūmų funkcijos ir teisės

1) Rūmų funkcijos:

1) kontroliuoti, kad Rūmų nariai deramai atliktų savo profesines pareigas, laikytųsi Vaistininkų profesinės etikos kodekso bei Rūmų statuto;

2) teisės aktų nustatyta tvarka išduoti Rūmų nariams licencijas vaistininko praktikai, sustabdyti ar panaikinti licencijų galiojimą;

3) teisės aktų nustatyta tvarka išduoti licencijas vaistinėms;

4) derinant su universitetais spręsti vaistininkų formalaus ir neformalaus švietimo klausimus;

5) spręsti farmacinės veiklos efektyvumo klausimus;

6) organizuoti visuomenės medicininių švietimų;

7) teikti Sveikatos apsaugos ministerijai duomenis apie vaistininko praktikai išduotas licencijas, vaistinėms išduotas licencijas ar

kitus su Rūmų veikla susijusius duomenis; 8) organizuoti ir vykdyti savo narių kvalifikacijos kėlimą.

2. Rūmai gali atlikti ir kitas Rūmų statute numatytas funkcijas.

3. Rūmai, vykdydami savo uždavinius ir funkcijas, turi teisę:

1) teisės aktų nustatyta tvarka rinkti, kaupti ir apibendrinti informaciją apie vaistininkų praktiką;

2) gauti iš Rūmų narių informaciją, susijusią su jų vaistininko praktika;

3) teikti paslaugas Rūmų statuto nustatyta tvarka ir imti už jas mokestį pagal tvarką, nustatytą teisės aktais;

4) ginti savo narių teises, teikti jiems visokeriopą pagalbą sprendžiant vaistininkų profesinius, socialinius, ekonominius ir kitus klausimus;

5) atstovauti savo narių interesams valstybės bei savivaldybių institucijose sprendžiant farmacinės veiklos organizavimo, finansavimo, kainodaros ir kitus klausimus;

6) organizuoti kursus, seminarus ir kitus vaistininkų mokymo ir kvalifikacijos kėlimo renginius;

7) plėtoti ir remti prioritetines farmacijos mokslo kryptis, tirti vaistininkų paklausą, dalyvauti rengiant švietimo įstaigų vaistininkų studijų programas;

8) užsiimti kita įstatymų leidžiama veikla.

5 straipsnis. Rūmų teritoriniai skyriai

1. Rūmai turi savo teritorinius skyrius – Rūmų filialus.

2. Teritorinių skyrių skaičius ir jų veiklos teritorijos nustatomos, atsižvelgiant Lietuvos administracinį-teritorinį suskirstymą. Jų funkcijas ir uždavinius, valdymą, teises ir pareigas, atskaitomybę ir kita nustato Rūmų statutas bei teritorinių skyrių nuostatai.

II SKIRSNIS NARYSTĖ

6 straipsnis. Rūmų nariai

1. Rūmų nariu gali tapti asmuo, turintis vaistininko išsilavinimą. Narystė Rūmuose yra savanoriška, ji apima asmenis, turinčius teisę verstis vaistininko praktika Lietuvos respublikoje, neatsižvelgiant į tai, ar jie verčiasi vaistininko praktika, ar moksline, pedagogine, ar kita veikla.

2. Norintys tapti Rūmų nariais šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys Rūmų tarybai pateikia prašymą ir kitus Rūmų statuto nustatytus dokumentus. Rūmų taryba ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šių dokumentų gavimo dienos priima sprendimą dėl narystės Rūmuose ir ne vėliau kaip per 7 dienas raštu praneša apie tai pareiškėjui.

3. Vaistininkas yra laikomas Rūmų nariu nuo Rūmų tarybos sprendimo įrašyti asmenį į Rūmų narių sąrašą priėmimo dienos.

4. Rūmų tarybos atsisakymas įrašyti ar išbraukti vaistininką iš Rūmų narių sąrašo turi būti motyvuotas. Rūmų tarybos atsisakymas priimti vaistininką į Rūmų narius gali būti skundžiamas įstatymų nustatyta tvarka.

7 straipsnis. Rūmų narių teisės ir pareigos

1. Rūmų narys turi teisę:

1) dalyvauti ir balsuoti visuotiniame narių susirinkime;

2) rinkti ir būti išrinktas į Rūmų organus;

3) gauti informaciją apie Rūmų veiklą;

4) naudotis Rūmų teikiamomis paslaugomis;

5) kreiptis su prašymais, paklausimais bei skundais į Rūmų organus;

6) apskųsti teismui Rūmų organų ir komisijų sprendimus;

7) teikti Rūmų organams pasiūlymus ir pastabas dėl Rūmų veiklos.

2. Rūmų nariai turi ir kitų šiame įstatyme, taip pat Rūmų statute bei Vaistininkų profesinės etikos kodekse nustatytų teisių.

3. Rūmų narys privalo:

1) nustatytu laiku mokėti Rūmų nario mokestį;

2) laikytis Rūmų statuto bei Vaistininkų profesinės etikos kodekso;

3) pranešti Rūmų tarybai apie savo vaistininko praktikos vietos pasikeitimus;

4) ne rečiau kaip vieną kartą per 5 metus pateikti Rūmams savo Kvalifikacijos kėlimą liudijančius dokumentus (pažymėjimus, sertifikatus) ir (ar) jų kopijas. Kvalifikacijos kėlimo tvarką nustato Rūmų taryba;

5) vykdyti kitas pareigas, kurias nustato Rūmų statutas bei Vaistininkų profesinės etikos kodeksas.

III SKIRSNIS RŪMŲ STEIGIMAS, VALDYMAS IR TURTAS

8 straipsnis. Rūmų organai

1. Rūmų organai yra:

1) visuotinis narių susirinkimas;

2) Rūmų taryba;

3) Vaistininkų garbės teismas;

4) revizijos komisija;

5) šio Įstatymo 13 straipsnyje nustatytos komisijos.

2. Tie patys asmenys vienu metu negali būti Rūmų tarybos, revizijos komisijos ar vaistininkų garbės teismo nariais.

9 straipsnis. Visuotinis narių susirinkimas

1. Visuotinis narių susirinkimas yra aukščiausiasis Rūmų organas.

2. Visuotinis narių susirinkimas:

1) ruošia, tvirtina ir keičia Rūmų statutą;

2) renka ir atšaukia Rūmų tarybą;

3) renka ir atšaukia revizijos komisiją ir Vaistinininko garbės teismo 6 narius, tvirtina jų nuostatus;

4) priima sprendimus dėl teritorinių skyrių steigimo, tvirtina jų nuostatus nuostatų pakeitimus;

5) nustato Rūmų nario mokesčio dydį;

6) tvirtina Rūmų biudžetą;

7) tvirtina Vaistinininkų profesinės etikos kodeksą;

8) priima sprendimą dėl Rūmų reorganizavimo, likvidavimo ar pertvarkymo;

9) svarsto Rūmų revizijos komisijos pateiktą išvadą dėl Rūmų finansinės veikios ataskaitos;

10) sprendžia kitus šiame įstatyme bei Rūmų statute nurodytus klausimus.

3. Visuotinis narių susirinkimas yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė visų narių. Sprendimai, išskyrus nurodytą šio straipsnio 1 dalies 9 punkte, priimami paprasta balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemiamas yra Rūmų prezidento balsas.

4. Sprendimas reorganizuoti, likviduoti ar pertvarkyti Rūmus yra priimamas ne mažesne kaip 2/3 visų visuotiniame narių susirinkime dalyvavusių narių balsų dauguma.

5. Jeigu visuotiniame narių susirinkime nėra kvorumo, Rūmų statuto nustatyta tvarka ne vėliau kaip po vieno mėnesio turi būti sušauktas pakartotinis susirinkimas. Jis turi teisę priimti sprendimus neįvykusio susirinkimo darbotvarkės klausimais, nepaisant dalyvaujančių narių skaičiaus.

6. Rūmų statute gali būti nustatyta, kad vietoj visuotinio narių susirinkimo šaukiamas narių įgaliotinių susirinkimas (konferencija), kuris vykdo šiame straipsnyje ir kitas įstatymo visuotiniam narių susirinkimui nustatytas funkcijas. Narių įgaliotinių susirinkimo (konferencijos) dalyvių skaičių, atstovavimo principus nustato Rūmų statulas.

10 straipsnis. Lietuvos vaistinininkų rūmų taryba

1. Rūmų taryba yra Rūmų valdymo organas.

2. Rūmų tarybą sudaro 21 narys. Juos ketverių metų laikotarpiui iš Rūmų narių renka visuotinis narių susirinkimas, išskyrus teritorinių skyrių atstovus, kurie yra Rūmų tarybos nariai *ex officio*.

3. Rūmų tarybos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 1/2 visų jos narių, o priimti sprendimai yra teisėti, jeigu už juos balsuoja ne mažiau kaip pusė posėdyje dalyvaujančių narių. Jeigu balsai pasiskirsto po lygiai, lemiamas yra

Rūmų prezidento balsas.

4. Be Civilinio kodekso ir Asociacijų įstatymo valdymo organui priskirtų funkcijų, Rūmų taryba:

1) nagrinėja prašymus dėl narystės Rūmuose ir priima sprendimus dėl asmens įrašymo į Rūmų narių sąrašą, tvarko Rūmų narių sąrašą;

2) steigia vaistinininkų licencijavimo, vaistinių licencijavimo komisijas, tvirtina jų nuostatus ir darbo tvarką;

3) užtikrina informacijos apie Rūmų veiklą viešumą ir prieinamumą;

4) organizuoja Rūmų narių kvalifikacijos kėlimą;

5) nustato Rūmų nario mokesčio mokėjimo tvarką,

5. Atlikdama savo funkcijas, Rūmų taryba turi teisę:

1) reikalauti iš Rūmų narių informaciją, susijusią su jų vaistinininko praktika;

2) dalyvauti visų valstybinių institucijų darbo grupių ar komisijų darbe rengiant teisės aktų, reglamentuojančių vaistinių veiklą ar farmacinės paslaugos teikimą gyventojams, projektus.

6. Rūmų taryba turi ir kitų Rūmų statute nustatytų funkcijų ir teisių.

11 straipsnis. Rūmų revizijos komisija

1. Rūmų revizijos komisija yra Rūmų kontrolės organas, kurį iš Rūmų narių renka visuotinis narių susirinkimas. Rūmų revizijos komisija sudaroma iš 15 narių.

2. Rūmų revizijos komisija:

1) tikrina Rūmų finansinę veiklą;

2) tikrina Rūmų teritorinių skyrių finansinę veiklą;

3) teikia Rūmų narių visuotiniam susirinkimui Rūmų finansinės veiklos tikrinimo išvadas, šios veiklos ataskaitų įvertinimą.

4) atlieka kitas šiame įstatyme ir Rūmų statute numatytas funkcijas.

3. Rūmų revizijos komisijos darbo tvarką nustato komisijos veiklos nuostatai.

12 straipsnis. Rūmų garbės teismas

1. Rūmų garbės teismas yra Rūmų organas, kuris, vadovaudamasis šiuo įstatymu, Vaistinininkų profesinės etikos kodeksu ir savo veiklos nuostatais, nagrinėja Rūmų narių drausmines bylas dėl Vaistinininkų profesinės veiklos etikos kodekso pažeidimų.

2. Rūmų garbės teismą sudaro devyni nariai. Rūmų garbės teismo nariais gali būti asmenys, turintys ne mažesnę kaip 7 metų vaistinininko darbo patirtį. Kitus reikalavimus asmenims, kurie gali būti renkami Rūmų garbės teismo nariais ir kurie yra renkami visuotinio narių susirinkimo, nustato Rūmų statulas.

3. Rūmų garbės teismo narius renka visuotinis Rūmų narių susirinkimas. Garbės

teismo narius visuotiniam narių susirinkimui pasiūlo Rūmų teritoriniai skyriai.

4. Susirinkę į pirmą posėdį, garbės teismo nariai renka jo pirmininką ir sekretorių.

5. Rūmų garbės teismo narių kadencijos trukmė – dveji metai. Tie patys asmenys Rūmų garbės teismo nariais gali būti renkami ar skiriami ne ilgiau kaip dvi kadencijas iš eilės.

6. Rūmų garbės teismas gali nagrinėti bylas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 2 trečdaliai narių bei teismo pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo. Teismo sprendimai priimami balsuojant, sprendimai priimami paprasta balsų dauguma. Pasiskirsčius balsams po lygiai, lemiamas yra Garbės teismo irmininko balsas.

7. Visi Rūmų garbės teismo posėdžiai yra protokoluojami, Rūmų nariai turi teisę susipažinti su protokolų įrašais.

13 straipsnis. Rūmų komisijos

1. Vaistinininkų licencijavimo komisija yra nuolat veikianti Rūmų tarybos sudaryta komisija, kuri teisės aktų nustatyta tvarka išduoda licencijas maistinininko praktikai, sustabdo licencijos galiojimą arba jį panaikina.

2. Vaistinių licencijavimo komisija yra nuolat veikianti Rūmų tarybos sudaryta komisija, ji teisės aktų nustatyta tvarka išduoda licencijas vaistinėms.

3. Kiekviena šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų komisijų yra sudaroma iš 7 asmenų; ne mažiau, kaip keturi iš jų privalo turėti 5 ar didesnę vaistinininko praktikos stažą, į vaistinininkų ir vaistinių licencijavimo komisijas privalo būti įtraukiami asmenys su teisiniu išsilavinimu.

4. Licencijavimo komisijų finansavimo tvarką nustato Rūmų taryba.

5. Rūmų komisijų sprendimai priimami visų atitinkamos komisijos narių balsų dauguma. Rūmų komisija sprendimus priima Rūmų vardu.

6. Rūmų komisija, priėmusi sprendimą išduoti, sustabdyti ar panaikinti licencijos galiojimą, privalo per penkias darbo dienas šį sprendimą įrašyti į licencijų registrą. Informacija apie licencijos išdavimą, jos galiojimo sustabdymą ir panaikinimą teisės aktų nustatyta tvarka perduodama juridinių asmenų registrai.

7. Duomenis apie licencijų išdavimą, galiojimo sustabdymą ar panaikinimą Rūmai skelbia teisės aktų nustatyta tvarka.

8. Rūmų komisijų sprendimai gali būti apskundžiami per vieną mėnesį nuo atitinkamo Rūmų sprendimo gavimo dienos Administracinių bylų (eisenos, įstatymo nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Rūmų turtas

1. Rūmų turtą sudaro:

1) narių mokesčiai ir kitos tikslinės

įmokos;

2) pajamos už suteiktas paslaugas;

3) valstybės ir savivaldybių tikslinės paskirties lėšos;

4) fizinių ir juridinių asmenų neatlygintinai perduotos lėšos ir turtas;

5) kredito įstaigų, palūkanos už saugomas lėšas;

6) skolintos lėšos;

7) kitas teisėtai įgytas turtas ir lėšos.

2. Rūmai turi teisę gauti valstybės turtą panaudos sutarties pagrindu.

IV SKIRSNIS RŪMŲ NARIŲ DRAUSMINĖ ATSAKOMYBĖ

15 straipsnis. Drausminės bylos iškėlimas Rūmų nariui ir jos nagrinėjimas

1. Už Farmacinės veikios įstatymo, šio įstatymo ar Vaistinininkų profesinės etikos kodekso pažeidimus Rūmų nariui gali būti iškelta drausminė byla.

2. Sprendimą iškelti drausminę bylą priima Rūmų taryba.

3. Per 14 dienų nuo sprendimo iškelti drausminę bylą priėmimo dienos byla perduodama nagrinėti Rūmų garbės teismui.

4. Rūmų nario drausminės bylos nagrinėjamos pagal tvarką, patvirtintą visuotinio narių susirinkimo.

16 straipsnis. Nuobaudos ir kiti Rūmų garbės teismo priimami sprendimai

1. Už pažeidimus, nurodytus šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje, Rūmų garbės teismas gali skirti šias nuobaudas, skatinančias laikytis Vaistinininkų etikos kodekso:

- 1) įspėjimą;
- 2) papeikimą;

Tam pačiam asmeniui – Rūmų nariui – pakartotinai padarius pažeidimus, Rūmų garbės teismas turi teisę siūlyti pašalinti asmenį iš Rūmų narių.

2. Rūmų garbės teismas už Lietuvos Respublikos teisės aktų nesilaikymą taip pat gali priimti sprendimą dėl drausminių nuobaudų:

1) telkti siūlymą šio Įstatymo 13 straipsnyje nurodytoms Rūmų komisijoms sustabdyti licencijos vaistinininko praktikai galiojimą iki 1 metų;

2) teikti siūlymą šio Įstatymo 13 straipsnyje nurodytoms Rūmų komisijoms panaikinti licencijos vaistinininko praktikai galiojimą su pašalinimu iš Rūmų narių ar be jo.

3. Rūmų garbės teismas, priėmęs sprendimą skirti šio straipsnio 1 dalyje nurodytas nuobaudas arba šio straipsnio 2 dalyje nurodytą sprendimą, privalo per 10 dienų nuo atitinkamo sprendimo priėmimo dienos pateikti jį Rūmų tarybai ir šio Įstatymo 13 straipsnyje nurodytoms Rūmų komisijoms.

4. Rūmų garbės teismo sprendimai gali būti apskūsti per 1 mėnesį nuo atitinkamo

sprendimo Rūmų nariui įteikimo dienos įstatymų nustatyta tvarka.

5. Nuobaudų galiojimo terminas – 1 metai.

V SKIRSNIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei:

1. Pasiūlyti Vyriausybei iki 2003 m. lapkričio 1 d. parengti ir pateikti Seimui svarstyti šiuos įstatymų projektus:

1) Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo;

2) Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo.

2. Pasiūlyti Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai iki 2003 m. lapkričio 1 d. parengti

ir patvirtinti šio Įstatymo įgyvendinimui reikalingus teisės aktus.

18 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis Įstatymas, išskyrus šio Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktus, 15 straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktus, 3 dalį, 13 ir 17 straipsnius, įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.

2. Šio Įstatymo 4 .straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktai, 15 straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktai, 3 dalis ir 13 straipsnis įsigalioja 2004 m. balandžio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos respublikos Seimo priimtą Įstatymą

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

Projektą teikia Sveikatos reikalų komiteto nariai

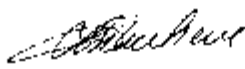
Dangutė Mikutienė

Puozas Raistenskis

Audrius Klišonis

Juozas Matulevičius

Visvaldas Nekrašas

	
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO SVEIKATOS REIKALŲ KOMITETAS	
Lietuvos Farmacijos sąjunga Lietuvos vaistinininkų sąjunga Lietuvos provincijos vaistinių asociacijai Vaistinių asociacijai "Provitavens"	
2003-10-05 Nr. VI-S-343	
DĖL VAISTININKŲ RŪMŲ ĮSTATYMO PROJEKTO	
Seime yra registruotas Lietuvos Respublikos Vaistinininkų rūmų įstatymo projektas Nr. IXP-2846(2). Projektą įsąjūčiai 2003-10-24 pateikti savo išvados ir pasiūlymus dėl šio projekto. PRIEDĖJAMA Lietuvos Respublikos Vaistinininkų rūmų įstatymo projektas Nr. IXP-2846(2), 4 lapai.	
Pagarbiai,	
Komiteto pirmininkas	 D. Mikutienė
A. Benetienė, 259-68 85	
1. Telefonas: 8-6-224 496 2. Faksas: 8-6-224 496	1. Telefonas: 8-6-224 496 2. Faksas: 8-6-224 496

Vienas žymiausių Lietuvos farmacininkų-provizorius, medicinos mokslų daktaras, Rusijos Federacijos Mediko-techninių Mokslų Akademijos tikrasis narys

Henrikas

Dūdėnas

šiemet gruodžio 3 d. sukanka 70 metų.

Lietuvos farmacijos sąjungos valdyba džiaugiasi provizoriaus, medicinos mokslų daktaro Henriko Dūdėno dideliu indėliu į Lietuvos farmacijos, ypač jos pramonės vystymą, moksliniais darbais, racionalizaciniais pasiūlymais, išradimais vaistų technologijos srityje, pedagogine veikla ir linki stiprios sveikatos, ryžto, energijos ir dar daug nuveikti mūsų Tėvynės ir farmacijos labui.

Ilgų ir laimingų Jums gyvenimo metų!

Artėjančio Jubiliejaus proga pakalbino me gerbiamą Jubiliatą:

Papasakokite apie pirmuosius savo gyvenimo žingsnius.

Gimiau nuostabiausiame Lietuvos kampelyje - mėlynų ežerų ir ošiančių girių krašte, Zarasų rajono Butoniškių kaime. Mano tėvas Edvardas Dūdėnas buvo kaimo pradžios mokyklos mokytojas, mama Marija Šumanaitė šeimininkavo namuose ir augino mus - septynetą vaikų. Be to, tėvai turėjo ir nedidelį ūkį - 7 ha žemės, kas buvo įprasta to meto kaimo mokytojų šeimose.

Mano tėvas buvo gimęs Daugpilyje, nes senelis dirbo Daugpilio geležinkelio stoties viršininku.

Mūsų šeima buvo gausi. Augome trys broliai ir keturios seserys. Aš buvau vyriausias, todėl nuo mažens buvau pratinamas prie darbo. Turėjau padėti šeimininkauti, prižiūrėti gyvulius, dirbti žemės ūkio darbus ir, aišku, padėti mažesniems už save.

Tėvai įdiegė mums pareigos ir atsakomybės jausmą, skatino mokytis, nugalėti pasitaikančias gyvenime kliūtis. "Nors ir sunku, bet reikia kopti į kalną", - sakė man tėvas.

Šeima buvo labai religinga. Besimokydamas Smalvų pradžios mokykloje ir Zarasuose, ir aš patarnaudavau mišioms.

Tėvai dėjo visas pastangas, kad mes mokytumėmės, įsigytume profesiją. Ir ačiū jiems, šeši baigėme aukštąjį mokslo, o vienas - profesinę techninę mokyklą.

Baigęs Smalvų pradžios mokyklą, mokiausi Zarasų gimnazijoje. Buvau sportininkas, turėjau dviračių sporto pirmą atskyri,

slidinėjimo - antrą, todėl pavasarį ir rudenį dviračiu, žiemą - slidėmis dažnai po pamokų skubėdavau namo, nors žiemai tėvai išnuomodavo Zarasuose kambarį. Kad tėvams būtų lengviau, vasaromis užsidirbdavau pinigų, dirbdamas pionierių stovykloje.

Kodėl pasirinkote farmacijos studijas?

Jų nesirinkau. Į Farmacijos fakultetą pakliuvau atsitiktinai. Norėjau tapti gydytoju, tačiau per stojamuosius egzaminus nesurinkau reikiamo balų skaičiaus. Pasiūlė tapti kandidatu ar studijuoti farmaciją.

Tačiau, nors farmacijos srityje man sekėsi, jei reikėtų studijuoti iš naujo, vėl rinkčiausi mediciną.

Studijų metu, kad galėčiau pragyventi, teko dirbti. Dirbau inžinieriumi sporto draugijoje "Spartakas". Todėl negalėjau dalyvauti instituto visuomeniniame gyvenime, o kartais tekdavo praleisti ir paskaitas. Nežinodami tikrosios to priežasties, kai kurie dėstytojai manęs nemėgo. Baigus institutą, charakteristikoje pažymėjo, kad aš netinku dirbti vadovaujant darbą - neturiu organizacinių sugebėjimų.

Kaip klostėsi Jūsų tolimesnis gyvenimas?

Baigus institutą, mane paskyrė į Telšius. Buvau neseniai vedęs. Žmona studijavo Kauno politechnikos instituto trečiame kurse, todėl prašiau, kad paliktų Kaune, kur turėjome ir gyvenamąjį plotą - gyvenome pas žmonos tėvus. Tačiau skirstymo komisija su mano prašymu nesutiko. Pasakė, kad žmona gali studijuoti ir neakivaizdiniu būdu.

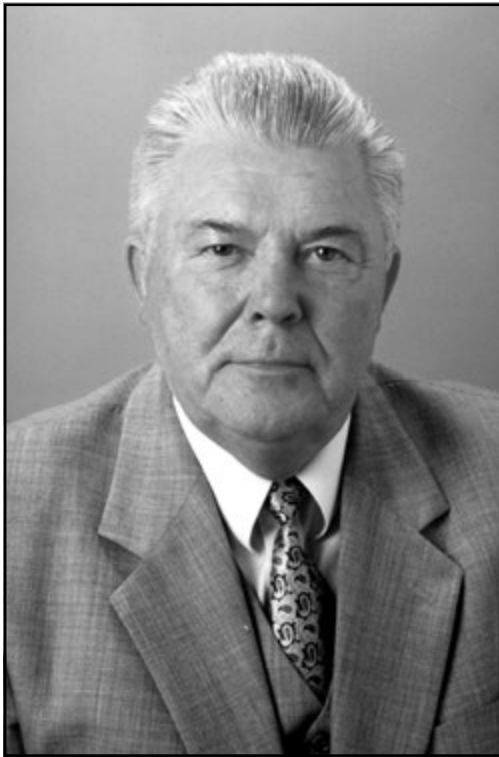
Telšiuose vaistinėje vietos nebebuvo. Vyriausiosios farmacijos valdybos (VVF) Klaipėdos skyriaus valdytojas P. Baltranas mane paliko dirbti Klaipėdoje, vaistinės Nr.143, kurios vedėja buvo provizorė J. Radvilaitė, analitiku.

Čia teko dirbti visus vaistinės darbus. Tačiau po keturių mėnesių pasisekė gauti Švėtežerio vaistinės, esančios Lazdijų rajone, vedėjo vietą. Vis tiek buvo arčiau Kauno, kur augo sūnus Virgilijus. Po metų persikėliau į Kauną ir porą metų dirbau vaistinės Nr.63 (vedėja provizorė Manasevičienė) receptaru. Tuo pačiu metu dėsčiau Kauno medicinos mokykloje būsimiesiems farmacininkams chemiją, farmakologiją ir Kauno medicinos instituto (dabar - universitetas) studentams medprekių mokslą.

1962 metais pradėjau dirbti Kauno vaistų sandėlyje skyriaus vedėju, o nuo 1964 iki 1967 m. dirbau Kauno specializuotos parduotuvės "Medtehnika" valdytoju.

Kaip matote, teko visapusiškai susipažinti su vaistinės ir vaistų sandėlio darbu, dirbti įvairiose pareigose.

Didžiausia Jūsų darbingo gyvenimo dalis buvo skirta Lietuvos pramoninei

vaistų gamybai. Ką nuveikėte šioje srityje?

1967 m. pradžioje mane pasikvietė VVF viršininkas Jonas Eišvydis ir pasiūlė chemijos farmacijos fabriko "Sanitas" direktoriaus pareigas. Fabrikas tuo metu buvo didžiausia Lietuvos vaistų pramonės įmonė.

Su šiuo pasiūlymu sutikau ir įmonės direktoriumi dirbau 20 metų. Taip tapau vaistų pramonės specialistu. "Sanito" kolektyvas buvo geras, darbštus. Fabrikas plėtėsi, augo, buvo baigiamas statyti naujas modernus ampulių cechus. Tačiau buvo ir nesklandumų. Prieš mane 23 metus dirbęs direktoriumi S. Kuntoras kolektyvo buvo mėgiamas, labai demokratiškas darbininkams. Kolektyvo senbuviai į mane iš pradžių žvelgė su nepasitikėjimu, nes gamyboje patirties neturėjau, be to, didelį dėmesį reikėjo skirti ampulių cecho statybos užbaigimui. Cechas turėjo gaminti per metus 150 milijonų ampulių. Tuo metu tai atrodė milžiniška gamybos apimtis. Cecho statybą užbaigėme ir viskas pradėjo eiti savo ritmu.

Valstybinė plano komisija kasmet planuodavo vis didesnes gamybos apimtis. Jų vykdymui reikėdavo ieškoti naujų resursų, tobulinti technologijas, sudaryti tinkamas gamybinės sąlygas.

Tais pačiais 1967 metais įrengėme kartonažo barą, kad galėtume patys gaminti pakavimo dėžutes. 1968 metais įsteigėme gatavų vaistų, gaminamų pagal ekstemporalią vaistinių receptūrą, skyrių. 1971-1972 m. rekonstravome ir išplėtėme Galeno - fasavimo cechą, energetinį fabriko ūkį, mechanines dirbtuves, sandėlius.

Fabriko mechanikai, vadovaujami gabių racionalizatorių Vl. Dambrausko ir M. Tamašausko, didžiąją dalį fabriko įrengimų, aparatūros gamino patys, nes Sovietų Sąjun-

Kauno vaistinės Nr. 63 kolektyvas. H. Dūdėnas – viršuje. 1961 m.

goje įrengimai medicinos pramonei beveik nebuvo gaminami, o pirkti jų užsienyje nebuvo lėšų.

Pastatėme sporto salę, įrengėme gražią konferencijų salę. Fabrikas turėjo ir gerą valgyklą.

Man rūpėjo fabriko perspektyva. Mačiau, kad be rimto mokslinio tiriamojo darbo neišsiversime, nes reikėjo ruošti patiems ir techninę dokumentaciją, gamybos reglamente. Todėl įkūrėme eksperimentinę fabriko laboratoriją, pakvietėme į darbą gabius specialistus, mokslininkus J. Grinevičių, A. Puodžiūną ir kitus, kvietėme bendradarbiauti KMI Farmacijos fakulteto dėstytojus.

1972 m. "Sanite" įrengėme mokomąją tiriamąją KMI Farmacijos fakulteto bazę - laboratorijas pramoninei vaistų technologijai ir farmakognozijai.

Prie Centrinės - eksperimentinės laboratorijos buvo įkurta ampulių cecho mikrolinija, kurioje buvo gaminamos naujų gaminių eksperimentinės partijos, nuodingi preparatai, ir liofilizacijos baras. Ėmėms kurti bičių produktų, polimerinių plėvelių su aktyviomis medžiagomis technologiją.

Didelis dėmesys fabrike buvo skiriamas ir socialiniams, buitiniams darbuotojų reikalams. Fabrike veikė vakarinė vidurinė mokykla, kurią baigė net 96 "Sanito" darbuotojai. Turėjome poilsinę Palangoje, vaikų stovyklą Birštone, stengdavomės darbuotojus aprūpinti butais.

Fabrike veikė meninės saviveiklos kolektyvai: vyrų ir moterų ansambliai, kurie užimdavo prizines vietas ne tik miesto, bet ir respublikinėse apžiuose, sudarydavome jiems sąlygas išvykti koncertuoti ir į socialistines šalis.

1980 metais chemijos farmacijos fabriko "Sanitas" tapo visasąjungine įmone, kaip tai atsitiko?

Aukšta darbo kultūra "Sanitas" seniai garsėjo Sovietų Sąjungoje, dažnai mus

aplankydavo Medicinos pramonės įmonių, institutų atstovai. Jis patiko ir Cheminių biologinių junginių mokslinio tyrimo institutui, kuriam vadovavo akademikas L. Piruzijanas, turėjęs daug pažinčių Sovietų Sąjungos vyriausybėje. Jam prašant SSSR Ministrų Tarybos Pirmininkas pasirašė nutarimą, kuriuo "Sanitas" perduodamas SSSR Medicinos pramonės ministerijai ir tampa instituto eksperimentine baze. Nuo tada įmonė tapo Eksperimentine gamykla "Sanitas".

Aišku, Lietuvos nuomonės dėl fabriko perdavimo niekas neklausė.

1983 metais už farmacijos pramonės plėtojimą, mokslinę veiklą bei pedagoginį darbą Jums buvo suteiktas Nusipelnusio provizoriaus vardas. Jūsų kraitėje daug mokslinių straipsnių, išradimų ir racionalizacinių pasiūlymų. Kodėl Jūs ėmėtės mokslinės veiklos, juk turėjote daug darbo

Sporto varžybų nugalėtojų apdovanojimas.

vadovaudamas įmonei?

Norėdamas būti geru specialistu, privalai visą gyvenimą mokytis, siekti daugiau žinių, tobulėti. Aš irgi norėjau gilinti specialybės žinias, tuo labiau, kad dirbau dar ir pedagoginį darbą. Mokiausi neakivaizdinėje KMI aspirantūroje, parengiau ir 1983 m. balandžio 22 d. Charkovo visasąjunginiame chemijos ir vaistų technologijos mokslo tyrimo instituto Mokslinėje taryboje apgyniau disertaciją "Vaistinės medžiagos raudonosios vilklės patologinei terapijai sukūrimas ir tyrimas" farmacijos mokslų kandidato laipsniui. 1990 m. KMI (tuomet vadinosi - akademija) suteikė docento vardą, o 1993 m. kovo mėn. Lietuvos Mokslo Taryba po nostrifikacijos man patvirtino medicinos m. daktaro laipsnį ir mokslinį docento vardą.

1987 m. buvau išrinktas KMI Vaistų technologijos katedros vedėju.

Ar Jums jau buvo pabodęs vaistų pramonės įmonės vadovo darbas, kad ryžotės jį pakeisti į pedagoginį darbą?

Ne, toks darbas niekada nepabosta, nes tai veržlus, dinamiškas darbas su žmonėmis, su dideliu kolektyvu, kur kasdien susiduri su naujomis sprendinomis problemomis, kur nuolat reikia tobulėti pačiam ir kartu tam suburti ir kolektyvą. Tačiau turėjau kai kurių problemų su rajono partijos komitetu (kas sovietiniais laikais buvo labai svarbu). Be to, ir sveikata buvo sušlubavusi. Man buvo prikaišiojama, kad gamykloje nuolat į vadovaujančias pareigas priimu ne partiečius. 1961 m. fabrikui "Sanitas" buvo suteiktas komunistinio darbo kolektyvo vardas, o į darbą (net ir į vadovaujantį) priimu ne partiečius, netinkančius dirbti tokio vardo kolektyve.

Tiesa, į darbą buvau priėmęs net penkis kunigų seminarijos klierikus pagalbiniais darbininkais. Jie vakarais arba poilsio dienomis iškraudavo geležinkelio stotyje "Sanitui"

atgabentus krovinių vagonus.

Katedros vedėju man dirbti neteko. Lietuvos vadovybė tuo metu man pasiūlė prieš metus įsteigto mokslinio – gamybinio susivienijimo „Fermentas“ generalinio direktoriaus pareigas. Šis susivienijimas buvo įsteigtas 1986 metais, kai Sovietų Sąjungoje buvo prasidėjęs susivienijimų steigimo vėjus. Susivienijimas „Fermentas“ jungė Enzimologijos mokslo tiriamąjį institutą „Fermentas“, jo gamybinę bazę – Vilniaus biosintezės gamyklą, Kauno endokrininių preparatų gamyklą, Kauno bakterinių preparatų įmonę, Eksperimentinę gamyklą „Sanitas“ ir Kėdainių biocheminę įmonę, gaminančią pašarų priedus.

Buvo įdomu vadovauti daugiau kaip 4000 darbuotojų kolektyvui, kuriame buvo vykdomi ir fundamentalūs moksliniai tyrimai net ir genų inžinerijos srityje. Man dirbant šio susivienijimo direktoriumi, Vilniuje buvo pastatytas 15 tūkstančių kvadratinį metrų eksperimentinis gamybinis korpusas, nuotekų valymo įrenginiai

pareigas. Tada sugrįžau gyventi į Kauną.

Lietuvai tapus Nepriklausoma, susivienijimas iširo.

1991 metais Lietuvos Vyriausybės pavedimu vadovavau darbo grupei, kuri paruošė Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą „Lietuvos Respublikos farmacijos pramonės ir mokslo vystymo kryptys gyventojams aprūpinti vaistais bei veterinarijos poreikiams tenkinti“. Ši programa buvo apsvastyta ir iš esmės jai buvo pritarta, tačiau besikeičiantis gyvenimas ir prasidėjusi privatizacija įnešė korektyvų.

1992–1994 metais dirbau Sveikatos apsaugos ministerijos neetatiniu konsultantu bei bendros Lietuvos – Lenkijos įmonės „Laudarsema“ generalinio direktoriaus pavadu-

H. Dūdėnas (viršuje). Atsisveikinimas su žima prie „Sanito“ veteranų būstinės, 1986 m.

šios akademijos tikslai?

Susivienijimas „Fermentas“ buvo daugiaprofilinis. Jis jungė įvairias farmacijos pramonės šakas: biologinę sintezę, organo preparatų, gatavų vaistų ir veterinarinių preparatų gamybą bei mokslinius tyrimus. Dirbant susivienijime, teko bendrauti su daugeliu Medicinos pramonės mokslo tiriamųjų institutų, kuriuos dabar vienija Rusijos Federacijos Mediko – techninių mokslų Akademija. Šios Akademijos tikslas – kurti naujus vaistus ir jų formas, maisto papildus, naują technologiją, siekti, kad farmacijos pramonė atitiktų pasaulinius ekologijos, geros gamybos praktikos standartus.

Mano ilgametė darbo praktika farmacijos pramonėje čia praverčia. Man tenka bendradarbiauti Akademijos Medicinos ekologijos, biotechnologijos, medicinos ir pramonės ekonomikos skyriuje, palaikyti Akademijos ryšius su Lietuvos vaistų gamintojais ir mokslo įstaigomis.

Jūs buvote išrinktas Kauno krepšinio federacijos pirmininku. Ar dabar domitės sportu?

Sportu negalima nesidomėti. O krepšinis yra visos Lietuvos didžioji meilė ir aistra. Šiais metais labai pergyvendami sekėme

otoju, 1994–1997 m. – Kauno valstybinio vaistų sandėlio direktoriaus pavaduotoju.

Neseniai, 2002 metais, Jūs buvote išrinktas Rusijos Federacijos Mediko – techninių Mokslų Akademijos tikruoju nariu. Taigi, dabar Jūs akademikas. Kokie

Susitikime su Japonijos mokslo atstovu.

Kėdainių biochemijos įmonėje, pastatyti gyvenamieji namai Vilniuje „Fermento“ darbuotojams, pradėta vaistų sintezė Kėdainių biochemijos įmonėje.

Dirbdamas Vilniuje susivienijimo „Fermentas“ generaliniu direktoriumi, glaudėtės pas giminaičius, neturėjote buto Vilniuje. Nejaugi toks didelis susivienijimas, perkėlus Jus dirbti į Vilnių, negalėjo suteikti Jums buto.

Žinoma, kad galėjo. Jeigu būčiau panorėjęs, būčiau tuoj pat jį gavęs. Tačiau man atrodė, kad nesąžininga, vos pradėjus dirbti, reikalauti buto, kai tuo tarpu daugiau kaip 500 Vilniuje dirbančių susivienijimo darbuotojų įrašyti sąrašė butams gauti. Galbūt elgiausi nelabai protingai, nes Kaune turėtą butą būčiau galėjęs palikti savo vaikams. Dabar, Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, namas, kuriame Kaune gyvenu, yra grąžintas savininkams ir aš faktiškai buto neturiu.

Po metų Kauno endokrininių preparatų gamyklos direktorius A. Gendrolis tapo KMI Vaistų technologijos ir farmacijos darbo organizavimo katedros vedėju. Aš buvau išrinktas šios įmonės direktoriumi, kartuėjau ir susivienijimo generalinio direktoriaus

Susitikime su Ministru Pirmininku A. M. Brazausku Vyriausybės Rūmuose. 2002 m.

H. Dūdėnas su R. Visokavičiumi.

„Sanito“ ampulių ceche, 2002 m.

mūsų krepšinininkų pergalingą žygį Europos krepšinio čempionate. Labai džiaugiamės ir didžiuojamės Lietuvos krepšinininkais, po 64 metų vėl tapusiais Europos čempionais.

Kauno krepšinio federacijai teko vadovauti 14 metų. Teko rūpintis ir „Žalgirio“ komanda, padėti jai vykti į tarptautines varžybas. Didžiulis džiaugsmas buvo tada, kai „Žalgirio“ krepšinininkai tapo Sovietų Sąjungos čempionais Maskvoje. Tai buvo nelaukta visiems Sovietų Sąjungos sporto vadovams, kurie dažnai skriausdavo mūsų komandą. Ir tuomet čempionų medaliai buvo paruošti ne „Žalgirio“, o CASK sportininkams. Bet lietuviai tada parodė savo charakterį...

Pastaraisiais metais Jums teko patirti daug skausmo – sunki liga pakirto Jūsų žmoną Česlavą ir jauniausiąjį sūnų Žygimantą. Keletą žodžių tarkite apie savo šeimą

Su žmona, tekstilės inžiniere Česlava, užauginame keturis sūnus. Jai visada tekdamo didžioji šeimos rūpesčių dalis. Du sūnūs – Virgilijus ir Almantas tapo provizoriais, Raimondas – stomatologu, jauniausias sūnus Žygimantas – statybininku. Visi sukūrė gražias šeimas. Auga aštuoni vaikaičiai – penki berniukai ir trys mergaitės. Vyriausias Marius jau baigė universitetą. Atrodė, kad reikia tik gyventi ir džiaugtis likimo dovano-

Su marčiomis.

Man teko dirbti su gerais kolektyvais, sutikti ir bendrauti su daugeliu gerų žmonių, kurie padėjo man žengti pirmuosius žingsnius ir įgyvendinti mano siekius, mano idėjas, mane parėmė sunkią gyvenimo valandą. Už tai jiems visiems esu labai dėkingas.

Tačiau prisipažinsiu, kad mano širdis ir dabar priklauso „Sanitui“, kuriame prabėgo mano brandžiausi ir kūrybiškiausi gyvenimo metai.

Dėkoju už malonų pokalbį.

Kalbino provizorė, dr. Regina Žukienė

mis. Tačiau Dievo valia buvo kitokia, ir dabar man vienam tenka rūpintis sūnaus Žygimanto vaikais. Jie per metus neteko ir močiutės, ir tėvelio, o jų mama dar tebesimoko ir dirba.

Koks Jūsų gyvenimo credo?

Būti teisingam ir visada laikytis duoto žodžio.

Su šeima: žmona, sūnumis, marčiomis ir anūkais, 1998 m.

Provizorė Vanda Jurevičiūtė-Kavaliauskienė

2003 m. lapkričio 23 d. švenčia garbingą jubiliejų – 80-ąją gimtadienį

Provizorė Vanda Kavaliauskienė beveik penkiasdešimt metų atidavė farmacijai: 45 metus dirbo vadovaujantį darbo, iš jų 30 metų vadovavo VFV Šiaulių tarprajoninei kontorai. Jai vadovaujant Šiaulių zonoje buvo statomos vaistinės, gerinamos farmacininkų darbo sąlygos, augo specialistų kvalifikacija. Provizorė daug dėmesio skyrė sovietmečiu ypač sunkiam darbo barui – gyventojų ir gydymo įstaigų aprūpinimui vaistais.

Jubiliejaus proga linkime gerbiausiai provizorei stiprios sveikatos, ilgų ir laimingų metų.

LFS valdyba

Trumpa biografija

Gimė 1923 m. lapkričio 23 d. Šiaulių apskr., Šapnagių kaime.
1941 m. baigė Šiaulių mergaičių gimnaziją ir pradėjo dirbti Šiaulių miesto 314-oje vaistinėje mokine.
1944 m. išklaušė provizoriaus padėjėjų kursų Kauno Vytauto Didžiojo universitete, išlaikė egzaminus ir gavo provizoriaus padėjėjos pažymėjimą.
1951 m. eksternu baigė Kauno felčerių-akušerių mokyklos Farmacijos skyrių ir gavo provizoriaus padėjėjos diplomą.
1958 m. neakivaizdiniu būdu baigė Maskvos farmacijos institutą ir gavo provizorės diplomą.
1944–1945 m. – Šiaulių 314-sios vaistinės receptarė.
1945–1948 m. – Šiaulių vaistų sandėlio I skyriaus vedėja
1948–1950 m. VFV Šiaulių tarprajoninės kontoros farminspektorė.
1950–1951 m. VFV Šiaulių srities Prekybos skyriaus vedėja.
1951–1959 m. VFV Šiaulių skyriaus valdytojo pavaduotoja.
1959–1989 m. VFV Šiaulių tarprajoninės kontoros valdytoja.
1990 m. Jaunųjų gamtininkų stotyje įkūrė Katinų muziejų, kuriame dirba iki šiol.

1955 m. apdovanota Sveikatos apsaugos žymūno ženkliu, 1974 m. suteiktas Sveikatos apsaugos darbuotojos garbės vardas, o 1986 m. – Nusipelnusios provizorės garbės vardas.

Po konferencijos. V. Kavaliauskienė sėdi dešinėje, 1980 m.

Pakalbino Vanda Kavaliauskienę:

Kas nulėmė, kad Jūs pasirinkote farmacininko kelią?

Mano Tėvelis – Stasys Jurevičius buvo provizorius. Baigęs Maskvos universitetą ir įgijęs provizoriaus diplomą, dirbo Maskvoje, garsiojo Fereino vaistinėje, vėliau išvyko gyventi į Jaltą, kur irgi dirbo vaistinėse. Jaltoje gyveno 14 metų. Po Revoliucijos grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Šiauliuose, nes jo brolis – ūkininkas gyveno Šiaulių rajone ir grįžusiam su šeima padėjo įsikurti.

Tėvelis dirbo vaistinėse, bet pagrindinis darbas buvo mokytojo Šiaulių berniukų gimnazijoje, kurioje dėstė chemiją. Prisimenu, Tėvelis ilgai vakarodavo, kažką rašydavo, daug skaitydavo.

1936 metais išleido Organinės chemijos vadovėlį. Tai buvo pirmasis Lietuvoje chemijos vadovėlis lietuvių kalba.

Šeimoje augome 4 vaikai: du broliai ir dvi sesutės. Tėvelis labai norėjo, kad vienas vaikas pasirinktų farmaciją, tačiau broliai tapo inžinieriais, sesuo – gydytoja, tad dėjo vilčių į mane.

Ir aš, baigusi vidurinę mokyklą, 1941 m. įstojau į vaistinę mokine. Išdirbusi trejus metus – 1944 metais išklaušiau Kauno Vytauto Didžiojo universitete provizorių padėjėjų kursų ir gavau provizoriaus padėjėjos pažymėjimą, vėliau – po karo baigiau eksternu Kauno felčerių – akušerių mokyklos Farmacijos skyrių ir gavau provizoriaus padėjėjos diplomą. 1958 metais baigiau Maskvos Farmacijos institutą ir gavau provizoriaus diplomą.

Įdomu tai, kad mano Tėvelis baigė

Su kolegėmis A. Rulinskienė (dešinėje) ir V. Čekauskaitė (centre), 1967 m.

Maskvos universitetą, o lygiai po 50 metų tame pačiame mieste aš įgijau tą pačią provizoriaus specialybę.

Mama buvo namų šeimininkė, nes šeima buvo didelė. Mes, vaikai, nuolat jautėme jos didelį rūpestį ir nuoširdumą. Deja, 1939 metais ji susirgo ir mirė. Man tada buvo tik 16 metų. Po trejų metų mirė Tėvelis. Tad į gyvenimą reikėjo eiti savo jėgomis, todėl dirbau ir mokiausi.

Ar lengva buvo Jūsų darbo pradžia?

Darbo pradžia nebuvo lengva, nes vyko karas. 1944 metų liepos mėnesį karas artėjo prie Šiaulių. Iš Kauno po egzaminų jau su provizoriaus padėjėjo diplomu į namus važiauvau 12 valandų prekiniam vagone, o liepos 26 dieną vokiečiai buvo išvyti iš Šiaulių. Jau rugpjūčio 2 dieną susirinkome esantys mieste farmacininkai į vieną likusią nesugriautą vaistinę. Rūpesčių buvo daug. Miestas buvo sugriautas, reikėjo iš griuvėsių rinkti vaistus ir nešti į likusią nesugriautą vaistinę.

Po kelių dienų vaistinė jau buvo atidaryta ir mes aprūpinome gyventojus vaistais. Žmonės pinigų dar neturėjo, tad vaistus duodavome be pinigų. Tepalams pagaminti neturėjome nei vazelinų, nei taukų, tad žmonės atnešdavo iš namų šiek tiek taukų, ir mes gamindavome tepalus. Naktį budėdavome. Prisipažinsiu, buvo baisu, nes dar užskrisdavo vokiečių lėktuvai. Poilsio dienų neturėjome. Po darbo eidavome valyti griuvėsių. Buvo net knygutės, kuriose žymėdavo, kiek valandų atidirbta. Duonos gaudavome po pusę kepalėlio.

Tačiau visi dirbome, stengėmės ir norėjome galimai greičiau atstatyti sugriautą miestą.

Nežiūrint visų sunkumų, gyvenimas po truputį gerėjo. Pradėjome gauti vaistų, tvarsliavos.

Pirmieji farmacijos organizatoriai Šiauliuose buvo: provizoriaus padėjėjas Vaclovas Izbenskas – Šiaulių tarprajoninės kontoros vedėjas. Jis organizavo ne tik miesto, bet ir rajonų vaistinių atkuriamąjį darbą.

Provizoriaus padėjėjas Albinas Domeika buvo paskirtas vaistinės Nr. 314 (likusios nesugriautos) vaistinės vedėju.

Jonui Sutkevičiui buvo pavesta organizuoti vaistų sandėlio darbą, o Boleslovui Norvaišai – Laboratorijos “Galen” veiklą.

Kas Jums labiausiai įsiminė iš tų dienų, kai Jūs vadovavote Šiaulių tarprajoninei kontorai?

1959 metais mane paskyrė Vyrčiausios farmacijos valdybos (VFV) Šiaulių tarprajoninės kontoros vedėja. Per trisdešimties metų vadovavimo laiką man pasisekė suburti gerą kolektyvą. O geras kolektyvas – tai didelė laimė. Pačioje tarprajoninėje kontoroje labai nuoširdžiai ir atsakingai dirbo pavaduotoja provizorė Antanina Rulinskienė, vyriausiasis buhalteris Augustinas Mašinskas, Planavimo skyriaus vedėja Monika Ramanauskaitė ir daugelis kitų.

Gera dirbo miestų, rajonų ir kaimo

vaistinių vedėjai. Visi kartu stengėmės, kad gerėtų vaistinių materialinė būklė – buvo statomos naujos vaistinės, remontuojamos senos. Dažnai tekdavo važiuoti į statomas ar remontuojamas vaistines. Malonu pasakyti, kad dauguma vaistinių vedėjų labai rūpinosi vaistinių statybos eiga.

Vaistinių interjerus projektavo dailininkai, baldus gamino mūsų įkurtas Neūkiskaitinis darbų vykdytojo baras.

Svarbiausiu uždaviniu buvo aprūpinimas gyventojų ir gydymo įstaigų vaistais. Kartu su Farmacininkų moksline draugija buvo organizuojamos konferencijos su gydytojais, kviečiami prelegentai su pranešimais iš Kauno bei Vilniaus. Farmacininkų mokslinės draugijos Šiaulių skyriui vadovavo provizorė A. Rulinskienė.

Medikamentų tiekimu rūpinosi Šiaulių ir Panevėžio vaistų sandėliai bei Laboratorija “Galen”.

Esu dėkinga ilgamečiams darbuotojams ir jauniems specialistams, kurie įnešė daug širdies šilumos, daug sumanumo ir energijos mūsų bendrame darbe.

Įsimintinų įvykių buvo daug. Sunku pasakyti, kurie svarbiausi.

1968 metais Šiauliuose vyko tarprespublikinė farmacininkų konferencija, kurioje dalyvavo ir Sovietų Sąjungos farmacijos viršininkas M. Kliujevas.

Šiauliuose buvo organizuotas Visąsąjunginis farmacijos mokslinių draugijų pirmininkų ir sekretorių suvažiavimas.

Šiauliečius siejo nuoširdi draugystė su Liepojos ir Daugpilio farmacijos darbuotojais.

Labai malonu būdavo, kai mūsų kolektyvui buvo skiriama pereinamoji vėliava. Įsimintina būdavo, kai atvykdavo VFV viršininkas V. Sakalauskas,

Rokiškio vaistinės atidarymas, 1981 m.

kuris mokėjo suderinti veiklumą su geranoriškumu.

Visada didelė šventė būdavo naujų vaistinių atidarymas.

Apie ką Jūs kalbėdavotės su jaunaisiais specialistais, kurie atvykdavo į Jūsų vadovaujamos zonos vaistines?

Su jaunaisiais specialistais buvo gera bendrauti. Mes stengėmės įdiegti juose meilę darbui, Žmogui ir farmacijai. Mes siekėme, kad jie suprastų, kad mūsų pareiga aprūpinti vaistinių lankytojus ne tik vaistais, bet ir, kad jie išgirstų šiltą, gerą žodį.

Jaunieji specialistai buvo įtraukiami ir į visuomeninę veiklą, dalyvaudavo meninėje saviveikloje, įvairiuose konkursuose. Buvo suburtas farmacininkų ansamblis, kuris koncertuodavo ir miesto visuomenei. Iškilmingai pažymėtas ansamblio 25-metis (1980 m.).

Jaunųjų specialistų energija ir veržlumas gerai buvo derinama su vyresniųjų patirtimi.

Visą laiką Jūs neapsiribojote tik pagrindiniu darbu, bet ir aktyviai dalyvavote visuomeninėje veikloje. Gal galėtumėte apie tai papasakoti.

Teko dalyvauti ir visuomeninėje veikloje. Ilgus metus buvau renkama Šiaulių miesto deputate, miesto Moterų tarybos nare, Teismo tarėja, „Žinijos“ draugijos nare ir kt.

Buvau išrinkta deputatų Sveikatos nuolatinės komisijos pirmininko pavaduotoja. Ši komisija domėjosi sveikatos klausimais ne tik sveikatos įstaigose, bet ir gamyklose. Dalyvaudavau Sveikatos apsaugos skyriuje reguliariai organizuojamuose susirinkimuose kartu su miesto gydytojų įstaigų gydytojais. Tokiu būdu man buvo žinomas gydytojų įstaigų darbas, jų rūpesčiai ir pasiekimai.

Dalyvaudavau Respublikiniuose Moterų suvažiavimuose. Įsimintinas suvažiavimas 1972 metais, kuriame dalyvavo pirmoji moteris kosmonautė Valentina Tereškova, kurios turiu autografą.

Dalyvavimas visuomeninėje veikloje duodavo ir tam tikros naudos darbui – lengviau būdavo sprendžiami įvairūs klausimai – tai vaistinių patalpų skyrimas, vaistinių remontų atlikimas, jaunų specialistų aprūpinimas butais ir kt.

Įdomu būtų sužinoti apie Jūsų hobi. Ką jis Jums suteikė ir, aplamai,

Su bendradarbiais

ar žmogui reikalingas hobi?

Kiekvienas žmogus turi kokį tai polinkį užsiimti laisvalaikio metu. Mūsų šeimoje tėvai skiepijo meilę pareigai, darbui oir gyvūnams. Namuose visada būdavo katė, o lauke – šunelis. 1962 metais viena kolegė atvežė iš Lenkijos mažą suvenyrą – medinį katinėlį. Tai ir buvo pirmasis eksponatas. Antrąjį gavau iš Kauno, o trečią – nupirkau. Na, o vėliau įsitraukiau į azartą rinkti viską apie katinus – paveikslus, nuotraukas, suvenyrus, pašto ženklus, knygas. Net ir pati nepajutau, kaip namuose susikaupė jų didelis būrys. Pradėjo lankyti ekskursijos ir šiaip pavieniai lankytojai.

Kai išėjau į užtarnautą poilsį, pradėjau galvoti, kad reikia steigti muziejų. Miesto valdžia pritarė tai idėjai ir pasiūlė įsikurti Jaunųjų gamtininkų stotyje. Beveik metus truko įkurtuvės: patalpų paruošimas, baldų projektavimas, jų gamyba, interjero paruošimas. Daug

padėjo miesto dailininkas, architektė ir kt.

Ir taip – 1990 metų gegužės 17 dieną įkurtas Katinų muziejus, kuris veikia jau 13 metų. Jame daug žymių lietuvių ir užsienio šalių dailininkų paveikslų, ekslibrių iš Lenkijos, suvenyrų beveik iš viso pasaulio. Panevėžio farmacininkės Irenos Aleknienės eilėraščių apie katinus yra apie 4 tūkstančius. Atvyksta daug lankytojų iš Lietuvos ir užsienio šalių. Muziejų ypač mėgsta vaikai, kuriuos pasitinka muziejaus „direktorius“ katinas Mikis ir „direktorienė“ katė Filomena.

Šis mano hobi suteikia man daug malonumo. Aš susitinku su lankytojais vaikais, su jais bendrauju. Tai didelė atgaiva širdžiai. Manau, kad bet koks hobi ypač reikalingas, kai žmogus išeina iš pagrindinio darbo, o kiekvienas pasirinktas pomėgis suteikia daug malonių akimirkų.

Šiaulių jaunieji farmacininkai su V. Kavaliauskiene ir VFV viršininku J. Eišvydžiu. 1968 m.

Jūs beveik 50 metų atsidavusieji dirbote farmacijai. Ką palinkėtumėte Lietuvos vaistinėms ir Lietuvos farmacijos sąjungai

Norėčiau palinkėti visiems farmacininkams likti farmacininkais visą gyvenimą. Tai yra – mylėti savo specialybę, mylėti žmones ir jiems skirti visas savo žinias, visą gyvenimą. Nemesti kelio dėl takelio.

Lietuvos farmacijos sąjungai linkiu ir toliau būti Švyturiu farmacijai.

Džiaugiuosi Lietuvos farmacijos sąjungos prezidento prof. Eduardo Tarasevičiaus energija ir sumanumu. Nuoširdžiai linkiu tolimesnės sėkmės.

Džiaugiuosi, kad galėjau įgyvendinti savo Tėvelio svajonę ir tapau farmacininke, džiaugiuosi, kad dirbant farmacijoje sutikau daug gerų žmonių, gerų darbuotojų, ir visi kartu galėjome save pašvęsti žmonių sveikatai ir gerovei, tobulinant farmacinį darbą.

Džiaugiuosi, kad, išėjus iš farmacijos, esu Katinų muziejuje, kur taip pat galiu save pašvęsti ugdamas jaunimo tarpe meilę gyvūnams, meilę žmonėms.

Ačiū už nuoširdų pasakojimą.

Vanda ir Adolfas Kavaliauskai.

Apie provizorę Vandą Jurevičiūtę-Kavaliauskiene ir kitus Šiaulių farmacininkus

*Į praeitį dažniau sugrįžtame tada,
Kai plaukus lyg medžius pabaltina šarma.
Metų praėjusių grąžint jau negali.
Tiktai džiaugies, kad iš tų laikų kai ką
meni...*

Su Liepojos tarprajoninės kontoros valdytoja E. Nazimceva, 1969 m.

Su Vanda Jurevičiūte- Kavaliauskiene neteko kartu mokytis. Susipažinome jau būdami farmacijos specialistais. Vanda Kavaliauskiene dirbo Vyriausiosios farmacijos valdybos (VFV) Šiaulių rajoninės kontoros valdytojo pavaduotoja. Aš tuo metu buvau VFV Panevėžio rajoninės kontoros inspektorius. Apie Panevėžio rajoninės kontoros panaikinimą dar nebuvo kalbų, todėl net negalvojau, kad man teks užimti Vandos Kavaliauskiene vietą Šiauliuose.

Šiaulių miesto nepažinojau. Buvau girdėjęs, kad miestas nuo karo labai nukentėjęs...

Atvažiavau pirmą kartą į Šiaulius, gavęs paskyrimą ten dirbti. Sunkiai suradau savo naują darbo vietą, nes farmacijos kontora buvo įsikūrusi apgriuvusioje buvusioje koplyčioje. Prisistačiau VFV Šiaulių rajoninės kontoros valdytojui Robertui Levinui. Tai buvo 1950 metai.

Man atrodė, kad mano paskyrimas į p. Vandos vietą R. Levinui didelio džiaugsmo neteikė...

Kontoros patalpos buvo ankštos. Valdytojo kabinetas buvo toks mažas, kad jame tilpo tik stalas ir kelios kėdės. Mano darbo vieta buvo „ant tako“. Einančiuosius pas valdytoją turėdavau atsisotjęs praleisti, nes R. Levinas dažnai kviesdavosi ir buvusią pavaduotoją V.Kavaliauskiene, ir kitus žmones. V. Kavaliauskiene buvo paskirta į Šiaulių vaistų sandėlio Prekybos skyrių, tačiau ji liko kontoroje.

Darbo pradžioje teko atlikti daugiausia sekretorės darbą, nors tada tikėjaisi kitokio darbo. Kai V. Kavaliauskiene perkėlė į vaistų sandėlį, palengva įsitraukiau ir į darbą pagal tiesiogines pareigas.

Susipažinau su Šiaulių krašto vaistinėmis ir ten dirbusiais vaistinių vedėjais. Dauguma turėjo didelę farmacinio darbo patirtį ir mielai dalijosi savo žiniomis. Tai buvo Šiaulių miesto, rajonų ir kaimų vaistinių vedėjai: A. Zdanavičienė, Ž. Pospelovas, A. Gylis, J. Aleksandravičius, I. Skukau-

skienė, G. Slesoraitienė, K. Navickaitė, V. Izbenskas ir kiti. Taip pat susitikdavau su savo kurso draugėmis T. Gilyte, V. Baronaite, A. Gailiūnaite, A. Janonyte, kurios po Vilniaus universiteto baigimo buvo paskirtos dirbti į Šiaulių vaistines.

Susisiekti su vaistinėmis, ypač kaimo vietovėse, buvo sudėtinga, nes nebuvo transporto. Dažniausiai paveždavo vaistų sandėlio mašinos, kurios į vaistines pristatydavo medikamentus. Valdytojas R. Levinas vengė važinėti, ypač po kaimus, nes tuo metu provincijoje dar buvo neramu. Retkarčiais jis aplankydavo tik prie geležinkelio esančias vaistines.

Kambarį susiradome Šiaulių centre. Gyvenome trise. L. Jurgutis dirbo farminspektoriumi, vėliau vadovavo Šiaulių vaistinei Nr. 123, po to dirbo laboratorijoje „Galen“ inžinieriumi – technologu. Diržys dirbo kontoroje Planavimo skyriuje. Vėliau jis vedė mūsų kurso draugę Moniką Balčiūnaite. Taigi jis neatitrūko nuo farmacijos. Mus, tris viengungius, vaistinių vedėjos kviesdavo įvairiomis progomis. Mes neatsisakydavome. Ypač dažnai apsilankydavome Radviliškio vaistinėje, kurios vedėja buvo Apolonija Magelinskaitė-Kšatuckienė. Susitikimų metu netrūkdavo „zbitkų“, kaip ji pati sakydavo. Nepamiršome dienų, praleistų Šiauliuose. Ir dabar malonu jas prisiminti.

Vanda Kavaliauskiene Šiauliuose turėjo sodybą. Mes ir ten svečiuodavomės. Jau tada p. Vandos namuose buvo ne viena katė. Mus stebino jos dėmesys ir meilė gyvūnams. Todėl nenustebome, kai Vanda Kavaliauskiene įkūrė Kačių muziejų. Tokių muziejų pasaulyje yra vienetai.

V. Kavaliauskienės tėveliai – provizorius S. Jurevičius su žmona Jaltaje.

Panaikinus Panevėžio rajoninę kontorą, ten priklausiusios vaistinės buvo priskirtos Šiaulių rajoninei kontorai. Kontoroje padidėjo darbuotojų skaičius. Darbo sąlygos tapo ypač sunkios.

Tarpininkaujant R. Levinui, Šiaulių miesto vykdomasis komitetas prie esamo vaistų sandėlio išskyrė pastatą. Tai buvo viena didelė erdvi patalpa. Vietos užteko visiems. Vieni nuo kitų atsiskyrė spintomis - pasidarė atskirus kabinetus. Vėliau patalpos buvo suremontuotos, ir kiekvienas skyrius turėjo atskirus kambarius.

Tuo metu medicinos specialistus ėmė į sovietinę armiją. Manimi taip pat buvo susidomėta.

Nuėjau su R. Levinu į Šiaulių karinį komisariatą. Ten R. Levinas ne kartą garantavo, kad manęs į armiją neims, nes esu čia reikalingas. O jeigu labai prisireiktų, vietoj manęs pasiūlytų kitus.

Išvažiavau į Maskvą, į šešių mėnesių kursus. Ten bebūnant, iš Šiaulių karinio komisariato atėjo šaukimas tuoj pat prisistatyti. Maskvoje kursų viršininkas norėjo, kad man leistų baigti kursus, nes buvo likę tik du mėnesiai. Tačiau tokio leidimo nedavė. Sugrįžęs į Vilnių, susitikau tuometinį VFF viršininką J. Eišvydį. Jis nustebė, nes ir jam R. Levinas garantavo, kad manęs į armiją nepaims. Šiaulių komisariate tikėjau, kad mane, kaip ir kitus pašauktus į armiją, paskirs tarnauti Rygoje ar Kaliningrado srityje. Tačiau buvo pasakyta, kad turiu važiuoti į Čitos sritį. Pradžioje galvojau, kad juokauja, bet tai buvo tiesa. Norėjau sužinoti, kiek ten teks tarnauti. Išgirdau atsakymą, kad kiek reikės, tiek ir tarnausiu. Laimei, tarnavau tik ketverius metus. Šiaulių vaistinių

vedėjai, tai sužinoję, suruošė liūdnas išleistuves gamtoje.

Po demobilizacijos galėjau grįžti į Šiaulius, iš kur buvau ir paimtas į armiją. Šiaulių rajoninės kontoros valdytoju jau dirbo Vytautas Bruzgulius, o V. Kavaliauskienė, man išvykus į armiją, vėl tapo R. Levino pavaduotoja. Į Šiaulius grįžti nenorėjau. Paskyrė į Vilnių, į VFF.

Dirbant Vilniuje, Klaipėdoje ir Kaune su Vanda Kavaliauskiene, VFF Šiaulių tarprajoninės kontoros valdytoja, bendrauti tekdavo dažnai. Ji jau bendradarbiavo su dailininkais, architektais, darbe turėjo didelę patirtį. Su ja dalindavomės ir rūpesčiais, ir džiaugsmais.

V. Kavaliauskienė buvo aktyvi visuomenininkė. Todėl jai buvo lengviau kurti naujas ir remontuoti senas vaistines. Kai Šiauliuose vykdavo far-

macininkų konferencijos ar kitos šventės, buvau į jas kviečiamas. Man, nors ir neilgai dirbusiam Šiauliuose, liko mielų draugų. Būdavo visada malonu su jais bendrauti, kartu pasidžiaugti jų darbais.

V. Kavaliauskienės pagalbininkai, kuriuos ji pasirinkdavo, buvo farmacijos darbų ir naujovių fanatikai.

Stebino V. Kavaliauskienės pavaduotoja Antanina Klupšaitė - Rulinskienė savo stropumu ir meile farmacijos profesijai. Nuo pat darbo pradžios ji rinko iš vaistinių senienas, jas kaupė. P. Antaninos kabinete buvo farmacijos senienų įvairovė, kuri net konkuravo su dar tik ką pradėtu kurti Kaune Farmacijos muziejumi. Jos iniciatyva buvo rengiamos farmacininkų konferencijos, rodomi surinkti eksponatai. P. Antaninos vyras Liudvikas Rulinskas, dirbdamas farmacijos įstaigose, vėliau Šiaulių vaistų sandėlyje, buvo nuoširdus pagalbininkas ne tik p. Antaninai, bet ir mums. Su jais spręsti įvairius reikalus visada būdavo malonu.

Vaistinių vedėjai Šiaulių mieste, rajonuose, kaimuose dirbo atsidavę farmacijai. Todėl ir jų darbo rezultatai buvo labai geri. Vanda Kavaliauskienė savo žiniomis ir darbo įgūdžiais mus pranoko, todėl taisė mūsų, mažiau patyrusių valdytojų, klaidas. Jeigu VFF viršininkai turėdavo spręsti sunkias problemas ir ne visada palankias mūsų atžvilgiu, tai pas juos pirmąją siūsdavome p. Vandą. Ji, sužinojusi viršininkų nuomonę, bandydavo ją pakreipti norima kryptimi ir taip lengviau išsprendavo reikalus.

Vanda Kavaliauskienė, išėjusi į pensiją, savo pomėgio katėms neužmiršo ir įkūrė dabar jau žinomą ir pasaulyje Kačių muziejų. Visus stebina eksponatų gausa, jų įvairovė. Vanda Kavaliauskienė, dar

Šiaulių farmacininkai-vadovai. V. Kavaliauskienė sėdi antra iš kairės.

Panevėžio vaistinės Nr. 353 atidarymas.

dirbdama Šiaulių tarprajoninės kontoros valdytoja, tą didelį ir mėgiamą darbą jau buvo pradėjusi.

Vanda Kavaliauskienė dabar turi puikų užsiėmimą. Jai nėra kada nuobodžiauti, skystis ligomis, senatve. Matome, su kokia meile, pasiaukojimu valandų valandas ji gali pasakoti apie muziejaus eksponatus, juos rinkti ir grupuoti.

Jos įkurtame Kačių muziejuje yra nuostabi aura, kuri leidžia p. Vandai išlikti tokiai energingai. Jubiliejinio gimtadienio proga linkiu p. Vandai ilgai ilgai būti sveikai ir energingai.

Buvęs V. Kavaliauskienės bendradarbis
Vytautas Sedelskis

Provizorei Vandai Kavaliauskienei, švenčiančiai savo jubiliejinį gimtadienį

*Atmintis ir širdis - giminingos audėjos
Audžia mums neregėto žavėjimo drobę,
Ką buvai tik gyvenęs, kentėjęs, mylėjęs,
Jos į nuostabų raštą iš naujo suglobia...*

V. Mykolaitis- Putinas

Jūsų kolegos, buvę Vyriausiosios farmacijos valdybos (VFF) darbuotojai, nuoširdžiai Jus sveikiname, sulaukus gražaus, brandaus gyvenimo jubiliejaus.

Jūsų gyvenimas – spalvinga drobė. Joje yra visko - džiaugsmo ir skausmo, sėkmės ir nelaimių, pasiaukojančio darbo ir svajonių...

Gimėte netoli Šiaulių, Šapnagių kaime. Visą gyvenimą gyvenote,

mokėtės ir dirbote Šiauliuose, Šatrijos gatvėje, senuose tėvų namuose. Kilusi iš farmacininko šeimos, ir pati pasirinkote tėvo profesiją. 1941 metais, vos baigusi gimnaziją, prasidėjus karui, pradėjote dirbti vaistinėje mokytoja.

Anksti netekote mamos, turėjote rūpintis savo broliais, tėveliu. Sunkūs karo metai, kada Šiauliai beveik visai buvo sugriauti ir sunaikinti, o didelė dalis gyventojų žuvo, Jūsų gyvenime taip pat paliko savo pėdsakus.

Praūžus frontui, tuoj kibote į darbą - dirbote vienintelėje, mūsų metu išlikusioje, Šiaulių vaistinėje receptare. Juk ligoniams, sužeistiesiems miesto gyventojams reikėjo vaistų.

Gera mokėjote ir supratote farmacininko darbą, nes pačiai teko dirbti įvairiose farmacijos srityse: dirbote vaistinės mokytoja, asistente, receptare, Šiaulių vaistų sandėlio skyriaus vedėja, VFF Šiaulių rajoninės kontoros farminspektore, valdytojo pavaduotoja ir nuo 1959-ųjų metų - trisdešimt metų - VFF Šiaulių tarprajoninės kontoros valdytoja.

Buvote darbšti, gabi, sugebėjote darbui sutelkti žmones. Jaunuose specialistuose išugdėte pareigos ir atsakomybės jausmą, išmokėte suprasti žmonių vargus ir skausmą, užjausti juos. Siekėte, kad atėjęs į vaistinę ligonis, visada gautų pagalbą, jam reikalingų vaistų, kad išgirstų guodžiantį žodį, o vaistinės aplinka jį gerai nuteiktų.

Rūpinotės bendradarbių buitimi, stengėtės išrūpinti bendrabutį, butą ar sklypą namo statybai, nors pati gyvenote sename, beveik patogumų neturinčiame, name.

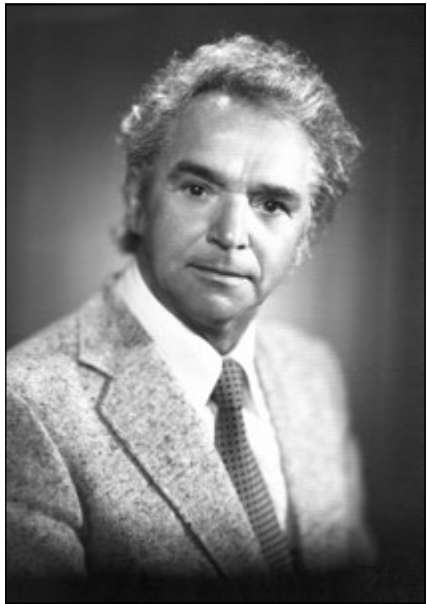
Jūs visada visus mylėjote: savo šeimą, bendradarbius, savo profesiją, darbą, ligonius ir net gyvūnėlius, kurių visada buvo Jūsų namuose.

Išėjusi į pensiją, Jūs vėl lyg iš naujo atradote save.

Šiauliuose Jaunųjų gamtininkų stotyje įkūrėte Katinų muziejų, kuris garsina Šiaulius ne tik Lietuvoje. Dabar savo širdies šilumą, išradimų dalijate mažiesiems jo lankytojams. Jų širdelėse pažadinate susidomėjimą ir meilę gamtai, mažiesiems Dievo tvariniams - gyvūnėliams. Jūs kupina naujų minčių, sumanymų.

Provizoriui Vytautui Sedelskiui – 75-eri

Farmacininkų (ir ne tik) šeimoje provizorius Vytautas Sedelskis – ryški asmenybė. Jo iniciatyva buvo statomos ir gražinamos vaistinės Klaipėdos ir Kauno miestuose, tų kraštų rajonuose, miesteliuose ir kaimuose. Vytautas Sedelskis domisi menu, teatru, buvo aktyvus farmacininkų meninės saviveiklos narys, net parašė pjesę, kurią pats režisavo ir kurioje pats vaidino. Sukauptomis žiniomis dalijosi provizorių kvalifikacijos kėlimo kursuose, vadovavo Kauno medicinos mokyklos Farmacijos skyriaus valstybinių egzaminų komisijai.

Provizorius Vytautas Sedelskis – aktyvus Respublikinės farmacininkų mokslinės draugijos (dabar – LFS) narys, suvažiavimų ir konferencijų organizatorius. Dabar rašo prisiminimus apie savo gyvenimą ir Lietuvos farmaciją ir farmacininkus.

LFS garbės nariui provizoriui Vytautui Sedelskiui linkime neblėstančios energijos ir kūrybinės sėkmės, sveikatos ir daug daug laimingų gyvenimo metų!

LFS valdyba

Trumpa biografija

Gimė 1928 m. gruodžio 12 d. Anykščių raj. Peštinių kaime. 1939 m. baigė Debeikių pradžios mokyklą. 1939–1945 m. mokėsi Anykščių gimnazijoje. 1945–1949 m. mokėsi Vilniaus universitete ir įsigijo provizoriaus diplomą. 1949–1950 – Krekenavos vaistinės vedėjas. 1950 m. dirbo VFV Panevėžio tarprajoninės kontoros farminspektoriumi. 1950–1951 m. – VFV Šiaulių tarprajoninės kontoros valdytojo pavaduotojas.

Pakalbinome provizorių Vytautą Sedelskį:

Ar šiandien Jums atrodo, kad Jūsų specialybės pasirinkimas buvo pats geriausias?

1945 m., baigus gimnaziją, rinktis specialybę nebuvo iš ko, nes tuo metu jų buvo tik keletas. Pagaliau ir aukštosios mokyklos buvo tik Vilniuje ir Kaune, o susiekimo iš Anykščių, kuriuose aš baigiau gimnaziją, į Kauną nebuvo, o Vilnių galima buvo pasiekti traukiniu.

Pradžioje dviese, niekam apie tai nesakydami, norėjome patekti į Panevėžio dramos teatrą ir tapti aktoriais. Tačiau aktoriais netapome, nes Panevėžyje buvo pasakyta, kad ir savų aktorių per daug.

Man reikėjo laikyti tik rusų kalbos abitūros egzaminą, todėl, tėvų patarimas, pradėjau dirbti Anykščių Hoppeno vaistinėje. Mano tėvukas seniai bendraudavo su Debeikių vaistininku, net jį kviesdavosi į pirtį. Pasukti farmacijos keliu įtakos turėjo ir mūsų gimnazijos paskutinis klasės auklėtojas provizorius, rašytojas Antanas Žukauskas-Vienuoelis, nes jo vaistinė per karą sudegė, todėl buvo pakviestas Anykščių gimnazijoje dėstyti rusų kalbą.

Darbas vaistinėje man nepatiko, todėl, nesakydamas tėvams, nes jie norėjo, kad aš būčiau arčiau namų, parašiau pareiškimą į Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Mano dokumentus į Vilnių nuvežė klasės draugai.

1951–1956 m. dirbo sovietinėje kariuomenėje Rusijos-Mongolijos pasienyje, Čitos srityje. 1956–1958 m. dirbo VFV kadrų skyriuje, po to Vaistinių tinklo skyriaus viršininko pavaduotoju. 1958–1964 m. – Druskininkų m. vaistinės vedėjas. 1964–1971 m. VFV Klaipėdos tarprajoninės kontoros valdytojas. 1971–1991 m. – VFV Kauno tarprajoninės kontoros valdytojas. 1991–2000 m. – Garliavos vaistinės direktorius. LFS garbės narys, jam suteiktas Nusipelnusio provizoriaus garbės vardas.

Kai gavau kvietimą laikyti stojamuosius egzaminus, tėvai labai jaudinosi ir pyko, o vaistinės vedėja apie mano studijas net nenorėjo ir girdėti (mat tais laikais studijuoti reikėjo ir vadovo sutikimo). Vaistinėje trūko darbuotojų, o aš jau buvau šioks toks pagalbininkas. Teko griebtis “švento” melo, kad stoju į farmaciją ir į neakivaizdinių skyrių, nors jokio neakivaizdinio farmacijos skyriaus tuo metu nebuvo. Vilniuje teko perrašyti pareiškimą iš medicinos į farmaciją. Ir taip tapau farmacijos studentu, net buvau išrinktas kurso seniūnu.

Kas Jums labiausiai įsiminė iš studijų metų?

Tiek pokario Vilniaus, tiek studijų neįmanoma lyginti su dabartinėmis. Vilnius buvo sugriautas. Auditorijos pradžioje buvo be langų, pirmą žiemą net nešildomos. Studentų gyvenimo sąlygos sunkios, valgyklose maistas be riebalų, be mėsos. Laimė, kad buvau priimtas į “Tauro” bendrabutį, kuriame, palyginti, sąlygos buvo geros: kambaryje gyvenome keturiuose, o vėliau – tik trise. Nuvažiuoti į tėviškę buvo labai sunku. Iki tėviškės (Trumbatiškio geležinkelio stoties) nuo Švenčionių važiuodavome siauruoju geležinkeliu. Vagonai prekinių, nešvarūs. Važiuojant iš Švenčionių į

Vytautas – Debeikių pradžios mokyklos mokyns, 1938 m.

V. Sedelskio vaikystė, 1933 m.

Vilnių tekdavo važiuoti vagonų tambūruose, o kartais net ant vagonų stogų, nes traukiniai buvo sausakimši.

Nežiūrint visų sunkumų, buvo didelis noras mokytis. Tačiau į pirmąjį kursą buvo priimta 75 studentai, o baigėme tik 23. Ne visi galėjo tęsti mokslą, nes dalis studentų buvo ištremta, kalinami, buvo sunki materialinė padėtis, mažos stipendijos.

Mane iki šiol stebina tai, kad mes, Vilniaus universiteto studentai farmacininkai nežinojome, kad farmaciją studijuoja ir Kaune, nors kai kurie dėstytojai dėstė net abiejuose universitetuose (Kauno ir Vilniaus).

Kokia buvo Jūsų darbo pradžia?

1949 metais, kai baigiau farmacijos studijas, farmacininkų vaistinėse labai trūko. Aš gavau paskyrimą dirbti Vilniaus universitete. Prof. P. Snarskis pastebėjo, kad aš domėjausi

vaistažolėmis, ruošdavau herbarus. Tačiau šiuo paskyrimu tėvai nesidžiaugė. Jie norėjo, kad aš dirbčiau arčiau namų, o, be to, jų supratimu, jeigu vaistininkas, tai ir turi dirbti vaistinėje. Jų argumentai mane įtikino, ir aš, atsiėmęs dokumentus iš universiteto, atvykau į Vyriausiosios farmacijos valdybos (VFV) Panevėžio rajoninę kontorą pas valdytoją S. Danilavičių prašytis darbo. Į Panevėžį vykau todėl, kad Anykščių rajono vaistinės tuomet buvo Panevėžio zonoje. Kai prisipažinau, kad neturiu paskyrimo, buvau paklaustas ar bent turiu diplomą. Buvau paskirtas Krekenavos vaistinės vedėju. Darbo pradžia buvo nelengva, nes kartu su manimi dirbo tikai asistentė B. Kildešienė, kuri buvo ką tik baigusi Medicinos mokyklą. Daug buvo neaiškumų, o pasiklausti nebuvo pas ką. Mes stengėmės, dirbome, kaip išmanėme, pertvarkėme vaistinę ir pasiekėme neblogų rezultatų. Vaistinė net buvo apdovanota Panevėžio krašto vaistinių pereinamąja vėliava.

1950 metais buvau paskirtas VFV Panevėžio rajoninės kontoros farminspektoriumi, ir, tais pačiais metais panaikinus Panevėžio rajoninę kontorą, VFV Šiaulių rajoninės kontoros valdytojo pavaduotoju. Tačiau faktiškai dirbau sekretoriumi, nes visus klausimus valdytojas R. Levinas sprendavo su savo buvusią pavaduotoją Vanda Jurevičiūtę – Kavaliauskiene. Man atrodė, kad į tą vietą buvau paskirtas ne laiku.

Ketverius metus Jūs tarnavote sovietinėje armijoje. Kokie tai buvo Jūsų gyvenimo metai?

Šiauliuose dirbau neilgai, nes išvykau į Maskvą tobulintis, o po to buvau paimtas į sovietinę armiją, nors valdy-

Farmacijos studijos, 1947 m.

tojas R. Levinas buvo garantavęs, kad manęs į armiją neims. Buvau išsiųstas į Tolimuosius Rytus, netoli Kinijos – Mongolijos sienos, į Čitos sritį. Pulko vaistinėje darbo buvo labai mažai, per dieną tekdavo pagaminti vos keletą receptų. Netrukus buvau perkeltas į Čitos karinį vaistų sandėlį, kuriame darbo buvo daug. Vaistų sandėlio perėmimas vyko net du mėnesius. Vaistų sandėlis aprūpindavo Čitos srities karinius dalinius, o taip pat net ir Kinijos, Mongolijos kai kuriuos karinius dalinius.

Rašiau raštus į Maskvą N. Bulganinui, kad mane demobilizuotų arba nors leistų tarnauti arčiau Lietuvos. Atsakymai buvo vienodi: tarnauk ir džiaukis, nes ne kiekvienam tenka tokia garbė. Tačiau iš to man džiaugsmo buvo mažai. Tolimuosiuose Rytuose teko tarnauti nuo 1951 m. gruodžio mėn. iki 1955 m. gruodžio mėn.

Koks buvo Jūsų darbas po demobilizacijos?

Po demobilizacijos į Šiaulius negrįžau. R. Levinas valdytoju jau nedirbo. V. Kavaliauskiene vėl dirbo valdytojo pavaduotoja.

VFV viršininkas Jonas Eišvydis pasiūlė dirbti Vilniuje, VFV kadrų skyriuje. Darbas “su popieriais” man

Vilniaus universiteto studentai-farmacininkai, 1946 m.

Pirmoji V. Sedelskio darbovietė. Krekenava, 1949 m.

niekada nepatiko. Toks "popierinis" darbas nepatiko man ir VFV Vaistinių tinklo skyriuje, kuriame dirbau skyriaus viršininko pavaduotoju.

Jūs dirbote Druskininkuose, pastatėte ir įrengėte naują modernią vaistinę. Kodėl ilgai neužsibuvote šiame, tuo metu jau gražiame kurorte, kodėl keliavote vis kur daugiau darbų, kur sunkiau.

1958 m. gegužės mėn., Druskininkų vaistinės vedėjai išvykus į Lenkiją, buvau paskirtas Druskininkų vaistinės vedėju. Darbas man patiko, kaip ir Druskininkai. Kurortas augo, kūrėsi naujos sanatorijos, darbo vaistinėje daugėjo. Pradžioje suremontavome senosios vaistinės patalpas, norėjome, kad nors dalinai jos atitiktų vaistinės reikalavimus. Dar buvo pastatytas

Čita, 1954 m.

vaistinės paviljonas, bet greitai, ypač vasarą, patalpų mums labai trukdavo. Tuometinė Druskininkų miesto valdžia, ypač Vykdomojo komiteto pirmininkas S. Janilionis suprato vaistinės reikšmę kurorte ir 1962 metais miesto centre išskyrė vaistinei patalpas. Architektas A. Mačiulis suprojektavo vaistinės interjerą. Oficinios interjeras buvo naujoviškas, įdomus: veikė fontanas, augo berželis, buvo kėdės ir staliukai klientų poilsiui. Lankytojams vaistinė patiko: jie sakydavo, kad čia jauku, kaip kavinėje. Man tokie jų pastebėjimai ir vaistinės lyginimas su kavine kėlė naujų minčių. Vėliau, bendradarbiaudamas su architektais, siekiau, kad vaistinės būtų jaukios, bet skirtųsi nuo kavinų.

Druskininkuose išdirbau septynerius metus. Buvau įtrauktas į visuomeninį kurorto gyvenimą: buvau ir miesto deputatu, ir Sveikatos komisijos pirmininku, ir draugiško teismo pirmininku ir su vaistinės darbuotojais aktyviai reiškęs saviveikloje.

Kasmet didėjo vaistinės darbo apimtis, augo vaistinės darbuotojų skaičius, tačiau darbo pobūdis mažai keitėsi. Dirbant Druskininkuose teko lankytis Sovietų Sąjungos, demokratinių šalių vaistinėse, domėjausi jų darbu, išplanavimu, įgijau patirties, kurią norėjosi realizuoti. O ir VFV viršininkas J. Eišvydis retkarčiais apie tai man primindavo.

Septynerius metus Jūs vadovavote Klaipėdos krašto farmacijos įstaigoms, beveik dvidešimt metų – Kauno. Pastatyta, įrengta, modernizuota daug vaistinių. Žvelgiant į praeitį, kas tuomet labiausiai džiugino ir kas buvo sunkiausia.

Kai buvau paskirtas VFV Klaipėdos tarprajoninės kontoros valdytoju, darbo pobūdis, apimtis pasikeitė. Reikėjo daug ką keisti, daug ką pradėti naujai. Klaipėdos krašte buvo apie 50 vaistinių. Buvo statomos naujos vaistinės, senos – remontuojamos. Pirmiausia pastatėme ir įrengėme remonto dirbtuves. Dirbtuvių direktorius K. Lukoševičius rūpinosi įvairiomis medžiagomis, kurių tais laikais labai truko. Architektas Z. Rutkauskas kūrė vaistinių interjerus, projektavo baldus. Vaistinių vedėjai, bendradarbiaudami su vietos valdžia, stengėsi, kad įrengiamos naujos arba remontuojamos senos vaistinės būtų patogios darbui ir būtų įdomus interjeras. Nuo šių darbų

V. Sedelskis Zakopanėje, 1952 m.

nesišalinau ir aš.

Prabėgo septyneri darbo, kūrybos, ieškojimų metai Vaistinių materialinė bazė gerėjo.

Klaipėdos mieste buvo pastatytos ir įrengtos vaistinės: Mokyklos, Sportininkų, Saulėtoji, Neringos, Pempininkų; rajonų centrinės vaistinės: Gargždų, Kretingos, Plungės, Skuodo, Šilalės, Šilutės, Telšių; kaimo vaistinės: Kartenos, Palangos "Sodų", Alsėdžių, Platelių, Mosėdžio, Lenkimų, Kaltinėnų, Kvėdaros, Pajūrio, Kintų, Rusnės, Žemaičių Naumiesčio, Nevarėnų.

Susipažinau su Klaipėdos miesto ir rajonų valdžia. Būdavo malonu, kada vaistinių pabaigtuvių darbus išvysdavome kartu, nes nuo vietos valdžios daug kas priklausydavo.

Buvo pradėtas statyti VFV Klaipėdos tarprajoninės kontoros pastatas.

Staiga mirus VFV Kauno tarprajoninės kontoros valdytojui Jonui Geniui, buvau paskirtas šios kontoros valdytoju. Buvo gaila palikti Klaipėdą. Liko neužbaigtų darbų. Gaila buvo palikti vaistinių darbuotojus, nes mes jau spėjome vieni kitus pažinti, suprasti ir dirbti bendromis pastangomis. Dėl mano išvykimo buvo nepatenkintas ir Klaipėdos miesto Vykdomojo komiteto pirmininkas. Išleistu-

Elena ir Vytautas Sedelskiai, 1962 m.

vės buvo nepamiršamos, bet liūdnos. Vėliau dažnai pagalvodavau, gal ir nereikėjo išvažiuoti iš Klaipėdos.

Vėl naujas miestas – Kaunas, nauja darbo vieta, kuri daug kuo skyrėsi nuo Klaipėdos. Nepažįstami bendradarbiai. Pradžioje nebuvo paramos ir iš miesto Vykdomojo komiteto. Vaistinių virš šimto, o jų materialinė bazė prasta. Remonto dirbtuvių patalpos ankštos. Architektai atsitiktinai, todėl ir vaistinių interjerai be polėkio. Buto nebuvo, gyvenau kontoros patalpose, vėliau – viešbutyje, žmona – Klaipėdoje. Pažįstamų - vos keletas. Apie savo gyvenimą Kaune

Klaipėdiečiai atvyko pas Kolegas marijampoliečius.

Klaipėdos zonos farmacininkai sveikina Joną Eišvydį, 1968 m.

aprašiau savo knygoje "Prisiminimų kritasiai", II dalis. Buvo visko, kaip sakoma, ir šilto, ir šalto.

Taigi, mana iš dangaus nekrito. Teko vaistinėms ir dirbti nuostolingai, kad būtų lėšų materialinei bazei stiprinti. Padėjo ir vietos valdžia, ir vaistinių vedėjų entuziazmas.

Per tuos 20 darbo metų Kauno mieste buvo pastatytos vaistinės: Ažuolyno, Dainavos, Gričiupio, Kalniečių, Saulės, Saulėtekio, Vitebsko; rajonų centrinės vaistinės: Alytaus (dvi), Garliavos, Jonavos, Kėdainių, Lazdijų, Marijampolės, Prienų, Raseinių, Šakių; kaimo vaistinės: Butrimonių, Kriokialaukio, Miroslavo, Simno, Ruklos, Upininkų, Žeminių, Gaižiūnų, Klausučių, Šim-

kaičių, Veliuonos, Viešvilės, Kidulių, Kruonio, Rumšiškių, Žiezmarų, Babtų, Čekiškių, Ežerėlio, Kačerginės, Raudondvario, Vilkių, Dotnuvos Akademijos, Kriūkų, Pelėdnagių, Seirijų, Leipalingio, Kazlų Rūdos, Balbieriškio, Birštono, Jiezno, Išlaužo, Stakliškių, Betygalos, Girkalnio, Viduklės, Griškabūdžio, Lekėčių, Lukšių, Gelgaudiškio.

Kaune buvo pastatytos 2 000 kvadratinį metrų modernios dirbtuvės (direktorius A. Barvainis).

Naujos ar suremontuotos vaistinės skyrėsi interjeru, išplanavimu, jos jau nebuvo lyginamos su kavinėmis. Daug pasidarbavo žinomi architektai: Jonas Maciulevičius, Z. Rinkevičius, V. Jakūbaskas, Z. Jucaitis, dailininkai: D. Žiliuvienė, V. Žilius, S. Petraitis, Petraitienė, I. Miškinytė, R. Meižys, E. Jovaiša, A. Žąsytis, S. Stasaitienė, L. Leskauskienė, inžinieriai: V. Listopadskis, R. Gumbaras.

Kauno vyr. dailininkas V. Krasauskas ir vyr. architektas A. Sprindys kritiškai vertindavo vaistinių įrengimą ir nuoširdžiai patardavo.

Naujų vaistinių įrengimą, interjerą puikiai vertino kitų šalių specialistai.

Šiandien nėra problemų dėl aprūpinimo vaistais, bet Jūsų nuomone, ar vaistininkai yra viskuo patenkinti. Kokios didžiausios šio laikmečio problemos? Ar dabartiniu metu gali farmacininkai išsaugoti svarbiausias farmacijos vertybes?

1991 m. savo noru išėjau iš zonos vaistinių vadovo pareigų ir pradėjau dirbti Garliavos centrinės vaistinės valdytoju. Vaistinės darbo sąlygos buvo

geros, patalpos naujos.

Prasidėjus pertvarkai Lietuvoje, visose srityse į valdžią brovėsi visokie karjeristai, įvedinėjo savo tvarką, neturėdami tam nei žinių, nei supratimo, nei įgūdžių. Ta nauja tvarka, man rodos, buvo kaip toje dainoje: „sena panelė, tik nauja suknelė“.

Domėjausi kas vyksta Lietuvoje. Nauji įstatymai, įsakymai greitai apaugdavo papildymais ir pakeitimais, žiniasklaidoje skelbiama informacija - paviršutiniška, netiksli, kartais net tendencinga. Keitėsi sveikatos apsaugos ministrai, farmacijos departamento vadovai. Netūko ir piketų, tačiau į farmacininkų reikalavimus nebuvo įsiklausoma.

Garliavos vaistinės, pasikeitus darbo sąlygoms, dalis patalpų buvo atiduota poliklinikai. Tačiau vis buvo reikalaujama, kad vaistinė atiduotų daugiau patalpų. Aš tam priešinausi, todėl šešiolika vaistinės darbuotojų šią, neva mano kaltę patvirtino savo parašais Tokiu būdu ir teko užbaigti mano penkiasdešimt vienerių metų triušą farmacijos sistemoje.

Dabartiniu metu vaistinės gali steigti kas nori ir kur nori. Neegzistuoja jokie atstumai, joks gyventojų skaičiaus normatyvas. Galima steigti vaistinę ir tame pačiame name, kuriame yra vaistinė. Belieka tik sugalvoti kitą namo numerį (kaip Kauno „Dainavos“ poliklinikoje) ir niekas „neprikibs“.

Farmacininko specialybė nereikalinga vaistinės savininkui. Jam svarbiausia pelnas, biznesas, todėl net darbuotojai verčiami pardavinėti brangius vaistus, kad ir nesilaikant nustatytų reikalavimų. Vaistinių lentynos lūžta nuo brangių importinių vaistų, o kur dingio lietuviški vaistai (jie pigūs ir neapsimoka jais prekiauti). Dėl ligonių, kuriems reikalingi vaistai, niekas nesuka galvos. Gydytojai gali pasiteisinti tuo, kad jiems skirtos mažos kvotos vaistams.

Yra ir daugiau kuriozų: į namus siuntinėjami reklaminiai lapeliai, kuriuose nurodomi adresai vaistinių, kuriose siūlomi vaistai, net ir kompensuojamieji, su visokiomis nuolaidomis. Įdomu, kaip gali firmos ir „Euro“ vaistinės pardavinėti vaistus su tokiomis nuolaidomis.

O ir vaistinių plotai. 30 kvadratinį metrų ir vaistinė. Tokiame plote galėtų veikti tik vaistinės punktas, tai ir vadiname punktu, o ne vaistine. Senos, turinčios įdomias tradicijas, ligonių mē-

Mosėdyje Intos akmenų muziejuje su poetu E. Matuzevičiumi, 1976 m.

Klaipėdos zonos vaistinių vedėjai ir aktyvas, 1969 m.

Studijų draugai, 2000 m.

Farmacijos muziejaus atidarymas. 1975 m. giamos vaistinės išnyksta „kaip dūmas“. Taip dingio ir Kauno m. „Teatro“ vaistinė. „Teatro“ vaistinė buvo ne tik seniausia Kaune, bet ir Lietuvoje. Vaistinę puošė nuostabiūs, vaistinių istoriją menantys paveikslai. Jie „išgaravo“ ir niekam dėl to galvos neskauda. Panašus likimas laukia ir kitų vaistinių.

Tad, apamai, ar gi galima kalbėti apie pagarbą farmacininko profesijai, apie meilę farmacijai, jos istorijai.

Vaistinių lankytojai nejaučia dėmesio, pagarbos. O vyresni žmonės dar nepamiršo nuomonės apie vaistinę, kad „tikslu kaip vaistinėje, švaru kaip vaistinėje, dėmesys kaip vaistinėje“.

Kur dingio vaistininkų draugiškas, įdomus bendravimas, vaistinių ir darbuotojų jubiliejų minėjimai, buvusi farmacininkų meno saviveikla.

Ar rasime Lietuvoje bent vieną vaistinę, kuri rašytų metrašį. Kažin? O ką gali kalbėti ligoniai pensininkai apie nemokamą gydymą. Kaip gali jaustis farmacijos specialistas, kai su juo sudaroma tokia darbo sutartis, kai bet kuriuo momentu jį galima atleisti.

O švietimo sistema su visomis koncepcijomis, kai mokiniai pradeda vadovauti mokytojams, mokinio, vartojančio

Su habil dr. Eugenija Šimkūnaitė, 1980 m.

kaliošų į šaldytuvą nededu, tad rašau...

Ką palinkėtumėte Lietuvos farmacijos sąjungai ir visiems Kolegoms?

Svarbiausia, dabartiniam farmacijos jaunimui nepamiršti senų gražių farmacijos tradicijų ir Lietuvos farmacijos istorijos.

Lietuvos farmacijos sąjungai – neatitrūkti nuo šalies farmacijos bėdų ir reikalų. Dabartinius farmacijos „košmarus“ spręsti kartu su kitomis Lietuvos farmacijos draugijomis.

Dėkojame už įdomų pokalbį.

narkotikus, niekas negali tikrinti, nes tai pažeistų jo teises.

Kas gali likti iš tautos, kuriai rūpi tik biznesas, pelnas, nebūtinai „švarus“.

Manęs kol kas netenkina tik valgis ir miegas, todėl nemažai rašau. Renku medžiagą prisiminimų knygos III daliai, kuri vadinsis „Sopulingoji“. Dargi

Su bendradarbėmis. Kaunas, 1988 m.

V. Sedelskis su kolegomis klaipėdiečiais, 2000 m.

SVEIKINIMO ŽODIS PROVI-ZORIUI VYTAUTUI SEDEL-SKIUI

*Ir gyvenimas ima lyg duoklę
Mūsų juoką, svajas ir džiaugsmus,
Ir lyg skolą – nemokamai, dosniai
Atsikaičiuoja, dalina metus...*

Laikas skuba, bėga... Pavasarius keičia vasaros, vasaras – rudenys... Laiko laikrodžio atsukti neįmanoma, jis eina tik pirmyn... Galime žvelgti tik praeitin ir prisiminti prabėgusius dienas.

Štai, rodos, taip neseniai sėdėjome mokyklos suole, paukščių pralėkė studijų metai, prasidėjo darbo metai.

Atėjo ruduo, gyvenimo ruduo...

Kiekvienas šeimininkas rudenį į aruodus sukrauna savo darbo vaisius ir vertina praėjusius metus, geri, derlingi jie buvo ar ne.

Vytautai, atėjo ir mūsų gyvenimo ruduo. Pažvelgus į Tavo nueitą gyvenimo kelią, matosi, kad nepraleidai laiko veltui, Tavo aruodai pilni.

Kur tik Tu dirbai: Panevėžyje, Šiauliuose, Vilniuje, Druskininkuose, Klaipėdoje ar Kaune, visur palikai savo pėdsakus, atliktus darbus, kurie mena Tave. Net ir Tolimuosiuose Rytuose, prie Mongolijos sienos, Čitoje, kur aplink tik vėjo genamas smėlis, sopkos, nei medžio, nei gėlės, net ir geriamo vandens nėra...

Sovietinė valdžia dažnai jaunus Lietuvos vyrus, baigusius aukštąsias mokyklas, paimdavo ilgiems metams į sovietinę armiją ir išsiųsdavo į pačius atokiausius šalies rajonus prie speigračio ar į Mongolijos stepes... Matyt, bijojo, kad jie nepadėtų miško broliams.

Tačiau ir ten Tu parodei ko verta Lietu-

Prie provizoriaus, rašytojo Antano Žukausko-Vienulio kapo Anykščiuose.

va, kas tie lietuviai! Sovietiniai karininkai nustebe stovėjo prie Tavo žmonos Alės papuošto stalo, pagamintų gardžių valgių, ir net nedrįso jų ragauti, nes nežinojo kaip juos valgyti. Tu ir ten nunešei ir palikai mūsų kultūros, papročių dalelę.

Lietuvos farmacijai Tu atidavei daugiau kaip penkiasdešimt savo gyvenimo metų! Visada Tau rūpėjo, kad gražiai atrodytų vaistinės, kad atėjusį į vaistinę aplinka gerai nuteiktų, kad čia gautų pagalbą, išgirstų paguodžiantį žodį. Gražiai įrengi beveik 200 Lietuvos vaistinių, jas papuošei stilingais baldais, gražiu interjeru. Kiti turėjo lygiuotis į Tave, nes Tu dažniausiai visur vertei pirmąją vagą.

Visur turėjai draugų. Visada į Tave buvo galima kreiptis pagalbos. Sunkią valandą padėjai ir man. Su Tavimi visada malonu pasikalbėti, padiskutuoti. Ištikus negandoms, padėjai ir režisieriui V. Ju-

rašui, rašytojui K. Sajai, dainininkui V. Daunorui, savo klasės draugui muzikui Paulavičiui ir daugeliui kitų.

Pasaulyje yra visokių žmonių. Ir Tau teko kai kuriais nusivilti, net ir pačiais artimiausiais bendradarbiais.. Bet jei visas gyvenimas būtų tik rožėmis klotas, žmogus nepatirtų skausmo, jis negalėtų įvertinti laimės akimirų, savo darbo, nepajustų įgyvendintų svajonių, užmojų džiaugsmo.

Dabar, atėjus gyvenimo rudeniiui, gyvenimas Tave džiugina savo spalvomis. Dievas Tave apdovanojo kūrybos dovana, parašei ir išleidai į pasaulį įdomią knygą "Prisiminimų kritasiai", vaidinome Tavo sukurtą pjesę "Vienoje vaistinėje", tikiuosi, kad pasaulį išvys ir knyga apie Klaipėdos ir Kauno vaistines.

Visa tai bus ateities kartoms. Dabar daugelis pasinėrę į verslą, į farmacijos verslą, yra abejingi istorijai ir praeičiai, bet ateis laikas ir jie pradės ją domėtis. Viskas greitai pasimiršta, jei nėra surašyta knygose, nufotografuota ar užfiksuota kino ar vaizdo juostoje.

Sveikinu Tave, Vytautai, gimimo dienos proga! Linkiu dar ilgai ilgai laimingai gyventi, būti sveikam, veikliam, koks buvai iki šiolei, parašyti dar daug prozos eilučių ir eiliuotų posmų, linkiu gerų minčių, širdies, spinduliuojančios džiaugsmu ir kitiems dalinančios savo šilumą ir džiaugsmą!

Provizorė, dr. Regina Žukienė

Rašytojo V. Petkevičiaus (trečias iš dešinės) rančioje, 1989 m.

Jubiliejaus proga linkime Jums geros sveikatos, energijos ir stiprybės, ilgų ir laimingų gyvenimo metų
Sveikiname Kolegę Stefaniją Šniraite-Karalienę 80ųjų gimimo metinių proga

Stefanija Karalienė gimė Ukmergės rajone, Virkščių kaime, valstiečių šeimoje. 1945 m. baigė Ukmergės vid. mokyklą ir įstojo mokytis į VU Medicinos fakulteto Farmacijos skyrių, kurį baigė 1949 m. ir gavo provizorės diplomą.

Farmacinę veiklą pradėjo Vilniaus vaistinėje Nr. 336 asistente, po metų (1950 m.) buvo pervesta į Vilniaus vaistinę Nr. 3 (dabar Katedros vaistinė) dirbti receptare. 1951 m. pradėjo dirbti receptare Vilniaus m. vaistinėje Nr. 1 (dabar – Vilniaus Senamiesčio). Pradžioje ji dirbo receptare, po to – vedėjo pavaduotoja, o nuo 1955 m. iki 1983 m. – šios vaistinės vedėja. Uždarius vaistinę remontui, provizorė S. Karalienė dirbo provizore technologe Vilniaus vaistinėje Nr. 8 (dabar – Vilniaus Rotušės vaistinė).

1991 m., išdirbusi vaistinėse daugiau kaip 40 metų, provizorė S. Karalienė išėjo į pensiją. Su vyru Mykolu išaugino tris sūnus: Rimą, Vytautą ir Kęstutį, turi 7 anūkus ir 2 proanūkius. Visi sūnūs ir anūkai lankė „Ąžuoliuko“ berniukų chorą.

Provizorė Stefanija Karalienė, dirbdama atsakingą darbą tais nelengvais „vaistų deficitu“ metais, visas jėgas ir energiją skyrė Vilniaus senamiesčio (ir ne tik senamiesčio, nes ilgą laiką šioje vaistinėje veikė Informacijos skyrius) geresniam gyventojų aprūpinimui. Buvo stropi, darbšti, reiklė sau ir kitiems darbuotoja.

Provizorė gerai prisimena sunkias darbo sąlygas vaistinėje, kai žiemą tekdavo šalti, nes vaistinė Nr. 1 buvo apšildoma krosnimis. Mažai padėdavo ir tai, kad krosnys buvo kūrenamos per dieną net du kartus. 1960 metais vaistinė buvo kapitaliai suremontuota: įrengtas centrinis šildymas, pakeisti baldai.

Nemažai jėgų, meilės ir šilumos teko atiduoti ir „ąžuoliukams“, kad jie išaugtų tvirtais ąžuolais.

Mielai Kolegei Stefanijai nuoširdžiai linkime stiprios sveikatos, dar ilgai ilgai džiugtis ryto saule, rūpestingais sūnumis, linksmais anūkais ir proanūkais.

Lietuvos farmacijos sąjunga, Vilniaus Rotušės vaistinės kolektyvas, dr. R. Žukienė ir buvę Vyriausiosios farmacijos valdybos darbuotojai

Žurnalui „Lietuvos farmacijos žinios“ aštuoniasdešimt metų

Žurnalo „Farmacijos žinios“ pirmasis numeris pasirodė 1923 metų spalio 30 dieną Kaune. Žurnalas buvo skirtas farmacijos reikalams. „Farmacijos žinių“ pirmajame numeryje (1923 m.) „Redakcijos žodyje“ rašoma: „Farmacininkų korporacija, kaip ir kitų profesijų korporacijos, yra bendros visuomenės narys, turįs į tą bendrą visuomenę tam tikras teises ir pareigas. Visuomenė, susidedanti iš daugybės profesijų užsiimančiųjų narių skaičiaus, geriau ir tvirčiau laikosi, jeigu tie jos nariai yra geriau pasiruošę atlikti pasiskirtą sau darbą ir jeigu pati visuomenė profesijos žmonėms teikia žmoniškas gyvenimo ir darbo sąlygas. Iš čia lyg išeitų, kad santykiai tarp visuomenės ir profesijos žmonių būtų geriausi, bet gyvenime to nėra; yra nuolatinis tarp visuomenės ir profesijos žmonių santykių trynimasis, nuolatinis visuomenės nepasitenkinimas profesijos žmonių darbais, pastarieji nepatenkinti iš gyvenimo ir darbo sąlygų, kurias jiems visuomenė teikia...“.

Žurnalas „Lietuvos farmacijos žinios“ (LFŽ) – tai Lietuvos farmacijos sąjungos periodinis žurnalas, tęsiantis „Farmacijos žinių“ 1923–1940 metų tradicijas. Po penkiasdešimties Lietuvos okupacijų metų žurnalas vėl buvo pradėtas leisti 1991 metais profesoriaus Eduardo Tarasevičiaus pastangų ir ryžto dėka. LFŽ pirmame numeryje, išleistame 1991 metais, buvo atspausdinti LFS Įstatai, dr. R. Žukienės, prof. H. Gendrolio, prof. E. Tarasevičiaus, provizorių H. Dūdėno, T. Meko, J. Grinevičiaus, doc. A. Kaikario ir kt. straipsniai. Nors žurnalas dar buvo kuklus apimtimi ir formatu, tačiau buvo malonu skaityti išspausdintą medžiagą apie farmaciją.

Redaktorius E. Tarasevičius rašė: „Mes norime, kad šis žurnalas tęstų gražias tradicijas, kurias ugdė ankstesnieji „Farmacijos žinių“ leidėjai. Pirmojo numerio, pasirodžiusio 1923 metais, „Redakcijos žodis“ skelbė: „Mūsų obalsis – gera Lietuvos farmacija ir įmanomas Lietuvos farmacininko gyvenimas“. Pritardami šiam obalsiui, mes norėtume, kad mūsų žurnalas padėtų įgyvendinti šiuos tikslus.“

Paskutinis „Farmacijos žinių“ numeris pasirodė 1940 metais. Nuo to laiko mes neturėjome periodinio leidinio. Kiek daug reikia atgaivinti įvykių ir reikšmingų sukačių.

Tad imkime Jį į rankas, atverskite Jį, skaitykite, rašykite Jam, ginčykitės, nes diskusijoje gimsta teisybė“.

Iš tikrųjų, pusę amžiaus Lietuvos farmacininkai neturėjo savo periodinio leidinio. Tik kai kurie straipsniai apie farmaciją buvo spausdinami žurnale „Sveikatos apsauga“.

Nepalyginamai pasikeitė žurnalas, kuris buvo leidžiamas tarpukario Lietuvoje, o taip pat – prieš dešimt metų: apipavidalinimas, keliamos aktualijos. Dabar žurnalas meniškai apiforminamas, nemažai reikalingos informacijos. Džiugu ir tai, kad nuo 2000 metų per metus išleidžiami šeši žurnalo numeriai.

Namuose mes turime „Farmacijos žinių“ komplektus, atspausdintus 1926–1940 metais. Visada malonu paskaityti žurnalo puslapiuose apie vaistininkų gyvenimą, vaistinių darbą, konkurenciją, įvairius pranešimus ar jubiliejus prieš 80 ar mažiau metų.

Šiandieninis „Lietuvos farmacijos žinių“ žurnalas yra solidus, kiekvienas numeris yra laukiamas, ir jį malonu paimti į rankas. Žurnalo puslapiuose spausdinama medžiaga aktualiausiais farmacijos klausimais. Visuomet susidomėję skaitome publikacijas apie tarptautinius ir Lietuvos farmacininkų suvažiavimus, kongresus, vaistininkų ir vaistinių jubiliejus, farmacijos dienas, muziejus ir pan.

Žurnalo puslapiuose randame daug įdomios medžiagos, kurią pateikia jo redaktorius prof. Eduardas Tarasevičius. Jis dažnai dalyvauja įvairiuose tarptautiniuose farmacininkų kongresuose, suvažiavimuose, apie tai jis mielai pasidalina su žurnalo skaitytojais. Jis pateikia daug įdomios medžiagos iš farmacininkų gyvenimo kitose šalyse, palygina jų darbo bei gyvenimo problemas su mūsų šalimi.

Kaip nepasidžiaugti dr. Reginos Žukienės įdomiais straipsniais apie kelionę į 62-į kongresą Nicoje („Lietuvos farmacijos žinios“, 2002m., Nr. 3–4 ir 5–6). Autorė taip paprastai, nuoširdžiai, vaizdžiai ir labai įdomiai aprašė kelionę autobusu į Nicą per Lenkiją, Slovakiją, Slovėniją, Italiją, Vokietiją ir Prancūziją. Aš įsitikinęs, kad, tikriausiai, ne kiekvienas diplomuotas žurnalistas galėtų taip vaizdžiai pasidalinti kelionės įspūdžiais. Tam reikalingas didelis patyrimas ir daug žinių.

Manyčiau, kad visiems malonu perskaityti provizorių Kęstučio Orino ir Silvestro Drabavičiaus bei Juozo Ardzijausko poezijos posmus.

Sveikiname „Lietuvos farmacijos žinių“ žurnalo redakcinę kolegiją. Gražaus ir prasmingo jubiliejaus proga, linkime kūrybingų metų ir sėkmės, nušviečiant farmacijos darbą Lietuvoje.

Provizorius Liudvikas Rulinskas, Šiauliai

VAISTINIŲ JUBILIEJAI

IŠ KLAIPĖDOS Miesto VAISTINIŲ ISTORIJS

Seniausios Klaipėdos vaistinės

Klaipėdos miesto pradžia siekia XIII a. vidurį. XIV a. viduryje Klaipėdos mieste plito amatai, prekyba. XVII a. viduryje (1657 m.) Klaipėda gavo laisvos ir neribotos prekybos privilegiją, kas dar labiau paskatino miesto augimą.

Pirmoji vaistinė Klaipėdoje buvo įsteigta 1677 m. Tais metais vaistininkas Jokūbas Jungas gavo Prūsijos kunigaikščio privilegiją „Vaistininko ofcinai“ funkcionuoti. J. Jungo įsteigta vaistinė, vėliau buvo pavadinta „Žalioji vaistinė“, XX a. pirmoje pusėje buvo tada vadinamoje Laukininkų gatvėje, namo Nr. 27/23, vėliau buvo vadinama Pergalės g. Nr. 6, o dabar – Tiltų g. Nr. 6. Didelių pastangų dėka, padedant tuometiniam miesto Vykdomojo komiteto pirmininkui Alfonsui Žaliui, ši vaistinė buvo atkurta ir šiandien gyvuoja „Žaliosios vaistinės“ pavadinimu tame pačiame name.

1696 m. Prūsijos kunigaikštis davė privilegiją provizoriui Jokūbui Zaureniui įsteigti Klaipėdos priemiestyje naują (antrąją) vaistinę. Ši vaistinė buvo pavadinta „Juodojo erelio“ vardu. Vaistinė buvo atidaryta Turgaus gatvėje Nr. 38 (vėliau pavadinta P. Cvirkos, o šiuo metu – Tiltų g Nr. 8/10).

Antrojo pasaulinio karo metu, pražūsus frontui per Klaipėdą, ši vaistinė buvo pirmiausiai atkurta (1945 m. kovo mėn.). 1958 m. ši vaistinė buvo perkelta į naujas patalpas H. Manto gatvėje ir pavadinta Klaipėdos m. vaistine Nr. 1 (dabartinė „Salvijos“ vaistinė). Likusiose patalpose atidaryta Reagentų parduotuvė su gatavų vaistų skyriumi.

Trečioji vaistinė Klaipėdoje įsteigta tik XIX a. pradžioje – 1816 m. ir pavadinta „Aukšinio aro“ vardu. XX a. pirmoje pusėje ši vaistinė buvo Biržos g. Nr. 5. Karo metu šis pastatas buvo nugriautas ir vaistinė nebuvo atkurta.

XIX a. buvo įsteigta ir ketvirtoji iš eilės vaistinė. Ji buvo atidaryta Plačiojoje gatvėje ir pavadinta „Karūnos“ vardu.

Tuo būdu XX a. pradžioje jau buvo 4 vaistinės. Vienai vaistinei teko 5 000 miesto gyventojų.

Po pirmojo pasaulinio karo Klaipėdos kraštas buvo prijungtas prie Li-

etuvos. Klaipėdos ūkinis ir kultūrinis gyvenimas labai pagyvėjo, sparčiai vystėsi pramonė, išsiplėtė jūrinė prekyba, žymiai padidėjo gyventojų skaičius. 1939 m. Klaipėdoje gyveno 51 000 gyventojų. Visa tai paskatino steigti naujas farmacijos įmones ir įstaigas. Per palyginti trumpą laiką (1900-1939 m.) Klaipėdoje buvo įsteigtos 4 vaistinės: „Centralinė“ (K. Mažono), „Liūtų“ (1923 m.) (buvusi „Levanda“, o dabartiniu metu Eurofarmacijos vaistinės filialas Nr. 29), „Luizės“ ir „Elnio“.

„Liūtų“ vaistinės istorija

Po karo, 1945 m., buvo pradėta atkurti buvusi „Liūtų“ vaistinė. Tuo metu Pievų tako gatvėje dar buvo išlikęs pastatas, bet patalpose mažai kas buvo likę. Ši gatvė vėliau pervadinta J. Janonio gatve. Atkuriant šią vaistinę, 1945-09-15 Klaipėdos krašto įgaliotinio įsakymu Nr. 17 vadovauti buvo paskirta jauna farmacininkė Rachilė Rikienė, kuri vėliau įgijo provizorės diplomą ir šiai vaistinei vadovavo iki 1986 m. 1957 metais vaistinė perkeliama į dabartines patalpas H. Manto 44. Pradžioje patalpos buvo tik pirmame aukšte. Vėliau vaistinė plėtėsi rūsio sąskaita.

1986 m., eidama 74-sius metus, provizorė R. Rikienė pareiškė norą palikti vedėjos pareigas. Vaistinei vadovauti skiriama provizorė Irena Kursevičienė.

Ši vaistinė yra antroji vaistinė, atkurta po karo. Todėl kurį laiką ir buvo vadinama vaistine Nr. 2.

1953 m., vykdant farmacijos įstaigų reorganizaciją, šiai vaistinei suteikiamas Klaipėdos m. vaistinės Nr. 145 pavadinimas. 1987 m., vėl vykstant vaistinių tinklo reorganizacijai, suteikiamas Klaipėdos m. vaistinės Nr. 402 pavadinimas. 1991 m. vaistinė tapo savarankiška Savivaldybės įmone „Valstybine vaistine „Levanda““. 1994 m. reorganizuojama į UAB vaistinę „Levanda“. O 1999 m. vaistinės akcijos parduodamos provizorei Jūratei Numavičienei ir iki 2001 m. spalio mėn. dirbo kaip savarankiška juridinė įmonė, o nuo 2001 m. spalio 1 d. įsijungė į UAB Eurofarmacijos vaistinių tinklą, tapdama jos filialu Nr. 29.

Vaistinė labai patogioje strateginėje vietoje, visada nestokoja lankytojų. Vaistinės patalpos erdvios, ypač pagerėjo po remonto.

Prieš penkerius metus, kai vaistinė pažymėjo 75 metų sukaktį, buvo atlikta

pirmoji jos rekonstrukcija. Tada buvo atidarytas papildomas skyrius, kuriame pradėta prekiauti medicinos, kosmetikos, sanitarijos ir higienos prekėmis. Šiomet, švenčiant vaistinės aštuoniasdešimties metų gyvavimo jubiliejų, prieš penkerius metus atidarytas skyrius buvo pertvarkytas į savitarnos skyrių. Įrengtas ir Optikos skyrius. Kol kas šioje vaistinėje tik priimami užsakymai, o optikos prekės gaminamos kitur. Tačiau gali būti, kad vėliau čia pavyks įrengti ir optikos gaminių dirbtuves.

Apie vaistinės kolektyvą

Mūsų vaistinę galima pavadinti „senolių vaistine“, nes čia yra nemažai darbuotojų, kurie vaistininkais dirbo po trisdešimt ir net po keturiasdešimt metų. Į mūsų kolektyvą daugelis žmonių ateina ir pasilieka čia dirbti iki užtarnauto poilsio – pensijos. Tik dabar į mūsų naująjį savitarnos skyrių atėjo dirbti jaunimas. Jaunieji darbuotojai mokosi dirbti iš vyresniųjų.

Vaistinėje šiuo metu dirba trys provizorės: Jovita Bružienė (darbo stažas šioje vaistinėje – 17 metų), Regina Mažeikienė (darbo stažas šioje vaistinėje – 42 metai), Irena Kursevičienė – vedėja (darbo stažas šioje vaistinėje – 17 m.) ir keturios farmakoteknikės: Danutė Miliuvienė (darbo stažas šioje vaistinėje - 29 metai), Regina Šarkienė (darbo stažas šioje vaistinėje – 25 metai), Sigita Damanskytė (darbo stažas šioje vaistinėje – 13 m.), Dalytė Tamašauskienė (darbo stažas šioje vaistinėje – 19 m.).

Šioje vaistinėje dirbo daug garbių provizorių ir farmakoteknikų, kaip: provizorius Antanas Gendrolis (dabar profesorius) šioje vaistinėje sukonstravo sėdimą darbo vietą asistentui, nes anksčiau vaistininkai ir vaistus gaminavo stovėdami.

Čia dirbančių vaistininkų patirtį ir sugebėjimą padėti įvertina ir klientai. Kai kurie turi netgi savo mėgstamus farmacininkus ir kartais, kai viena ar kita vaistininkė nedirba, klausinėja, kur ji dinga.

Vaistinės kolektyvas, dirbantis vaistinėje, kuri švenčia aštuoniasdešimtąsias įkūrimo metines, pilnas jėgų ir pasiryžimo tobulinti darbą ir siekti būti naudingu klaipėdiečiams.

Provizorė Irena Kursevičienė

SENOSIOS LUOKĖS VAISTINĖS ISTORIJA

Telšių apskrities Luokės miestelio vaistinė šiais metais švęs 120 metų sukaktį.

Docentas A. Kaikaris ir daktarė V. Gudienė nurodo, kad Luokėje 1883 metais provizorius Goldbergas įsteigė vaistinę (Acta Musei Historiae Medicinae et Pharmaciae Lituaniae 2 t., K., 1995, p.37).

Luokė - sena Lietuvos gyvenvietė. Kaip vyskupas Motiejus Valančius rašė, jau buvo žinoma 14 - ame amžiuje. Matyt, kad tai buvo vienas Žemaitijos svarbesnių centrų, nes, apkrikštijęs žemaičius, Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas Didysis pastatė Luokėje bažnyčią.

Netoli, vos už trijų kilometrų stūkso gražuolė Šatrija. Senovėje čia buvo šventovė, kurioje vaidilutės saugojo šventąją ugnį. Ir piliakalnis. Pilis gynė Žemaitiją nuo nuolatinio kryžiuočių ordino puldinėjimų. Šatrija - apipinta legendomis. Apie ją poetas Maironis rašė:

*„Šatrija, tu senute meili,
Per tiek amžių iš aukšto žiūrėjusi!
Daug, oi daug apsakyti gali
Apie mūsų didžius pranokėjus.“*

*Į Žarėnus miškais nuo Šiaulių,
Jei pro Luokę kada bekeliausi,
Nepamiršk paganyti arklių
Ir ten kalną užlipti aukščiausią.“*

Vytautas Didysis suteikė Luokės bažnyčiai gerą beneficiją, kurią sudarė pajamos iš Luokės kaimo, Paškuvėnų, Papilės, Pikelėnų ir Taurogenų žemių ir malūno. Kilus neramumams ir padažnėjus kovoms su ordinu, Vytautui Didžiajam pageidaujant, net pirmasis žemaičių vyskupas Motiejus savo buveinę iš Medininkų (Varnių) buvo perkėlęs į Luokę.

Šešioliktojo amžiaus pradžioje, Lietuvoje išplitus protestantizmui, Luokės bažnyčia buvo uždaryta. Parapiją atkūrė vyskupas Merkelis Giedraitis, kuris 16 a. antroje pusėje į žemaičius pasikvietė jėzuitus. Kai 1587 metais Žemaičių vyskupija buvo padalinta į tris dekanatus, vienas jų buvo Luokėje, vėliau dekanatas buvo perkeltas į Varnius. Tačiau pats dekanas klebonas J. Daniusevičius Nepriklausomoje Lietuvoje gyveno Luokėje.

Neaplenkė Luokės 1831 ir 1863-ųjų metų sukilimai. 1831 m. Luokėje vyko kruvinos sukilėlių ir rusų kariuomenės kautynės. Po šio sukilimo bajorams buvo atimtos žemės. Po 1863 m. sukilimo Luokės klebonas kun. Kazimieras Chromanskis ir vikarai V.Lukoševičius, J. Siesickis ir D. Kozickis caro valdžios buvo apkaltinti rėmę sukilėlius ir ištremti į Rusiją. Bažnytinė žemė buvo atimta ir atiduota rusų kolonistams.

Luokė - mano gimtasis miestelis. Čia gimė ir mano senelis, ir mano mama. Caro valdžia iš mano prosenelio Juozapato Juškevičiaus, kuris buvo baigęs Kražių kolegiją ir tarnavo Luokės valsčiaus raštininku, po sukilimų atėmė žemę.

1774 m. Žemaičių vyskupas Jonas Lapašinskis Luokėje pastatė naują medinę ir dabar tebestovinčią bažnyčią. Šventorių aptvėrė mūrine tvora.

XIX amžiuje Luokė buvo gyvas miestelis - joje buvo malūnas, dvi alaus daryklos, keletas amatininkų, apie 20 krautuvii ir keliolika smuklių. Luokėje vykdavo garsūs jomarkai ir turgai, į kuriuos suvažiuodavo žmonės iš aplinkinių valsčių. Veikė parapijinė, o vėliau valdžios mokykla, kurioje mokėsi apie 40 mokinių. Uždraudus spaudą, joje buvo dėstoma rusų kalba.

Parapijoje apie 1841 metus gyveno beveik 8000 parapijiečių. Juos aptarnavo net keturi kunigai.

Visa tai sudarė palankias sąlygas įsikurti vaistinei. Artimiausiuose miesteliuose: Tryškiuose, Užventyje, Žarėnuose vaistinių nebuvo. Vaistinė buvo tik Telšiuose, apskrities mieste, ir už beveik 30 km Kuršėnuose, kur ji įsteigta 1878 metais.

1910 metais gaisras nusiaubė vakarinę miestelio dalį - sudegė Telšių gatvė. Atsistačiusi ji pasipuošė naujais namais.

Per Pirmąjį pasaulinį karą, Luokėje apsisotję vokiečiai įvedė savo tvarką. Jie išgrindė miestelio gatves, turgavietėje pastatė vandens kolonėlę. Vertė prekybininkus plauti parduotuves (iki tol buvo priprasta grindis tik išgramdyti su kastuvu), gyventojus valyti kiemus. Miestelis tapo švaresnis, gražesnis. Per jį ėjo labai svarbus kelias, kuris jungė Žemaitiją su kitu pasauliu. Šiauliuose buvo geležinkelio stotis, ir į ją per Luokę važiuodavo žmonės iš vakarų Žemaitijos, Varnių ir kitų vietų.

Vaistinės savininkai keitėsi. 1911 m. birželio 27 d. Luokės vaistinę provizorius Ch. Kaganas už 5500 rb. nupirko iš provizoriaus

Nepriklausomybės 10-čio minėjimas.

Bronislovo Semenovičiaus. Sandėris buvo sudarytas pas Šiaulių notarą Liubimovą. Be to Luokėje Ch. Kaganas 1914 m. birželio 1 d. nupirko ir Mejerio Gordono vaistų krautuvę - sandėlį (taip tuomet buvo vadinamos vaistų parduotuvės), kuri buvo Turgaus aikštėje Rubino namuose. Tai rodo, kad vaistai Luokėje buvo paklausūs. Ch. Kaganas vaistinė buvo priešais bažnyčią Pikelio dviaukščiaame name.

1919 m. vasario 26 d. Luokę užėmė bolševikai, karininko Baltušio - Žemaičio vadovaujamas pulkas. Sekančią dieną juos puolė vokiečių kariuomenė. Įvyko smarkus mūšis, iš abiejų pusių buvo nukauti ir sužeisti. Bolševikai iš Luokės buvo išstumti į Kuršėnus, o paskui ir visai išblaškyti.

Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, Sveikatos departamentas Ch. Kaganui 1921 m. lapkričio 18 d. leido turėti Luokėje vaistinę ir jai vadovauti.

1924 m. rugsėjo 11 d. provizorius Ch. Kaganas vaistinę už 45 tūkst. litų pardavė Chaimui Zifrai, vaistininko padėjėjui, kuris vaistininko laipsnį buvo gavęs 1913 m., išlaikęs egzaminus Odesos universitete. Chaimas Zifras gimė Kėdainiuose ir dirbo Kėdainių vaistinėje.

Luokės vaistinė buvo 1-os eilės (normalinė), todėl Ch. Zifas turėjo samdyti provizorių jai vadovauti. 1924 - 1927 m. vaistinės vedėju buvo provizorius Domininkas Pocius, jam išvykus, provizorius Arnoldas Volpė.

1929 m. spalio 10 d. A. Volpė staiga mirė nuo širdies paralyžiaus. Tuomet nuo 1929 m. lapkričio 29 d. vaistinei vadovavo chemikas vaistininkas Grigalius Eisymontas. 1934 m. kurį laiką vaistinės vedėja buvo chemikė vaistininkė Sara Tovaitė.

Luokės žydų bendruomenė samdė gydytoją Narunskaitę. Ji taip pat už pinigus priimdavo ir kitus Luokės miestelio ir valsčiaus gyventojus. Darbo vaistinei užteko. 1932 m. jos apyvarta buvo 22 tūkst. litų. Miestelyje gyveno beveik 1000 gyventojų. Buvo

lietuvių ir žydų mokyklos, taip pat pieninė, lentpjūvė, malūnas, daug amatininkų, krautuvų ir smuklių.

1934 metų rugsėjo 11-osios naktį Luokėje kilo didelis gaisras. Sudegė visas miestelio centras, Tryškių ir Kuršėnų gatvės. Sudegė ir Pikelio namai, kuriuose buvo vaistinė.

Puikiai atsimenu šį gaisrą, nors man tada buvo tik šešeri metai. Naktį pabudino varpų skambėjimas: jie visada pranešdavo apie ištikusią nelaimę. Mūsų namas stovėjo Telšių - Varnių gatvių kampe, prieš bažnyčią, netoli vaistinės. Pamatėme virš bažnyčios, per šventorių lekiančias kibirkštis. Tėvelis priklausė savanoriams gaisrininkams. Jis tuoj pat išskubėjo gesinti gaisro. Mediniai, vienas prie kito prisiglaudę, per vasarą išdžiūvę namai pleškėjo kaip į laužą sumestos beržinės malkos. Liepsna lengvai šokinėjo nuo vieno namo ant kito. Gaisrininkai teturėjo tik vieną rankinį siurbį gaisrui gesinti- jis mažai ką galėjo pagelbėti.

Vaistinė buvo paskutinis užsidedęs namas. Todėl vaistinės baldus ir vaistus bei vaistininko mantą buvo suspėta išnešti. Atvažiuavus gaisrininkams iš Telšių ir Kuršėnų, gaisrą pasisėkė užgesinti, nors gaisravietė dar visą parą ruseno. Ir mūsų namas buvo iškraustytas, o bažnyčią apsaugojo tik dideli šventoriaus klevai.

Po gaisro vaistinės savininkas Ch. Zifas kreipėsi į Sveikatos departamentą su prašymu leisti 7 metams vaistinę paversti kaimo vaistine, nes po gaisro žmonės nuskurdo, prekyba sumažėjo, dalis gyventojų išsikėlė kitur, nes neturėjo, kur gyventi.

Valsčiaus viršaitis J.Kirlys Ch. Zifo prašymą parėmė.

1934 m. lapkričio 27 d. Sveikatos departamentas davė leidimą Ch. Zifui Luokės vaistinę 5 metus laikyti kaimo vaistine ir pačiam jai vadovauti. Po penkerių metų jis turėjo vaistinę pertvarkyti vėl į normalinę vaistinę.

1935 m. rugpjūčio mėn. vaistinė buvo perkelta į naujai sutvarkytą namą Telšių gatvėje Nr.43, prieš pat mūsų namus. Gerai prisimenu šią vaistinę. Oficina buvo gana didelė. Ją puošė juodi baldai su veidrodžiais. Atrodė, lyg būtų kokia šventovė, o iš jos sklindantys kvapai tą įspūdį dar stiprino.

Ch. Zifas turėjo tris vaikus: Rožę, gimusią 1923 m., sūnų Vulfą, g. 1926 m., ir dukrą Dovorą, g. 1927 m. Rožė mokėsi žydų gimnazijoje, o su Vulfu aš lankiau penktą ir šeštą Luokės pradžios mokyklos skyrių. Po to mokėmės kartu pirmoje Telšių gimnazijos klasėje.

Luokės gyventojai vaistininko šeimą mėgo. O ir jis visada visiems buvo paslaugus. Vaistininkai dalyvaudavo miestelio visuomeniniame gyvenime, lankydavosi

organizacijų rengiamuose vakaruose.

Gydytoja Narunskaitė apie 1939 metus išvažiavo į Palestiną. Tada gydytoju dirbo Sinkevičius. Jo žmona buvo akušerė. Jis turėjo nemažą praktiką, įsigijo automobilį. Vaistinė turėjo darbo. Vaistininkas samdė sau padėjėją.

1940 m. sovietinė valdžia vaistinę nacionalizavo, tačiau Ch. Zifas liko vaistinės vedėju.

Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, vaistininko šeima, nežiūrint artėjančio fronto, liko Luokėje. Po fronto greitai visi žydai, jų tarpe ir Ch. Zifo šeima, buvo suvaryti į netoli miestelio buvusį Prižginto dvarą. 1941 metų liepos mėn. pabaigoje Ch. Zifas ir jo sūnus Vulfas buvo sušaudyti, o žmona ir dukros išvežtos į Telšių getą.

Vaistine rūpintis buvo pavesta gydytojui Sinkevičiui. Nuo 1941 metų liepos 10 d. vaistinei vadovauti buvo atsiųsta Telšių vaistinėje atliekanti praktiką farmacijos kandidatė Veronika Selmokaitė. Tačiau ji būti vedėja nenorėjo ir nuolat rašė vadovybei prašymus leisti jai grįžti į Kauną baigti universitetą, atlikti diplominį darbą ir išlaikyti valstybinius egzaminus. Vokiečių okupacijos metais savavališkai palikti darbo nebuvo galima. Už tai galėjai būti išsiųstas darbams į Vokietiją.

1941 m. lapkričio 10 d. į Luokę buvo atsiųstas vaistininko padėjėjas Heliodoras Butkevičius iš Tauragės. Per karą jo namai Tauragėje sudegė. Bet jis buvo ligonis ir 1942 m. birželio 3 d. mirė.

H.Butkevičių 1942 m. kovo 13 d. pakeitė vaistininko padėjėja Zinaida Kuzovaitė - Kontrimienė, iki tol dirbusi Telšių vaistinėje. Jos vyras Kazys Kontrimas buvo priimtas į vaistinę sanitaru, tačiau jis labai mėgo kištis į vaistinės darbą, pavaduoti žmoną, ypač kai 1943 metais jiems gimė

sūnus Vytautas. Žmonės K.Kontrimą vadino vaistininku.

Prieš pat frontą 1944 metais Kontrimai išvažiavo į Rietavą. Ir po karo Z.Kontrimienė dirbo Rietavo vaistinės vedėja. Jos vyras buvo suimtas, nuteistas ir žuvo lageryje. Luokės vaistinė 1944 m. spalio mėn. mūsų metu sudegė.

Vaistinė vėliau buvo įrengta kiek toliau toje pačioje Telšių gatvėje. Vaistinės vedėju dirbo provizoriaus padėjėjas D. Balvočius, jam mirus - kiti vedėjai.

Iš pradžių Luokės vaistinė priklausė VFV Šiaulių rajoninei kontorai, vėliau įsteigus VFV Klaipėdos skyrių, ji, kaip ir visas Telšių rajonas, buvo perduota Klaipėdai.

Ilgesnį laiką Luokės vaistinės vedėju dirbo provizoriaus padėjėjas Petras Būzius, 1958 metais baigęs Kauno felčerių-akušerių mokyklos Farmacijos skyrių.

Devintajame dešimtmetyje, prieš atkuriant Lietuvos Nepriklausomybę, Luokėje, Telšių gatvėje netoli vidurinės mokyklos, buvo pastatyta nauja graži ambulatorija su vaistine ir butais gydytojui ir vaistininkui. Dabar vaistinė privatizuota. Jos vedėja - provizoriaus padėjėja Venskutė- Logzikienė.

Provizorė, dr. Regina Žukienė

Šaltiniai:

Luokės vaistinė, Lietuvos centrinis valstybės archyvas (LCVA), f. 1733, ap. 4, b. 356 ir f. 1733, ap. 2, b. 123
Ch. Zifo byla, LCVA, f. 1733, ap. I, byla 2190
B.Kviklys. Mūsų Lietuva. IV t., 1989 - 1992, p.127-130

Nepriklausomybės 10-čio minėjimas.

ŠVENČIONIŲ VAISTAŽOLIŲ FARMACIJOS FABRIKUI 120 METŲ

Žmonės nuo seno vertino vaistinius augalus. Jais gydė sužeidimus ir ligas. Lietuvoje taip pat senos vaistinių augalų rinkimo ir vartojimo tradicijos.

Carinėje Rusijoje, taigi ir Lietuvoje, iki 1898 metų pramoninės vaistų gamybos nebuvo. Tik vaistinės turėjo teisę gaminti ir parduoti vaistus. Tačiau vaistažolių rinkimas ir supirkimas buvo gana išvystytas. Didelė dalis paruoštos vaistinių augalų žaliavos buvo išvežama ir į užsienį.

Vilniuje birželio pabaigoje apie Jonines vykdavo visame krašte garsios vaistažolių mugės. Į jas savo surinktas vaistažoles parduoti atveždavo gyventojai iš viso Vilniaus krašto.

Švenčionių vaistininkas provizorius Naumas Taraseiskis 1883 metais Švenčionyse įsteigė vaistažolių paruošų punktą, įsigijo pjovimo, malimo mašiną ir ėmėsi vaistinių arbatų gamybos.

Nederlingos Švenčionių apylinkių žemės vertė žmones ieškoti papildomo pragyvenimo šaltinio. Jie noriai rinko vaistažoles. Kalvotas Vilniaus krašto reljefas, miškai, miškeliai, ežerai, upės, raistai bei dirvožemio įvairovė sudarė palankias sąlygas įvairiems augalams augti. Todėl čia gausu ir vaistinių augalų.

Atskiruose valsčiuose N. Taraseiskis įsteigė vaistinių augalų paruošų punktus, didesniuose – ir savo skyrius. Švenčionyse jis užveisė ir vaistažolių plantaciją. “Fabrika Ziol liecznicznych Taraseiski i synovie” Lenkijoje buvo plačiai žinomas. Jis dalyvaudavo parodose, savo produkciją siuntė eksportui. N. Taraseiskio firma gamino 25 farmakopėjinius vaistingųjų augalų mišinius. 11 mišinių pagal garsaus Vilniaus universiteto profesoriaus farmakognosto J. Mušinskio receptūrą. Ir, kaip rodo 1934 m. išleistas firmos katalogas, apie 1000 augalų rūšių supirkdavo ar augindavo pati, mechanškai perdirbdavo juos ir parduodavo farmacijos pramonės įmonėms, vaistų sandėliams ir vaistinėms.

Vystantis vaistažolių prekybai, Švenčionyse 1924 m. įsikūrė kita vaistažolių paruošimo ir perdirbimo firma “Ziola Lecznitze”. Jos savininkai buvo prekybininkas, vos 4 pradžios mokyklos klases baigęs, Ruvimas Abramovičius ir šiek tiek agronomijos mokslų ragavęs, Vakarų Ukrainos dvare sodininko padėjėju dirbęs Vasilijus Gromovas. 1928 m. pradėjo veikti ir firmos vaistažolių perdirbimo fabrikas. Jis rimtai konkuravo su N. Taraseiskiu ir greitai iš jo įmonės paveržė

didelę dalį vaistažolių rinkos. 1933 m. Vilniuje “Ziola Lecznitze” gaminiai buvo parodoje apdovanoti didžiuoju sidabro medaliu. Londono parodoje gavo net didįjį aukso medalį. 1938 m. firmos išleistame kataloge nurodyta net 1200 įvairių vaistingųjų augalų bei jų mišinių.

Kaip augo vaistažolių perdirbimas Vilniaus krašte akivaizdžiai parodo docento E. Kanopkos 1960 m. paskelbti duomenys Kauno valstybinio medicinos instituto darbuose (IX t., p.321): 1929 m. buvo eksportuota 407,7 tonos vaistažolių, 1930 m. – 252,5 t, 1936 m. – 516 t, o 1937 m. – net 936,6 t.

Abi firmos vaistažoles supirkdavo ne tik Švenčionių apylinkėse, bet savo punktus turėjo ir daugelyje Lenkijos vietovių. Vaistažolės buvo eksportuojamos į Angliją, Belgiją, JAV, Prancūziją, Palestiną, Šveicariją ir kitur.

1936 metais provizorius Naumas Taraseiskis mirė. Vaistinė atiteko jo našlei, o fabriką paveldėjo sūnus Volfas Taraseiskis. Jis 1926 m. buvo baigęs Vilniaus Stepono Batoro universitete farmacijos mokslus ir turėjo farmacijos magistro diplomą. Jau ir anksčiau jis padėjo tėvui.

1939 metais rugsėjo 1 d. prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, rugsėjo 17 d. ir Sovietų Sąjunga pradėjo karą prieš Lenkiją. Rugsėjo pabaigoje Vilniaus kraštas jau buvo užimtas sovietinės armijos.

Nors 1939 m. spalio 10 d. Sovietų Sąjunga su Lietuva pasirašė savitarpio pagalbos sutartį, kuria Lietuvai buvo atiduotas Vilnius ir 6000 km² Vilniaus krašto. O už tai mainais buvo įvestos į Lietuvą sovietinės kariuomenės įgulos. Švenčionys liko Sovietų Sąjungos priklausomybėje.

Čia buvo įvesta sovietinė valdžia. Pramonės įmonės, vaistinės buvo nacionalizuotos. 1940 m. pradžioje buvo nacionalizuoti ir abu vaistažolių perdirbimo fabrikai. Jų savininkai, kaip kapitalistai, buvo suimti. 1940 m. sausio 19 d. buvo suimtas Vasilijus Gromovas, o kovo 29 d. Ruvimas Abramovičius ir V. Taraseiskis. Jie buvo apkaltinti darbininkų išnaudojimu. Kaip “socialiai pavojingi” asmenys nuteisti po 8 metus kalėti darbo pataisos lageriuose. Jų šeimos 1941 m. birželio 14 d. buvo ištremtos.

Lietuvos Ypatingajame archyve esančiose jų bylose rašoma, kad įmonėse dirbo po 30 žmonių, sezono metu ir daugiau. Metinė apyvarta siekė kiekvienos įmonės per 300 tūkst. zlotų.

V. Gromovas savo kalinio anketoje nurodė, kad R. Abramovičiaus firmos dalininku buvo 1925–1940 metais, ir įmonė pradėjo veikti 1928 m. R.Abramovičius fabriką įkūrimo pradžią nurodo 1929 metus.

Nacionalizavus įmones, jos buvo sujungtos į vieną įmonę ir perduotos visąsąjunginiam vaistinių augalų trestui “Lekrastrest”. “Lekrastrest” įmonė Švenčionyse turėjo keturis dviejų aukštų pastatus, 7 mūrinius ir 5 medinius vaistažolių sandėlius, 3 apšildomas vaistažolių džiovyklas, taip pat Cirkliškėse, šalia Švenčionių, vaistažolių plantacijas.

Tačiau Švenčionių vaistažolių perdirbimo fabriko, kaip jis tada vadinosi, priklausomybė “Lekrastrest” tęsėsi vos keletą mėnesių. 1941 m. birželio 22 d. prasidėjus karui su Vokietija, jau birželyje Švenčionis užėmė vokiečių armija.

Vokiečių okupacijos metais Švenčionių vaistažolių perdirbimo fabrikas atiteko bendrovei “Sodyba”, kuri vertėsi vaisių ir daržovių, vaistinių augalų supirkimu - pardavimu. Vaistažolės ir toliau buvo superkamos. Karo metais Vokietijai buvo reikalinga žaliava vaistų pramonei. Už vaistinius augalus buvo duodami “taškai”, už kuriuos buvo galima nusipirkti druskos ir kitų labai deficitinių karo metalų prekių.

1944 metais grįžtančio fronto mūsų metu Švenčionys sudegė. Buvo sunaikintas ir sudegintas Švenčionių vaistažolių perdirbimo fabrikas. 80 % pastatų nukentėjo. Pasisekė išgelbėti kai kuriuos įrengimus: pjovimo, malimo mašinas. Buvo sunaikintos ir vaistažolių plantacijos.

Po karo fabrikas bandė imtis atstatymo ir šiek tiek tokių gamybos. 1944 metais fabrike dirbo 44 darbuotojai.

1945 metų trečiame ketvirtyje fabriko likučius “Lekrastrest” perdavė Lietuvos SSR Sveikatos apsaugos ministerijos Vyriausiajai farmacijos valdybai. Tai buvo pusiau suardytas apgriuvęs vienas mūrinis pastatas Švenčionių centre ir pagalbiniis ūkis, kur buvo auginamos vaistažolės, bei jų sandėliai Cirkliškėse.

Fabrikas kažkokiu būdu šiek tiek gyvavo. Jo pirmuoju direktoriumi buvo I. Kuznecovas. 1946 m. gruodžio 7 d. fabriko pagalbiniis ūkis Cirkliškėse buvo perduotas Mašinų traktorių stočiai.

Vyriausioji farmacijos valdyba lėšų fabrikui atstatyti ir gamybai organizuoti neturėjo. Bankas tuomet taip pat pinigų statybai neskolinavo. Todėl Vyr. farmacijos valdybos (VFV) viršininko įsakymu Nr.191 fabrikas nuo 1947 m. lapkričio 24 d. buvo užkonservuotas. Jo vietoje buvo paliktas veikti tik vaistažolių paruošų punktas.

1948 m. iš kalėjimo, atlikęs bausmę, grįžo į Švenčionis Vasilijus Gromovas. Čia 1945 m. jau buvo grįžusi iš tremties ir jo žmona su vaikais. Iš pradžių jis buvo priimtas dirbti tiekėju. Nuo 1948 m. kovo 24 d. VFV viršininko J. Eišvydžio buvo

paskirtas vaistažolių paruošų punkto vedėju. Tačiau 1949 m. gruodžio 9 d. V. Gromovas vėl buvo suimtas. Jis buvo įskųstas, kad pilietinio karo metu Ukrainoje tarnavo kontrrevoliucinėje Petliūros armijoje. Teismas šį kartą V. Gromovą ištremė į Sibirą, nes paaiškėjo, kad už tai jau jis pirmą kartą 1940 m. buvo nubaustas.

V. Taraseiskis ir R. Abramovičius, prasidėjus karui su Vokietija, kaip Lenkijos piliečiai, buvo amnestuoti ir 1941-ųjų metų pabaigoje paleisti iš lagerio. Į Lietuvą jie negrįžo.

1950 m. sausio mėnesį Švenčionių vaistažolių farmacijos fabrikas savo gamybinę veiklą atgaivino. Tačiau jau tik kaip Vilniaus farmacijos fabriko „Eskā“ cechą.

Savarankiška įmone fabrikas tapo tik 1951-ųjų metų pabaigoje. Jo direktore VFV paskyrė jauną, tik 1951 m. baigusią Kauno medicinos institutą, provizorę Antaniną Šadzevičiūtę. Jai teko organizuoti gamybą, atstatinėti sugriautus pastatus, remontuoti įrengimus. Neatlaikiusi įtampos, ji sunkiai susirgo. Pasveikusi 1953 m. persikėlė į Vilnių ir dirbo Vilniaus farmacijos fabriko laboratorijoje.

Susirgus A. Šadzevičiūtei, laikinu fabriko direktoriumi buvo paskirtas agronomas, Švenčionių inkubatoriaus direktorius Petras Jasūda. Vadovavimas fabrikui buvo jo antraeilės pareigos. Specialistų Švenčionyje tuo metu labai trūko.

Po kelių mėnesių direktore buvo paskirta jo žmona, farmacijos magistrė Vanda Zajaņkovska - Jasūdienė. Ji iki to laiko dirbo Pabradėje vaistinės vedėja. Buvo kilusi iš farmacininkų šeimos. Tėvas provizorius V. Zajaņkovskis Vilniuje buvo Žvėryno vaistinės savininku. Brolis Henrikas - taip pat farmacijos magistras.

Palengva fabrikas pradėjo atsigauti. Pradėjo gaminti vaistines arbatas. Kurį laiką gamino net su vaistažolėmis miltelius „Mūsų kiaulytė“, kaip kiaulių pašarų papildą.

Ypač sparčiai fabrikas pradėjo augti, kai 1956 m. fabriko vadove buvo paskirta vaistininke padėjėja J. Danilavičienė. Ji, vėliau dirbdama fabrike, 1967 m. neakivaizdiniu būdu baigė Kauno medicinos institutą (KMI) ir gavo provizorės diplomą. 1958 m. buvo pastatyti vaistažolėms sandėliai, o 1960 m. naujas gamybinis-administracinis pastatas.

1959–1971 m. fabrike dirbo KMI auklėtinis, provizorius Vladas Rogalskis. Jis buvo paskirtas fabriko vyr. inžinieriumi. Buvo labai gabus ir sumanus. Pateikė daug racionalizacinių pasiūlymų gamybai mechanizuoti. Jo vadovaujamas fabriko mechanikas pagamino sijojimo, vaistažolių

transportavimo įrengimus. Darbininkams sijojant vaistažoles, neberekėjo kvėpuoti dulkėmis. Įrengimų nebuvo tuomet kur pirkti. Sovietų Sąjungoje jie nebuvo gaminami. Pirkti užsienyje nebuvo lėšų.

Fabriko gaminamos vaistinės arbatos buvo siunčiamos į visas Sovietų Sąjungos respublikas. Jos pasiekdavo ir tolimąjį Sibirą. Jei 1955 m. buvo realizuota produkcijos tik už 131 tūkst. rublių, tai 1975 m. jau už 1637 tūkst. rublių, o 1989 m. už 2778 tūkst. rublių.

Kasmet jų būdavo pagaminama daugiau kaip 500 tonų.

1955 metais fabrike dirbo 33 darbuotojai, 1970 m. – 105, o, mechanizavus gamybą, 1989 m. šis skaičius sumažėjo iki 71. Darbo našumas visą laiką įmonėje sparčiai augo.

Nors fabrikas kasmet paruošdavo apie 300 tonų vaistinių augalų žaliavos, to kiekio gamybai nepakakdavo. Didelę dalį turėdavo įsivežti iš kitų Sovietų Sąjungos rajonų. Žaliavų pastoviai trūkdavo.

Fabrikas turėjo savo paruošų punktus ir 7 etatinius paruošų punktų vedėjus, 11 neetatinių. Didesnę dalį žaliavos paruošdavo moksleiviai.

1977 m. fabriko direktorė J. Danilavičienė išėjo į pensiją. Fabrikui vadovauti buvo paskirta provizorė Ž. Bičkauskienė. Po dešimties metų ją pakeitė provizorius R. Storkas. Ž. Bičkauskienė perėjo dirbti į fabriko laboratoriją.

Fabrikui būdavo sunku sudaryti specialistų kolektyvą. Švenčionys - tolimesnė Lietuvos provincija. Be to ir buitinės sąlygos nebuvo geros, trūko butų. Jauni provizoriai, baigę KMI ir paskirti dirbti į Švenčionis, ilgai ten neužsibūdavo, nors ten jie įgydavo daug patirties. Dalis jų tapo gerais gamybos vadovais, net mokslininkais.

Savo darbinę veiklą Lietuvoje Švenčionių vaistažolių farmacijos fabrike (taip jis vėliau buvo pavadintas), 1963 m. sugrįžęs iš Irkutsko, pradėjo docentas L. Švambaris. Jis dirbo Eksperimentinės, vėliau techninės kontrolės laboratorijos vedėju, vyr. inžinieriumi. Čia jis parašė ir 1973 m. Vilniaus universitete apgynė disertaciją „Smiltinio šlamučio ekologija, biologija bei žaliavos resursai ir panaudojimas Lietuvos TSR“ biologijos m. kandidato laipsniui įgyti.

Čia savo gamybinių krikštą gavo ir provizorius, profesorius, hab. dr. A. Toleikis. Jis 1963 m. buvo paskirtas į fabriko techninės kontrolės laboratoriją. Jam išvykus į aspirantūrą, nuo 1966 m. techninės kokybės kontrolės laboratorijos vadovu dirbo provizorius R. Klimas. Po trejų metų ir jis persikėlė į Kauno

endokrininių preparatų gamyklą. Apgynė disertaciją, gavo mokslinį docento vardą. Dabar jis dėsto vaistų technologiją Kauno medicinos universiteto studentams.

Ilgą laiką fabriko techninės kontrolės laboratorijai vadovavo provizorė Ona Stonkaitė, dabar vadovaujanti gamybai kitoje vaistažolių firmoje.

Nors fabriko gamyba augo, plėtėsi gamybos ir sandėlių ūkis, tačiau naujų įrengimų gauti buvo sunku. Pagrindinis darbas - arbatų fasavimas – buvo atliekamas rankomis. Buvo reikalingi importiniai įrengimai, o jiems įsigyti Sovietų Sąjungoje lėšų beveik neskirdavo. Gamyba remdavosi racionalizatorių darbais.

Lietuvai atkūrus Nepriklausomybę, Švenčionių vaistažolių farmacijos fabrikas tapo savarankiška akcine bendrove „Švenčionių vaistažolės“. Parėmus Sveikatos apsaugos ministerijai, padedant bankui, buvo pastatytas naujas gražus daugiaaukštis gamybinis pastatas, įsigyti nauji įrengimai.

Žinoma, rinka sumažėjo. Ją reikia iš naujo užsikariauti, nes dalis prekybinių ryšių su buvusiomis Sovietų Sąjungos respublikomis nutrūko.

Dabar pagrindinis produkcijos vartotojas - Lietuvos gyventojai. Dalis produkcijos eksportuojama į Latviją, Rusiją. Fabrikas dabar išleidžia ne tik vaistines, bet ir maistines arbatas. Produkcija gražiai įpakuota.

Fabrikas dabar parduoda produkcijos daugiau kaip už 2 mln. litų, fabrike dirba apie 60 žmonių.

Fabrikas privatizuotas.

Provizorė, dr. Regina Žukienė

Farmacijos Žinios

XIV m. Kaunas, 1937 m. Vasario m. Nr. 2 (110)

J. Hačėba.

Ramunėlių istorija ir jų reikšmė tikrojoje ir liaudies medicinoje.

(Dr. Würth, Braunschweig).

Ramunėlės jau senovės laikais atkreipė į save dėmesį. Šita gėlė buvo laikoma šventa (saulės dievui Baldurui paskirta), todėl ir turėjo tuo laiku „baldrsbra“ pavadinimą, nes gėlės viršūnėlės, geltonas apskritumas ir baltas spindulių vainikas primindavo saulę. Senovės graikams ir romėnams ramunėlė buvo taip pat žinoma, tik skyrėsi jų nuomonės, kuriuo vardu ji turėjo būt vadinama; pav., Dioscorides vadina ramunėlę įvairiai: Leucathemmon, Eranthemmon, nes ji žydi pavasarį ir kad ji primena obuolių kvapą. Dar ją vadindavo Chamaimelon, Malanthemon, Chrysokom. Romėnai vadindavo ją Malium, o afrikiečiai – Astertiphe. Vėlesnių laikų autorių nuomone (Sibthorp ir Dierbach) pavadinimai, kuriuos ramunėlėms davė Dioscorides, nebuvo joms priskirti. Arabai pavadinimą chamaimillon (žemės obuolys) išvertė į „badunadsch“.

Viduramžiais ramunėlės, matyt, nebuvo kultivuojamos; apie jas nieko neminima „Capitular’e“, „Hortulas’e“, „Šv. Galleno Vienuolyno planuose“ ir „Mazaldo Hortus medicus’e“ (1574 m.). 1664 metais Jakobum Theodorum Taber savo „Vaistingųjų šaknų knygoje“ rašo, kad labai patartina vartoti ramunėles visiems daktarams, vaistinininkams, kalviams, sodininkams, virėjams, akušerėms ir kitiems. Yra smulkus ramunėlių aprašymas ir jų suskirstymas atskiromis rūšimis.

Tryliktame skyriuje „Apie ramunėles ir jų rūšiavimą“ yra parašyta: „Dioscorides ir kiti senesnieji autoriai savo raštuose mini tris rūšis ramunėlių, bet mes dabar, mūsų laikais, jau turime ramunėlių šešias rūšis“. Taber savo rašte pirmąją ramunėlės rūšių aprašo Matricaria chamomamilla, ir Taber manė, kad tai yra Dioscorides aprašytas Anthemis ir Leucanthemum. Antrai grupei Taber priskiria augalus su gerai kvepiančia geltona galvute – „Chamaemelum Romanum“, kurie senovėje nebuvo žinomi. Jis mano, kad šios rūšies augalas iš Ispanijos, Anglijos ir kitų svetimų kraštų buvo įvežtas į Vokietiją, ir ten jis buvo labai mėgiamas.

Trečioje grupėje jis aprašo mūsų laikais vadinamą Anthemis nobilis, o tais laikais vadinamą „Chamaemelum Romanum flore multiplici“. Apie šios grupės augalą Taber rašo, kad ramunėlės žiedas yra toks įvairus ir lapeliukų jis turi tiek daug ir kad jie tokie dideli ir tankūs, jog per tuos baltus lapeliukus visai nematyt vidury esančios sagutės. Ketvirtai grupei Taber priskiria taip pat vieną romėnų ramunėlę, apie kurią jis sako, kad jos žiedas neturi tiek daug baltų lapeliukų ir kad iš jo vidury labiau matyti sagutė.

Penkta grupė apima „Chamaemelum luteum“, tai yra tokią ramunėlių rūšį, kurių žiedas visai neturi lapeliukų; čia manyta apie mūsų laikais vadinamą „Matricaria discoidea“. Ir pagaliau šeštajai grupei priklauso vadinamoji „raudona ramunėlė“ – „Chamaemelum purpureum“.

Kokiu dideliu mastu ramunėlės buvo vartojamos senovėje įvairiems gydymo reikalams ir kad ji buvo laikoma geriausiu naminiu vaistu, matyti iš didelio skaičiaus anų laikų autorių raštų,

nekalbant jau apie aukščiau paminėtą Jakobum Theodorum Taber. Jis savo rašte „Apie ramunėlės žiedų jėgą, ypatybę ir veikimą“ nuodugniai aprašo, kaip tas augalas veikia įvairius susirgimus. Jis rašo, kad ramunėlės stiprina ir gydo sužalotas kūno dalis ir ramina įvairius skausmus. Po bendro ramunėlių veikimo aprašymo Taber aprašo ištisą eilę įvairių ligų, kurias, vartojant ramunėles į vidų, galima pašalinti. Jis rašo: „ramunėlės stiprina ir sušildo odą, krūtinę, plaučius, kepenis, blužnį, inkstus, šlapimo pūslę, gimdą ir gimdymo organus ir nuramina visus vidujinius skausmus paminėtose kūno dalyse“.

Toliau rašo: „jei ramunėlės žiedus virinti SVL vynu ir rytą ir vakare išgerti po taurelę, tai išnyksta kepenų užsikimšimas, o taip pat iš blužnies, inkstų ir pūslės išvaro geltonligę, išgydo plaučių susirgimą, nuramina skausmus žarnose ir kitose vidujinėse kūno dalyse (ypač veikia gimdą ir sužadina moterų mėnesines), valo plaučius.

Iš ramunėlių žiedų ir iš medaus pagamintas „Electuarium“ suminkština vidurius, palengvina ištuštinti vidurius ir valo žarnas.

Ramunėlių žiedai su medum, virinti acte, labai padeda nuo nuomario, ligonis greit po to atsigauna, atsikelia ir šiai ligai ilgesnį laiką nepasiduoda.

Nuo kirminų labai gerai patarnauja „Decoctum chamomillae florum“. Kaip Diureticum, veikia taip pat gerai, jei vartoti dienos metu ir einant gult miltelius iš ramunėlių žiedų ir tokiam kiekyje, kiek sveria guldenas; tai išvaro šlapumą ir kartu su juo ir akmenis. Pilvo skaudėjimams, kurie pareina nuo užsišaldymo ir vėjo, taip pat patartina vartoti vaistus iš ramunėlių žiedų.

Jei būtų įvairaus pobūdžio karštis, tai iš ramunėlių reikia padaryti miltelius, juos sumaišyti su šviežiu medžių aliejum ir tokiu būdu padarytu tepalu ištepti visą ligonio kūną nuo galvos iki kojų, po to ligonį paguldyti ir gerai užkloti.

Su medum paruošti gėrimai panaikina ar sumažina gurklį, jei kiekvieną rytą prieš valgį priima jų po šaukštuką ir po to ne magiau kaip pora valandų nieko nevalgo.

Ramunėlių pelenus, išmirkinus vandeny ir paskui tą vandenį geriant, praeina vandens baimė.

Ne tik vidujiniam, bet ir išoriniam vartojimui ramunėlės padeda nuo visokių susirgimų, pavyzdžiui: ramunėlių įdedama į vonią ir tuo būdu pašalinami galvos skaudėjimai, slogos, geltonumas akyse, ausies skaudėjimai, diegliai senuose, inkstų, pūslės ir skausmai nuo akmenų. Nuo ramunėlių pasidaro gražūs plaukai, oda darosi graži ir švelni. Ramunėlės palaiko gerą atmintį ir stiprina regėjimą ir klausą.

Karšti maišeliai su ramunėlėmis arba mostelės ypatingai gerai veikia, jei yra mažai pieno krūtyse, taip pat nuo pilvo išpūtimo, nuo pilvo skaudėjimo, nuo akmenų inkstuose ir t. t. Nurodoma dar ištisa eilė visokių susirgimų, kuriuos gydant, ramunėlės labai gerai padeda.

Ypatingas skyrius paskirtas ramunėlių vynui, kuris turi būti pagamintas rudenį. Jis nuo visų vidujinių, aukščiau minėtų, susirgimų lengvai ir švelniai padeda. Tą vyną ypač turi vartoti moterys.

Ramunėlių preparatų Taber'o raštuose yra ištisa eilė: Aqua ehamomillae, ramunėlių ekstraktas, konservuotas ramunėlių žiedų cukrus, ramunėlių sirupas, ramunėlių druska ir ramunėlių alyva. Ypač didelė reikšmė skiriama ramunėlių alyvai, „Ji turi pirmenybę prieš rožių aliejų, rašo Taber, nes ji karštį mažina švelniau, o jei reikia, tai ir šildo geriau ir todėl naudinga esant karščiui ir persišaldymui.

Mūsų laikų palyginimas su anais laikais rodo, kad ramunėlės ir dabar dažnai vartojamos prieš visokius susirgimus, ypač senesnieji gydytojai mieliai vartoja jas, kaip antispasmodicum ir nervinum. Ramunėlių arbata, kaip turinti savyje gerai veikiančių substancijų, dažnai vartojama klizmomis. Homeopatija taip pat labai dažnai vartoja ramunėles. Plaukams plauti ir šiandien ramunėlės dažnai vartojamos. „Pulsey-flowers“, kuris vartojamas Anglijoje, yra šaknelių ir ramunėlių mišinys švelninantiems kompresams, kurio ypatybės daugiausia pareina nuo ramunėlių.

ARTRIPLEX forte 1000

Sudėtis

Vienoje tabletėje yra 1000 mg metilsulfonilmetano (MSM).

Poveikis

MSM yra biologiškai aktyvios sieros šaltinis. Padeda atstatyti osteoartrito pažeistą sąnario struktūrą, mažina skausmą ir patinimą, stabdo kremzlinio audinio irimą, gerina sąnarių judrumą, raumenų, raiščių ir sausgyslių kraujotaką.

Rekomenduojama vartoti

- esant lėtiniam nugaros, kaklo, raumenų skausmams,
- sergant degeneracinėmis sąnarių ligomis,
- po kaulų, sąnarių ir raumenų traumų.

Dozavimas

Vartoti po 1 tabletę 1 - 3 kartus per dieną.

Pakuotė

30 tablečių.

Chondrosan

Sudėtis

Vienoje tabletėje yra 1000 mg gliukozamino sulfato.

Poveikis

Klinikiniai tyrimai, atlikti su gliukozamino sulfatu, parodė, kad gliukozamino sulfatas efektyviai mažina osteoartrito simptomus. Gerindamas kremzlės medžiagų apykaitą, jis stabdo kremzlės audinio irimą. Gliukozaminas yra svarbi medžiaga, palaikanti sąnarių kremzlių elastingumą, stiprumą ir stangrumą. Jis padeda sumažinti sąnarių pakenkimą, išsaugo nepažeistą kremzlės struktūrą.

Rekomenduojamas vartoti

- sergant osteoartritu, kai dėl amžiaus, antsvorio ir pertempimo sąnarinė kremzlė suplonėja ir netenka elastingumo,
- kaip papildoma priemonė, sergant sąnarių uždegimu,
- kaip profilaktinė priemonė, dirbant sunkų fizinį darbą ir sportuojant.

Dozavimas

Vartoti kramtant po 1 tabletę 1 - 2 kartus per dieną.

Pakuotė

30 tablečių.

Chondrosan complex

Sudėtis

Vienoje tabletėje yra 500 mg gliukozamino sulfato, 400 mg chondroitino sulfato.

Poveikis

Gliukozaminas ir chondroitinas padeda atstatyti osteoartrito pažeisto sąnario kremzlinio audinio struktūrą, stabdo irimą, gerina jo atsinaujinimą, mažina skausmą ir patinimą. Chondroitino sulfatas didina kremzlės ląstelių gebėjimą atsinaujinti, be to, jis slopina sąnarį ardančių fermentų veiklą. Tai natūrali kremzlių ir sveikų sąnarių palaikymo priemonė.

Rekomenduojamas vartoti

- kaip papildoma priemonė sergant sąnarių ligomis,
- sergant osteoartritu, kai dėl amžiaus, antsvorio ir pertempimo sąnarinė kremzlė suplonėja ir netenka elastingumo,
- kaip profilaktinė priemonė, dirbant sunkų fizinį darbą ir sportuojant.

Dozavimas

Vartoti po 1 tabletę 2 kartus per dieną valgant ar po valgio.

Pakuotė

45 tablečių.

ARTRIPLEX compositum

Sudėtis

Vienoje tabletėje yra 500 mg gliukozamino sulfato - kalio chlorido komplekso, 400 mg chondroitino sulfato, 375 mg metilsulfonilmetano.

Poveikis

Preparato sudėtyje esančios medžiagos padeda atstatyti osteoartrito pažeistą sąnario kremzlinį audinį, mažina atrito sukeltą skausmą ir patinimą, stabdo kremzlinio audinio irimą ir pagerina jo struktūrą atsinaujinimą.

Gliukozaminas ir chondroitino sulfatas pagerina kremzlės ląstelių atsinaujinimą, slopina sąnarį ardančių fermentų veiklą, skatina hialurono rūgšties sintezę, kuri drėkina sąnarinį paviršių ir turi prieš uždegiminį poveikį.

Metilsulfonilmetanas (MSM) gerina raumenų, raiščių ir sausgyslių kraujotaką, suteikia jungiamajam audiniui elastingumo ir didina sąnarių paslankumą, slopina uždegimą bei mažina skausmą.

Rekomenduojamas vartoti

- sergant sąnarių ligomis,
- raiščiams ir sausgyslėms stiprinti.

Dozavimas

Vartoti po 1 tabletę 2 kartus per dieną.

Pakuotė

30 tablečių.

Greitai ir efektyviai slopina HEMOROJAUS sukeltus simptomus:

1. Malšina skausmą, deginimą ir niežėjimą.
2. Slopina uždegimą.
3. Skatina žaizdų gijimą, džioviną audinius.

Ir tu[®],
ir tu[®],
ir tu[®],
ir tu[®],
sėdėk be **S**kausmo su
Mastu[®] S

Tepalas **hemoroidui** gydyti
Su aplikatoriumi (specialus antgalis tiesiosios žarnos tepimui)

Sutrumpintas vaisto aprašymas. Nereceptinis.

Sudėtis: Veikliosios medžiagos: 1 g tepalo yra Bufexamacum 50 mg, Bismuthi subgallias 50 mg, Titanii dioxidum 50 mg, Lidocaini hydrochloridum monohydratum 5 mg. **Pagalbinės medžiagos:** Adeps lanae, Paraffinum perliquidum, Polyethyleni dispersio, Isopropylis palmitas, Sorbitani sesquioleas, Sorbitolum 70 per centum non crystallisable, Aqua purificata. **Indikacijos:** pirmojo ir antrojo laipsnio hemorojus, išangės įtrūkimas (ūminė išangės plėša), ūminė ir lėtinė išangės sritys egzema, uždegimas išangės ir tiesiosios žarnos srityje (proktitas). **Kontraindikacijos.** Padidėjęs jautrumas vienai iš sudedamųjų vaisto dalių. **Sąveika su kitais vaistais.** Sąveikos su kitais vaistais nepastebėta. **Dozavimas, vartojimo būdas ir trukmė.** Du kartus per dieną reikia patepti ligos pažeistą vietą išangės srityje ir švelniai pamasažuoti; arba tepalo du kartus per dieną reikia įkišti (geriausia po išsituštinimo) į išangę arba žarną pakuotėje esančiu aplikatoriumi. Tepalo **Mastu[®] S** reikėtų vartoti, kol išnyks ūminiai dirginimo simptomai. Kad liga visiškai praeitų, patariama tęsti gydymą dar 8 – 10 dienų. **Nepageidaujamas poveikis.** Lokalaus dirginimo simptomai: paraudimas, deginimas, niežėjimas. **Laikymo sąlygos.** Tepalą reikia laikyti ne aukštesnėje kaip 25 °C temperatūroje. **Vaisto forma ir pakuotė.** Originali pakuotė, kurioje yra 20 g tepalo.

Gamintojas. STADA Arzneimittel AG, Stadastrasse 2-18, D-61118 Bad Vilbel, Vokietija
Prašome įdėmiai perskaityti informacinį lapelį ir vaistą vartoti kaip nurodyta.
Dėl **Mastu[®] S** vartojimo ir galimo pašalinio veikimo būtina pasitarti su gydytoju ar vaistininku. Dėl papildomos informacijos kreipkitės į gydytoją ar vaistininką.

Vokietijos farmacijos kompanija STADA plėtrą Baltijos šalyse pradeda nuo Lietuvos

Rugsėjo 30 d. viena didžiausių Vokietijos generinių vaistų kompanijų STADA oficialiai atidarė savo atstovybę Vilniuje. Iš jos bus koordinuojama tolesnė farmacijos kompanijos plėtra į Latviją bei Estiją. Į iškilmes buvo atvykę svečiai iš Vokietijos: STADA International generalinis direktorius Andreasas Mazelis (Andreas Masel), valdybos nariai Peter Niemann, atsakingas už produkciją ir technologijas, dr. Klaus Peter Reich, atsakingas už vaistų tyrimus. Oficiale atidaryme dalyvavo SAM valstybės sekretorius Vidmantas Žilinskas, Vokietijos ambasadoriaus Lietuvoje pavaduotojas Andreas Kiunne, gydytojų sąjungos prezidentas Liutauras Labanauskas, spaudos atstovai, kiti garbingi svečiai.

Atidarymo šventės metu STADA International generalinis direktorius Andreasas Mazelis (Andreas Masel) sakė, jog šios kompanijos atėjimas į Lietuvą suteiks gyventojams didesnę galimybę rinktis aukštos kokybės vaistus už prieinamą kainą. „Lietuva pasirinkta dėl to, jog tai yra didžiausia valstybė iš trijų Baltijos šalių. Iš jos planuojama tolesnė plėtra į kitas dvi Baltijos valstybes. Šiam sprendimui įtakos turėjo ir sėkminga Europos Sąjungos plėtra Baltijos šalyse“, – teigė A. Mazelis.

Iš viso farmacijos kompanija gamina apie 600 pavadinimų vaistų, nors mūsų šalyje – dar tik maža jų dalis. Šiuo metu Lietuvoje prekiaujama 15 pavadinimų STADA vaistais. Pagrindinę apyvartos dalį sudaro vaistai nuo peršalimo ir gripo „Grippostad“. Lietuvos gyventojams žinomi ir kiti vaistai: „Psilo-balsam“ (nuo odos niežėjimo), „Kamistad“ (burnos gleivinės ir dantenų uždegimui gydyti), „Acyclostad“ (nuo lūpų pūslelinės) ir kt. Rinkos naujiena – tik prieš kelias savaites atvežtas vaistas nuo hemorojaus „Mastu S“. Vokietijoje tai yra populiariausias preparatas nuo hemorojaus. Greitai pasirodys ir kitas STADA vaistas – nosies gleivinę drėkinantis ir regeneruojantis „Mar plus“ su jūros vandeniu ir dekspantenoliu. Planuojama, kad kasmet

rinkoje pasirodys 5-6 nauji STADA vaistai.

STADA atstovybės Lietuvoje vadovas ir Baltijos šalių generalinis direktorius Aurimas Vietrinas garantavo, kad STADA vaistai, jau dabar esantys valstybės kompensuojamų vaistų sąrašė, leidžia veiksmingiau naudoti mokesčių mokėtojų lėšas. Generinių vaistų asortimento didėjimas rodo, kad pacientai galės sutaupyti perkdami kokybiškus vaistus pigiau.

„Auganti Baltijos šalių ekonomika leidžia optimistiškai žiūrėti į šių šalių rinką, – sakė STADA valdybos narys Klausas Peteris Raichas (Klaus-Peter Reich). – Stiprėjant ekonomikai, kyla ir žmonių perkamoji galia, pragyvenimo lygis. Stiprėja ir žmonių susidomėjimas savo sveikata, gyvenimo kokybe“.

Pasak STADA valdybos nario, vaistams Lietuvos žmonės kels dar didesnius kokybės reikalavimus, į kuriuos visi vaistų gamintojai privalės atsižvelgti. Didėjanti farmacijos kompanijų konkurencija taip pat suteiks žmonėms didesnes galimybes rinktis.

Didžiausia STADA asortimento dalis – generiniai vaistai. STADA planuoja Lietuvai kasmet pateikti 5–6 naujus vaistų pavadinimus. Ekspertų teigimu, pastaruoju metu vis didėjantis generinių vaistų poreikis dėl vartotojams palankaus jų kokybės ir kainos santykio ateityje dar labiau augs. Manoma, jog 2004 m. Vakarų Europos generinių vaistų rinkos vertė padidės iki 19 mlrd. JAV dolerių ir sudarys 15 proc. visų farmacinių preparatų, o pasaulinė generinių vaistų rinka turėtų padidėti iki 45 mlrd. JAV dolerių.

Pastaruoju metu STADA eksportuoja vaistus į daugiau kaip 56 pasaulio šalis. Didžiausi kompanijos filialai įkurti Vokietijoje ir JAV. Itin aktyviai dirbama ir Belgijoje, Danijoje, Prancūzijoje, Didžiojoje Britanijoje, Airijoje, Italijoje, Olandijoje, Austrijoje, Šveicarijoje, Ispanijoje, Čekijoje bei Azijos šalyse.

Lietuvoje STADA atstovybė teikia labdarą Lietuvos ligoninėms, socialinės rūpybos skyriams, vaikų namams. Ji padeda rengti farmacininkų bei gydytojų kvalifikacijos kėlimo kursus.

STADA padeda pratęsti žmonių gyvenimą

CARDIO formula

Sudėtis

Vienoje kapsulėje yra 250 mg žuvų taukų, 100 mg nakvių aliejaus, 13,1 mg arachidono rūgšties, 17,9 mg RRR- α -tokoferolio koncentrato, 61 mg kalcio askorbato dihidrato, 40 mg askorbo rūgšties.

Poveikis

Preparato sudėtyje esančios Omega-3 nesočiosios riebalų rūgštys ir nakvių aliejus mažina kraujo krešėjimą ir bronchų, gimdos raumenų spazmus, saugo kraujagyslių sienelės nuo pažeidimų ir priešlaikinio senėjimo. Vitaminai E ir C yra antioksidantai, suriša ir neutralizuoja laisvuosius radikalus, galinčius pažeisti organizmo ląsteles, padeda išlaikyti sveiką odą.

Rekomenduojama vartoti

- kraujagyslių aterosklerozės, trombozės, miokardo infarkto profilaktikai,
- priešmenstruacinio sindromo simptomams mažinti,
- menopauzės metu.

Dozavimas

Vartoti 1 kapsulę 2 kartus per dieną valgant.

Pakuotė

40 kapsulių lapelyje, kartoninėje dėžutėje.

SANOKSAS

Sudėtis

Vienoje kapsulėje yra 250 mg agurklių aliejaus, 17,9 mg tokoferolio koncentrato, 33,3 mg kalcio askorbato dihidrato, 157,1 mg magnio karbonato, 1,9 mg riboflavino (vitamino B2), 2 mg piridoksino hidrochlorido (vitamino B6), 6 mg beta-karotino, 20 mg seleno mielių (Se 1 mg/g), 46,8 mg hidrogenizuoto sojų aliejaus.

Poveikis

Preparato sudėtyje esančios nesočiosios riebalų rūgštys palaiko optimalią prostaglandinų ir hormonų sintezę, gerina kraujotaką ir normalizuoja kraujo spaudimą, didina darbingumą ir energijos gamybą. Magnis dalyvauja nervų ir raumenų veikloje, aktyvina organizmo ląstelių fermentines sistemas. Vitaminai B2 ir B6 svarbūs angliavandenių, baltymų ir riebalų apykaitai bei širdies raumens veiklai. Vitaminai E ir C, selenas ir beta-karotinas veikia kaip antioksidantai, suriša ir neutralizuoja laisvuosius radikalus, galinčius pažeisti organizmo ląsteles, lėtina organizmo senėjimą, padeda stiprinti imunitetą.

Rekomenduojama vartoti

- aterosklerozės ir širdies ligų profilaktikai,
- kaip antioksidantą,
- imuninės sistemos stiprinimui.

Dozavimas

Vartoti po 1 kapsulę 2 kartus per dieną valgant.

Pakuotė

40 kapsulių lapelyje, kartoninėje dėžutėje.

Livosan

Sudėtis

Vienoje tabletėje yra 83,333 mg tikrojo margainio ekstrakto, 50 mg kurkumos ekstrakto, 58,333 mg kurkumos miltelių, 108,333 mg artioko miltelių, 108,333 mg karčiojo šventadagio miltelių, 108,333 mg dyglialapės mahonijos šaknies miltelių, 150 mg lecitino miltelių, 100 mg cholino bitartrato, 100 mg inozitolio, 50 mg DL-metionino, 2,564 mg vitamino B6 (piridoksino hidrochlorido), 100 mg kepenų miltelių, 66,666 mg noni vaisių miltelių.

Poveikis

Livosane yra biologiškai aktyvių augalinių ekstraktų derinys, kuris rekomenduojama vartoti sutrikus virškinimui, persivalgius. Preparatas esančios sudėtinės medžiagos pagerina žarnyno, kepenų bei tulžies veiklą, turi antioksidantų savybių, sujungia laisvuosius radikalus.

Rekomenduojama vartoti

- esant kepenų negalavimui dėl piktnaudžiavimo alkoholiu,
- kepenų pažeidimų profilaktikai,
- sutrikus virškinimui ir esant spazmams virškinamajame trakte.

Dozavimas

Vartoti po 1 - 2 tabletes 3 kartus per dieną po valgio.

Pakuotė

45 tablečių.

Prostosan

Sudėtis

Vienoje kapsulėje yra 350 mg sabalpalmės miltelių, 40 mg sabalpalmės sauso ekstrakto (4:1), 25 mg afrikinės slyvos miltelių, 10 mg moliūgų sėklų miltelių, 10 mg vitamino E (dl-alfa tokoferolio acetato), 6 mg cinko gliukonato.

Poveikis

Sudėtinės medžiagos, esančios preparate, gali sumažinti prostatos audinio uždegimą ir šlapimo takų infekcijas, didina liaukinio audinio sekreciją. Vartojant padeda išvengti šlapimo takų infekcijų bei šlapinimosi sutrikimų. Cinkas ir vitaminas E stiprina imuninę sistemą, gerina žaizdų gijimą, suriša laisvuosius radikalus, kurių padaugėja uždegimo metu, palaiko normalią prostatos funkciją.

Rekomenduojama vartoti

- sergant prostatos adenoma ir jos profilaktikai.

Dozavimas

Vartoti po 1 - 3 kapsules per dieną.

Pakuotė

30 kapsulių.

„Fédération Internationale Pharmaceutique“ dvidešimt penkių metų egzistavimo proga

Š. m. rugsėjo mėn. Tarptautinė Farmaceutų federacija, kurios nariais esame ir mes, švenčia savo 25 metų jubiliejų. Ta proga talpinam šia straipsnį jos ilgamečio pirmininko prof. Dr. van Itallie.

Redakcija.

Kai 1912 metų rugsėjo 25 d. gražioje Treve saloje (kurioje 1609 metais buvo paskelbtos paliaubos tarp Ispanijos ir Olandijos) buvo sušauktas „Fédération Internationale Pharmaceutique“ steigiamasis susirinkimas, tai visi buvę šitame susirinkime suprato, kad farmacijai tas turės didelę reikšmę. Nežiūrint į tai, kad tarp atskirų farmaceutinių draugijų ir jų atstovų įvairiuose kraštuose ir buvo tam tikrų ryšių, vis dėlto visos tos įvairių kraštų draugijos sujungtos nebuvo.

Niderlandų Farmacijai skatinti draugijos pasiūlymu X tarptautinis farmaceutinis kongresas, kuris buvo sušauktas 1910 metais Brusely, nutarė steigti „Fédération Internationale Pharmaceutique“.

Gaila, kad steigiamajame susirinkime dalyvavo tikrai penkios valstybės, bet buvo, be to, gauta, daug laiškų, kurie įgalino geroj nuotaikoj tęsti bendrą darbą ir ateity šiai sąjungai daug žadėjo. Biuro steigimas nebuvo susijęs su sunkumais. Tikrai reikia apgailestauti, kad iš pirmųjų valdybos narių daugelio jau nebeturim, pavyzdžiui, vice – prezidentų E. White ir V. Haazen, adjunkt – sekretorių A. Schamelhout ir H. J. Moller. Edmund White, homo justus et tenax, o taip pat homo amabilis, visada aiškus ir atviras savo sprendimuose.

„Let bygones be bygones“ taip sakė jis, kai buvo diskutuojamas atnaujinimo santykių su farmacijos atstovais centrinė Europos klausimas, atvirkščiai, visuomet mandagiam Haazen'ui, kuris negalėjo užmiršti visų bėdų, kurios buvo atneštos per nelaimingąjį Didįjį Karą jo tėvynei. Juodu buvo karšti mūsų sąjungos globėjai.

Moller'is neturėjo daug galimų savo jėgas pašvęsti Sąjungai. Jo ankstyva mirtis prieš laiką nutraukė jo veiklą ir atėmė iš mus mylimą kolegą, kuris įnešė į mūsų šeimą gerų šiaurės Europos tautų ypatybių.

Albert Schamelhout Federacijai taip pat padarė daug gero. Visapusiškas žinovas, jis visada stengdavosi savo gausių žinių paskirti ir Sąjungai; jis daug yra pasidarbavęs mūsų idėjai kelti. Mokėjimas prancūzų kalbos labai palengvino mūsų biuletenių leidimą.

Aš visai nemanau čia kalbėti apie Federacijos pirmųjų 25 metų egzistavimo istoriją. Norėčiau tik šiek tiek paliesti bendrą Federation Internationale Pharmaceutique egzistavimą.

Siekimas jaunos Federacijos veikimą greičiau išvystyti buvo paraližuotas pasaulinio karo. Mes turėjome apsirubežiuoti savo siekimuose, bet vis dėlto turėjome ir kai kurių pasiekimų, pavyzdžiui, tarpininkavimas tarp kariaujančių šalių kolegų, žinių teikimas apie mūsų narių giminių, esančių už fronto linijų gyvenimą ir taip pat knygų siuntimas.

Po Didžiojo karo mes stengėmės atnaujinti mūsų ryšius ir grąžinti išėjusių kraštų draugijas atgal į Federaciją. Tas uždavinys nebuvo lengvas, nes iš vienos pusės buvo pralaimėtųjų neapykantos ir nusivylimo, o iš kitos pusės pasididžiavimo ir šaltumo. Karo metu ir neutralios valstybės nepasitikėdavo kitais, o tokiomis sąlygomis bendras darbas buvo beveik neįmanomas.

OFICEJO DE L'INTERNACIA FARMACIA FEDERACIO

Dabartinis, 1937 metu, Tarptautinės farmaceutų federacijos prezidiumas.

Nežiūrint į tai, kad 1922 metais buvo sušauktas Briuselyje Comite Central susirinkimas ir tokiu būdu Sąjunga pradėjo savo tarptautinę veiklą, tik nuo 1927 metų niderlandų ir šveicarų farmacijos draugijų dėka į Federation Internationale Pharmaceutique išnaujo įstojo Vokietijos, Austrijos, Vengrijos ir Čekoslovakijos farmaceutinės draugijos. Nuo to laiko bendras darbas tarptautiniu mastu vėl buvo malonus. Federacija apima beveik viso pasaulio farmaciją. Sąjunga turi 29 valstybių atstovus. Visuose kraštuose nuo rytų iki vakarų, nuo šiaurės iki pietų Federacija visur turi savo draugų.

Dvidešimt penkių metų bėgy Federacija atliko daug naudingų darbų. Daug kas farmacijos srityje negali būti kitaip tvarkoma, kaip tautiškai, už ką ir kalba skirtingas tautų galvojimas. Bet tautos turi daug ir bendro, todėl Federacija randa sau įvairaus darbo, kurio dėka gali vystyti savo naudingą ir vaisingą veiklą viso pasaulio gerbūviui bendrai ir farmacijos skatinimui ypatingai.

Gravenhage, liepos mėn. 1937 m.

Prasmingi jubiliejai

Mindaugo karūnavimo 750-osios metinės

Šiais metais visa Lietuva švenčia Mindaugo karūnavimo Lietuvos karaliumi 750 metų sukaktį.

Su karaliaus Mindaugo vardu siejamas Lietuvos, kaip valstybės, gimimas.

Lietuvos vardas metraštininkų pirmą kartą istoriniuose dokumentuose buvo paminėtas 1009 metais, kai Kvedlinburgo kronikoje buvo aprašytas misionieriaus Brunono nužudymas: “1009 m. šventas Brunonas: kuris vadinamas Bonifacijus, arkivyskupas ir vienuolis, antrais savo atsivertimo metais, Rusijos ir Lietuvos pasienyje (*in confinio Rusciae et Lituae*) pagonių trenktas į galvą, su 18 saviškių, vasario 23 d. nukeliavo į dangų”.

Kadangi kronikos žinios apie Lietuvą skurdžios, dar neminimi jos valdovai, reikia manyti, kad iki to laiko vieningos valstybės nebuvo.

1219 m. grupė Lietuvos kunigų pasirašė taikos sutartį pas Volynės kunigaikštienę Romanovą su kunigaikščiu Danila ir Vasilka. Ipatijaus metraštyje, aprašančiame sutartį tarp vyresniųjų kunigaikščių, minimas ir Mindaugo vardas:

“Dievo paliepimu atsiuntė Lietuvos kunigaikščiai pas didžiąją kunigaikštienę Romanovą, Danilą ir Vasilką taikos pasiūlymą. Lietuvos kunigaikščių vardai buvo šie: tai vyriausieji Živinbudas, Dausjotas, Dausprungas, jo brolis Mindaugas, Dausjėlos brolis Vilikaila, o Žemaičių kunigaikštis Erdvilas, Vyktas...”

XIII amžiaus pradžioje Europoje nepriėmę krikščionybės buvo likę tik Baltijos šalių gyventojai. Į šiuos kraštus vyko misionieriai, juos sekė pirkliai ir kiti žmonės. Livonijoje įsikūrus misionieriams, vyskupas Albertas 1201 m. pastatė Rygos pilį ir apsisaugoti nuo pagonių užpuodinėjimų įsteigė ordiną, kuriam 1204 m. popiežius suteikė templininkų įstatus. Ordinas buvo pavadintas

Kristaus karių brolija, bet dėl išsiūto ant balto jų apsiausto raudono kalavijo, paprastai vadinamas kalavijuočių ordinu. Ordinas troško apkrikštyti ir lietuvių gimines.

Mozūrų kunigaikštis Konradas, norėdamas apsiginti nuo pagonių prūsų puldinėjimų, pasikvietė turkų iš Palestinos išvartą Marijos - Mergelės ordiną - kryžiuočius. Ordinas, 1230 m. pasistatęs Folgezango pilį, pradėjo nuolatinį karą su prūsais. Juos nukariavęs, pradėjo pulti ir lietuvių žemes.

Lietuvoje iš kunigaikščių iškilo Mindaugas. Jis suprato, kad atskiros lietuvių giminės negalės pasipriešinti ordinams ir, kaip ir prūsai, gali pražūti. Reikėjo suvienyti jėgas.

Tam reikėjo panaudoti diplomatiją ir jėgą. Mindaugas, pašalinęs kitus kunigaikščius, net ir savo brolius, jungė lietuvių gentis į bendrą valstybę ir tapo jos valdovu.

Nuskriaustieji kunigaikščiai pradėjo kovą su Mindaugu. Net su Livonijos ordinu sudarė sąjungą. Jie pradėjo prieš Mindaugą karo žygį ir jį apsupo Vorutos pilyje. Pilis buvo stipri, ir priešai jos nepaėmė. Tačiau pavojus išliko.

Tuomet Mindaugas ėmėsi diplomatijos. Jis sumanė apsikrikštyti ir tuo patraukti ordiną į savo pusę. 1251 m. ordino magistras Andrius atvyko į Lietuvą, ir Mindaugas su šeima apsikrikštijo. Pagal to meto pažiūras, tai buvo didelė ordino pergalė.

Tuoju po krikšto Mindaugas su ordinu

magistru pasiuntė į Romą pasiuntinius pareikšti popiežiui ištikimybės ir prašyti jo globos.

Lietuviai buvo karingi. Popiežius Inocentas IV Mindaugo asmenyje matė jėgą, kuri galėtų sustabdyti prasidėjusį totorių veržimąsi į Europą. Jis nurodė bulėje, atsiųstoje per pasiuntinius, Livonijos ordino magistrui karūnuoti Mindaugą Lietuvos karaliumi.

1253 m. liepos mėn. (manoma 6 d.) Mindaugas buvo karūnuotas Lietuvos karaliumi pagal viduramžių karalių vainikavimo liturgiją, įvykdytą popiežiaus vardu. Taip buvo oficialiai pripažįstama valstybė. Mindaugo patepimo apeigas atliko Kulmo vyskupas H. Heidenreichas, o Livonijos ordino magistras Andrius uždėjo karūną. Kartu buvo karūnuota ir Mindaugo žmona Morta.

Lietuva tapo karalyste, oficialiai pripažinta Europos valstybe. Mindaugas pirmasis atvėrė Lietuvai kelią į Europą.

Nors Mindaugas po dešimties metų – 1263 m. buvo nužudytas, tačiau Lietuva, kaip valstybė, liko ir suvaidino savo vaidmenį Europos istorijoje.

Mindaugo karūnavimo 750-osios metinėms pažymėti Vilniuje prie Lietuvos nacionalinio muziejaus buvo atidengtas iškilus paminklas ir jo vardu pavadintas naujas tiltas per Nerį.

FARMACINĖS RŪPYBOS PAGRINDAI

Jerzy Lazowski

Dvidešimtojo amžiaus antroje pusėje viso pasaulio vaistinininkystė patyrė revoliucinius pokyčius. Farmacijos pramonei perėmus pagrindinę vaistų gamybos dalį vaistinėms liko tik simbolinė dalis ilgaamžės vaistų gamybos. Praktinė vaistinininkų veikla vis labiau kryo į receptų teisingo išrašymo kontrolę, į vaistų išdavimo pacientams tobulinimą bei į vaistinės vadybos ir aprūpinimo problemas. Net farmacininkų forumuose iškilo diskusijos, kad žinios, kurias vaistinininkai įgyja ilgų ir brangiai kainuojančių studijų metu, tik dalinai panaudojamos praktikoje. Taigi, vaistinininkystei iškilo greito persitvarkymo problema, tenkinant visuomenės poreikius, išlaikyti ir senąsias sveikatinio veiklos pozicijas.

Tarptautinės farmacijos organizacijos, jų tarpe FIP (Tarptautinė farmacijos federacija), PGEU (Europos Sąjungos farmacijos grupė), EuroPharm Forum (Europos šalių farmacijos profesinių organizacijų forumas), o taip pat PSO (Pasaulio sveikatos organizacija) bei Europos Taryba ypač suaktyvino savo veiklą apibrėžiant vaistinininkystės vaidmenį dabartinėje visuomenėje.

Viena svarbiausių problemų šiuolaikinėje medicinoje – tai neracionalios farmakoterapijos atvejai. Literatūros duomenimis virš 50% gydytojų išrašytų vaistų vartojami neteisingai. Tai apima ir nepasiektą terapinį efektą, ir pašalines reakcijas, ir apsinuodijimus, kurių šalinimui būtinas hospitalizavimas. Antai, JAV duomenys skelbia, kad vaistų neteisingo vartojimo pasekmių gydymo išlaidos viršija išlaidas vaistams išduotiems pagal gydytojų receptus. Net 40% pacientų negauna optimalios farmakoterapijos efekto. Šios būklės susidarymą sąlygoja šios priežastys:

- pirminės sveikatos priežiūros gydytojas gali skirti pacientui per mažai laiko, kurio metu galėtų išsamiai papasakoti apie jo išrašytus vaistus,
- informacija pacientui apie vaistų vartojimo būdą dažnai pateikiama nesuprantamai ir

- netinkamu laiku,
pacientui sunku suderinti
įvairių gydytojų paskirtą
gydymą,
sveikatos apsaugos sistemoje
trūksta informacijos
perdavimo vaistininkams,
kurie galėtų paremti gydytojo
numatyto gydymo plano
etapus, sparti mokslo pažanga
reikalauja iš gydytojų
vis daugiau laiko skirti
tobulinimosi procesui, ypač
farmakoterapijos srityje.**

Išvardintų problemų sprendimui didelės įtakos gali turėti farmacininkas kaip profesionalas, turintis daug žinių apie vaistus ir jų vartojimą. Šiuo požiūriu ir remiasi farmacinės rūpybos (FR) pagrindai.

KAS TAI YRA “FARMACINĖ RŪPYBA”

Pirmą kartą sąvoka ***farmacinė rūpyba*** spaudoje pasirodė 1974m. Mikael ir bendraautorių straipsnyje, atspausdintame žurnale “American Journal of Hospital Pharmacy”. Ši sąvoka buvo apibūdinta taip: ***“Farmacinė rūpyba – tai rūpyba, kuri reikalinga būtent tam pacientui ir kuri jam suteikiama saugiam ir racionaliam vaisto vartojimui užtikrinti”***. 1990 m. Hepler ir Strand pasiūlė naują minėtos sąvokos apibūdinimą, kuris dabar yra plačiausiai paplitęs: ***“Farmacinė rūpyba – tai atakingos farmakoterapijos užtikrinimas, kurio tikslas yra pasiekti jos apibrėžtus efektus, pagerinančius paciento gyvenimo kokybę”***.

Sąvokoje minimi efektai yra:

- išgydymas,
- ligos požymių pašalinimas arba susilpninimas,
- ligos proceso sustabdymas arba sulėtinimas,
- ligos ar jos požymių profilaktika.

Farmacinės rūpybos pagrindiniai veiksmai yra šie:

- jau pasireikusių arba galimų (potencialių) vaistų sukeltamų problemų atpažinimas,
- jau pasireikusių problemų sprendimas,
- atsargumo priemonės padėsiančios išvengti potencialių problemų.

Svarbu pabrėžti tai, kad farmacinė

rūpyba (FR) nereiškia, kad vaistininkas kišasi į gydytojo kompetenciją. Jos tikslas – padėti gydytojui užtikrinti pacientui veiksmingiausią ir tinkamiausią farmakoterapiją. Tik vaistininko ir gydytojo bendradarbiavimas, remiantis tarpusavio pagarba specialisto žinioms ir profesinei kompetencijai, sudaro sąlygas „*sine qua non*“ FR gyvuoti. Šių dviejų specialistų bendras partneris yra pacientas, turintis balso teisę visuose reikaluose, susijusiuose su jo sveikata. Teisinga būtų manyti, kad FR sudaro lygiavertį trijų komponentų trikampį: gydytojas- pacientas-vaistininkas.

FR sudaro visapusiško pažinimo procesą, kurio metu kaupiami duomenys, jie apibendrinami moksliniu pagrindu, priimami sprendimai, daromos išvados ir visas procesas bei jo efektai yra dokumentuojami. Tai nėra atsitiktinių ir nesusijusių arba pasikartojančių veiksmų rinkinys. Jo neatstoja paprasta informacija pacientui kaip vartoti vaistą arba atsitiktinis patarimas.

VAISTŲ PROBLEMOS

Vaistų problemos (arba problemos susijusios su farmakoterapija) – tai yra kiekvienas paciento pastebėtas nepageidaujamas reiškinys, susijęs arba gali būti susijęs su farmakoterapija ir kuris nenaudingai įtakoja arba gali įtakoti teigiamus paciento gydymo efektus. Norint šiuos reiškinius vertinti kaip vaistų problemą, būtinos dvi sąlygos:

- **pasireiškia arba gali pasireikšti pacientui tokiais reiškiniais, pvz.: susilpnėja darbingumas, atsparumas, atpažinimas; arba pasireiškia psichologiniai, fiziologiniai, visuomeniniai ar ekonominiai pokyčiai,**
- **turi būti (arba įtariamas) sukkelto reiškinio ryšys su farmakoterapija – tai gali būti jos padarinių arba reikalauja vartoti vaistą.**

Literatūroje apie FR galima aptikti septynias vaistų problemų grupes. Šias problemas galima sėkmingai spręsti arba jų išvengti, jei žinomos jų atsiradimo priežastys (žiūr. Lentelę).

FARMACINĒS RŪPYBOS PROCESAS

FR – tai procesas, kurio metu vaistinėms bendradarbiauja su

pacientu arba kitais sveikatos sistemos atstovais planuojant, įdiegiant ir monitoruojant terapinį planą, kurio tikslas yra individualaus paciento apibrėžtų terapinių efektų pasiekimas. Šiame procese pacientas yra vaistininko ir gydytojo pilnateisis partneris priimant sprendimus, susijusius su jo farmakoterapija. Vaistininko, kaip vaistų srities specialisto, uždavinys yra perteikti pacientui būtinas žinias patarimais ir pamokymais, kurie būtini, kad tie sprendimai būtų sąmoningai ir racionaliai pagrįsti.

FR gali būti sėkmingai įdiegiama tik tuo atveju, jeigu vadovaujamasi nuosekliais veiksmais, kurie vadinami FR procesu. Šiuo metu yra išskirti FR proceso 9 etapai (pagal Strand ir bendraautorius):

- 1 etapas – Profesionalaus kontakto tarp vaistininko ir paciento užmezgimas
- 2 etapas – Surinkimas ir įvertinimas informacijos apie pacientą, jo ligą ir jo vartotus vaistus
- 3 etapas – Surašymas ir sugrupavimas pagal svarbą visų dabartinių ir potencialių paciento vaistų problemų bei sprendimas, kurios problemos turi pirmumo
- 4 etapas – Kiekvienos vaistų problemos terapijos tikslų apibūdinimas
- 5 etapas – Prieinamų terapinių alternatyvų apibūdinimas
- 6 etapas – Tinkamiausios terapinės alternatyvos atrinkimas ir terapinės eigos individualizavimas (rūpybos plano sudarymas)
- 7 etapas – Terapijos monitoringo plano sudarymas
- 8 etapas – Rūpybos ir monitoringo plano įdiegimo pradžia
- 9 etapas – Rūpybos eigos taša ir jos eigos vertinimas.

Norint, kad FR būtų kokybiška, būtina sąžiningai įgyvendinti visus FR etapus.

KONTAKTŲ SU PACIENTAIS UŽMEZGIMAS

Didžiausią reikšmę FR sudaro kontakto užmezgimas su pacientu, kuris yra svarbiausias informacijos šaltinis. Atsižvelgiant į tai, kad pacientas turi

teisėir pareigą kartu dalyvauti sveikatinio rūpyboje su kitais dalyviais, ypač svarbu, kad tarp rūpybos partnerių susiklostytų santykiai paremti pasitikėjimu ir bendradarbiavimu.

Vaitininkas su pacientu sudaro nepasirašytą dvišalį susitarimą ir išsipareigoja:

- *atlikti viską, kas įmanoma, kad užtikrinti pacientui pasiekti geriausių farmakoterapijos efektų,*
- *vertinti paciento gerovę kaip svarbiausią tikslą,*
- *tinkamai elgtis rūpinantis ta gerove,*
- *panaudoti savo žinias ir profesinius sugebėjimus*

paciento labui
Paciento pareigos:

- *suteikti būtiną informaciją apie savo sveikatos problemas ir ypač tas, kurios susijusios su vaistų vartojimu,*
- *reikšti pasitikėjimą,*
- *veiksmingai bendradarbiauti sudarant ir realizuojant rūpybos planą ir jo monitoringą.*

Sėkmingam kontaktų su pacientais vystymuisi turi įtakos ir išorės faktoriai. Bendravimui turi būti paskirta vieta, kurioje galima būtų atvirai, saugiai ir konfidencialiai kalbėtis. Apie tokios vietos būtinumą vaistinėje nurodo ir FIP, ir PGEU Vaistinės geros praktikos taisyklės.

(Tęsinį skaitykite kitame LFŽ numeryje)

Šipinab lamos ir ja prieštars (pagal Tomchenki ir bendraauto riųs)

[illegible]

Nereikia laukti, kad pradėtų kažkas kitas. Jau šiandien tu pats gali pradėti skleisti džiaugsmą. Kartais pakanka mažytės kibirkštėlės įžiebtį skaisčių ugnį. Pakanka lašo gėrio, kad pasaulis imtų keistis.

Meilė – tai vienintelis turtas, kuris auga tada, kai juo pasidalijama; vienintelė dovana, didėjanti dovanojama. Tai vienintelis dalykas, kurio kuo daugiau atiduodame, tuo daugiau gauname; dovanok meilę, nelaikyk jos sau, leisk jai skristi kartu su vėju, iškratyk savo kišenes, savo krepšį, išliek vandenį iš stiklinės ir rytoj turėsi daug daugiau nei iki šiol.

BRUNO FERRERO

Žmogus turi norėti to, kas gera ir didinga.

A. HUMBOLTAS

Žmonės savimi tampa, o ne gimsta.

K. HELVECIJUS

Visa, kas gražu žemėje – iš saulės, o visa, kas gera – iš žmogaus.

M. PRIŠVINAS

Žmogus negali turėti kito tikslo, kaip būti tikru žmogumi.

L. ŠEFERIS

Neįmanoma visada būti didvyriu, bet visada galima likti žmogumi.

J. V. GĖTĖ

Visų sunkiausia profesija būti žmogumi.

CH. MARTIS

Žmonės niekada nebūna nei be galo geri, nei be galo blogi.

F. DE LAROŠFUKO

Kad galėtumei spręsti apie žmogų, reikia perprasti bent jau jo minčių, jo nelaimių, jo sielos nerimo paslaptis.

H. BALZAKAS

Kad pažintum žmogų, turi jį pamilti.

L. FOJERBACHAS

Norint įvertinti kieno nors savybes, reikia pačiam bent dalį jų turėti.

V. ŠEKSPYRAS

Niekas negali spręsti apie kitus, kol neišmoks spręsti pats apie save.

J. V. GĖTĖ

Mokėk jausti žmogų šalia savęs, mokėk įžvelgti jo sielą, iš akių suprasti jo dvasinį pasaulį – džiaugsmą, sielvartą, nelaimę.

V. SUCHOMLINSKIS

Žmogus, kuriam niekas nepatin-ka, daug nelaimingesnis už tą, kuris niekam nepatinka.

F. DE LAROŠFUKO

Geriausias būdas padėkoti save – tai padėkoti ką nors kitą.

M. Tvenas

Vidinis žmogaus gerumas – tai saulė.

V. HUGO

Kai mes laimingi, tai visada ir geri, bet kai mes geri, - ne visada laimingi.

O. VAILDAS

Grožiui, tikrai laimei ir tikram heroizmui nereikia skambių žodžių.

V. RABĖ

Kas gi mieliausia žmogui? Gyvenimas, nes tik su juo siejasi visi mūsų džiaugsmai, visa mūsų laimė, visos mūsų viltys.

N. ČERNYŠEVSKIS

Gyvenimas - ne spektaklis ir ne šventė; gyvenimas – sunkus darbas.

DŽ. SANTAJANA

Neverta gailėtis praeities nei skystis varginančiomis permainomis, nes permaina yra svarbiausioji gyvenimo sąlyga.

A. FRANSAS

Tikroji žmogaus paskirtis – gyventi, o ne egzistuoti.

DŽ. LONDONAS

Gyvenimas – ne tos dienos, kurios praėjo, o tos, kurias atsimeni.

P. PAVLENKA

Nebijok priešų – blogiausiu atveju jie gali tave nužudyti. Nebijok draugų – blogiausiu atveju jie gali tave išduoti. Bijok abejingų – jie nenužudo ir neišduoda, bet tik su jų tyliu sutikimu žemėje vyksta išdavystės ir žudynės.

A. JASENSKIS

Tik tas gali karštai mylėti gėrį, kuris sugeba visa siela, nesutaikomai nekęsti blogio.

F. ŠILERIS

Kas nemylti, negali ir neapkęsti, kas niekuo nesizavi, negali ir niekinti; kas nieko nedievina, negali ir prakeikti.

L. BERNE

Kiekvieną dieną reikia pasiklaustyti nors vienos dainelės, pažiūrėti gražų paveikslą ir, jeigu galima, perskaityti bent kokį vieną išmintingą posakį.

J. V. GĖTĖ

Koks baisus gali būti protas, jei jis netarnauja žmogui.

SOFOKLIS

Užtenka gražbyliauti apie tai, koks turi būti žmogus, laikas ir tapti juo.

M. AURELIJUS

Elgdamasis gėdingai, pirmiausia turi gėdytis savęs.

DEMOKRITAS

Žiūrėk į kiekvieną aušrą kaip į savo gyvenimo pradžią, o į kiekvieną saulėlydį – kaip į jo pabaigą. Tegu kiekvieną šių trumpų gyvenimų paženkлина koks nors doras poelgis, kokia nors pergalė prieš save ar įgytos žinios.

DŽ. RASKINAS

Vladas Januškevičius 1917–2003

2003 m. spalio 7 dieną Anapilin išėjo Nusipelnęs Lietuvos provizorius, Lietuvos farmacijos sąjungos Garbės narys, vienas senosios kartos vaistininkų Vladas Januškevičius.

Vladas Januškevičius gimė 1917 m. liepos 2 d. Tbilisyje kasyklų buhalterio šeimoje. 1920 m. su tėvais grįžo į Lietuvą. 1936 m. baigė Panevėžio gimnaziją. Studijavo farmaciją Kauno Vytauto Didžiojo universitete ir 1943 m. gavo chemiko-vaistininio diplomą.

Po Antrojo pasaulinio karo vadovavo Vilniaus miesto vaistinėms Nr. 2, Nr. 14 ir Nr. 24. 1987 m. išėjo į pensiją.

Aktyviai dalyvavo farmacininkų visuomeniniame gyvenime. Net ir būdamas garbaus amžiaus dalyvaudavo LFS renginiuose.

Buvo sumanus, gabus vadovas, draugiškas ir paslaugus bendradarbiams ir kolegoms, nuoširdžiai atjaučiantis besikreipiančius į vaistinę ligonius ir besirūpinantis Lietuvos farmacijos reikalais.

Liūdime netekę ilgamečio Kolegos ir nuoširdžiai užjaučiame žmoną, sūnus ir artimuosius.

Brangus Vladai, Tegul bus Tau lengva Vilniaus Rokantiškių žemelė!

LFS Valdyba

Kapinių dvasia

*Kapinių dvasia nejauki,
Čia vien liūdesį sutinki.
Žmogaus laikinumas –
Kapinių priminimas.*

*Kapinėse – ramybės karalija,
Į kurią ateina ne savo valia.
Mirtis čia žmogų atveda
Ir „Amžinąjį atilsį“ sugieda.*

*Žmogus trumpai gyvena
Ir daug klaidų daro.
Nesuspėja iš jų pasimokyti
Ir tenka kvailiu numirti.*

*Daug žmonių kaupia turtus
Ir garbina malonumus.
Bet ateina mirties valanda
Ir jie supranta, kad gyvenimas
buvo tik klaida.*

*Kam gyvenimas matas –
Pinigas ir seksas,
Tas prie Amžinybės slenksčio
Tuščia nuopelnų sąskaitą pamato.*

*Gyvenkime atsargiai,
Nuopelnus kaupkime sumaniai.
Tik dorybės turi vertę,
Peržengus Amžinybės slenkstį.*

Jonas Steikūnas

Nuoširdžiai užjaučiame provizorę **Janiną Gaidelytę-Ke-
niausienę** dėl Motinos mirties.

LFS valdyba,

Vaistinių asociacijos “PROVIFARMA” valdyba

Nuoširdžiai užjaučiame provizorę **Laimą Ladauskienę**
dėl Tėvelio mirties.

LFS valdyba

Julija Dapkutė-Garmuvienė 1923–2003

2003 m. rugpjūčio 5 dieną Anapilin išėjo provizorė Julija Garmuvienė. 1949 metais Ji baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Farmacijos skyrių ir įgijo provizorės specialybę.

Jos profesionalumas, šiltas žodis, kaip ir išduodami vaistai, daugelį metų teikė paguodos, stiprybės ir vilties Vilniaus Užupio gyventojams. Gražiausiais ir brandžiausiais savo gyvenimo metais Ji dirbo Vilniaus 18-oje (dabar – „Užupio“) vaistinėje.

Ilsėkis Ramybėje, buvusi Kolege, Vilniaus Rokantiškių kapinių prieglobstyje.

UAB „Užupio vaistinė“ kolektyvas

Kas žinotina apie vaistų tinkamumo laiką

Siekiami nustatyti tokį vaisto tinkamumo laiką, kuris būtų saugiausias vartotojui. Paprastai nustatomas neilgas vaisto tinkamumo terminas, kad vartotojui netgi netinkamai laikant vaistą, sumažėtų bet kokia gamintojo atsakomybė ar saugumo rizika. Dauguma vaistų veiksmingi tiek, kiek nustatė gamintojas, ir rekomenduojama, kad vaistas būtų naudojamas tuo laikotarpiu. Gamintojas privalo įrodyti tai, kad vaistas yra kokybiškas visą tą laiką, kurį nustato pati kompanija.

Vaisto tinkamumo laikas dažniausiai yra susijęs su komercija, o ne moksliniais tyrimais. Nepelninga gaminti vaistus, kurių tinkamumo laikas, pavyzdžiui, yra 10 metų. Gamintojas suinteresuotas vaisto apyvarta. Pacientui laikyti vaistą 10 metų ar įsigyti pagamintą beveik prieš 10 metų nebūtų jokios prasmės. Pakuotėje būtų pasenusi informacija vartotojui apie vaisto indikacijas ar kontraindikacijas, šalutinį poveikį ir kt. Be to nebūtų galima kontroliuoti, kaip tuo laikotarpiu vaistas laikomas namuose.

Be abejo, atėjus nustatytai vaisto tinkamumo laiko pabaigai, jis staiga negali pasidaryti nuodingas arba prarasti savo veiksmingumą. Pasibaigęs nustatytas tinkamumo terminas dar nereiškia, kad vaistas neveikia ar net tampa žalingas. Daugelis vaistų, kurių tinkamumo laikas yra pasibaigęs, nesukelia pavojaus, todėl, nesant kito pasirinkimo, galima juos netgi vartoti. Pagal dabartinius reikalavimus turi būti atliekamas stabilumo testas, kurio metu tiriamas vaisto gebėjimas išsaugoti tapatybę, stiprumą, kokybę ir grynumą bet kuriuo metu, kurį nustato gamintojas. Jei kompanija nustato dviejų metų tinkamumo laiką, testas atliekamas ir vėliau jo tinkamumo laikui pratęsti. Išimtį sudaro nitroglicerinas, insulinas, kai kurie skysto pavidalo antibiotikai, ypač tetraciklinas, turintis toksinį poveikį inkstams. Šiuos vaistus galima vartoti tik tiek laiko, kiek nustatė gamintojas. Reikėtų ypatingą dėmesį skirti tinkamumo terminui vaistų, vartojamų injekcijoms, akių lašų, vaistų kūdikiams ir mažiems vaikams, sunkiems ligoniams gydyti.

Vilniaus vaistų kontrolės laboratorijos vedėja provizorė Stasė Štakėnaitė

ŽURNALAI VAISTININKAMS

Tikriausiai nesuklysiu sakydamas, kad “Lietuvos farmacijos žinių” žurnalą skaito arba nors pavarto, ne tik farmacijos specialistai, bet ir tie, kas nors šiek tiek domisi farmacijos ir medicinos naujienomis, sprendžiamomis problemomis. Šis žurnalas tęsia gilią farmacijos žurnalo “Farmacijos žinios” tradicijas. Ir šiandien, paėmus į rankas dar spaustuvės dažais kvepiantį naują “Lietuvos farmacijos žinių” numerį, pirmiausia dėmesį patraukia skyrius “Ką rašė “Farmacijos žinios” prieš 70 metų”. Labai įdomu sužinoti, kaip tuo metu gyveno vaistininkai, kokios svarbiausios buvo sprendžiamos problemos, kaip ir kokie buvo ruošiami teisės aktai, vaistininkų darbas konkurencijos sąlygomis prieš 70 metų. Žurnalo naujo numerio visada laukiame su nekantrumu. Atsivertę žurnalo pirmuosius puslapius, galime perskaityti įvairius straipsnius, diskusijas bei atsiliepimus į aktualiausius šiandieninės farmacijos klausimus. Pastaruoju metu daug karštų diskusijų ir ginčų sukėlė Farmacijos veiklos įstatymo projekto, Nacionalinės vaistų politikos programos projekto, vaistinių nuosavybės, vaistų kainodaros ir kitų aktualių klausimų svarstymas. Visuomet malonu paskaityti apie Lietuvai daug nusipelnčius provizorius, mokslininkus, atskiras vaistines bei jų darbuotojus, jubilatus. Visa tai nuteikia dar labiau susitelkti svarbiausioms problemoms spręsti.

Visuomet su dideliu susidomėjimu skaitome Farmacijos departamento prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus G. Viskaičio, Seimo nario A. Klišonio, Lietuvos farmacijos sąjungos prezidento prof. E. Tarasevičiaus, sociologijos m. dr. R. Žukienės ir kt. straipsnius.

Vaistininkams įdomus ir mėnesinis žurnalas “Farmacija ir laikas”, kurį leidžia individuali farmacinė firma “Korys”. Šio žurnalo dvisavaitinis priedas “Farmacijos teisė”.

2000-aisiais vaistininkus ir gydytojus pasiekė naujas žurnalas “Farmacija plius”, kurį leidžia žurnalo “Gydymo menas” redakcija. Šio žurnalo priedas “Farmacijos teisė”.

Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba

prie Sveikatos apsaugos ministerijos leidžia dvisavaitinį biuletenį „Pharmacon“. Čia skelbiama oficiali informacija farmacininkams ir gydytojams.

Taip pat vaistininkai skaito ir žurnalą “Farmacijos verslas”.

Visuomet malonu paimti į rankas žurnalus, skirtus farmacininkams, perskaityti naujienas įvairiais klausimais. Žurnalai meniškai apiforminami, patrauklūs ir įdomūs.

Provizorius Liudvikas Rulinskas, Šiauliai

* * * * *

Naujas vaistų žinynas

Šalies knygynuose pasirodė „Vaistų žinynas 2003“. Leidinys „Vaistų žinynas“ – tai serijinis leidinys apie vaistus, skirtas gydytojams ir vaistininkams. Žinyną sudarė ir išleido UAB „Vaistų žinios“. „Vaistų žinynas 2003“ – tai jau ketvirtas šios knygos leidimas. Žinynas pradėtas leisti 1999 metais.

Naujajame vaistų žinyne pateikta informacija apie vaistus, kurie Lietuvos vaistų registre įrašyti iki 2003 metų kovo mėn. Žinyne informacija apie vaistus lengvai surandama.

„Vaistų žinynas 2003“ yra naudingas ir reikalingas leidinys apie vaistus gydytojams ir vaistininkams.

Provizorius Liudvikas Rulinskas

* * * * *

Naujas žurnalas medicinos ir farmacijos darbuotojams

Farmacijos ir farmacijos rinkos institutas pradėjo leisti žurnalą “Medicinos ir farmacijos žinios”. Leidinys skirtas medikams ir vaistininkams.

Reikia tikėtis, kad žurnalas bus įdomus ir patrauklus skaitytojams.

Provizorius Liudvikas Rulinskas, Šiauliai

* * * * *

„Lietuvos rytas“
2003 m. rugsėjo 9 d.

Laiko ženklai

Sveikatos apsaugos biudžetą smaugusią kompensuojamųjų vaistų kilpą pagaliau pavyko įeigu ne perkirsti, tai bent jau gerokai atlaisvinti.

Nuo rugsėjo 13-osios šalyje pradės galioti naujas Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainynas. Vaistų kainos mažėja, todėl išlikus tokiam pat vaistų poreikiui valstybė per metus sutaupys mažiausiai 36 mln. litų.

Pirmąkart išgirdus tokią naujieną sunku net patikėti. Iki šiol ligonių kasų išlaidos tik didėdavo. Pernai jų skolos siekė jau 200 mln. litų. Šįmet jos sumažėjo, o po to vėl pradėjo sparčiai pūsti.

Todėl žinią apie ryškų išlaidų sumažinimą iš pradžių daugelis gal palaikė dar viena Sveikatos apsaugos ministerijos valdininkų klasta. Mat anksčiau lėšų taupymas šioje srityje reikšdavo tik kompensuojamųjų vaistų pasirinkimo mažinimą ar kvotų vaistams įvedimą.

Bet ir farmacijos bendrovės, ir ministerijos valdininkai, ir net gydytojai dabar sutartinai teigia, kad jokios klastos nėra. Pasirinkimo galimybės ne mažėja, o tik didėja.

Kaip tai galėjo atsitikti? Sveikatos apsaugos ministerija pagaliau padarė tai, ką turėjo padaryti prieš septynerius metus.

„Lietuvos rytas“ jau nuo 1996 metų nuolat atkreipdavo dėmesį į tai, jog sveikatos apsaugos valdininkai kurpia korupcinį kompensuojamųjų vaistų sąrašą, į kurį pirmiausia ir gausiai patekdavo tų firmų vaistai, kurių vadovai surasdavo kelią į valdininkų kabinetų ir pinigines.

Per tą laiką pasikeitė net šeši sveikatos apsaugos ministrai. Daugelis jų tik pakeisdavo vaistų, už kuriuos buvo mokama iš valstybės kišenės, pavadinimus, ir įtraukdavo vis daugiau tai vienos, tai kitos vaistų gamintojos medikamentų. Gydymas brango. Nepasitenkinimas bei valstybės skolos augo.

Sveikatos apsaugos ministrui J.Olekui pavyko sukurti racionalesnę kompensavimo sistemą, kurioje gydymo išlaidomis privalo dalytis valstybė, vaistus gaminančios bendrovės ir pagal savo išgailes ligonis.

Bet tą pačią dieną, kai J.Olekas pristatė Prezidentui R. Paksui naująjį susitarimą su farmacijos firmomis, valstybės vadovo patarėja sveikatos apsaugos politikos klausimais V.Vinickienė sumaišė jį su žemėmis.

Šalies vadovo patarėja paskelbė, kad ministras nepakankamai derėjosi su vaistų gamintojais. Dėl to, anot jos, padidėjo pinigų suma, kurią už vaistus turi sumokėti pats pacientas.

Mirtinu smūgiu J.Olekui turėjo tapti pareiškimas, kad derantis dėl šių kainų nebuvo laikomasi Sveikatos draudimo

įstatymo - derybininkai „rėmėsi ne tuo atspirties tašku“.

Paprasčiau kalbant, Prezidento patarėja reikalauja, kad gamintojų pasiūlyta bei valstybės kompensuojama vaistų kaina idealiai sutaptų, nes, jos nuomone, taip reikalauja įstatymas.

V. Vinickienės kritika gali įtikinti tik tą, kuris niekada nesidomėjo vaistų kompensavimu ir akyse nematė Sveikatos draudimo įstatymo.

Iki šiol bazinė medikamento kaina, kurią biudžeto pinigais dengia valstybė, buvo nustatoma pagal gamintojo Lietuvai siūlomą kainą. Įsigaliojus minėtam įstatymui, atskaitos tašku tapo Europos Sąjungoje taikoma mažiausia kaina, pridedant prie jos 5 procentus.

Kai mažėja bazinė kaina, valstybė sutaupo. Bet didėja skirtumas tarp visos kainos ir kompensuojamosios jos dalies.

Joks įstatymas ar valdininkas negali nurodyti vaistų firmai ir nenurodo, už kokią kainą ji privalo siūlyti savo produktą.

Vadinasi, Sveikatos draudimo įstatymas, pagal kurį sumažėja valstybės kompensuojama dalis, užprogramuoja žmogaus mokamos priemonės padidėjimą. Jei tai pačiai ligai gydyti siūloma keletas vaistų, už brangiausią teks daugiausia primokėti.

Būtent todėl J.Olekas ir pakvietė farmacijos bendroves prie derybų stalo. Jeigu šios derybos nebūtų įvykusios, įeigu vaistų gamintojai nebūtų atsisakę dalies savo pelno ir sumažinę gamintojo kainų, ligoniams tektų primokėti už vaistus lygiai tiek, kiek ketina sutaupyti valstybė.

Tokiu atveju jokios permainos į gera tiesiog nebūtų įmano mos – padidėjus paciento priemonėms kiltų didžiulis visuomenės nepasitenkinimas.

Ministerijos ir vaistų gamintojų derybų tikslas buvo pasiekti, kad dalis, kurią sumoka, pacientas, būtų kuo mažesnė. Iš esmės tai pavyko.

Be abejo, tūkstančiams žmonių ir litas - pinigas. Bet dabar žmogus bent jau gali rinktis - primokėjęs šiek tiek daugiau, jis gauna geresnį vaistą, o kai kuriais atvejais, pavyzdžiui, gydant astmą, už brangesnį vaistą pacientas primokės net mažiau nei už pigesnį ir prastesnį, nes dalį kainos skirtumo, norėdama neprarasti rinkos, padengs vaistu firma.

Insulino, dėl kurio iškildavo daug aistrų, bus galima įsigyti be jokios priemonės. Iš pradžių viena vaistų firma sumažino jo kainą. Konkurencija privertė tą patį padaryti ir kitą. Taigi valstybė pagaliau ėmėsi kurti skaidrias žaidimo taisykles. Vaistų gamintojai bus priversti konkuruoti kokybe ir kainomis, o ne pažintimis su įtakingais ministerijos valdininkais ar politikais.

Šalies žmonės pagaliau gaus tai, apie ką kalbėta daug metų - galimybę rinktis ne tarp pigiausių, o geriausių medikamentų.

Prezidentui ir jo patarėjai atrodo, kad to per mažą?

Norėti daugiau žmogiška, todėl nesmerkina. Bet gal šalies vadovo patarėja pamiršo pasaką apie auksinę žuvelę, kai didelių turtų troškulys galiausiai paliko senelę prie suskilusios geldos? Arba patarėja netgi nesupranta, kokių pokyčių pavyko pasiekti vaistų rinkoje?

Galimas ir trečias variantas. Atrodo, jog Prezidento komandai kritikuoti bet ką ir bet kaip yra tiesiog patogus būdas nieko nedarant kurti griežtos tvarkos siekiančio žmonių gynėjo įvaizdį.

„Lietuvos sveikata“

2003 m. rugsėjo 14–20 d.

Į vaistinę – kaip į banką

Beveik aštuonias dešimtis vaistinių turintis „Eurofarmacijos“ vaistinių tinklas nebeišstenka savyje ir inicijavo dar platesnės asociacijos kūrimąsi. Į „Eurofarmacijos“ kvietimą vienytis atsiliepė nemažai šiam tinklui iki šiol nepriklausiusių vaistinių, kai kurios didmeninės vaistų prekybos ir vaistų gaminimo įmonės. Asociacijos nuostatai nedraudžia į organizaciją priimti ir užsienio narių...

Vadovauti „Eurofarmacijos“ asociacijai pakviesta buvusi Lietuvos vaistinių asociacijos „Pro-vifarma“ valdybos pirmininkė ELENA KVEDARIENĖ. Ji sako, kad pats gyvenimas verčia farmacijos įmones burtis į sąjungas, nes po vieną išsilaikyti dabar labai sunku. Anot E.Kvedarienės, „Naujininkų vaistinė“, kurios vadovė ir viena savininkių ji buvo, prieš pusantrų metų buvusi parduota „Farnos“ įmonių grupei, nes viena nebeišgalėjo verstis. E. Kvedarienės teigimu, integracija yra natūralus procesas, vykstantis šiuo metu farmacijos sektoriuje:

– Vienas „Eurofarmacijos“ asociacijos kūrimo tikslų – suvienyti pastangas ir geriau atstovauti savo interesams. Tikrai nesiekiame konfrontuoti su kitais vaistų rinkos dalyviais. Atvirkščiai, ieškosime sąlyčio taškų, bendrų tikslų, uždavinių ir visiems naudingųjų sprendimo būdų, – sako E.Kvedarienė. – Spręstinių reikalų labai daug. Ne paslaptis, turime nemažai oponentų, netgi esame užsipuolami. Pavyzdžiui, dėl to, kad prie kai kurių Eurofarmacijos vaistinių pavadinimo pridėjome žodį „bazė“. Oponentai, neįsigilinę į šio žodžio prasmę, prikiša esą Eurofarmacijos vaistinės siekia virsti urmo bazėmis. Atsakingai noriu pasakyti, kad Eurofarmacijos vaistinės neketina užsiimti didmenine prekyba! Tai daryti, beje, draudžia ir Lietuvos įstatymai. Pavadinimas „vaistinė bazė“ reiškia, kad vaistinė yra bazinė, – tai yra centrinė, pagrindinė, turinti visą būtinojo aprūpinimo

vaistų asortimentą.

Bazinėmis bus pavadinamos didžiosios Eurofarmacijos vaistinės, įsikūrusios miestuose ir rajonų centruose. Nuo kitų mūsų tinklo vaistinių jos skirsis ne tik dydžiu, bet ir pažangiais darbo metodais. Vakarų Europos ir Skandinavijos šalių pavyzdžiu, bazinėse vaistinėse bus įdiegtas šiuolaikiškas klientų aptarnavimo būdas – panašus kaip bankuose: atėjęs į vaistinę žmogus gaus numeriuką ir eilės tvarka, užsidedus signalinei lemputei, prieis prie atitinkamo oficinios langelio. Pacientas ir vaistininkas bendraus vieni du. Taip bus užtikrinamas kliento interesų konfidencialumas, privatumas.

Bazinėse vaistinėse numatyta diegti ir daugiau naujovių, įvairių farmacijos paslaugų – kaip antai kraujospūdžio pamatavimas, šeimoms gydytojo konsultacija ir kt.

– **Ar asociacijos kūrimas nerodo, kad „Eurofarmacija“ siekia monopolizuoti mažmeninę vaistų rinką?**

– To tikrai nesiekiame, tačiau kaip ir kiekviena verslo struktūra neslepiame, kad turime tikslą dirbti ir užsidirbti.

– **Kokiais būdais ketinate pritraukti klientus, paslaugų vartotojus?**

– Verslo paslapčių, žinoma, negaliu atskleisti. Mano minėtos naujosios farmacinės paslaugos ir yra tai, kuo galime prisivilioti potencialų ir specifiską mūsų paslaugų pirkėją.

– **Ar vaistų kainomis nežadate pradžiuginti?..**

– Įstatymai nustato tik viršutinę kompensuojamųjų vaistų kainų ribą, taigi vaistinės ją gali sumažinti. Mums kartais priekaištaujama, kad „Eurofarmacija“ tyčia numuša kainas. Tai netiesa. Mūsų vaistinėse vaistų kainos konkurencingos – vienų vaistų mažesnės, kitų didesnės negu kitose vaistinėse.

– **Jūs esate Seimo sveikatos reikalų komiteto neatsitiktinė patarėja vaistų politikos reikalais. Galbūt Jūsų vadovaujama asociacija irgi ketina „eiti į politiką“?**

– Tikrai, nebe pirmi metai tenka aktyviai dalyvauti įvairioje visuomeniškai svarbioje veikloje. Manau, kad ir „Eurofarmacijos“ asociacija neliks farmacijos sektoriui svarbių reikalų, įvykių nuošaly. Ketiname solidžiai atstovauti ne tik „Eurofarmacijos“ interesams, bet ir naudingai pasidaruoti visam farmacijos sektoriui kuriant ar inicijuojant įstatymų pataisas, teisės aktus ir pan.

Benedactas Liepa

„Lietuvos sveikata“

2003 m. rugpjūčio 14–20 d.

Neįgaliųjų poreikiai nerūpi net vaistinėms

Šių metų sausio 7 dieną išleistas sveikatos apsaugos ministro įsakymas V 7 “Dėl reikalavimų vaistinėms patvirtinimo” nurodo, kad vaistinės oficina turi būti

prieinama neįgaliesiems. Į pagalbą pasikvietę šešerius metus invalido vežimėlyje sėdinčią Jurgitą Masiulionytę įsitikinome, kad kai kurių Vilniaus vaistinių savininkams šis ministro įsakymas – nėra motais.

Steigiant naują vaistinę sostinėje reikia žmonių su negalia viešosios įstaigos “Aplinka visiems” sutikimo. Jos darbuotojai patikrina, ar steigiama vaistinė turi įvažiavimą neįgaliajam vežimėlyje, blogiausiu atveju - skambutis, kad jis galėtų išsikviesti pagalbininkų. Pasak įstaigos “Aplinka visiems” vadovo Arvydo Vlado Poškaus, minėtas sveikatos apsaugos ministro įsakymas išleistas vėliau, nei įsteigtos senosios vaistinės, todėl nėra iki galo vykdomas.

Daugiausia problemų, anot A.V.Poškaus, kyla Senamiestyje, kur siauri šaligatviai ir įvažiavimo įrengti tiesiog nėra kur. Neretai privažiavimą panorę įtaisyti vaistinės savininkai išgirsta priekaištų, kad savo pritaikymais gadina pastato architektūrą, susiduria ir su kitomis kliūtimis: žemė prie vaistinės jiems nepriklauso, o jos savininkas neduoda leidimo rengti įvažiavimą, nieko negalima statyti ant požeminių tinklų ir pan.

Nors turi tam visas sąlygas, ministro įsakymo vykdyti neskuba naujųjų Vilniaus mikrorajonų vaistinės. “Pilaitėje, kur aš gyvenu, nė viena vaistinė neturi įrengusi įvažiavimo neįgaliajam. Stengiuosi apsilankyti didžiųjų prekybos centrų vaistinėse, nes tikrai žinau, kad įvažiuosiu. Kiek teko būti rajonuose, ten tikra netvarka - jei ir yra įvažiavimas, tai tokio statumo, kad neužvažiuosi, arba durys per siauros”, - pasakojo mūsų tyrimo talkininkė J.Masiulionytė.

“Negaliu palikti vaistinės”, - eidama link durų kiek sudvejojo “Fardenos” farmakoteknikė Jūratė Liekienė, tačiau vis dėlto išėina į lauką pas ratukuose sėdinčią klientę. “Nežinau, ar kada nors bus įrengtas įvažiavimas. Reikia klausti vaistinės administracijos”, - sakė J. Liekienė. Bendrovės “Farmakonas”, kuriai priklauso ši ir dar septynios vaistinės, vadybininkė Laura Ramanauskienė tikino, kad kur įmanoma, ofcinas padarys prieinamas neįgaliesiems, tačiau į “Fardeną” šiais metais įvažiavimo tikriausiai nebus.

“Ko norėjote? Tik aspirino? Kainuos penkiasdešimt centų”, - buvo paslaugi Naujamiestyje veikiančios Gintarinės vaistinės darbuotoja Eleonora Vilutienė. Nors čia nėra įvažiavimo neįgaliajam, vos tik sužinojusi, kad prie durų laukia Jurgita, E.Vilutienė nuskubėjo pas ją. “Neseniai įsikėlėme į šią pastato pusę, dar ne iki galo viskas sutvarkyta. Nemačiau projektų, bet manau, pirmojo aukšto šeimininkas, pas kurį mes nuomojamės patalpas, įrengs įvažiavimą”, - sakė vaistininkė.

Su vežimėliu patekti į antrame aukšte

įsikūrusią Vilniaus Žirmūnų vaistinę - jokios vilties: daugybė neįgaliajam neįveikiamą laiptų, jokio keltuvo ar net skambučio, kuriuo jis galėtų prisišaukti vaistininką. Kai “atsitiktinis praeivis” tuštutėlėje vaistinėje nuobodžiaujančiam darbuotojui pranešė, kad vaistų norėtų nusipirkti ratukuose sėdinti mergina, šis sutriko. Rodės pirmą kartą girdi tokį pageidavimą. Pamatęs lauke stovintį fotografą, pas savo pirkėją taip ir nenuėjo. Tarsi užkalbėjimą kartodamas “čia privati teritorija”, “reikia gauti administracijos leidimą”, nepanoro paaiškinti, ar kada nors vaistinė bus prieinama neįgaliajam.

Aušrinė Ionovienė, Arvydas Ovsenko

„Lietuvos sveikata“

Rimbo politiką keis bendradarbiavimas

Vaistų gamintojų asociacija (VGA) tęsdama susitikimų su sveikatos politikais maratoną pasikvietė sveikatos apsaugos ministrą Juozą Oleką. Pasak asociacijos valdybos pirmininko Algimanto Blažio, asociacijos nariams rūpi, kokių žingsnių imsis naujasis sveikatos apsaugos ministras, siekdamas užtikrinti skaidresnes farmacijos verslo ir rinkos subjektų lygios konkurencijos sąlygas. Vaistų gamintojai nesulaukia, kada bus realiai įvestas dar pernai įstatymu įtvirtintas 90 proc. vaistų kompensavimo lygmuo, nes, pasak vaistų gamintojų, šimtaprocentinė kompensacija iškreipia konkurenciją.

Pirmenybė – sveikatinimui

Pasak J.Oleko, svarbiausias Sveikatos apsaugos ministerijos tikslas - žmonių, ypač moksleivių, sveikatos išsaugojimas. Ypatingą dėmesį ministerija žada skirti ir medikų darbo užmokesčiui didinti.

Tarp kitų svarbių uždavinių - sveikatos sistemos sutvarkymas. Vyriausybė patvirtino restruktūrizacijos planą ir įpareigojo savivaldybėms bei apskritims peržiūrėti ir patvirtinti pavaldžių įstaigų struktūras. Tai leis tiksliau skirstyti investicijas.

Iki rudens bus žinoma, kokie svarbiausi sprendimai ir kada konkrečiai bus priimami. Didžiausios permainos turėtų prasidėti nuo kitų metų.

J.Olekas žada keisti Sveikatos apsaugos ministerijos darbo stilių, atsakyti kovotojo pozicijos ir pirmenybę teikti partnerystei. Nenorima dirbtinai iškreipti natūralios konkurencijos, visiems rinkos subjektams žadama sudaryti vienodas sąlygas.

Vaistų kainos mažės

Artimiausių poros mėnesių planai - intensyvios derybos su farmacinėmis kompanijomis dėl vaistų kainų. Siekiama

įgyvendinti įstatymo normą, kad Lietuvoje vaistai nebūtų brangesni nei Europos Sąjungos šalyse. “Lietuva - ne tas poligonas, kur galima sukelti vaistų kainas ir kritikuoti, kad Sveikatos apsaugos ministerija neskiria pinigų medikų kvalifikacijos kėlimui”, - sako J. Olekas.

Valstybinei ligonių kasai pateikus duomenis apie išlaidas atskiroms vaistų grupėms, bus sudarytas ir paskelbtas derybų dėl vaistų kainų grafikas.

Tikimasi, kad sumažinus vaistų kainas, padidės jų apyvarta. Kitais metais planuojama dar padidinti lėšas vaistams kompensuoti. Taip būtų užtikrintas vaistų rinkos augimas. J.Olekas žadėjo siekti, kad pinigai už išduotus kompensuojamuosius vaistus būtų išmokėti laiku.

Prieš pereinant prie 90 proc. kompensavimo lygmens, pasak J.Oleko, reikia paruošti visuomenę: pacientai nenori, kad būtų mažinamas kompensavimas.

Algoritmus teks taisyti

J.Olekas tvirtino nepasirašęs paskutinių parengtų ligų algoritmų, nes ne visi algoritmai atitinka klinikinę patirtį ir pasiekia norimo rezultato. Ambulatorinės grandies gydytojai juos taip pat vertina skirtingai - vieniems geri, kiti pageidautų įtraukti daugiau ir įvairesnių vaistų.

A.Blažio manymu, algoritmai subjektyvūs, nes darbo grupių vadovai “ne visi supranta ekonominę situaciją”. Dėl to vienuose algoritmuose vyrauja generiniai vaistai (pav., hipertenzijos metodikoje), o kituose - patys moderniausi. Tuo tarpu Pasaulio sveikatos organizacija yra parengusi rekomendacijas, kokiomis proporcijomis kompensuoti atskiras ligas. A.Blažio nuomone, Lietuvoje ligų kompensavimo proporcijos yra iškreiptos, be to, pernelyg daug 100 proc. kompensuojamų vaistų.

Skolas reikės grąžinti

Susitikime dalyvavęs Farmacijos departamento prie SAM direktorius Linas Mažeika perspėjo, kad departamentas didelį dėmesį skirs Valstybės kontrolės nustatytų skolų už vaistų įtraukimą į kompensuojamųjų vaistų sąrašą išieškojimui. Bus svarstoma, ar įtraukti naujus vaistus į sąrašą, jei skolos negrąžintos. Vaistų gamintojai pasiūlė išeitį: kompanijai per mėnesį nelikvidavus skolos, išbraukti vaistą iš sąrašo.

Pasak L.Mažeikos, šią, vėliausiai kitą, savaitę turi pasirodyti kompensuojamųjų vaistų kainyno papildymas, kuriame bus patalpinta apie 200 vaistų sumažintomis kainomis. Pilną naują kainyną planuojama parengti iki liepos mėnesio.

Kainyne dar nėra grafos, skirtos 90 proc. vaistų kompensavimui.

Vadinasi, šio kompensavimo lygmens teks palaukti.

Kvotų žala perdėta

J.Oleko įsitikimu, Seimo opozicijos ir kai kurių gydytojų nepasitenkinimas

kompensuojamųjų vaistų kvotomis nepagrįstas. Nepasitvirtino opozicijos teiginiai, esą taupoma žmonių sveikatos sąskaita, nes įvedus vaistų kvotas nenustatyta didesnio sergamumo ar mirtingumo. Jeigu vieni gydytojai skundžiasi pernelyg mažais limitais, kiti jų neišnaudoja.

A.Blažys atkreipė dėmesį į tai, kad kvota - visas VLK biudžetas vaistams kompensuoti. Tačiau, skirstant kvotas, jis siūlė atsižvelgti į gyventojų kontingentą - jei viename rajone vyrauja jaunimas, kitame - pensininkai.

Vaistų gamintojai ragino skubiau pereiti prie ligų kompensavimo - kaip rekomendavo Prezidento Valdo Adamkaus sudaryta darbo grupė. Tuo atveju Kompensuojamųjų vaistų sąrašas išliktų kaip Līgų sąrašo pasekmė ir būtų kompensuojami visi Lietuvoje registruoti vaistai. Sutrumpėtų vaisto patekimo į kompensuojamųjų sąrašą kelias ir padidėtų galimybės siekti skaidrumo.

Algirdas Valentas

„Respublika“

„Lietuvos farmacija“ – mirties patale

Valstybės kontroliuojamos bendrovės „Lietuvos farmacija“ krachą, artimiausiu metu turėtų pradėti narplioti teisėsaugos pareigūnai.

Prieš kelias dienas sveikatos apsaugos ministras Juozas Olekas pasirašė raštą Generalinei prokuratūrai, kuriame prašo išsiaiškinti, kas ir kiek prisidėjo prie šios įmonės žlugimo.

Gresia bankrotas

Šiomis dienomis Valstybės turto fondas ruošiasi perimti „Lietuvos farmacijos“ turtą. Bendrovei žadama iškelti bankroto bylą. Tuo pat metu kai kurie su „Lietuvos farmacija“ susiję asmenys įtaria, jog Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) valdininkai leido dirbtinai nualinti valstybei priklausančią bendrovę, kad vėliau būtų galimi ją pigiai privatizuoti.

Paklaustas, ar tikrai yra duomenų jog buvę ar esami Sveikatos apsaugos ministerijos pareigūnai kalti dėl „Lietuvos farmacijos“ atsidūrimo ant bankroto ribos, dabartinis sveikatos apsaugos ministras Juozas Olekas „Respublikai“ sakė: „Negaliu tiesmukai atsakyti į šį klausimą. Atėjęs dirbti radau jau susiklosčiusią situaciją, nematau, kad pats galėčiau inicijuoti ministerijoje kokį tyrimą ir išsiaiškinti, kas vyko tuos dešimt metų, todėl kreipiausi į Generalinę prokuratūrą.

Skolų našta

Pagrindinė „Lietuvos farmacijos“ akcininkė – valstybė, valdanti 80,47 proc. įmonės vertybinių popierių. Tačiau, anot kai kurių „Lietuvos farmacijos“ ilgamečių darbuotojų, savininkė nieko nedarė, kad

bendrovė neklimptų į vis didėjančias skolas.

2003-iųjų duomenimis, „Lietuvos farmacijos“ skolos jau tapo nepakeliamos, nors bendrovė dar turi 32 mln. litų vertės turto.

Nemalonumai prasidėjo 1993 metais, kai SAM ir buvusi valstybinė respublikinė vaistų tiekimo įmonė „Farmacija“ (dabartinė „Lietuvos farmacija“ - red. past.) pasirašė sutartį dėl 6 milijonų JAV dolerių paskolos. Šiuos pinigus suteikė Pasaulio bankas. Lėšos buvo skirtos medikamentams, kurių tuo metu Lietuvoje ypač stigo, pirkti.

Pasaulio banko paskola galutinai turi būti gražinta iki 2007 metų vasario 15-osios.

Nuostolių – milijonas

Nupirkti vaistai buvo panaudoti ne visi - „Lietuvos farmacijos“ sandėliuose sugedo vaistų už 1 mln. 245 tūkst. litų.

Specialistai teigia, jog taip atsitiko visų pirma dėl to, kad perkant vaistus nebuvo apskaičiuotas jų poreikis. Kai kuriuos atvežtus vaistus gydytojai matė pirmą kartą ir nežinojo, kaip su jais elgtis, todėl neskyrė savo pacientams. Dėl šios priežasties pats nuostolingiausias tapo vaistas nuo bronchinės astmos - “Aruterol” - jo neišparduota ui 217 tūkst. litų.

Kitas vaistas, padaręs 168 tūkst. Lt nuostolį, buvo prometazinas, naudojamas narkozei. Jį nukonkuravo modernesni vaistai. Hormono testosterono nebuvo parduota už 115 tūkst. Lt.

Perkant vaistus neapsieita ir be kuriozų: į Lietuvą buvo pristatyti vaistai, skirti kaspinuočiams žarnyne naikinti. Apie tokių kirmėlių buvimą Lietuvoje jaunesni gydytojai žino tik iš vadovėlių. Taip pat pirкта vaistų nuo maliarijos, - šią ligą lietuviai į šalį iš šiltųjų kraštų ėmė atsivežti gerokai vėliau.

Negana to, tuo metu, kai į Lietuvą buvo pradėti vežti už paskolą nupirkti medikamentai, SAM licencijas verstis farmacine veikla ėmė išduoti ir privačioms firmoms. Šios iš karto ėmė konkuruoti vaistų rinkoje.

Beje, iki tol ministerijos Farmacijos skyriuje triūsęs Henrikas Petkevičius netrukus perėjo dirbti į privačią didmeninės vaistų prekybos įmonę, vėliau ši tapo viena didžiausių šios rūšies įmonių šalyje.

„Draugai“ nemoka palūkanų

SAM, prieš pasirašydama sutartį, jau buvo pasiskirsčiusi vaistais gautą 6 mln. JAV dolerių paskolą penkiems Lietuvos valstybiniams vaistų sandėliams. Pavyzdžiui, Vilniaus ir Klaipėdos sandėliai gavo vaistų už 3,9 mln. JAV dolerių, kauniečiai - už 1,1 mln. JAV dolerių, šiauliečiai - apie 0,5 mln. JAV dolerių, o Panevėžio vaistų sandėlis - gavo medikamentų už 409 tūkst. JAV dolerių.

Draugiškai pasiskirsčius paskolą, kuri buvo įforminta būsimos “Lietuvos farmacijos” vardu, vaistų sandėliai netikėtai ėmė keisti juridinį statusą ir tapo akcinėmis

bendrovėmis. Skola liko ant “Lietuvos farmacijos” galvos, nes buvę sandėliai neskubėjo mokėti palūkanų už gautą Pasaulio banko paskolą dalį.

Taip “Lietuvos farmacija” ir jos filialas Kaune, praėityje buvęs vaistų sandėliu, tapo vieninteliais skolininkais, privalančiais atsiskaityti už visą Pasaulio banko paskolą. Bendrovė buvo priversta parduoti dalį turto.

Šiuo metu Pasaulio banko paskola gražinama dalimis, tačiau grąžinti paskolos dalį, tekusią Panevėžio ir Šiaulių vaistų sandėliams, šiuo metu - neįmanoma. Minėtiems sandėliams paskelbtas bankrotas ir jie neturi lėšų atsiskaityti su kreditoriais.

Nelemtas dolerio kursas

Pasaulio banko paskola buvo lemtinga ir kitu atveju. Kaip minėjome, už kreditą 1993 metų gegužę nupirkti medikamentai atsidūrė penkiose Lietuvos sandėliuose. Po mėnesio SAM, gavusi Finansų ministerijos ir Kainų konkurencijos tarnybos pritarimą, įpareigojo bendrovėmis tapusius sandėlius ir “Lietuvos farmaciją” medikamentus perkainoti. 1993 - 1995 metais Lietuvoje oficialus JAV dolerio kursas buvo 4 litai, tačiau, perkainojant vaistus, buvo taikytas ir 2,25 lito už JAV dolerį kursas. Taip visos bendrovės - buvę sandėliai, taip pat ir “Lietuvos farmacija”, įvykdžiusios tuometinio SAM ministro įsakymą, patyrė 9,4 mln. litų nuostolį, nes vaistus realizavo pigiau. Nuostolį faktiškai patyrė Lietuvos valstybė, nes ji buvo pagrindinė “Lietuvos farmacijos” akcininkė.

Tuometinė “Lietuvos farmacijos” vadovybė ne kartą kreipėsi į SAM, kad padėtų padengti nuostolį, tačiau ministerija jokių sprendimų nepriėmė. Pasaulio banko paskola toliau spaudė, todėl dar sparčiau imta pardavinėti “Lietuvos farmacijos” turtą.

Neskuba atsiskaityti

Valstybei priklausanti “Lietuvos farmacija” aprūpino vaistais šalies privačias ir valstybines vaistines, taip pat ligonines, tačiau klientai neskuba atsiskaityti. Privačių vaistinių skola, 2003 metų liepos mėnesio duomenimis, siekė apie 600 tūkst. litų. Ligoninės įsiskolinusios apie 90 tūkst. litų.

“Respublikos” šaltinių teigimu, nemažai skolininkų yra susiję su kai kuriais buvusiais “Lietuvos farmacijos” vadovais: skolininkai kartu anksčiau dirbo arba mokėsi.

Abejotinas įmonės valdymas

Kai kurie “Lietuvos farmacijos” darbuotojai mano, jog valstybinė bendrovė buvo alinama jungtinėmis SAM ir buvusių įmonės vadovų pastangomis.

Įmonė, turėdama savo gerai įrengtus sandėlius, kažkodėl nuomodavosi vaistų sandėliavimo plotus iš privačių bendrovių, netgi neturinčių savo sandėlių. Anot bendro vės specialistų, “Lietuvos farmacija” yra sumokėjusi apie pusę milijono litų privačiai farmacijos įmonei, kad saugotų ir utilizuotų pasenusius “Lietuvos farmacijos” vaistus.

Yra duomenų, jog kartais “Lietuvos

farmacija” pirkdavo pasibaigusių galiojimo terminų vaistus. Kalbama, jog, norint nusišlepti tokį pasenusių vaistų įsigijimo faktą, prieš kelerius metus Kaune specialiai buvo padegtas vaistų sandėlis.

Vadovai neužsibūdavo

Vos ne vienintelė SAM reakcija į “Lietuvos farmacijos” žlugimą buvo įmonės vadovų kaita. Tačiau jie ne tik neįstengė pastatyti įmonės ant kojų, bet dar ir išlaidavo.

Pavyzdžiui, finansinių problemų turinti bendrovė pirklo 66 tūkst. litų vertės automobilį “Renault Laguna”, o iki tol turėtas ketverių metų senumo automobilis “Hyundai”, buvo atiduotas Kauno skyriui.

“Respublikos” šaltinių teigimu, kai kurie buvę įmonės vadovai ne tik neūkiškai tvarkė “Lietuvos farmacijos” biudžetą, bet ir spėjo pasirūpinti savo gerove. Kai kurie jų turi po kelias artimųjų vardu registruotas privačias klinikas, yra pasistatę nemažus gyvenamuosius namus.

Prarado savo nišą

Buvęs sveikatos apsaugos ministras Konstantinas Romualdas Dobrovolskis teigia, jog jam nuostabu, kad visos privačios farmacijos įstaigos ekonomiškai kyla, o valstybinė įmonė, taip pat prekiaujanti vaistais, kažkodėl ritasi žemyn, iki žlugimo.

“Galima pagalvoti, jog įmonė nepaslinkiai dirba, tačiau kodėl reikėjo naikinti narkotinių, psichotropinių medžiagų ir alkoholio monopolį? “Lietuvos farmacija” prarado papildomas pajamas. Kodėl buvo priimti privačioms farmacijoms įmonėms palankus Farmacijos įmonių veiklos ir Vaistų prekybos įstatymai? - klausia K. R. Dobrovolskis. Rimta valstybinė įmonė galėjo užsiimti visų narkotinių medžiagų, spirito bei alkoholio priežiūra, tiekimu į ligonines ir taip išsaugoti ekonominę nišą”.

Anot K. R. Dobrovolskio, būta ir aplaidumo. Spiritas, pirktas iš šalies spirito gamyklų, būdavo išpilstomas pagal reikiamą stiprumo laipsnį rankomis. Puikiai įrengti, Vakarų Europos standartus atitinkantys sandėliai su triguba signalizacija netgi nebuvo naudojami.

Buvęs ministras, paklaustas, ar jis savo vadovavimo metu ką nors padarė, kad būtų sustabdytas “Lietuvos farmacijos” griuvimas, teigė, jog buvo sudaryta komisija, kurios pirmininkas G.Černiauskas, taip pat į ją įėjo ir sekretorius E.Bartkevičius. “Išstudijavome dokumentus, nuvažiavome į įmonės sandėlius, pamačiau, kokia padėtis, įmonės vadovui Gedui Raulinaičiui iš karto pasiūliau išeiti iš darbo”, - sakė K.R. Dobrovolskis.

Gydytojas prisimena, jog rado vaistų krūvas, kurie, “Lietuvos farmacijos” darbuotojų teigimu buvo nebetinkami vartoti. “Paėmiau pakelį ir pamačiau, kad vaistai dar bus tinkami kelis mėnesius. Klausiau, kodėl jų neatiduoda ligoninėms, o jie tik trukčiojo pečiais”, - sakė R.Dobrovolskis. Beje, tie

vaistai taip ir nebuvo perduoti gydymo įstaigoms.

“Didesnių darbų nuveikti nebespėjome. Bet man vadovaujant nebuvo parduotas nė vienas sandėlis”, – teigė eksministras.

*Kristina KUČINSKAITĖ,
Olava STRIKULIENĖ, Aušrinė ŠĖMIENĖ*

REALI GALIMYBĖ APSAUGOTI ŽMONIŲ SVEIKATĄ

Praeitą savaitę Jungtinių tautų (JT) būstinėje Niujorke (JAV) Lietuvos sveikatos apsaugos ministras Juozas Olekas pasirašė JT Tabako kontrolės konvenciją. Tą pačią savaitę ministras taip pat dalyvavo Lunde (Švedija) Šiaurės – Baltijos šalių ministrų susitikime dėl narkomanijos problemų. Apie tai Vida RIMEIKIENĖ kalbasi su sveikatos apsaugos ministru Juozu OLEKU.

Kuo reikšmingas Tabako kontrolės konvencijos pasirašymas ?

Kasmet dėl rūkymo sukeltų ligų miršta po keletą milijonų žmonių visame pasaulyje. Pastaraisiais metais ypač padaugėjo moterų, sergančių plaučių vėžiu, nors anksčiau tai buvo lyg ir vyrų liga. Todėl Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) bei kitų pasaulio šalių sveikatos apsaugos atstovai iškėlė klausimą, kaip galima pažaboti šių susirgimų plitimą, kurių gydymas brangiai kainuoja, o neretai jie neišgydomi. Vienas būdų yra Konvencija - bendras pasaulinis dokumentas, kuris įsigalios kaip norma valstybėms, kurios yra pasaulio bendrijos narės.

Manau, kad Lietuva, pasirašydama šią Konvenciją ir vėliau ją ratifikuodama, yra tarp tų demokratinių, šiuolaikinių valstybių, kurios rūpinasi savo žmonių sveikata. Susitarimo tikslas – apsaugoti esamas ir būsimas kartas nuo žalingų sveikatos, socialinių, aplinkosauginių ir ekonominių tabako vartojimo bei tabako dūmų pasekmių.

Įgyvendindami Konvencijos nuostatas, turėsime daugiau galimybių apsaugoti žmonių sveikatą ir gyvybę. Turėsime ir finansinės naudos, nes bus daugiau sveikų, darbinių žmonių. Be to, bus galimybė panaudoti lėšas sveikatos išsaugojimui, kurios dabar yra nukreiptos dėl rūkymo savanoriškai sveikatą luošinantiems žmonėms gydyti.

Ką reglamentuoja ši Konvencija ?

Joje reglamentuojamas tabako gaminių žymėjimas, reklamos draudimas, nerūkančiųjų apsauga nuo pasyvaus rūkymo, kontrabandos kontrolė, tabako akcizų didinimas ir kiti tabako kontrolės klausimai.

Tabako kontrolės konvencija buvo nelengvai rengiama ne vienerius metus, nes stambiosios tabako kompanijos, kurios gamina ir gauna didžiulį pelną iš rūkalų gamybos labai subtiliai priešinosi, panaudodamos visas galimybes įtakoti politikus, kai kurias visuomenines

organizacijas - remdamos įvairius projektus, kultūros, sporto renginius ir pan.

Todėl šių metų PSO asamblėjoje Ženevoje iki paskutinio momento buvo neaišku, ar JAV bei Vokietija pritaris Konvencijai ir ar nedarys įtakos, kad ji šiomet nebūtų priimta. Tačiau po ilgų derybų vis dėlto buvo sutarta, ir birželio mėnesį PSO Ženevoje vienbalsiai patvirtino Tabako kontrolės konvenciją, kurią pateikė Jungtinėms Tautoms.

Kada Konvencija įsigalios Lietuvoje ?

Konvencija įsigalios, kai ją pasirašys ir ratifikuos keturiasdešimt valstybių. Aš Lietuvos vardu pasirašiau penkiasdešimt septintas. Taip pat jau yra pasirašiusi ES, kaip institucija, Norvegija, Danija, Švedija ir kai kurios kitos šalys. Beje, Norvegija savo pasirašymo dieną Konvenciją iškart ir ratifikavo.

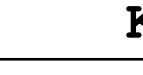
Taigi, ji įsigalios, kai Konvenciją ratifikuos dar 39 valstybės. Manau tarp jų turėtų būti ir Lietuva, nes mūsų politika jau nuo pirmosios Vyriausybės po nepriklausomybės atkūrimo yra nukreipta stengiantis pažaboti rūkymo plitimą ir jo sukeliama žalą. Turbūt daugelis atsimena, kaip tuomet “išgyvendinom” laikrodžius su rūkymo reklama iš Vilniaus miesto gatvių.

Lietuvoje yra priimti reikalingi įstatymai dėl išorinės reklamos. Ribojamas rūkymas viešose vietose. Priimti ir kiti teisės aktai. Todėl manau, jog ne tiek daug darbų liko, ir kova su rūkymu turėtų suintensyvėti. Pavyzdžiui, reikia įgyvendinti vieną gana akivaizdžių Konvencijos reikalavimų - padidinti tikrąją informaciją ant rūkymo pakelių, t.y. kad ne mažiau kaip trečdalis jų ploto užimtų informacija apie rūkymo sukeliama žalą. Taip pat reikia uždrausti dezinformaciją apie rūkalus, kai sakoma, jog cigaretės yra lengvos ir pan.

Tačiau kovodami prieš rūkymą pasistatėme naują cigarečių fabriką ?

Deja, bet taip jau yra. Ir šį faktą aš visada prisimenu, kai kalbu apie būtinybę pastatyti naujas šiuolaikines ligonines arba korpusus, o ne tabako fabrikus. Antra vertus geriau turėti modernų fabriką, negu gaminantį gerokai prastesnę produkciją. Be kita ko, norėčiau pastebėti, kad nors turi įtakos tabako fabriko buvimas, bet tai nėra pagrindinė priežastis rūkymo augimui ar mažėjimui.

Norėčiau pateikti JAV pavyzdį - ten yra nemažai tabako fabrikų (dalį jų šalis iškelia į trečiojo pasaulio šalis), bet kova su rūkymu yra pasiekusi vieną aukščiausių lygių. JAV panaudojama atitinkama administracinė kova, kai pritaikant naujus įstatymus ir viešus apribojimus, čia niekur nepamatysi rūkymo vietų pastatuose ar susibūrusių kur nors kampelyje rūkančių žmonių. Ne tik draudžiama daug kur viešai rūkyti, bet skatinamas šios šalies žmonių sąmoningumas, jog rūkymas yra pavojingas gyvybei.

Manau yra labai svarbu mums surasti kelią į jaunimo protus ir širdis, kad jie suvoktų rūkymo žalą, kol jų dar neužpuolė bėdos. Kartais yra tokių akivaizdžių pamokų, po kurių tikrai pradėti mąstyti. Aš puikiai atsimenu, kai lankydamasis Antakalnio ligoninės Kraujagyslių skyriuje, sutikau pacientą, kuris čia gulėjo po antros kojos amputacijos. Po tokios pirmos operacijos žmogus metė rūkyti, tačiau tai jo neapsaugojo nuo antrosios kojos netekimo. Viskas per tą nelemtą rūkymą.

Tai kovojant su rūkymu didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas jaunimui?

Ugdyti nepakantumą rūkymui reikia ir senam, ir jaunam. Tačiau labiausia – jauniems žmonėms, nes jie dar tik formuoja savo įgūdžius. Pakeisti ar formuoti įgūdžius yra lengviau, kai nėra fiziologinio prisirišimo, kai atsikratyti žalingo įpročio yra sunku savo valia ar netgi medikamentais.

Suprantu, kad neretai jaunimas trokšta pseudolaisvės, bet turėtų žinoti, jog rūkymas yra priklausomybė, kuri turi įtakos narkotikų plitimui. Beje, apie rūkymo įtaką narkomanijos plitimui buvo kalbama ir Šiaurės – Baltijos šalių ministrų susitikime Švedijos Lunde mieste.

Papasakokite apie šį susitikimą plačiau.

Šiaurės - Baltijos šalių ministrų susitikimo tikslas buvo surasti būdus, kaip sumažinti narkotikų patekimo į šalį bei poreikio narkotikams galimybes. Buvo atkreiptas dėmesys, jog yra aktuali ne tik narkotikų, bet ir alkoholio bei tabako vartojimo kaip viena iš lengvų narkotikų, problema. Be to, kovojant su narkomanijos plitimu reikia ne kažkokių šou ar parodomųjų elementų, o visaapimančios programos ir bendradarbiavimo su visuomene. Todėl tam, kad apjungus jėgas, būtų įgyvendinami šios srities projektai, susitikimo dalyviai pasirašė susitarimo dokumentą – ketinimų protokolą.

Tuo metu, kai Švedijos Lunde mieste buvo aptariami bendri kovos prieš narkomaniją požiūris ir veiksmai bei kitos narkomanijos problemos, Lietuvos Vyriausybė patvirtino Nacionalinę narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos strategiją 2004 – 2008 metams. Apie tai aš informavau Lunde kolegas, kurie šią žinią sutiko nuoširdžiai sveikindami. Mūsų valstybės politika narkotikų kontrolės bei narkomanijos prevencijos srityje taip pat susidomėjo ir Švedijos žiniasklaida, kuriai daviau interviu.

Manau, kad patvirtinus šią strategiją bus labiau koordinuojama visų mūsų šalies institucijų kovos su narkomanija veikla. Mes turėsime realią galimybę pritraukti į šią veiklą ir visuomenę. Iki šios strategijos patvirtinimo sveikatos apsaugos ministerija nuveikė didelį darbą.

Jūsų dėka buvo atgaivintas ir

Vyriausybės narkotikų kontrolės komisijos darbas.

Būdamas šios komisijos pirmininku, stengiuosi, kad jos veikla būtų produktyvi. Komisija posėdžių metu išnagrinėjo ir konstatavo, kurių įstatymų pakeitimai yra reikalingi. Be to, analizuodami narkomanijos prevencijos, gydymo bei reabilitacijos situaciją, pastebėjome, jog yra reikalingos kai kurios korekcijos. Atsižvelgiant į tai buvo pateiktas siūlymas prie Vyriausybės įkurti atskirą Narkotikų kontrolės departamentą ir antra – pasiūlyta Vyriausybei patvirtinti Nacionalinę narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos strategiją 2004 2008 metams.

2003.09.30

SAM, Ryšių su visuomene skyrius

VALSTYBINEI LIGONIŲ KASAI VADOVAUJA NAUJAS DIREKTORIUS

Sveikatos apsaugos viceministras Gediminas Černiauskas naująjį Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos vadovą Algį Sasnauską pristatė būsimiems bendradarbiams, visiems palinkėjo darnios ir sėkmingos veiklos. Ekonomistas Algis Sasnauskas laimėjo Sveikatos apsaugos ministerijos skelbtą Valstybinės ligonių kasos direktoriaus konkursą.

Algis Sasnauskas nėra naujokas privalomojo sveikatos draudimo srityje. Jis buvo paskirtas pirmuoju Valstybinės ligonių kasos direktoriumi, ir šias pareigas ėjo nuo 1992 m. sausio iki 1995 m. birželio. Prieš tai Algis Sasnauskas yra vadovavęs Vilniaus miesto savivaldybės Verslų ir paslaugų skyriui, vėliau – Lietuvos taupomojo banko Vidaus audito departamentui. Pastaraisiais metais jis dirbo Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos direktoriaus pavaduotoju.

„Stengsiuosi, kad ligonių kasos nuosekliai atstovautų pirmiausia pacientų interesams. Laikytis tokios pozicijos skatina pagrindiniai sveikatos draudimo principai „pinigai paskui pacientą“ ir „apmokėjimas pagal atliktą darbą“. Pastebiu, kad įgyvendinant Lietuvoje sveikatos sistemos reformą, ne visada buvo griežtai paisoma šių principų. Be abejo, didelius pokyčius šioje srityje lems spartėjantis gydymo įstaigų restruktūrizavimo procesas, tad ligonių kasos jį visokeriopai rems“, – teigia naujasis Valstybinės ligonių kasos direktorius Algis Sasnauskas.

2003.07.07

Valstybinė ligonių kasa
Direktoriaus patarėjas ryšiams su visuomene
Kazys Žilėnas

GYVENTOJAI GAUS IR TUOS VAISTUS, KURIŲ POREIKIS LIETUVOJE NEDIDELIS

Kai kurie vaistų gamintojai dėl per mažo numatomo pelno bei reikalavimų vaistų pakuotes ženklinti lietuvių kalba atsisako Lietuvoje registruoti retai vartojamus vaistus. Sveikatos apsaugos ministerija siekia užtikrinti pacientų teisę juos gauti. Todėl nustatyta, kaip vadinamieji riboto poreikio vaistai turi būti tiekiami į rinką bei platinami. Nustatytos šių vaistų pakuotės ženklinimo išimtys, neregistruotų vaistų kokybės kontrolės bei tiekimo į rinką sąlygos. Riboto poreikio vaistai – tai vaistai, kurių metinė didmeninė apyvarta ne didesnė kaip 4000 pakuočių. Šis terminas vaistui taikomas tuo atveju, kai Valstybiniame vaistų registre nėra įregistruotų kitų prekinių pavadinimų vaistų, turinčių tą pačią veikliąją medžiagą, tokią pačią formą ir stiprumą.

Neregistruotais vaistais, įrašytais į Riboto poreikio vaistų sąrašą, galima prekiauti tik turint nustatyta tvarka išduotą leidimą. Tokios išimtys galimos, kai registruotų vaistų nėra ar nepakanka būtinajai medicinos pagalbai.

Riboto poreikio vaistus įmonės platintojos įsigyja savo lėšomis, išskyrus atvejus, kai vaistai perkami centralizuotai Valstybinės ligonių kasos, Ekstremalių sveikatai situacijų centro ar kitų atitinkamų valstybės institucijų iniciatyva. Riboto poreikio vaistus, kurių poreikio negalima tiksliai nustatyti, valstybė iš gamintojų numato pirkti konkursų tvarka. Sudarant valstybės užsakymą numatomos ir lėšos, galimiems pagrįstiems nuostoliams padengti. Jei reikia, iš anksto gali būti nustatyti riboto poreikio vaistų galutiniai gavėjai ar kiti platinimo ypatumai. Vaistų įsigijimo išlaidos ambulatoriškai besigydančioms ligoniams kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, kai tie vaistai įrašomi į Ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti arba Kompensuojamųjų vaistų sąrašus.

Nustatyta, kad vaistus, kurių pakuočių ženklinimas neatitinka reikalavimų, leidžiama platinti pakuotėse su lipdukais, kuriuose ženklinimo tekstas pateiktas lietuvių kalba. Tuo siekiama užtikrinti, kad rinkoje būtų ir tie riboto poreikio vaistai, kurių pakuotes lietuvių kalba gamintojams neapsimoka gaminti, o vartotojas lietuvių kalba gautų reikiamą informaciją apie vaistą.

Riboto poreikio vaistus platinančios įmonės įpareigtos Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai teikti informaciją apie vaistų tiekimą, platinimą, kainas, pardavimą, likučius.

Riboto poreikio vaistų sąrašas sudarytas pagal vaistų gamintojų atstovybių pateiktus duomenimis apie vaistų apyvartą per paskutinius 2 metus. Pagal Valstybinės

ligonių kasos, Ekstremalių sveikatai situacijų centro, Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centro ir kitų sveikatinimo veiklos valdymo subjektų ir valstybės visuomenės sveikatos priežiūros specializuotų įstaigų argumentuotus prašymus sąrašas gali būti tikslinamas. Toks įgaliojimas suteiktas Riboto poreikio vaistų sąrašo tikslinimo komisijai.

Įsakymo projektas buvo paskelbtas Farmacijos departamento interneto svetainėje, su juo galėjo susipažinti visi suinteresuoti asmenys. Įsakymo rengėjai atsižvelgė į gautus vaistų platinimo įmonių bei vaistų gamintojų atstovybių siūlymus ir pastabas.

Įsakymas Nr. V-456 Dėl riboto poreikio vaistų pasirašytas 2003 m. liepos 23 d. Jis įsigalios paskelbus „Valstybės žiniuose”.

2003.07.28

SAM, Ryšių su visuomene skyrius
Vyriausioji specialistė G. Apanavičienė

PARAMEDIKAI – SKUBIOS PAGALBOS TEIKĖJAI

Daugelyje pasaulio šalių kartu su medicinos specialistais skubią pagalbą teikia paramedikai. Tai asmenys šiam darbui minimalių žinių įgiję specialiuose medicinos kursuose. Jie dirba ne tik sveikatos priežiūros sektoriuje, bet ir policijoje, gaisrinėje bei kitose žmonių veiklos srityse, kuriose gali kilti ekstremali situacija.

Kuriama vieninga programa

Lietuvoje paramedikai kol kas dirba tik sveikatos apsaugos ir krašto apsaugos sistemose. Jie buvo rengiami pagal šių sričių numatytas mokymo programas, kurios skyrėsi vienos nuo kitų.

Siekiant suvienodinti paramedikų programos rengimą ir jų galimybę integruotis į įvairias šalies ūkio sritis, Sveikatos apsaugos ministro įsakymu yra sudaryta darbo grupė. Joje dirba medikai, krašto apsaugos, švietimo srities specialistai bei profsąjungų atstovai.

Kaip informavo šios komisijos pirmininkas sveikatos apsaugos ministerijos sekretorius Eduardas Bartkevičius yra skaičiuojama, kiek paramedikų reikia Lietuvai, nustatomos jų teisės, pareigos, kompetencija bei atsakomybė.

Paramedikai privalės ne tik gerai vairuoti kelių transporto priemonę su specialiais šviesos ir garso signalais, bet ir mokėti teikti skubią medicinos pagalbą ligonio namuose ar įvykio vietoje sergantiems bei sužeistiems asmenims.

Skubios medicinos pagalbos darbuotojų padėjėjai taip pat privalės turėti žinių apie neatidėliotinos pagalbos sistemą, žmogaus anatomiją bei fiziologiją, kvalifikuotai atlikti jiems pavestą darbą, vadovautis medicinos etika ir teise, rūpintis žmonių saugumu.

Paramedikus planuojama rengti šalies Švietimo ir mokslo ministerijos sistemos įstaigose. Mokslas truks nepilnus metus pagal numatytą vieningą programą. Šie specialistai bus integruojami dirbti tose veiklos srityse, kuriose gali įvykti ekstremali situacija.

Prieš įsidarbindami paramedikai privalės pasitikrinti sveikatą, fizines galimybes, vairavimo įgūdžius.

Darbo visiems užteks

Pasak sveikatos apsaugos ministerijos sekretoriaus Eduardo Bartkevičiaus, įteisinus paramediko specialybę atsirastų papildomų darbo vietų. Gavę atitinkamus išsilavinimą įrodančius dokumentus, paramedikai galės įsidarbinti krašto apsaugos, vidaus reikalų, sveikatos apsaugos sistemose.

Dirbdami Greitosios medicinos pagalbos sistemoje, jie neužims čia dirbančių medikų vietos, o bus tiesioginiai jų padėjėjai. Atsiras galimybė šių stočių vairuotojams kelti savo kvalifikaciją, kadangi pas sergantįjį ar nukentėjusįjį neužteks vien tik medikus nuvežti. Reikės mokėti jiems suteikti neatidėliotiną pagalbą.

Dabar pasitaiko atvejų, kai greitosios pagalbos automobilio vairuotojai nenoriai padeda slaugytojoms pacientą neštuvais panešti, motyvuodami, kad tai - ne jų darbas. Ateityje tas, kuris vairuos, bus vienas greitosios medicinos pagalbos komandos narių.

Lietuvoje greitosios pagalbos stotyse dirba nemažai gydytojų. Daugumoje šalių greitąją medicinos pagalbą teikia viduriniojo medicinos personalo darbuotojai ir paramedikai, nes manoma, jog gydytojai pakankamai kvalifikuoti darbui sveikatos priežiūros įstaigose, kuriose jie gauna gerokai didesnę atlyginimą.

Ateityje mūsų skubios pagalbos gydytojai pas pacientus turėtų vykti, kaip ir išsivysčiusių šalių gydytojai - tik esant ypatingiems atvejams. Tokiais atvejais būna numatytos specialiosios brigados, kurios netgi teikia ekstra chirurginę pagalbą specialiuose automobiliuose. Pacientams suteikiama išgyvenimo galimybė.

Kol kas Lietuvoje pagal numatytą Greitosios medicinos pagalbos koncepciją turėtų pasiskirstyti skubią medicinos pagalbą teikiančių medikų srautai. Vienos specialistų brigados teiks skubią medicinos pagalbą ligonio namuose ar įvykio vietoje, kitos - daugiaprofilinių ligoninių priėmimo diagnostikos skyrių skubios pagalbos teikimo kabinetuose.

2003.08.07

SAM, Ryšių su visuomene skyrius

VAIRUOTOJAI PATYS SPRĘS, KOKIOS SUDĖTIES RINKINĮ ĮSIGYTI

Sveikatos apsaugos ministras Juozas Olekas pakoregavo visuomenės kontraversiškai įvertintą savo pirmtako

įsakymą dėl automobilių vaistinėlių. Nuo 2004 m. sausio 1 d. įsigalios du skirtingi kelių motorinių transporto priemonių pirmosios pagalbos rinkiniai ir vartotojai patys spręs, kurį pasirinkti. Toks ministro sprendimas panaikina korupcijos galimybes ir atveria kelią sąžiningai konkurencijai.

Iki tol galima naudotis ir senos, ir naujos sudėties rinkiniais. Vėliau tik aprobuotais Lietuvoje.

Bet ir čia atsižvelgta į vartotojų teises. Galima atnaujinti, sukomplektuoti ar papildyti medicinos pagalbos ir kitomis priemonėmis seno pavyzdžio vaistinėles savarankiškai, arba nusipirkti jau sukomplektuotus rinkinius. Visą su tuo susijusią informaciją nemokamai galima gauti vaistinėse. Svarbiausia, kad savarankiškai sukomplektuotų rinkinių turinys atitiktų Lietuvoje aprobuotas medicinos pagalbos priemones. Pirmosios pagalbos rinkiniais be papildomų leidimų jau dabar gali prekiauti automobilių salonai, automobilių detalių parduotuvės, degalinės, prekybos ir techninės apžiūros centrai bei vaistinės.

Suprantama, komplektuojant savarankiškai, pirmosios pagalbos rinkinys gali kainuoti pigiau, nes vartotojas pats spręs kurio gamintojo prekę rinktis.

To siekta ir įteisinant du skirtingus kelių motorinių transporto priemonių pirmosios pagalbos rinkinius. Minimaliame, kuris skirtas važinėjantiems tik Lietuvoje, nėra specialaus patiesalo nukentėjusiam paguldyti, o įvairių tvarsčių, nesterilių pirštinių, kitų medicinos pagalbos priemonių kiekis sumažintas iki saugaus minimumo. Tad vėlgi atsiranda galimybė sutaupyti. Ir eiliniam piliečiui, turinčiam vieną automobilį, ir vidutiniam verslininkui, ir didelės transporto įmonės, dirbančios vidaus rinkoje, savininkui.

Pilno ir rekomenduojamo bei sukomplektuoto pagal Europos Sąjungos šalių patirtį pirmosios pagalbos rinkinio turinys nepasikeitė ir atitinka 2002 m. lapkričio 15 d. patvirtintą sudėtį. Nors rinkiniuose nėra vaistų, tačiau kai kuriuos jų, kaip antai, žaizdų dezinfekavimo tirpalą medikai rekomenduoja turėti.

2003 m. liepos 11 d. sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-450 „Dėl sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių” paskelbtas „Valstybės žiniuose” rugpjūčio 13 d.

2003.08.14

SAM

Ryšių su visuomene skyrius

PATIKIMA INFORMACIJA APIE VAISTŲ KAINAS EUROPOJE LĖMĖ SĖKMĘ DERYBOSE LIETUVOJE

Pagal naująjį Sveikatos draudimo įstatymą, kompensuojamųjų vaistų bazinės kainos Lietuvoje turi būti nustatomos pagal mažiausią arba ne didesnę kaip 5 proc. šių vaistų gamintojo Europos Sąjungos šalyje kainą. Jau parengtas šių įstatymo nuostatą atitinkantis Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainynas, kurį patvirtins sveikatos apsaugos ministras. Šią savaitę bus paskelbta, su kuriomis farmacijos kompanijomis ir dėl kokių vaistų sulygta mažesnė kaina. O kol kas Farmacijos departamento prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktorių Liną Mažeiką kalbiname apie tai, kaip šios sudėtingos derybos vyko.

Kompensuojamieji vaistai, kaip viena iš socialinės paramos gyventojams formų, Lietuvoje egzistuoja jau apie dešimtmetį. Kodėl mažesnėmis šių vaistų kainomis pradėta rūpintis tik dabar?

Buvo metas, kai Lietuvoje sakydavo „vaistų kainos nedidėja”. Visi džiaugėsi ir niekas neklausė, kodėl jos nemažėja. Niekas nesidomėjo, kodėl nustatyta tokia didelė pirminė kaina. Sutinku, kad viskas sąlyginai brangsta ir mes tikrai nenorime, kad farmacijos kompanijos turėtų nuostolių. Tačiau kodėl mes turim mokėti brangiau, o yra atvejų, kad žymiai brangiau negu kitose šalyse? Juk mes galime sužinoti, kiek vaistai viener ar kitur kainuoja, kiek jiems pagaminti įdėta lėšų. Taip, iš gamintojo vaistą atvežti, apdrausti, nacionaline kalba padaryti pakuotę - kainuoja. Tik nerealu, kad vaistas, tarkim, atvežtas iš Vokietijos, pabrangsta du kartus.

Tvirtinant naująjį Sveikatos draudimo įstatymą girdėjosi abejonų, ar sveikatos apsaugos valdininkams pavyks sumažinti įtakingų farmacijos kompanijų diktuojamas kompensuojamųjų vaistų kainas. Kaip pavyko tai padaryti?

Turime nemažai pavyzdžių, kad daugelis pas mus kompensuojamų vaistų Europos Sąjungos šalyse yra pigesni nei Lietuvoje. Aišku, kai kuriais atvejais tam yra objektyvios priežastys – šalies vaistų rinkos dydis, gyventojų perkamoji galia. Tačiau ruošdami 2003 m. Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyną mes pamatėme, kad rezervų mažinti kainas tikrai yra. Be to, farmacijos kompanijos pagaliau suprato, kad tai – Sveikatos draudimo įstatymo nuostata ir čia labai daug ką išvedžioti negalima. Poros mėnesių intensyvus Farmacijos departamento, Valstybinės ligonių kasos specialistų, vaistų gamintojų darbas buvo rezultatyvus. Paruošta metodika, pagal kurią palaipsniui bus pereinama prie Europos Sąjungoje esančių mažiausių vaistų kainų. Žinoma, reikia įvertinti ir tai, kad farmacijos kompanijos negali viduryje metų daryti

kardinalių pokyčių kainų srityje. Kitą savaitę pačių mažiausių Europos vaistų kainų tikrai neturėsime. Tai pasieksime per 2-3 metus.

Kaip jums pavyko gauti patikimos informacijos apie vaistų kainas Europos Sąjungos šalyse? Ar noriai tokias žinias jums suteikė farmacijos kompanijos Lietuvoje?

Jie geranoriškai teikė tą informaciją, nors kai kurie ir spyriojosi. Kainas reikėjo nurodyti specialioje mūsų parengtoje ir ministro įsakymu patvirtintoje lentelėje. Joje yra priedas apie tai, kad, pateiktus klaidingą informaciją, farmacijos kompanija sutinka, jog jų vaistas nebus įtrauktas į Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyną. Manau, toks priedas juos sudrausmino.

Taip pat mes išplėtojame informacijos apie vaistų kainas kitose šalyse rinkimo sistemą, užmezgėme ryšius su užsienio šalių valstybinėmis institucijomis. Mūsų specialistai, žinodami vaistų ankinių sistemas įvairiose valstybėse bei prognozuojamos vaistų pardavimų apimtis jose, gali daryti savo išvadas. Tačiau pasitaikydavo atvejų, kad kompanijos nurodydavo teisingas kainas, bet ne visas šalis, kuriose jie yra parduodami. Patebėję tokių atvejų, prašydavome informaciją patikslinti.

Pripažįstu, jog farmacijos kompanijoms tokią informaciją mums pateikti buvo sunku, nes informaciją apie vaistų kainas ne taip lengva gauti, tuo labiau, kad dabar vasara - atostogų metas. Tačiau Sveikatos draudimo įstatymas priimtas dar praėjusių metų gruodžio mėnesį, todėl jeigu kompanija rimtai dirba, jo įgyvendinimui turėjo laiko pasiruošti.

Ką mažesnės kompensuojamųjų vaistų kainos reiškia Lietuvos gyventojams?

Tokiu būdu bus sutaupyta dalis Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų. Kitaip tariant, už tą pačią sumą valstybė galės nupirkti daugiau vaistų žmonėms. Vadinasi, jų bus daugiau išrašoma, pacientams nebeteks baimintis taip vadinamų kompensuojamųjų vaistų kvotų. Be to, planuojama, jog Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšos ateityje augs. Mažesnės kompensuojamųjų vaistų kainos ir augantis PSDF biudžetas leis užtikrinti, kad būtiniausieji vaistai gyventojams tikrai bus prieinami.

2003.08.07

SAM, Ryšių su visuomene skyrius
Vyriausioji specialistė G. Apanavičienė

KOMPENSUOJAMIEJI VAISTAI TAMPA PRIEINAMESNI

Įsigaliojus naujamam Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainynui, kurį rengiant konkrečiai įgyvendintos aktualiausios Sveikatos draudimo įstatymo bei sveikatos apsaugos ministro įsakymais patvirtintos bazinių kainų apskaičiavimo tvarkos

nuostatos, sumažės kompensuojamųjų vaistų kainos, už tas pačias lėšas jų galima bus įsigyti kur kas daugiau.

Tad pacientams kompensuojamieji vaistai tampa finansiškai labiau prieinamesni, išsiplečia jų pasirinkimo galimybė. Tuo pačiu racionaliau bei pacientų požiūriu naudingiau galima bus panaudoti Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vaistų kompensavimui skirtas lėšas.

Pažymėtina, kad Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyne užfiksuotų vaistų mažmenines kainas derantis pavyko vidutiniškai sumažinti 8,5 proc., o kai kurių farmacijos kompanijų – net iki 22 procentų.

Ne paslaptis, tam tikrą laiką Lietuvoje vaistų kainos buvo kur kas didesnės, nei kitose Europos šalyse. Ilgiau taikstytis su tokia padėtimi nebuvo galima, kadangi tokia tvarka skurdino ne tik Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetą, bet ir turėjo įtakos Lietuvos gyventojų sveikatingumui, pilnaverčiam gydymuisi.

Žinia, daugelyje pasaulio valstybių išlaidos vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms kompensuojamos pagal jų bazines kainas. Siekiant sumažinti kompensuojamųjų vaistų kainas, neatsitiktinai nuo 2003 m. sausio 1 d. įsigaliojusiam Sveikatos draudimo įstatyme nurodoma, kad bazinei kainai apskaičiuoti imamos gamintojo kainos turi būti mažesnės arba ne daugiau kaip 5 procentais didesnės už mažiausią atitinkamą vaistų gamintojo ES šalyje kainą.

Ši principinė nuostata suteikė palankią progą Sveikatos apsaugos ministerijos derybininkams principingai tartis su farmacinių kampanijų atstovais dėl kompensuojamųjų vaistų kainų realaus sumažinimo. Daugeliu atvejų tai pavyko.

Didžiausias nuolaidas padarė kompanijos GlaxoSmithKline, Janssen Cillag, Ely Lilly, Bristol – Myers Squibb, Astra Zeneca. Už pastarosios kompanijos vaistus pacientams labiausiai sumažėjo priemonės. Palyginti su ankstesnėmis, priemonės bus mažesnės ir kai kurių kitų farmacijos kompanijų medikamentams. Vertinant nemažos Lietuvos gyventojų dalies, ypatingai – pagyvenusių žmonių pajamas, tai yra reikšmingas pokytis.

Naujasis bazinių kainų kainynas sudaro palankias sąlygas įsigaliooti farmacijos sektoriuje rinkos mechanizmo dėsniams. Tikimasi, kad būtent ši aplinkybė ateityje savaime diktuos palankias vaistų kainų stabilizavimo tendencijas, tolygiai mažėdamos jos priartės prie europinių, Lietuva pagaliau atsikratys brangiausiai kainuojančių vaistų šalies įvaizdžio.

Kadangi kai kurios farmacinės kampanijos dar neatsisako didelių pelnų siekio politikos, derybose dėl vaistų kainų nepadarė žymesnių nuolaidų, už dalį kompensuojamųjų naujesnių, šiuolaikiškesnių vaistų pacientams teks primokėti sąlyginai daugiau. Praktika rodo, kad kai kuriems gyventojams priemonių

dydis neturi reikšmės, kur kas svarbiau yra išbandyti plačiai reklamuojamas farmacijos naujoves.

Tačiau kiti pacientai turi galimybę pasirinkti to paties poveikio vaistus, kurių priemoka bus žymiai mažesnė. Tad labai svarbu, kad gydytojai pacientus kiekvienu konkrečiu atveju supažindintų su galimų priemonių dydžiais, aptartų vaistų poveikio bei gydymosi jais ypatumus.

2003 m. Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainynas įsigalios sveikatos apsaugos ministrui išleidus atitinkamą įsakymą.

2003.08.18
Ryšių su visuomene skyrius
VLK direktoriaus patarėjas
ryšiams su visuomene
Kazys Žilėnas

PAKOREGUOTOS FARMACINĖS VEIKLOS LICENCIJAVIMO TAISYKLĖS

Vyriausybė patvirtino farmacinės veiklos licencijavimo taisyklių naują redakciją, kuri suderinta su Farmacinės veiklos įstatymo pakeitimais. Rengiant dokumentą atsižvelgta į Europos Parlamento ir Europos Tarybos direktyvą dėl žmonėms skirtų vaistų Bendrijos kodekso.

Taisyklėse numatyta, kad juridiniams asmenims licencijas verstis farmacinė veikla išduoda, atsisako jas išduoti, sustabdo ar jų galiojimą panaikina Sveikatos apsaugos ministerija. Taip pat nurodyta, kokia farmacinė veikla verčiantis reikalinga licencija: tai vaistų gamyba vaistinėse, kokybės kontrolė, vaistų įsigijimas, laikymas ir pardavimas, pramoninė vaistų gamyba, farmacinių atliekų tvarkymas ir kita.

Pagal Civilinio kodekso nuostatas, taisyklėse numatyta, kad licencijos farmacinėi veiklai išduodamos neterminuotam laikui. Licencijos gali būti sustabdomos tik tuomet, jei farmacinę veiklą kontroliuojančios institucijoms nustato pažeidimus.

Taisyklėse pasikeitė tai, kad norint gauti licenciją farmacinėi veiklai, reikės pateikti dokumentus dėl patalpų nuosavybės ir dokumentus, patvirtinančius, kad įmonės administracijos vadovu yra vaistininkas. Taip pat taisyklėse numatyti konkretūs licencijos galiojimo sustabdymo ir galiojimo sustabdymo panaikinimo pagrindai, nustatytos licencijų turėtojų pareigos.

2003.09.22
SAM RYŠIŲ SU VISUOMENE SKYRIUS
Vyriausioji specialistė
Gabrielė Apanavičienė

PRANEŠIMAS

2003m. birželio 25 d. Europos Sąjungos komisija patvirtino naują Europos Sąjungos direktyvą 2003/63/EC, kuri pakoregavo direktyvos 2001/83/EC “Dėl Bendrijos kodekso, susijusio su žmonėms skirtais vaistais” 22 straipsnį bei pakeitė I priedą “Analitiniai, farmakologiniai bei toksikologiniai ir klinikiniai standartai bei protokolai, naudojami tiriant vaistus”. Ši priedą sudaro 4 dalys:

1. Standardised marketing authorization dossier requirements (Leidimo prekiauti rinkoje dosje standartizuoti reikalavimai);
2. Specific marketing authorisation dossiers and requirements (Specifinio leidimo prekiauti rinkoje dosje reikalavimai); t.y. reikalavimai byloms išsakinčiais atvejais, kaip pvz. jei vaisto vartojimas labai gerai žinomas/įrodytas, jei įrodyta, kad produktas yra identiškas žinomam ir kt.
3. Particular medicinal products (Biologics, Radiopharmaceuticals, Homeopathics, Herbals and Orphans) (Ypatingas vaistinis preparatas, kaip pvz. našlaitėlinis, homeopatinis vaistas, vaistažolių produktas ar kt.)
4. Advanced therapy medicinal products (progresyvosios terapijos vaistiniai preparatai).

Direktyvos tekstas (paskelbtas Official Journal of the European Union, No.L 159, 46-94)

Ši direktyva įsigaliojo nuo 2003m. liepos 1d.. Europos Sąjungos narės privalo perkelti šios direktyvos nuostatas į nacionalinius teisės aktus iki š.m. spalio 31 d.

Europos Sveikatos Taryba atmetė Europos komisijos pasiūlymą leisti reklamuoti receptinius vaistus tiesiogiai gyventojams

2001 m. liepos mėn. Europos Komisijos pateiktame direktyvos 2001/83/EC „Dėl Bendrijos kodekso, susijusio su žmonėms skirtais vaistais” projekte buvo numatyta sušvelninti receptinių vaistų gyventojams reklamos draudimą ir leisti reklamuoti tiesiogiai gyventojams receptinius vaistus (*DTCA - direct to consumer advertising*), skirtus AIDS, astmai bei diabetui gydyti. Tačiau Europos Sąjungos taryba, tvirtindama direktyvą, atmetė šį siūlymą ir paliko galioti seną nuostatą, kad receptinius vaistus gyventojams reklamuoti draudžiama (direktyva patvirtinta 2001 m. lapkričio 6d.). Tačiau lobistų spaudžiama Europos Komisija 2002m. vėl pateikė siūlymą dėl DTCA įtraukimo į direktyvą. Prasidėjus aršioms diskusijoms, į kurias ypač aktyviai įsijungė

HAI (*Health Action Intenational*) Europos biuras, šis klausimas buvo pateiktas Europos Parlamentui. Europos Parlamentas balsavo šiuo klausiniu 2002m. spalio 23 d. ir santykiu 494 prieš 42 balsus (*apie tai buvo rašyta Pharmacon, Nr.21(156), Skubus pranešimas, 2002m. spalio 24d., Amsterdamas*) dar kartą atmetė šį Europos Komisijos siūlymą. 2003m. Europos Komisijai gavus pritarimą peržiūrėti farmacinę veiklą reglamentuojančius teisės aktus, tame tarpe ir aukščiau minėtą direktyvą, kartu su visu paketą siūlomų pakeitimų, Komisija dar kartą įtraukė šį pasiūlymą, tačiau nors savo spaudos pranešime Europos Komisija apie tai nekalba, Europos Sveikatos ministras, pasitaręs su Parlamentu šių metų birželio 2 d. atmetė, dabar jau trečią kartą, šį siūlymą.

HAI Europos biuro direktoriaus pavaduotoja, akcijos prieš DTCA kordinatorė Margaret Ewen pasakė: „HAI Europos biuras yra griežtai nusistatęs prieš tokį Komisijos spaudimą ir stipriai remia Europos Sveikatos ministrų ir Parlamento poziciją atmesti siūlymą leisti reklamuoti receptinius vaistus tiesiogiai gyventojams. Tai yra svarbus Europos Sveikatos Ministrų ir Parlamento sprendimas visiems, kurie nori gauti moksliniais tyrimais pagrįstą, kokybišką informaciją apie vaistus – ne reklaminę medžiagą, kurios tikslas padidinti vaistų pardavimus ir užtikrinti farmacinėms kompanijoms milžiniškus pelnus. Europos Sąjungos Sveikatos Tarybos sprendimas yra susijęs su farmacinę veiklą reguliuojančių teisės aktų keitimais turėtų būti patvirtintas šių metų pabaigoje“.

Smulkesnę informaciją DTCA klausimais galite rasti interneto svetainėje:

<http://www.haiweb.org/campaign/DTCA/index.html>.

Paruošta VVKT vaistų informacijos skyriaus pagal Margaret Ewen išplatintą pranešimą elektroninėje konferencijoje E-DRUG: <http://www.essentialdrugs.org/edrug>

Europos Komisijos pranešimai spaudai Briuselis, 2003m.birželio 2d.

Europos Komisija sveikina Europos Sąjungos šalių susitarimą dėl reformos farmacijos srityje

Šiandien, ES Sveikatos ministrų kabinetas kvalifikuota balsų dauguma patvirtino ES šalių susitarimą peržiūrėti farmacijos sritį reguliuojančius įstatymus Europoje. Šiame pasiūlyme pateikti pakeitimai trijų teisės aktų: Europos vaistų vertinimo agentūros (EMA) reglamento ir vaistų registravimo

bei leidimų prekiauti rinkoje (marketing authorisatori) procedūros bei dviejų direktyvų „Dėl vaistų susijusių su žmonėmis“ (2001/83/EC) ir „Dėl veterinarinių vaistų“ nurodyta tvarka. Europos komisijos narys, atstovaujantis pramonininkus, Erki Liikanen pasakė: “Šiandieninis susitarimas padarė svarbų žingsnį, užtikrinant, kad Europoje būtų stipri, efektyvi ir konkuruojanti farmacinės veiklos reguliavimo sistema. Nepaisant to, kad ES šalys ir nepritarė kai kuriems mūsų siūlymams, pasiektas pilnai suderintas kompromisas. Mes dabar lauksime Europos Parlamento diskusijų dėl šių siūlymų su viltimi, kad Parlamentas formaliai pritaris šiam pasiūlymų paketui iki šių metų pabaigos“.

Sveikatos Tarybos posėdyje šiandien ypač daug diskusijų sukėlė pasiūlymas dėl centrinės vaistų registravimo procedūros (*centralised marketing authorisation procedure*) ir duomenų intelektualios nuosavybės teisių apsaugos schemos. Šios dvi temos jau nuo pat Tarybos diskusijų vyko sunkiai ir emociniai. Dėl centrinės vaistų registravimo procedūros ES šalys susitarė, kad onkloginėms ligoms, AIDS, degeneracinėms nervų sistemos ligoms bei diabetui gydyti skirti vaistai turi būti registruojami centralizuotai, t.y turi būti taikoma centrinė vaistų registravimo procedūra. Gamintojai turi turėti galimybę rinktis vieną iš dviejų - centrinę ar abipusio pripažinimo (*mutual recognition*) registracijos procedūrų visoms kitoms ligoms gydyti skirtiems vaistams. Komisija jau nuo pat pradžių siūlė, kad visi vaistai, kurių sudėtyje yra naujai sukurta veiklioji medžiaga, turi būti registruojami taikant centrinę vaistų registravimo procedūrą.

Erkki Liikanen pasakė: „centrinės registravimo procedūros sustiprinimas padės pagreitinti vaistų registracijos ir leidimų prekiauti rinkoje išdavimą Europoje. Tai reikš, kad farmacinės pramonės atstovai galės greičiau pateikti savo produktus rinkai, o pacientams bus suteikta galimybė greičiau įsigyti aukščiau minėtų ligų gydymui skirtus vaistus. Tai yra autentiška „pergalė-pergalė“ situacija“ (*t.y. situacija, kai nėra pralaimėjusiu — red. pastaba*).

Europos Sąjungos šalys susitarė, kad duomenų intelektualios nuosavybės teisės apsaugos periodas yra 10 metų su galimybe pratęsti dar vieneriems metams, jei gamintojas pateiks įrodymus, kad vaistas vartojamas bent vienai naujai indikacijai. Vaistams, kurie registruojami taikant decentralizuotas procedūras: abipusio pripažinimo ar Nacionalinę, šis duomenų intelektualios nuosavybės teisės apsaugos periodas yra taip pat 10 metų, tačiau paraišką generinio vaisto registravimui galima pateikti 2 metus prieš pasibaigiant inovacinio produkto patentinės apsaugos periodui. Erkki Liikanen pasakė:

„Šiuo susitarimu bus pasiekta pusiausvyra išsaugant stimulą inovacijoms naujų vaistų kūrimui Europoje, o taip pat užtikrins pacientui teisę greičiau įsigyti generinį vaistą“ (*t.y. generinis vaistas bus (registruotas žymiai greičiau, kadangi abiem procedūroms yra numatyti registravimo trukmės periodai – red. pastaba*).

Spausdiname LFS prezidento prof. Eduardo Tarasevičiaus atsakymus į žurnalo „Gydymo menas“ redakcijos klausimus.

Kuo 2003 m. yra ar bus reikšmingi Lietuvos farmacijos sąjungai ir visiems mūsų šalies farmacijos specialistams?

2003 metų išvakarėse, 2002 m. gruodžio 14 d. Vilniuje įvyko Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) XVII suvažiavimas, kuriame buvo aptarti svarbiausi LFS požiūriu farmacijos sektoriaus veiklos klausimai ir išrinkta nauja LFS valdyba, kuri suvažiavimu pavedimu suredagavo suvažiavimo rezoliuciją, kuri buvo įteikta Lietuvos Respublikos Prezidentui, Seimo Pirmininkui, Ministrui Pirmininkui bei Sveikatos apsaugos ministrui. Suvažiavimo darbe dalyvavo LR Seimo nariai J. Olekas, R. Juknevičienė, Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos viršininkas V. Basyš, Farmacijos departamento l. e. direktoriaus p. N. Steikūnas, Valstybinės ligonių kasos direktoriaus pavaduotojas H. Baubinas, Latvijos farmacininkų draugijos prezidentas A. Eninš. Minėti suvažiavimo svečiai iš pirmų lūpų išgirdo apie vaistininkestės problemas mūsų šalyje bei pasiūlymus, kaip tobulinti šios svarbios sveikatinimo veiklos sektorių. Tikiuosi, kad naujoji Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) vadovybė išklausys mūsų pasiūlymus ir padės konstruktyviai spręsti esamas problemas. Manau, kad 2003 m. spalio mėn. Kaune vyksiančiame LFS XVIII suvažiavime galėsime įvertinti ir LFS pastangas tobulinti savo veiklą, ir valstybės institucijų požiūrį į farmacijos specialistų bei farmacinių įmonių veiklos svarbą mūsų visuomenėje.

Kokie įvykiai šiais metais paveikė ar dar gali paveikti Lietuvos farmacijos sąjungos veiklą, o taip pat ir visų šalies farmacininkų darbą?

Į klausimą, kokie įvykiai paveikė ar dar gali paveikti LFS veiklą bei šalies farmacininkų darbą, galima atsakyti taip, kad svarbiausias mūsų šalies įvykis – tai referendumas dėl stojimo į Europos Sąjungą. Teigiamas atsakymas dėl narystės Europos Sąjungoje teikia vilčių, kad nuo 2004 m. bus lengviau įtikinti valstybinių institucijų atsakingus darbuotojus, kad ir Lietuvoje būtina vadovautis Europos Sąjungos daugumos šalių sukaupta patirtimi farmacijos sektoriaus veikloje ir diegti teigiamą patirtį

mūsų vaistinėse bei kitose farmacine veikla užsiimančiose įmonėse.

Kokios problemos šiuo metu egzistuoja vaistų politikos ir farmacininkų darbo organizavimo srityse, kurias galima ir būtina išspręsti dar šiais metais?

Kokios problemos egzistuoja vaistų politikoje? Atsakant į šį klausimą tenka konstatuoti, kad iki šių metų nebuvo teisiškai apibrėžtos nacionalinės vaistų politikos. LFS nuo 1994 metų aktyviai įrodinėjo būtinumą sukurti Lietuvos vaistų politikos modelį vadovaujantis Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rekomendacijomis. Tenka apgailestauti, kad mūsų pasiūlymai nebuvo išgirsti ir dalis dabar esančių problemų farmacijos srityje atsirado dėl minėto teisės akto nebuvimo.

Jūs klausiate, kurias vaistų politikos problemas galima ir būtina išspręsti dar šiais metais. LFS suvažiavimo priimtoje rezoliucijoje prašo Vyriausybę rasti galimybę likviduoti Valstybinės ligonių kasos įsiskolinimą už kompensuojamuosius vaistus, įgyvendinant 2002 m. priimtą trišalę sutartį, kurią pasirašė Sveikatos apsaugos ministras ir Valstybinės ligonių kasos vadovas. 56 milijonų litų valstybės įsiskolinimas vaistinėms už gyventojams išduotus vaistus taip ir tęsiasi, nors pažadėti terminai seniai praėjo. Vaistininkai neturi traktorių ir negali blokuoti kelių, gal dėl to mūsų nenori išgirsti Vyriausybę. Susitikime su naujuoju SA ministru išdėstėme problemą ir tikimės, kad jos sprendimas turėtų pajudėti dar šiais metais.

Dar šiais metais skubos tvarka prašėme spręsti kompensuojamų vaistų mažmeninės prekybos atkainių problemą, kurios egzistavimą pripažino LR Seimo komitetų kompetentingi ekspertai. Tikimės, kad šįsklausimas turėtų būti sprendžiamas remiantis Europos Sąjungos šalių patirtimi, nes esanti atkainių sistema yra žemiausia Europoje, nors teikiamos farmacijos paslaugos turi atitikti Europos Sąjungos standartus.

Kalbant apie farmacijos specialistų darbo organizavimo gerinimą LFS siūlo SAM įsakymu įteisinti Vaistininko etikos kodekso reikalavimų galiojimą visiems vaistininko diplomą turintiems specialistams. LFS dar 1997 m. sudarė ir suvažiavime patvirtino Vaistininko etikos kodeksą, remiantis Pasaulinės farmacijos federacijos (FIP), Didžiosios Britanijos, Lenkijos ir kitų šalių patirtimi.

Ar šiais metais buvo priimta sveikatos priežiūros teisės aktų, kurie būtų ypač reikšmingi Lietuvos farmacininkams?

Reikšmingas teisės aktas – tai LR Seimo nutarimas “Dėl Lietuvos nacionalinės vaistų politikos nuostatų patvirtinimo”, kuris buvo priimtas 2003 m. birželio 5 d. Aš jau minėjau, kad LFS kiekviename suvažiavime kėlė klausimą dėl Nacionalinės vaistų politikos programos būtinumo, nes ir priimtoje Nacionalinėje sveikatos programoje yra nurodyta apie tokios programos svarbą. Dėl

priimtų nacionalinės vaistų politikos nuostatų LFS pareiškė savo pastabas ir žiniasklaidoje, ir susitikime su SAM vadovais bei nuostatų rengėjais. Gaila, kad nė viena pastaba nebuvo išklaudyta ir nuostatos liko nepakoreguotos, remiantis mūsų pateiktais argumentais. Antai, priimtų nuostatų 12 punktas skelbia, kad kompensuojamųjų vaistų kainos neviršys Europos šalyse esančių kainų. Žinoma, kad aukščiausios Europoje kainos yra Šveicarijoje. Taigi, Lietuvoje minėtų vaistų kainos galės būti artimos šveicariškoms, tik neaišku ar mūsų valstybės galimybės taip greit pasieks Šveicarijos lygį kompensuojant ligoniams vaistų išlaidas. Nuostatose neatsirado vietos apibūdinti didmeninės vaistų prekybos grandį, nors be jos neįmanomas nepertraukiamas gyventojų aprūpinimas vaistais.

Tikiuosi, kad SAM sudaryta darbo grupė atsižvelgs į LFS pastabas rengiant nacionalinės vaistų politikos programos projektą.

Kokius svarbius reikinius, akcijas ar pan. pavyko surengti (ar dar bus surengta) šiais metais, kurie tiesiogiai įtakotų farmacininkų darbo ir panašius klausimus?

LFS iniciatyva nuo 1998 m. atgaivinta prieškario Baltijos šalių tradicija rengti kasmetinius farmacijos specialistų susitikimus farmacijos problemoms aptarti. Šiais metais toks susitikimas įvyko Estijoje. LFS dešimties specialistų delegacija dalyvavo konferencijos darbe svarstant ligoninių vaistinių darbo patirtį visose trijose Baltijos šalyse bei vaistinių geros praktikos diegimo patirtį. Birželio mėnesį LFS surengė “Farmacijos dienų – 2003” renginį Pajūrio regioniniame parke, kuriame dalyvavo apie 300 farmacijos specialistų bei jų šeimų narių. Jau tradicija tapęs vaistininkų neformalus bendravimas su kolegomis, dirbančiais ir vaistinėse, ir farmacijos didmeninėse įmonėse arba atstovybėse padeda geriau suprasti esančių problemų priežastis, aptarti galimus jų sprendimo būdus. Šiame renginyje dalyvavo kolegos iš Lenkijos farmacijos rūmų bei Latvijos vaistininkų draugijos. Šiais metais teko susipažinti su Latvijos, Estijos kolegų darbo patirtimi, teko dalyvauti ir daryti pranešimus bei diskutuoti Europos Sąjungos Farmacijos grupės organizuotuose renginiuose Budapešte ir Kopenhagoje. Šių renginių metu gauta informacija skelbiama LFS leidžiamame žurnale “Lietuvos farmacijos žinios”, o gauta medžiaga perduota SAM atsakingiems darbuotojams.

Norėčiau pažymėti, kad drauge su Vaistinių asociacija “PROVIFARMA” kreipėmės į SAM ir LR Seimo Sveikatos reikalų komitetą keliais raštais dėl netinkamos konkurencijos apraiškų farmacijos sektoriuje ir prašėme operatyvaus sprendimų priėmimo.

Su kokiomis didžiausiomis problemomis, trukdančiomis dirbti Lietuvos farmacijos sąjungai, susidūrėte šiais metais?

Oficialių trukdymų LFS veiklai šiais metais neturėjome nei iš SAM, nei iš kitų oficialių institucijų. Tiesa, paramos LFS taip pat nepajuto. Lig šiol neturime nuolatinės būstinės, nes, išsiplėtus Farmacijos departamentui, turėjome išsikraustyti iš Trakų 14 esančių patalpų ir šiuo metu laikinai esame įsikūrę “Universiteto” vaistinės pagalbinėje patalpoje Vilniuje.

Kokie nauji planai, vystymosi kryptys, direktyvos teikia optimizmo planuojant Lietuvos farmacijos sąjungos darbą šiandien ir ateityje?

LFS svarbiausi uždaviniai atspindi LFS įstatuose ir Programoje. Norime konstruktiviai bendradarbiauti su SAM, LR Seimo komitetais, LR Prezidentūros patarėjais siekiant išaiškinti farmacijos sektoriaus svarbą visuomenėje bei vaistininkų vaidmenį farmacinėje rūpyboje, Beje, Europos Tarybos Ministrų komitetas 2001 m. kovo 21 d. priėmė sprendimą ResAP (2001)2 “Dėl vaistininkų vaidmens sveikatos apsaugos sistemoje”, kuris turėtų būti nuosekliai įgyvendinamas ir mūsų šalyje. Tikiuosi, kad tapus Europos Sąjungos nare Lietuvoje bus tinkamai vertinama nevyriausybinių profesinių organizacijų veikla, kuriant teisės aktų projektus bei juos ekspertuojant. Dar šiais metais LFS tikisi aktyviai dalyvauti teikiant pasiūlymus Farmacinės veiklos įstatymo naujai redakcijai. Beje, pakankamai išsamus Farmacinės veiklos įstatymo projektas, apimantis ir Vaistų įstatymo nuostatas buvo parengtas LFS ir “PROVIFARMA” asociacijos narių ir buvo svarstomas LR Seime kaip alternatyvus variantas SAM pateiktam sutrumpintam variantui. LFS sieks bendradarbiauti su kitomis visuomeninėmis sveikatinimo specialistų organizacijomis, farmacijos profesinėmis organizacijomis Baltijos ir Šiaurės šalyse bei Europos Sąjungoje. Organizuosime susitikimus su kolegomis Lietuvoje ir užsienyje konferencijų, suvažiavimų, kongresų metu, nes tai yra geriausia profesinės kvalifikacijos kėlimo ir kompetencijos ugdymo priemonė. LFS numato aktyviai dalyvauti tokių tarptautinių ir regioninių organizacijų veikloje, kaip antai, Tarptautinėje farmacijos federacijoje (FIP), EuroPharm Forume, Europos Sąjungos farmacijos reikalų grupėje bei BaltPharm Forume.

Baigdamas noriu padėkoti „Gydymo meno“ žurnalo atstovams už parodytą dėmesį seniausiai profesinei farmacijos specialistų visuomeninei organizacijai – Lietuvos farmacijos sąjungai ir jos veiklos pristatymui Jūsų žurnalo skaitytojams.

Pagarbiai,
prof. Eduardas Tarasevičius

HOMEOPATIJOS RAIDA LIETUVOJE

Truputis homeopatijos istorijos

Hanemano mokslas turi pasekėjų visame pasaulyje. Pirmąsias žinias apie homeopatinį gydymą Lietuvoje galima rasti XIX a. pradžios Vilniaus universiteto medikų darbuose. XIX a. antrojoje pusėje homeopatija Lietuvoje tapo gana populiari. Nuo 1851 m. Kauno gubernijoje dirbo gydytojas homeopatas W. Gruzewski. Jis ne tik gydė, bet ir populiarino šį gydymo metodą, taip pat Paryžiuje išleido dvi Europoje populiarias knygas apie homeopatinį gydymą. 1863 m. duomenimis, Lietuvoje dirbo septyni gerai žinomi gydytojai homeopatai. Tuo metu vaistinės galėjo atidaryti tik vaistininkai ir provizoriai. Gydymo priemonės, vartojamos homeopatijoje, turėjo būti įtrauktos į homeopatijos farmakopėją ir parduodamos tik homeopatinėse vaistinėse, pateikus gydytojų receptus. Vaistų forma (žirneliai, lašai, milteliai) ir jų kaina buvo griežtai reglamentuotos. Tačiau, nepaisant to, 1864 m. vaistinės pagamino 409 vaistus pagal individualius receptus.

1884 m. Kaune buvo atidarytas homeopatinis skyrius. Kuriasi homeopatijos šalininkų draugijos. 1907 m. Latvijoje išleista pirmoji lietuviška knyga apie homeopatinį gydymą. 1920 m. Kaune atidaryta Matulaičio ir Maciaus vaistinė. 1984 m. šis skyrius buvo uždarytas.

1989 m., doc. Kaikario iniciatyva, Lietuvos medicinos ir farmacijos muziejuje įkurta homeopatinė laboratorija, kuriai vadovavo Anelė Ivašauskienė. 1992 m. reorganizuotas vaistinės darbas. Homeopatinei vaistinei vadovavo provizorė Onutė Mikulėnienė, gamybai – Regina Astrauskienė. Vaistinės darbuotojai remia mokslinį tiriamąjį darbą, gydytojų ir farmacininkų tobulinimąsi; kaupia homeopatinę literatūrą, kuria galėtų pasinaudoti medikai, besidomintys homeopatija.

1992 m. Kaune buvo įsteigta Lietuvos homeopatų asociacija (LHA), kuri savo pirmtakais laiko Vilniaus homeopatijos pasekėjų bei homeopatiško gydymosi šalininkų draugijas. 1996 m. LHA organizavo pirmuosius kursus Lietuvos gydytojams. 1999 m. įteisinta gydytojo homeopato specializacija.

Dabartinė homeopatijos raida

Homeopatiniai preparatai įgyja vis daugiau populiarumo, tačiau gana lėtai. Tai lemia kelios svarbios priežastys:

1. Nepakankamai parengta gydytojų specialistų.
2. Sąlygiškai mažai akredituotų homeopatijos specialistų. Kol kas Lietuvoje jų yra tik truputį daugiau nei šimtas. To nepakanka, žinant gyventojų skaičių ir tankį.
3. Trūksta populiarios informacijos apie homeopatijos esmę ir savigydą.
4. Santykinai sunki homeopatininių preparatų registracijos procedūra.

Šiuo metu Lietuvos rinkoje yra nemažas pasirinkimas įvairių firmų homeopatininių preparatų. Jų daugiau nei du šimtai - registruotų kompleksinių ir monokomponentinių homeopatininių vaistų. Tačiau, nepaisant daugybės registruotų preparatų, realiai rinkoje yra apie šimtas homeopatinių vaistų, iš kurių tik keliasdešimt sudaro didžiausią rinkos dalį. Populiariausios užsienio kompanijos - DHU, HEEL, BOIRON, įsitvirtino Lietuvos rinkoje prieš 5-8 metus. Šiuo metu populiarūs ir Lietuvoje gaminami „Aconirum“, kompanijos kompleksiniai ir monokomponentiniai preparatai. Ši kompanija išsiskiria tuo, kad gamina ne tik kompleksinius preparatus, bet ir daug populiarių monokomponentinių preparatų (pvz., Echinaceae, Ignacia, Arnica, Nux-Vomica ir kt.). Be to, gaminama rankomis, laikantis homeopatijos tradicijų.

Didžiausiuose miestuose yra ir viena ar kelios specializuotos homeopatijos vaistinės, kurios gali pagaminti vienetinius homeopatinius vaistus pagal individualius gydytojų homeopatų užsakymus. Tai suteikia galimybę individualizuoti gydymą, atsižvelgiant į žmogaus konstitucinį tipą ir kitas savybes.

Visi homeopatiniai preparatai gali būti įsigijami tik vaistinėse, nes jie priskiriami vaistų grupei, t. y. galioja visos farmacinės veiklos įstatymo nuostatos, kaip ir visiems kitiems vaistams. Jau keleri metai yra nauja tvarka - homeopatinius vaistus vaistinėse pardavinėti gali tik aukštąjį farmacinį išsilavinimą turintys vaistininkai, be to, jie turi išklaudyti 36 valandų homeopatijos tobulinimosi kursą, kurį organizuoja Kauno medicinos universitetas. Neišklausę šio kurso vaistininkai negali pardavinėti homeopatininių vaistų.

Nors homeopatinius vaistus Lietuvoje galima įsigyti be recepto, t. y. pačiam ligoniui, tačiau dažnai tokius vaistus išrašo ir bendros praktikos bei kitų sričių gydytojai. Teisę išrašyti homeopatinį vaistą turi bet kuris gydytojas, tačiau norint tapti akredituotu gydytoju homeopatu, reikia baigti Kauno medicinos universiteto gydytojų tobulinimosi kursus. Taigi Lietuvoje ho-

meopatinį vaistų rinką yra reguliuojama ir reglamentuojama valstybinių institucijų. Nors tai ir stabdo šios srities populiarėjimą, tačiau ir mažina homeopatinio gydymo piktnaudžiavimo galimybes bei gydymo klaidų tikimybę. Tokia sistema labai skiriasi nuo kitų šalių, pvz., JAV, Kanados, Anglijos, kuriose homeopatinį preparatų galima įsigyti net specializuotose maisto parduotuvėse. O aptarnaujančiam personalui ne tik nereikia baigti specialių akredituotų aukštosios mokyklos kursų, bet ir nereikia aukštojo farmacininko išsilavinimo. Beje, taip pat yra šalių, kuriose homeopatijos praktika leidžiama užsiimti ir aukštojo medicininio išsilavinimo neturintiems asmenims.

Homeopatinį vaistų registracija Lietuvoje taip pat gerokai sudėtingesnė, daug griežtesni ir dokumentacijos reikalavimai nei kai kuriose Vakarų valstybėse. Ypač sudėtinga registruojant monokomponentinį homeopatinį preparatą, kai reikia nurodyti jo vartojimo sritį. Kartais registracijos ekspertai nepripažįsta net Vokietijos komisijos D (ši komisija specializuojasi homeopatijos srityje ir, ko gero, Europoje turi didžiausią patyrimą vertinant įvairius literatūros šaltinius) aprobuotus literatūros šaltinius, jau nekalbant apie žymių homeopatų monografijas. Pateiksiu pavyzdį. Registruojamas preparatas, kurio komponentai specifiskiau veikia esant alerginei slogai. Tačiau tokios vartojimo srities neleidžiama rašyti, reikalaujama klinikinių tyrimų - nepakanka bibliografinių šaltinių medžiagos. Tuomet tenka rašyti nekonkrečią vartojimo sritį, pvz., nosies lašai, peršalimo negalavimai ir pan. Preparato vartojimo sritis tampa „plaukioti“ ir ne visada atitinka specifinį gydymą.

Šiuo metu Lietuvoje yra kelios homeopatų organizacijos, vienijančios įvairių pakraipų homeopatijos specialistus: Homeopatinės medicinos centras, Lietuvos homeopatų asociacija, Medicininės homeopatijos lyga, Homotoksikologijos ir antihomotoksinės terapijos asociacija. Nors šios organizacijos turi daug bendrų tikslų ir nuostatų, tačiau jos vienija įvairių pakraipų gydytojus, homeopatus, vaistininkus ir net kitų sričių specialistus, nes šiek tiek skirtingai vertina įvairias homeopatijos šakas ir sroves.

Laimis Akramas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS
NUTARIMAS
DĖL LIETUVOS NACIONALINĖS
VAISTŲ POLITIKOS NUOSTATŲ
PATVIRTINIMO
2003 m. birželio 5 d. Nr. IX-1604
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas užtikrinti geresnį Lietuvos gyventojų aprūpinimą saugiais, tinkamos kokybės ir veiksmingais vaistais, nutaria:

1 straipsnis.

Patvirtinti Lietuvos nacionalinės vaistų politikos nuostatas (pridedamos).

2 straipsnis.

Vyriausybė iki 2003 m. spalio 1 d. šiuo nutarimu patvirtintų Lietuvos nacionalinės vaistų politikos nuostatų pagrindu parengia ir pateikia Seimui Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos nacionalinės vaistų politikos programos patvirtinimo“ ir Lietuvos nacionalinės vaistų politikos programos projektus.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
PIRMININKAS
ARTŪRAS PAULAUŠKAS
Lietuvos Respublikos Seimo
2003 m. birželio 5 d.
nutarimo Nr. IX-1604
priedėlis

Lietuvos nacionalines vaistų politikos nuostatos

Pratarme

Vaistai, kaip racionali šiuolaikinė medicinos technologija, užima vis svarbesnę vietą sveikatos apsaugoje, o jų gamyba tampa daugelio valstybių prioritetine ūkio šaka. Atsižvelgdama į tai, taip pat vadovaudamasi istoriškai susiklosčiusiu gydymo ir vaistininkystės veiklos atskyrimu, valstybė vykdo vaistų politiką siekdama užtikrinti asmens ir visuomenės gydymosi vaistais poreikius. Nacionalinė vaistų politika yra sudėtinė Lietuvos sveikatos politikos dalis.

Lietuvos nacionalinės vaistų politikos nuostatos yra gairės valstybės vykdomajai valdžiai planuojant, pasirenkant bei atliekant farmacinės veiklos reguliavimo ir priežiūros Lietuvos Respublikoje veiksmus.

Nuostatų pagrindu yra rengiamos ir įgyvendinamos valstybės programos, kaip racionaliai, nepažeidžiant asmens ir visuomenės interesų, aprūpinti gyventojus tinkamos kokybės, saugiais ir veiksmingais vaistais ir teikti tinkamos kokybės farmacinės paslaugas.

I. Nacionalinė vaistų politika ir jos tikslai

1. Nacionalinė vaistų politika – tai valstybės institucijų priemonės ir veiksmai

siekiant užtikrinti galimybę įsigyti Lietuvoje kainos ir teritoriniu požiūriu prieinamų, tinkamos kokybės, veiksmingų bei saugių vaistų ir gauti tinkamos kokybės farmacinės paslaugas.

2. Lietuvos nacionalinės vaistų politikos nuostatomis siekiama apriboti priemones, kuriomis valstybė ir jos institucijos reguliuoja farmacinę veiklą, kad jos būtų skaidrios, teisėtos ir teisingos, atitiktų Lietuvoje galiojančius įstatymus bei asmens ir visuomenės interesus.

3. Nacionalinė vaistų politika siekiama užtikrinti lygias asmenų galimybes verstis farmacine veikla, užtikrinti šio verslo subjektų tarpusavio konkurenciją, kaip vieną iš farmacinių paslaugų kokybės svarbiausių garantų, sąžiningumą ir teisinių sąlygų vienodumą.

II. Nacionalinės vaistų politikos kryptys

Valstybės garantijos gyventojams

4. Siekiama, kad iki 2004 m. gegužės 1 d. įstatymu būtų nustatytas privalomas farmacinės paslaugos – pateikto vaistinėje recepto kontrolės, asmenų pagedavimo įsigyti bereceptų vaistą įvertinimo, reikiamų patarimų bei perspėjimų šiais atvejais – teikimas vaistinėse. Taip pat siekiama įstatymu nustatyti, kad teisę teikti farmacinės paslaugas turi tik vaistininkas.

5. Turi būti nustatytos ligos, sindromai ir būklės bei vaistai, kurių vartojimas šių ligų, sindromų ar būklių atvejais yra pagrįstas, o gyventojų išlaidos įsigyjant šiuos vaistus ambulatorinio gydymo metu yra visiškai ar iš dalies kompensuojamos.

6. Kompensuojamųjų vaistų įsigijimo ambulatoriniam gydymui išlaidos kompensuojamos pagal valstybės nustatomas bazines vaistų kainas.

7. Pagrindinis išlaidų vaistams kompensavimo šaltinis yra Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšos.

8. Kiti išlaidų vaistams kompensavimo šaltiniai yra savivaldybių skiriamos tikslinės lėšos, savanoriškojo sveikatos draudimo lėšos, kiti teisėti šaltiniai.

9. Vaistų įsigijimo išlaidų kompensavimas iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų ar kitų valstybės fondų privalo būti pagrįstas nepriklausomomis farmakoeconominės analizės išvadomis.

10. Nekompensuojamųjų vaistų kainos nėra reguliuojamos.

11. Kompensuojamųjų vaistų didmeninės ir mažmeninės kainos yra reguliuojamos nustatant didžiausią leistiną kainą bei atsižvelgiant į Europos Sąjungos valstybių narių patirtį šioje srityje.

12. Sveikatos apsaugos ministerija privalo veda derybas su vaistų gamintojais dėl kompensuojamųjų vaistų kainų, kad jos neviršytų Europos šalyse esančių kainų.

13. Sveikatos apsaugos ministerija nustato būtinųjų vaistų sąrašą ir gyventojų

aprūpinimo šiais vaistais tvarką.

14. Sveikatos apsaugos ministerija nustato asmenų aprūpinimo neregistruotais, bet kai kuriais atvejais būtinais vaistais tvarką.

15. Vaistinių skaičius nėra ribojamas, tačiau nustatomi minimalūs vaistinių skaičiaus normatyvai pagal gyventojų skaičių. Jei vaistinių skaičius ilgiau kaip šešis mėnesius neatitinka nustatyto normatyvo, valstybės (savivaldybės) įgaliota institucija steigia valstybės ar savivaldybės vaistinę.

16. Sveikatos apsaugos ministerija vykdo vaistų registraciją pagal Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus ir užtikrina, kad šalies vaistų rinkoje būtų tik tinkamos kokybės, veiksmingi ir saugūs vaistai. Vaistų kokybės, veiksmingumo ir saugumo kriterijai valstybėje nustatomi pagal Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus.

17. Sveikatos apsaugos ministerija, įvertinusi farmacijos specialistų visuomeninių bei profesinių organizacijų nuomones, nustato fizinių ir juridinių asmenų farmacinės veiklos reikalavimus ir prižiūri, kaip šių reikalavimų laikomasi.

18. Farmacinė veikla yra licencijuojama įstatymų nustatytais atvejais.

19. Sveikatos apsaugos ministerija vykdo farmacinių paslaugų teikimo kontrolę.

20. Siekiama, kad nuo 2004 m. gegužės 1 d. farmacinės paslaugas vaistinėse teiktų tik universitetinį išsilavinimą turintys farmacijos specialistai.

21. Siekiant, kad asmenys, kurie verčiasi farmacine veikla, turėtų reikiamą profesinę kvalifikaciją, periodiškai atliekamas privalomas jų kvalifikacijos lygio valstybinis įvertinimas.

22. Sveikatos apsaugos ministerija kontroliuoja ir užtikrina, kad šalyje atliekami vaistų ikiklinikiniai ir klinikiniai tyrimai atitiktų įstatymus, Geros klinikinės praktikos taisykles, Geros laboratorinės praktikos taisykles ir nustatytus farmakologinio budrumo reikalavimus.

23. Leidžiama teikti tik moksliniais tyrimais pagrįstą informaciją apie vaistus. Sveikatos apsaugos ministerija nustato jos teikimo tvarką ir prižiūri, kaip šios tvarkos laikomasi.

24. Įstatymai ir kiti teisės aktai nustato vaistų reklamos reikalavimus, atitinkančius Europos Sąjungos teisę. Sveikatos apsaugos ministerija kontroliuoja, kaip šių reikalavimų laikomasi.

Farmacijos sektoriaus stabilumo užtikrinimas

25. Vaistinių filialams taikomi tokie pat higienos, vaistų laikymo, saugojimo, išdavimo ir kiti reikalavimai kaip ir pačioms vaistinėms – filialų steigėjoms, nepaisant jų pavaldumo, nuosavybės formos, rūšies ar kitokios klasifikacijos.

26. Papildomos, negu numato įstatymai,

funkcijos farmacine veikla besiverčiantiems subjektams priskiriamos sutartiniu principu, o ūkio subjektų išlaidos dėl šių funkcijų atlikimo padengiamos iš funkcijas priskiriančių institucijų lėšų.

27. Įstatymai nustato bendrus ribotų išteklių paskirstymo sveikatos apsaugai (sveikatos priežiūrai) principus. Jais vadovaujantis užtikrinamas balansas tarp kompensuojamųjų vaistų skyrimo (išrašymo) ligoniams ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, skirtų kompensuojamųjų vaistų išlaidoms apmokėti, poreikio.

28. Valstybės valdymo institucijos kartu su aukštosiomis mokyklomis rengia farmacijos specialistų rengimo ir jo finansavimo planus atsižvelgdamos į numatomą farmacijos specialistų poreikį.

29. Šalies vaistų gamyba pripažįstama kaip modernių technologijų pramonės sektorius, reikalaujantis aukštos kvalifikacijos specialistų, imlus mokslo naujovėms, skatinantis eksportą ir sprendžiantis racionalaus aprūpinimo vaistais klausimus sveikatos apsaugos bei socialinėje sistemoje, ir yra viena prioritetinių ūkio plėtros šakų. Valstybė aktyviai prisideda prie jos plėtros.

30. Skatinamas ir remiamas farmacijos specialistų savivaldos principais veikiančių organizacijų dalyvavimas šalies mastu sprendžiant specialybės profesines (licencijavimo) bei verslo aplinkos teisinės, ekonominės ir etinės problemas.

Vaistų skyrimo ir vartojimo valstybinė stebėseną (monitoringas) ir valdymas

31. Kad vaistai būtų skiriami ir vartojami racionaliai, Sveikatos apsaugos ministerija vykdo vaistų skyrimo ir vartojimo stebėsenos (monitoringo) programą.

32. Sveikatos apsaugos ministerija organizuoja registruotų vaistų farmakologinio budrumo sistemą, vykdo jų nepageidaujamo poveikio stebėsenos (monitoringo) programą, reikalingą registruotų vaistų vartojimo saugumo kontrolei užtikrinti.

33. Sveikatos apsaugos ministerija vykdo farmacinių paslaugų teikimo stebėseną (monitoringą).

LR SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO Į S A K Y M A S

DĖL REIKALAVIMŲ VAISTINĖMS PATVIRTINIMO

2003 m. sausio 7 d. Nr.V-7
Vilnius

Vadovaudamasis 2002 m. lapkričio 28 d. Konkurencijos tarybos nutarimu Nr. 134 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos

apsaugos ministro 2001 m. spalio 8 d. įsakymo Nr. 523 „Dėl sveikatos apsaugos ministro 1999 m. spalio 15 d. įsakymo Nr. 450 „Dėl reikalavimų vaistinėms ir būtiniojo aprūpinimo vaistinės statuso suteikimo tvarkos patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“ (Inf. pranešimai, 2002, Nr. 93-491),

1. T v i r t i n u Reikalavimus vaistinėms (pridedama).

2. P a v e d u:

2.1. Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai:

2.1.1. išduoti vaistinėms pažymas dėl įmonės (jos filialų) patalpų ir įrenginių tinkamumo farmacinei veiklai, vadovaujantis šiuo įsakymu patvirtintais Reikalavimais vaistinėms;

2.1.2. registruoti naujai steigiamas vaistines ir jų filialus bei konsultuoti vaistines dėl keliamų reikalavimų.

3. L a i k a u netekusiais galios:

3.1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. spalio 15 d. įsakymą Nr. 450 „Dėl reikalavimų vaistinėms ir būtiniojo aprūpinimo vaistinės statuso suteikimo tvarkos patvirtinimo“;

3.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. spalio 8 d. įsakymą Nr. 523 „Dėl sveikatos apsaugos ministro 1999 m. spalio 15 d. įsakymo Nr. 450 „Dėl reikalavimų vaistinėms ir būtiniojo aprūpinimo vaistinės statuso suteikimo tvarkos patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“.

4. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti ministerijos sekretoriui Eduardui Bartkevičiui.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
KONSTANTINAS ROMUALDAS
DOBROVOLSKIS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2003 m. sausio 7 d. įsakymu Nr.V-7

REIKALAVIMAI VAISTINĖMS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šie reikalavimai taikomi visoms vaistinėms nepriklausomai nuo nuosavybės formos.

2. Dokumente vartojamos sąvokos:

2.1. **visuomenės vaistinė** – vaistinė, kurioje laikomi, kontroliuojami ir parduodami (išduodami) vaistai bei vaistinės asortimento prekės gyventojams, sveikatos priežiūros įstaigoms, kitoms įstaigoms bei įmonėms, neturinčioms licencijos užsiimti farmacine veikla, bei vykdomi privalomi Sveikatos apsaugos ministerijos įpareigojimai aprūpinant gyventojus vaistais;

2.2. **visuomenės gamybinė vaistinė** – visuomenės vaistinė, kuri gamina

ekstemporalius vaistus ir vaistinės vidaus paruošas;

2.3. **ligoninės vaistinė** – sveikatos priežiūros įstaigos (įmonės) padalinys, kuriame laikomi, kontroliuojami, išduodami vaistai ir vaistinės asortimento prekės tai pačiai sveikatos priežiūros įstaigai (įmonei) bei vykdomi privalomi Sveikatos apsaugos ministerijos įpareigojimai aprūpinant sveikatos priežiūros įstaigas (įmones) vaistais;

2.4. **ligoninės gamybinė vaistinė** – ligoninės vaistinė, kuri gamina ekstemporalius vaistus ir vaistinės vidaus paruošas;

2.5. **labdaros vaistinė** – vaistinė, kurioje laikomi labdaros būdu išduodami vaistai ir medicinos pagalbos priemonės (be teisės prekiauti);

2.6. **oficina** – vaistinės patalpa, kurioje parduodami (išduodami) vaistai ir kitos vaistinės asortimento prekės gyventojams;

2.7. **pirminis vaistinės filialas** – pagal vaistinės įgaliojimą veikiantis padalinys, kuriam keliami tokie patys reikalavimai kaip jį įsteigusiai vaistinei;

2.8. **antrinis vaistinės filialas** – pagal vaistinės įgaliojimą veikiantis padalinys, kuriam keliami mažesni reikalavimai negu vaistinei, ir vykdomi siauresnę vaistinės veiklą;

2.8.1. vaistus ir vaistinės asortimento prekes gauna tik iš jį įsteigusios vaistinės ar pirminio vaistinės filialo,

2.8.2. laiko mažesnes vaistų ir vaistinės asortimento prekių atsargas,

2.8.3. savarankiškai nevykdo vaistų ir vaistinės asortimento prekių kainodaros,

2.8.4. negali laikyti ir parduoti (išduoti) narkotinių vaistų,

2.8.5. nevykdo ekstemporalių vaistų ir vaistinės vidaus paruošų gamybos.

II. REIKALAVIMAI VAISTINĖMS IR JŲ PATALPOMS

3. Antrinį vaistinės filialą galima steigti tik tame pačiame rajone, kuriame yra jį steigianti vaistinė ar jos pirminis filialas.

4. Planuojamos steigti vaistinės ar jos filialo adresas registruojamas Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos teritorinėje Farmacijos įmonių inspekcijoje prieš pradedant vaistinės įrengimą. Registravimo metu gali būti raštu suteikiama informacija apie planuojamos steigti vaistinės ar jos filialo patalpų atitikimą vaistinėms keliamiems reikalavimams. Kilus ginčui dėl vaistinės atitikimo keliamiems reikalavimams, pareiškėjas turi teisę kreiptis į Sveikatos apsaugos ministerijos farmacinės veiklos licencijavimo komisiją. Farmacijos įmonių inspekcija turi teisę skelbti steigiamos vaistinės adresą, įsiregistravusios įmonės pavadinimą ir registravimo datą tik valstybės institucijoms, kontroliuojančioms farmacinę

veiklą.

5. Bendro vaistinės patalpų ploto normatyvai, neįskaitant vaistų gamybos laboratorijos ploto:

5.1. visuomenės vaistinės ar pirminio filialo bendras patalpų plotas – ne mažesnis kaip 60 kv. m;

5.2. visuomenės vaistinės kaimo vietovėse ar pirminio filialo kaimo vietovėse, labdaros vaistinės ar antrinio filialo bendras patalpų plotas – ne mažesnis kaip 30 kv. m;

5.3. mažiau kaip 200 lovų ligoninės vaistinės bendras plotas – ne mažiau kaip 40 kv. m;

5.4. daugiau kaip 200 lovų ligoninės vaistinės bendras plotas – ne mažesnis kaip 60 kv. m;

5.5. daugiau kaip 400 lovų ligoninės vaistinės bendras plotas – ne mažesnis kaip 80 kv. m;

5.6. daugiau kaip 800 lovų ligoninės vaistinės bendras plotas – ne mažesnis kaip 100 kv. m;

5.7. daugiau kaip 1000 lovų ligoninės vaistinės bendras plotas – ne mažesnis kaip 120 kv. m.

6. Jei Sveikatos apsaugos ministerija įpareigoja vaistinę (jos filialą) vykdyti tam tikras funkcijas, vaistinės (jos filialo) patalpos turi būti atitinkamai įrengtos.

7. Vaistinės (jų filialai) steigiamos negyvenamosiose patalpose.

8. Draudžiama steigti visuomenės vaistines (jų filialus) tame pačiame pastate ir tuo pačiu adresu, kuriuo jau įsteigta visuomenės vaistinė ar jos filialas, išskyrus atvejus, kai šios visuomenės vaistinės ar jos filialo licencija negalioja.

9. Visos vaistinės patalpos turi būti vienoje to paties pastato vietoje.

10. Vaistinėje (jos filiale) turi būti šios patalpos:

10.1. oficina arba sveikatos priežiūros įstaigų aptarnavimo patalpa;

10.2. vaistų bei kitų vaistinės asortimento prekių atsargų patalpa;

10.3. administracinės ir buitinės patalpos.

11. Reikalavimai vaistinės oficinai:

11.1. turi turėti atskirą įėjimą;

11.2. turi būti įrengta tik pirmame pastato aukšte, išskyrus sveikatos priežiūros įstaigose steigiamas vaistines;

11.3. prieinama neįgaliesiems;

11.4. turi turėti natūralų apšvietimą;

11.5. vaistinės ofšinos, neįskaitant atskirų skyrių, ploto normatyvai:

11.5.1. visuomenės vaistinės ar pirminio vaistinės filialo ofšinos – ne mažesnis kaip 25 kv. m;

11.5.2. visuomenės vaistinės kaimo vietovėse ar pirminio filialo kaimo vietovėse, labdaros vaistinės ar antrinio vaistinės filialo ofšinos – ne mažiau kaip 15 kv. m;

11.6. jei vaistinė (jos filialas) prekiauja arba ketina prekiauti optikos prekėmis ar veterinarijos vaistais, eksponuoti daug kitų Sveikatos apsaugos ministerijos leidžiamų

vaistinės asortimento prekių, turi būti įrengti atskiri šių prekių skyriai;

11.7. ofšinoje, matomoje vietoje, pakabinama vaistinės licencijos užsiimti farmacine veikla kopija, vaistinės filiale – filialo licencijos kopija.

12. Vaistų gamybos laboratorijos patalpoms priskiriama:

12.1. vaistų gamybos patalpa ar specialiai įrengta vieta vaistų gamybos patalpoje;

12.2. vaistų tyrimo patalpa ar specialiai įrengta vieta vaistų gamybos patalpoje;

12.3. vaistinės indų paruošimo patalpa ar specialiai įrengta vieta vaistų gamybos patalpoje;

12.4. sterilių vaistų arba aseptinės gamybos patalpa su priešboksiu ar laminarine spinta, ar specialiai įrengta vieta vaistų gamybos patalpoje;

12.5. destiliacinė ar specialiai įrengta vieta vaistų gamybos patalpoje;

12.6. sterilizavimo patalpa ar specialiai įrengta vieta vaistų gamybos patalpoje.

13. Administracinėse ir buitinėse patalpose negali būti iš tiekėjų priimami bei laikomi vaistai, skirti parduoti.

14. Vaistai ir vaistinės medžiagos, specialios medicininės paskirties maisto produktai turi būti laikomi atskirai nuo kitų vaistinės asortimento prekių, taip pat atskirai nuo veterinarijos vaistų.

15. Vaistai ir vaistinės medžiagos, specialios medicininės paskirties maisto produktai turi užimti ne mažiau nei du trečdalius vaistinės ofšinos eksponuojamo ploto.

16. Jei naujai steigiama vaistinė (jos filialas) atitinka šiuos vaistinėms keliamus reikalavimus bei bendrus higienos reikalavimus, Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos Farmacijos įmonių inspekcija išduoda nustatytos formos pažymą, patvirtinančią, kad įmonės (jos filialų) patalpos ir įrenginiai tinka farmacinei veiklai. Pažyma galioja 3 mėnesius.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYMAS

DĖL SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2001 M. VASARIO 22 D. ĮSAKYMO NR. 137 „DĖL FARMACINĖS VEIKLOS BEI VEIKLOS, SUSIJUSIOS SU NARKOTINĖMIS IR PSICHOTROPINĖMIS MEDŽIAGOMIS, TAIP PAT NARKOTINIŲ IR PSICHOTROPINIŲ MEDŽIAGŲ PIRMTAKAIS (PREKURSORIAIS), LICENCIJAVIMO KOMISIJOS NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2003 m. sausio 7 d. Nr.V-8
Vilnius

P a k e i ė i u sveikatos apsaugos ministro 2001 m. vasario 22 d. įsakymą Nr.137 „Dėl Farmacinės veiklos bei veiklos, susijusios su narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis, taip pat narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), licencijavimo komisijos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr.19-618):

1. I š d ė s t a u nauja redakcija 1 punktą:
„L. Mažeika – Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie SAM (toliau – VVKT) Farmacinės veiklos akreditavimo ir monitoringo komisijos pirmininkas (komisijos pirmininkas),
B.Balčikonienė – VVKT juristė (komisijos pirmininko pavaduotoja),
G.Bukšaitienė – VVKT Narkotikų komisijos pirmininko pavaduotoja,
S.Jasiulevičius – Provincijos vaistinių asociacijos direktorius,
R.Pečiūra – Kauno medicinos universiteto Farmacijos fakulteto docentas,
A.Savickas – Kauno medicinos universiteto Farmacijos fakulteto profesorius,
N.Stasiulienė – Valdymo departamento Teisės skyriaus vyriausioji specialistė,
P.Vainauskas – Kauno medicinos universiteto Farmacijos fakulteto dekanas,
E.Vinciūnaitė – Farmacijos departamento prie SAM Farmacijos įmonių skyriaus vyriausioji specialistė“.

2. Įsakymu patvirtintų Farmacinės veiklos bei veiklos, susijusios su narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis, taip pat narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), licencijavimo komisijos nuostatų I dalies 1 punkte išbraukiu antrą sakinį.

3. Įsakymu patvirtintų Farmacinės veiklos bei veiklos, susijusios su narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis, taip pat narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), licencijavimo komisijos nuostatų II dalies 4 punkte vietoj žodžių „11 narių“ įrašau „9 nariai“.

4. Įsakymo vykdymo kontrolę pavedu ministerijos sekretoriui Eduardui Bartkevičiui.

Sveikatos apsaugos ministras
Konstantinas Romualdas Dobrovolskis

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYMAS

DĖL AMBULATORINIAM GYDYMUI SKIRTŲ VAISTŲ, KOMPENSUOJAMŲ IŠ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO FONDO BIUDŽETO LĖŠŲ, BAZINIŲ KAINŲ APSKAIČIAVIMO TVARKOS PATVIRTINIMO

2003 m. sausio 15 d. Nr.V-22
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo (Žin., 2002, Nr.123-5512) 10 straipsnio 1 dalimi:

1. T v i r t i n u Ambulatoriniam gydymui skirtų vaistų, kompensuojamų iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, bazinių kainų apskaičiavimo tvarką (pridedama).

2. Įsakymo vykdymo kontrolę p a v e d u ministerijos sekretoriui E.Bartkevičiui.

Sveikatos apsaugos ministras
Konstantinas Romualdas Dobrovolskis

PATVIRTINTA Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 15 d. įsakymu Nr.V-22

AMBULATORINIAM GYDYMUI SKIRTŲ VAISTŲ, KOMPENSUOJAMŲ IŠ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO FONDO BIUDŽETO LĖŠŲ, BAZINIŲ KAINŲ APSKAIČIAVIMO TVARKA

1. Šioje tvarkoje nustatyta, kaip apskaičiuoti ambulatoriniam gydymui skirtų vaistų, kompensuojamų iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, bazinės kainas.

2. Šioje tvarkoje vartojamos sąvokos:

2.1. *bazinė kaina* – tai mažmeninės vaisto kainos dalis, pagal kurią kompensuojamos vaisto įsigijimo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų išlaidos;

2.2. *bendrinis (tarptautinis) vaisto pavadinimas* – tai tarptautinis nepatentinis veikliosios medžiagos pavadinimas;

2.3. *vaisto prekinis pavadinimas* – vaisto gamintojo suteiktas vaisto pavadinimas;

2.4. *sutartinis veikliosios medžiagos kiekis* – tai laisvai pasirenkamas veikliosios medžiagos kiekis.

3. Bazinei kainai nustatyti vaistai Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka grupuojami pagal tuos pačius bendrinius (tarptautinius) vaistų pavadinimus, vartojimo būdą, formą, paskirtį ir veikimo trukmę.

4. Kompensuojamųjų vaistų (išskyrus insulino preparatus) bazinės kainos skaičiuojamos taip:

4.1. nustatoma kiekvieno tos pačios grupės vaisto prekinio pavadinimu mažmeninės kainos dalis jo bazinei kainai (M) nustatyti pagal formulę:

$M = A - A / (0,2 \times A + 10)$, kur

A – mažmeninė vaisto kaina (be pridėtinės vertės mokesčio tarifo (toliau – PVM);

0,2 ir 10 – pastovūs koeficientai;

4.2. apskaičiuojama kiekvieno tos pačios grupės vaisto prekinio pavadinimu veikliosios medžiagos sutartinio kiekio kaina (V) pagal formulę:

$V = M / N$, kur

N – vaisto veikliosios medžiagos sutartinį kiekį skaičius pakuotėje;

4.3. kiekvienoje vaistų grupėje nustatoma, kurio vaisto prekinio pavadinimu veikliosios medžiagos sutartinio kiekio kaina yra mažiausia ($V_{\min}$);

4.4. nustatoma kiekvieno grupėje esančio prekinio pavadinimo vaisto bazinė kaina (B):
jei vaistas neapmokestintas PVM, tai $B = V_{\min} \times N$;

jei vaistas apmokestintas PVM, tai $B = V_{\min} \times N \times 1,05$.

5. Insulino preparatų bazinės kainos skaičiuojamos:

5.1. apskaičiuojama kiekvienos insulino preparatų grupės (vaistai grupuojami Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka) vaisto prekinio pavadinimu veikliosios medžiagos sutartinio kiekio (V_{ins}) kaina:
 $V_{\text{ins}} = A / N$;

5.2. kiekvienoje vaistų grupėje nustatoma, kurio insulino preparato prekinio pavadinimu veikliosios medžiagos sutartinio kiekio kaina yra mažiausia ($V_{\text{ins.min}}$);

5.3. nustatoma kiekvieno grupėje esančio insulino preparato bazinė kaina B_{ins} :

jei vaistas neapmokestintas PVM, tai $B_{\text{ins}} = V_{\text{ins.min}} \times N$;

jei vaistas apmokestintas PVM, tai $B_{\text{ins}} = V_{\text{ins.min}} \times N \times 1,05$.

6. Jeigu į ekštemporaliai pagaminto vaistinėje vaisto sudėty įeina bent viena vaistinė medžiaga, įrašyta Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintame Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyne, kompensuojama visa sudėtinio vaisto kaina.

7. Jeigu vaistų grupėje yra tik vieno gamintojo vaistai, kiekvieno vaisto bazinė kaina nustatoma pagal šios tvarkos 4.1 punktą. Jei vaistų grupę sudaro vaistai, apmokestinti PVM, bazinė kaina didinama koeficientu 1,05.

8. Kompensuojamuosius vaistus, įrašytus Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintame Kompensuojamųjų vaistų bazinių kainų kainyne, galima parduoti vaistinėse ne didesnėmis už nustatytąsias kainyne mažmeninėmis kainomis. Nekompensuojamoji vaisto kainos dalis gali būti kompensuojama labdaros ir paramos teikėjų, vaistų gamintojų, tiekėjų, kitų įmonių ir organizacijų lėšomis. Jeigu tvirtinant arba tikslinant kainyną vaisto mažmeninė kaina padidėja, palyginti su nustatytąja anksčiau galiojusiame kainyne, vaisto kaina padidinimą kainyne tik tada, kai Valstybinė ligonių kasa suderina vaisto kainą su vaistų gamintojais ir (ar) tiekėjais (surengia derybas).

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYMAS

DĖL BŪTINOJO APRŪPINIMO VAISTINĖS STATUSO SUTEIKIMO KOMISIJOS PANAIKINIMO

2003 m. sausio 31 d. Nr. V-46
Vilnius

Vadovaudamasis sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 7 d. įsakymo Nr.V-7 „Dėl Reikalavimų vaistinėms patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 3-77) 3.2 punktu,

L a i k a u netekusiu galios sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 29 d. įsakymą Nr. 677 „Dėl Būtiniojo aprūpinimo vaistinės statuso suteikimo komisijos sudarymo“ (Žin., 2002, Nr. 9-322).

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
KONSTANTINAS ROMUALDAS DOBROVOLSIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2002 M. SPALIO 22 D. ĮSAKYMO NR. 521 „DĖL MOKESČIO DYDŽIO NUSTATYMO UŽ VALSTYBINĖJE VAISTŲ KONTROLĖS TARNYBOJE PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS ATLIEKAMĄ VAISTŲ EKSPERTIZĘ IR REGISTRACIJĄ“ 3 PUNKTO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS

2003 m. vasario 11 d. Nr.V-93
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (Žin., 1999, Nr. 30-856) 4 straipsnio 2 dalimi ir Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2002 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 133 „Dėl sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 21 d. įsakymo Nr. 143 „Dėl mokesčio dydžio nustatymo už Valstybinėje vaistų kontrolės tarnyboje prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos atliekamą vaistų ekspertizę ir registraciją“ 3 punkto atitikimo LR konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimus“ („Valstybės žinių“ priedas „Informaciniai pranešimai“, 2002, Nr. 93-490),

L a i k a u netekusiu galios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. spalio 22 d. įsakymo Nr. 521 „Dėl mokesčio dydžio nustatymo už Valstybinėje vaistų kontrolės tarnyboje prie Lietuvos Respublikos

sveikatos apsaugos ministerijos atliekamą vaistų ekspertizę ir registraciją“ (Žin., 2002, Nr. 104-4676) 3 punktą.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
KONSTANTINAS ROMUALDAS
DOBROVOLSKIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYMAS

dėl ligų diagnostikos bei
ambulatorinio gydymo,
kompensuojamo iš privalomojo
sveikatos draudimo fondo biudžeto,
metodikos priežiūros komisijos
nuostatų bei darbo reglamento
patvirtinimo

2003 m. vasario 7 d. Nr.V-73
Vilnius

Tvirtinu:

1. Ligų diagnostikos bei ambulatorinio gydymo, kompensuojamo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, metodikos priežiūros komisijos nuostatus (pridedama).
2. Ligų diagnostikos bei ambulatorinio gydymo, kompensuojamo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, metodikos priežiūros komisijos darbo reglamentą (pridedama).

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
KONSTANTINAS ROMUALDAS
DOBROVOLSKIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. vasario 7 d. įsakymu Nr. V-73

Ligų diagnostikos bei ambulatorinio gydymo, kompensuojamo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, metodikos priežiūros komisijos nuostatai

I. bendrosios nuostatos

1. Ligų diagnostikos bei ambulatorinio gydymo, kompensuojamo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, metodikos priežiūros komisija (toliau – komisija) yra nuolat veikianti, sudaryta metodikos projektams su siūlomais naujais vaistais vertinti bei pasiūlymams dėl diagnostikos ir gydymo metodikos pakeitimo teikti.

2. Komisija sudaroma sveikatos apsaugos

ministro įsakymu. Komisiją sudaro pirmininkas (Sveikatos apsaugos ministerijos Asmens sveikatos skyriaus atstovas), Valstybinės ligonių kasos atstovas, gydytojai specialistai.

3. Komisija savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Seimo, Vyriausybės nutarimais, sveikatos apsaugos ministro įsakymais, komisijos darbo reglamentu ir šiais nuostatais.

4. Komisijos darbas grindžiamas kolegialiu klausimų svarstymu, teisėtumo ir viešumo principais, taip pat asmenine komisijos narių atsakomybe už priskirtų klausimų sprendimą.

II. komisijos uždaviniai ir funkcijos

5. Pagrindinis komisijos uždavinys – teikti siūlymus dėl metodikos pakeitimo.

6. Įgyvendindama pagrindinį uždavinį, komisija vykdo šias funkcijas:

6.1. nagrinėja gautus siūlymus dėl metodikos pakeitimo;
6.2. analizuoja Farmacijos departamento prie Sveikatos apsaugos ministerijos pateiktus gydymo metodikos su siūlomu nauju vaistu projektus;
6.3. teikia siūlymus dėl metodikos pakeitimo;
6.4. rengia sveikatos apsaugos ministro įsakymų pakeitimo projektus.

III. komisijos teisės

7. Komisija, vykdydama savo funkcijas, turi teisę:

7.1. pasikviesti į posėdį pasiūlymų dėl metodikos pakeitimo pateikusius specialistus;
7.2. kreiptis dėl papildomos informacijos apie į kompensuojamųjų vaistų sąrašą įrašytus naujus vaistus į institucijas, siūliusias įtraukti juos į kompensuojamųjų vaistų sąrašą.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. vasario 7 d. įsakymu Nr.V-73

Ligų diagnostikos bei ambulatorinio gydymo, kompensuojamo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, metodikos priežiūros komisijos
DARBO REGLAMENTAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiuo reglamentu nustatoma ligų diagnostikos bei ambulatorinio gydymo, kompensuojamo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, metodikos priežiūros komisijos (toliau – komisija) darbo tvarka.

2. Komisija savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Seimo, Vyriausybės nutarimais, sveikatos apsaugos ministro įsakymais, komisijos nuostatais ir šiuo reglamentu.

3. Komisijos darbas grindžiamas kolegialiu klausimų svarstymu, teisėtumo ir viešumo

principais, taip pat asmenine narių atsakomybe už priskirtų klausimų sprendimą.

II. KOMISIJOS POSĖDŽIAI

4. Komisijos posėdis šaukiamas gavus iš Farmacijos departamento prie Sveikatos apsaugos ministerijos metodikos pakeitimo projektus su siūlomu nauju vaistu arba kitų pasiūlymų. Komisijos posėdis rengiamas ne vėliau kaip per 2 savaites nuo paraiškos ar pasiūlymų gavimo.

5. Posėdžiui vadovauja komisijos pirmininkas, jo nesant – kitas pirmininko paskirtas komisijos narys.

6. Posėdis yra teisėtas, jei jame dalyvauja 2/3 komisijos narių. Komisijos sprendimai priimami paprasta balsų dauguma. Jeigu balsų skaičius pasiskirsto po lygiai, lemiamąjį balsą turi komisijos pirmininkas.

7. Komisijos nariams svarstomą klausimą posėdžio metu pristato pirmininkas.

III. KOMISIJOS SPRENDIMAI

8. Komisijos posėdis protokoluojamas. Protokolą pasirašo komisijos pirmininkas ir sekretorius.

9. Komisijos posėdį protokoluoja paskirtas komisijos narys.

10. Protokolas turi būti parengtas ir pasirašytas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas.

11. Pasirašytas protokolas ir dokumentai perduodami komisijos pirmininkui.

12. Vadovaudamasis komisijos nutarimais, komisijos pirmininkas rengia sveikatos apsaugos ministro įsakymo, reglamentuojančio ligų diagnostikos bei ambulatorinio gydymo, kompensuojamo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, metodikos pakeitimo projektus.

13. Įsakymo projektas ne vėliau kaip per 45 dienas perduodamas Ligų ir kompensuojamųjų vaistų sąrašų tikslinimo komisijai.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYMAS

DĖL SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2001 M. RUGSĖJO 27 D. ĮSAKYMO NR. 508 „DĖL VAISTŲ PAKUOTĖS ŽENKLINIMO IŠIMČIŲ TAKYMO IR TVIRTINIMO TVARKOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2003 m. vasario 12 d. Nr.V-95
Vilnius

P a k e i č i u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. rugsėjo

27 d. įsakymą Nr.508 „Dėl Vaistų pakuotės ženklinimo išimčių taikymo ir tvirtinimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr.85-2995; 2002, Nr.12-434):

1. 2 punktą išdėstau taip:

„2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti Farmacijos departamento prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriui.“

2. Įsakymu patvirtintos Vaistų pakuotės ženklinimo išimčių taikymo ir tvirtinimo tvarkos:

2.1. 4.1 punktą pripažįstu netekusiu galios.

2.2. 4.2 punktą išdėstau taip:

„4.2. Riboto poreikio vaistai – vaistai, atitinkantys sveikatos apsaugos ministro patvirtintus vaistų priskyrimo Riboto poreikio vaistams kriterijus ir įrašyti į Riboto poreikio vaistų sąrašą;“

2.3. 8.1 ir 8.2 punktus išdėstau taip:

„8.1. kai dėl objektyvių priežasčių laikinai sutrikęs aprūpinimas įregistruotu, sveikatos apsaugos ministro nustatytus ženklinimo reikalavimus atitinkančios pakuotės, vaistu ir vaistų rinkoje nėra ar yra nepakankamai tos pačios veikliosios medžiagos turinčių (to paties bendrinio pavadinimo) to paties stiprumo ir formos vaistų kitais prekiniais pavadinimais.

8.2. jei vaistas įrašytas į Riboto poreikio vaistų sąrašą;“

2.4. 8.6 punktą išdėstau taip:

„8.6. jei Valstybinėje vaistų kontrolės tarnyboje prie SAM (toliau – Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba) nustatyta tvarka patvirtintas vaistinio preparato registravimo dokumentacijos II tipo pakeitimas, įteisinantis sveikatos apsaugos ministro nustatytus ženklinimo reikalavimus atitinkančią pakuotę, tačiau lietuviškos pakuotės dar gaminamos;“

2.5. papildau 8.7 punktu:

„8.7. jei Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai iki 2003 m. liepos 1d. nustatyta tvarka pateikti dokumentai perregistruoti vaistinių preparatų arba registruoto vaistinio preparato registravimo dokumentacijos II tipo pakeitimui patvirtinti, siekiant įteisinti sveikatos apsaugos ministro nustatytus ženklinimo reikalavimus atitinkančią pakuotę, tačiau sprendimas dar nepriimtas.“

2.6. papildau 11.3–11.6 punktais:

„11.3. vaisto, kuriuo aprūpinimas laikinai sutrikęs, pakuotės ženklinimo, atitinkančio sveikatos apsaugos ministro nustatytus reikalavimus, išsklotinės kopija, patvirtinta įmonės vadovo parašu – 8.1 punktu numatytu atveju;

11.4. Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos patvirtinto vaisto pakuotės ženklinimo pakeitimo, atitinkančio sveikatos apsaugos ministro nustatytus reikalavimus, išsklotinės kopija – 8.6 punktu numatytu atveju;

11.5. Valstybinės vaistų kontrolės tarnybai pateikto prašymo vaistinio preparato perregistravimui arba registravimo dokumentacijos pakeitimui, siekiant įteisinti sveikatos apsaugos ministro nustatytus vaisto pakuotės ženklinimo reikalavimus, su žyma

apie dokumento gavimą kopija – 8.7 punktu numatytu atveju;

11.6. informacija apie sveikatos apsaugos ministro nustatytus ženklinimo reikalavimus atitinkančios pakuotės vaistų tiekimo į Lietuvos Respubliką pradžios numatomą datą – 8.6 ir 8.7 punktais numatytais atvejais.“

2.7. 15 punktą išdėstau taip:

„15. Jei išimties prašoma 8.1 punkte nurodytu atveju, apie vaistų, turinčių tą pačią veikliąją medžiagą, buvimą rinkoje sprendžiama pagal Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos pateiktą informaciją arba kompiuterinės vaistų paieškos sistemų duomenis.“

2.8. 23 punktą išdėstau taip:

„23. Vaisto pakuočių ženklinimo išimties patvirtinimo pažymos vaistų gamybos ir platinimo įmonėms galioja: 6 mėnesius, jei išimtis taikoma 8.1 punkte nurodytu atveju; 1 metus – 8.2 punkto atveju; 2 metus – 8.3 punkto atveju; 8.6 ir 8.7 punktuose nurodytais atvejais – iki 2004 m. sausio 1d. Vaistinėse parduoti tokius vaistus galima, kol baigsis jų tinkamumo vartoti terminas.“

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
KONSTANTINAS ROMUALDAS
DOBROVOLSKIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2002 M. SPALIO 22 D. ĮSAKYMO NR. 521 „DĖL MOKESČIO DYDŽIO NUSTATYMO UŽ VALSTYBINĖJE VAISTŲ KONTROLĖS TARNYBOJE PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS ATLIEKAMĄ VAISTŲ EKSPERTIZĘ IR REGISTRACIJĄ“ 3 PUNKTO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS

2003 m. vasario 11 d. Nr.V-93
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (Žin., 1999, Nr. 30-856) 4 straipsnio 2 dalimi ir Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2002 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 133 „Dėl sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 21 d. įsakymo Nr. 143 „Dėl mokesčio dydžio nustatymo už Valstybinėje vaistų kontrolės tarnyboje prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos atliekamą

vaistų ekspertizę ir registraciją“ 3 punkto atitikimo LR konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies reikalavimus“ („Valstybės žinių“ priedas „Informaciniai pranešimai“, 2002, Nr. 93-490),

Laikau netekusiu galios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. spalio 22 d. įsakymo Nr. 521 „Dėl mokesčio dydžio nustatymo už Valstybinėje vaistų kontrolės tarnyboje prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos atliekamą vaistų ekspertizę ir registraciją“ (Žin., 2002, Nr. 104-4676) 3 punktą.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
KONSTANTINAS ROMUALDAS
DOBROVOLSKIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2000 M. SAUSIO 6 D. ĮSAKYMO NR. 5 „DĖL NARKOTINIŲ IR PSICHOTROPINIŲ MEDŽIAGŲ SĄRAŠŲ PATVIRTINIMO“ PAPILDYMO

2003 m. vasario 14 d. Nr.V-102
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatymo (Žin., 1998, Nr. 8-161) 4 straipsnio nuostatomis:

1. P a p i l d a u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. sausio 6 d. įsakymu Nr.5 „Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašų patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr.4-113; 2001, Nr. 66-2428; 2002, Nr. 79-3362) patvirtintus Narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašus:

1.1. Į III sąrašo „Psichotropinės medžiagos, leidžiamos vartoti medicinos tikslams“ 1971 m. Psichotropinių medžiagų konvencijos III sąrašą po žodžių „Pentobarbitalis (Pentobarbital)“ įrašau žodžius:

„Tramadolis (Tramadol)“.

2. N u s t a t a u, kad įsakymas įsigalioja nuo 2003 m. balandžio 1 d.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
KONSTANTINAS ROMUALDAS
DOBROVOLSKIS

* * * * *

LIETUVOS FARMACIJOS SĄJUNGA
(Įkurta 1819, atkurta 1990)
Tiekia: 14, 2024 Vilnius, Lietuva
Tel.: (+370) 262 83 58
Faks: (+370) 262 83 58
E-paštas: LFS@pharmgrybauskas.lt

SOCIETAS PHARMACIAE LITHUANIAE
(Founded 1819, re-founded 1990)
Tiekia: 14, 2024 Vilnius, Lithuania
Phone: (+370) 262 83 58
Fax: (+370) 262 83 58
Email: LFS@pharmgrybauskas.lt

Lietuvos Respublikos Prezidentui
Ekscelencijai p. Rotundui Paksui

Vilnius, 2003 03 07

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui
Gerb. p. Artūrai Paulauskui

Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui
Gerb. p. Algirdui Mykalui Brazauskui

Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos Ministrui
Gerb. p. Juozui Olekui

**LIETUVOS FARMACIJOS SĄJUNGOS (LFS) XVII SUVAŽIAVIMO,
ĮVYKUSIO 2002 M. GRUODŽIO 14 D. VILNIUJE,
REZOLIUCIJA**

2002 m. gruodžio 14 d. Vilniuje įvyko Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) XVII suvažiavimas, kuriame dalyvavo LFS nariai ir svečiai: LR Seimo nariai J. Olekas, R. Juknevičienė, Farmacijos departamento prie SAM direktorius N. Šteikūnas, Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie SAM viršininkas V. Basys, Valstybinės ligonių kasos direktoriaus pavaduotojas H. Baubinas, Latvijos farmacininkų draugijos prezidentas A. Einars bei Lietuvos vaistinininkų asociacijų, vaistų gamintojų ir vaistų platintojų asociacijų vadovai. Šio suvažiavimo metu buvo pateikta išsamų LFS trejų metų veiklos ataskaita. Buvo pažymėta, kad, įvertindami šios farmacininkų profesinės organizacijos veiklą, kasmetiniuose suvažiavimuose dalyvavo ir pranešimus padarė aukščiausieji Pasaulinės ir Europos farmacijos organizacijų vadovai: Tarptautinės farmacijos federacijos prezidentas P. Kielgast, EuroPharm Forumo prezidentė M. Jakševs-Miksa, Europos Sąjungos farmacijos reikalų grupės prezidentas A. O'Shea. Suvažiavimų rezoliucijos buvo įteiktos aukščiausiesiems mūsų šalies vadovams, pranešant operatyviai spęsti Lietuvos farmacijos sektoriaus restruktūrizacijos problemas, vadovaujantis daugumos Europos šalių patirtimi. Tada pažymėti, kad beveik visi LFS suvažiavimų pasiūlymai ir prašymai liko neįgyvendinti.

LFS XVII suvažiavimas apibendrinio padarymus pranešimus bei pasiūlymus ir pavedė naujai išrinktai LFS Valdybai suredaguoti rezoliuciją ir ją įteikti LR Prezidentui, LR Seimo Pirmininkui, LR Ministrui Pirmininkui ir LR Sveikatos apsaugos Ministrui.

1. Prašome LR Seimą ir LR Vyriausybę sudaryti ekspertų komisiją parengti racionaliai pagrįstą kompensuojamųjų vaistų mažmeninės prekybos atkainių sistemą atsižvelgiant į ES šalių patirtį.
2. Seime priimami Nacionalinės vaistų politikos nuostatai prašome jas suderinti su Europos Tarybos Ministrų Komiteto 2001m. sprendimu "Dėl vaistinininko vaidmens sveikatos apsaugos sistemoje" bei Pasaulinės sveikatos organizacijos 2001m. parengtomis Nacionalinės vaistų politikos rekomendacijomis.
3. Atsižvelgiant į Valstybinės ligonių kasos (VLK) (siskolinimą vaistinėms prašome Vyriausybę rasti galimybę VLK (siskolinimui už kompensuojamus vaistus padengti įgyvendinant 2002m. priimtą trišalį susita).

4. Remdami LR Seimo pastangas aktyvinti visuomeninių specialiųjų organizacijų dalyvavimą valstybės valdymo sistemoje prašome Sveikatos apsaugos ministeriją perduoti Farmacijos veiklos licencijavimo komisijos funkcijas Lietuvos farmacijos sąjungos ir kitų farmacijos nevyriausybinių organizacijų jungtinei komisijai.
5. Prašome Sveikatos apsaugos ministeriją įteisinti LFS parengto ir suvažiavime priimto "Vaistinininko etikos kodekso" taikymą visų vaistinininkų farmacijos specializacijas, nepriklausomai nuo vaistinininkų nuosavybės formos ir jų priklausomybės.

6. Kreipiamės į LR Vyriausybę dėl realios perėjimo Lietuvos farmacijos pramonės vystymui įgyvendinant Geros gamybos praktikos standartus integruojantis į Europos Sąjungą.
7. Prašome Sveikatos apsaugos ministeriją (parengti VVKT a) operatyviai parengti ir įdiegti vieningą informacijos pacientui apie vaistus sistemą; b) organizuoti bendras inspektavimo grupes veterinarinių ir gyventojams skirtų vaistų vaistinininkų kontrolę; c) organizuoti konkursų kompeteningo vaistų analizės mokslinio vietos užimtį, kuris atstovautų Lietuvai Europos Farmakopėjos komisijoje Strasbūre.

8. Prašome Vyriausybę ir Sveikatos apsaugos ministeriją naujų vaistinių steigimą reguliuoti atsižvelgiant į jų būtinumą kritinius aptarnaujanti tam tikrą gyventojų skaičių, o kaimo vaistinėms taikyti ypatingą statusą.

LFS pasirengusi konstruktyviai bendradarbiauti su Prezidentūra, Seimu, Vyriausybe ir Sveikatos apsaugos ministerija sprendžiant Lietuvos gyventojų medikamentinės pagalbos trūkumo problemas atsižvelgiant į Europos Sąjungos šalių patirtį.

LFS prezidentas prof. Eduardas Tarasevičius

LFS XVII suvažiavimo pirmininkė Marytė Ozere

LFS generalinis sekretorius Vaidas Skyrus

PADĖKA

LFS valdyba nuoširdžiai dėkoja
„Farmacijos dienų-2003“

R Ė M Ė J A M S:

UAB „Jūrininkų
vaistinė“

Atstovybei „Organon“

UAB „Farmacijos
projektai“

UAB „Entafarma“

UAB „Tamro“

UAB „Medikona“

A. Zapolskio įmonei

UAB „Apotheca
Herbaria“

SKS „Vaistai“

Sveikinimas

*Nuoširdžiai sveikiname
Eglę Dieninytę sėkmingai
sprendžiant Lietuvos
demografijos problemą
– pagimdžius dvynukes –
būsimas vaistinininkes.*

Grupė kolegų

2003/3-4

PRISIMINKIME SENUOSIUS PROFESORIUS...

*Kaip norėčiau prikelti nors vieną
senelį iš senųjų kapų
Ir išgirsti bent vieną meilų žodelį iš
senųjų laik....*

(B. Brazdžionis)

Po poros savaitių daugelis iš mūsų lankysime artimų savo giminių kapus. Eisime ten jų prisiminti, uždegti žvakelių. Visų Šventųjų šventė dvelkia paslaptimi, susikaupimu, pagarba. Paprastai Vėlinių proga lankomos kapinės, aptvarkomi ten palaidotųjų kapai, jie puošiami gėlėmis ir žvakutėmis. Gal kai kurie tai daro vien tik todėl, kad yra toks paprotys. Daug negalvojama, nesvarstoma. Kiti taip elgiasi sąmoningai. Atmintis veikia labai stipriai. Mirusių mylimų asmenų veidai, jų žodžiai, pamokymai tartum savaime iškyla atmintyje. Norisi kaip nors ryškiau parodyti jiems pagarbą ir dėkingumą. Vėlinių išvakarių dieną mūsų mintys aplanko visus mums brangius žmones, kuriuos pažinome, su kuriais gyvenome, kuriuos mylėjome. Mūsų širdis yra kupina dėkingumo už visa gera, ką iš jų esame patyrę.

Nepamiškime šią dieną ir savo profesijos atstovų: garbingų profesorių, senųjų vaistinininkų. Aplankykime jų amžinojo poilsio vietas ir pagerbkime jų atminimą.

Jau tapo tradicija Visų Šventųjų dieną kartu su profesoriumi E. Tarasevičiumi lankyti senųjų farmacijos profesorių amžinojo poilsio vietas, esančias Kauno kapinėse. Štai ir pernai nuvykome pirmiausia į gražiąsias Petrašiūnų kapines, kuriose palaidoti profesoriai K. Grybauskas, B. Šiaulis provizorius E. Kanopka ir kiti. Aptvarkėme jų kapus, papuošėme gėlėmis ir uždegėme atminimo žvakes. Petrašiūnų kapinėse ilsisi labai daug įžymių Lietuvos žmonių – poetų, lakūnų, kalbininkų, kompozitorių ir kitų. Praeidami negalėjome atsisėdėti ir įdomiais architektūriniais paminklų sprendimais, didelį įspūdį paliko paminklas Lietuvos tremtiniais. Žvakutes uždegėme taip pat ir ant buvusio Kauno Medicinos Universiteto rektoriaus Z. Januškevičiaus bei kunigo R. Mikutavičiaus kapų.

KAZIMIERAS GRYBAUSKAS
Provizorius, gamtos mokslų daktaras,
2003/3-4

profesorius

Gimė 1886 m. rugpjūčio 20 d. Švenčionių apskr., Dotinėnų kaime, ūkininkų šeimoje. Savarankiškai pasirengęs Maskvoje jis išlaikė keturių gimnazijos klasių kurso egzaminus ir pradėjo dirbti vaistinėje mokiniu. 1914 m. išlaikęs egzaminus, gavo vaistinininko padėjėjo diplomą. Dirbo Maskvoje, Fereino vaistinėje. Dirbdamas mokėsi toliau ir 1919 m. Maskvos universiteto Medicinos fakulteto Farmacijos skyriuje baigė farmacijos aukštąjį mokslą.

Tapęs provizoriumi K. Grybauskas dirbo Kijevo, Maskvos, Nižnij Novgorodo vaistinėse. Laisvu nuo darbo metu domėjosi vaistinių augalų auginimu.

1923 m. su šeima grįžo į Lietuvą. 1924 m. pradėjo dirbti vaistinėje, tačiau pamėgęs augalus, perėjo į Vytauto Didžiojo universiteto Botanikos sodą. Ten jis organizavo vaistingųjų augalų skyrių.

K. Grybauskas dirbo pedagoginį darbą: jis vadovavo augalų sistematikos darbams; dirbo Botanikos katedroje, daug pasidarbavo kuriant lietuvišką botaninę terminiją. 1940 m. K. Grybauskui suteiktas mokslinis – pedagoginis docento vardas, tais pačiais metais jis pradėjo skaityti farmakognozijos disciplinos paskaitas studentams farmacininkams.

1942 m. apgynė disertaciją gamtos mokslų filosofijos daktaro laipsniui gauti, 1945 m. jam suteiktas profesoriaus vardas. Iki 1952 m. dirbo ir Botanikos sodo direktoriumi.

Darbai su vaistiniais augalais K. Grybauskas paskyrė visą savo gyvenimą. Pagrindinį vaistingųjų augalų tyrimo darbą jis atliko Botanikos sodo vaistingųjų augalų skyriuje. Daug dėmesio skyrė eterinių aliejų turintiems augalams, eterinių aliejų gavimo būdams ir jų tyrimui. K. Grybauskas pradėjo kultivuoti ir kai kuriuos didelę praktinę reikšmę turinčius prieskoninius ir techninius augalus.

Savo darbuose sprendė ir agrotechnikos bei mechanizacijos uždavinius, ramunėlių žiedų rinkimo spartinimo galimybes ir kt.

Įvairiais būdais stengėsi supažindinti gyventojus su vaistiniais augalais bei propaguoti jų rinkimą, auginimą ir žaliavų paruošimą. Sprendė vaistinių augalų žaliavų realizavimo klausimus, palaikė ryšius ne tik su krašto vaistinėmis, bet ir su užsienio firmomis.

Per 1924–1949 m. profesoriumi K. Grybauskui vadovaujant tirtos 242 vaistinių ir techninių augalų rūšys. Pradėtus tyrimus tęsė jo bendradarbiai, mokiniai ir jauni mokslo darbuotojai.

Norėdamas plačiau supažindinti visuomenę su vaistiniais ir techniniais

augalais, K. Grybauskas apie juos daug rašė periodinėje spaudoje, paskelbė apie 230 straipsnių, išleido 17 atskirų leidinių.

Profesorius buvo ilgametis Resp. Farmacininkų mokslinės draugijos pirmininkas. Jis rūpinosi vaistinių augalų globa ir racionali panaudojimu. Paskaitų, laboratorinių darbų ir išvykų į gamtą metu, studentams su pagrindinėmis žiniomis kartu perteikdavo meilę gamtai ir norą pažinti bei domėtis augalais. Buvo pirmasis botanikų draugijos pirmininkas.

Mirė prof. K. Grybauskas, sunkiai susirgęs, 1953 m. birželio 26 d. Kaune. Palaidotas Petrašiūnų kapinėse.

BENEDIKTAS ŠIAULIS

Provizorius, farmacijos mokslų daktaras, profesorius

Gimė 1887 m. liepos 23 d. Kretingos apskr. Juodupio kaime, gausioje ūkininkų šeimoje. Labai norėjo mokytis, todėl baigęs pradinę mokyklą iškeliavo į Sankt Peterburgą, kuriame 1904 m. baigė progimnaziją. Grįžęs į Lietuvą, dirbo vaistinininko mokiniu Rietavo ir Švėkšnos vaistinėse. Po metų Maskvoje išlaikė egzaminus, gavo vaistinininko padėjėjo teises. Įstojo į Maskvos universitetą studijuoti farmacijos. Studijavo ir dirbo geriausioje Maskvos Fereino vaistinėje. 1913 m. gruodžio mėn. baigė Maskvos universitetą su pagyrimu ir gavo provizoriaus diplomą. Bet jaunam energingam žemaičiui mokslo dar buvo mažai, jis dar dvejus metus studijavo chemiją aukštojoje Maskvos technikos mokykloje. Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, 1918 m. mobilizuotas į Raudonąją Armiją. 1921 m. pab. Grįžo ir 1922 m. pakviestas dirbti susikūrusiame universitete, prof. P. Raudonikio vadovaujamoje Farmacijos ir farmakognozijos katedroje, jaunesniojo asistento.

Universitetui reikėjo kvalifikuotų

specialistų, todėl 1925 m. B.Šiaulis buvo išsiųstas stažuotis į JAV. Ten dvejus metus studijavo biologiją ir farmakologiją.

1927 m. B.Šiaulis skiriamas dirbti vyresniuoju asistentu Kauno universiteto Farmakologijos katedroje, dėstė pagrindinį farmakologijos kursą. Tęsė Amerikoje pradėtą mokslinį darbą, t.y. tyrinėjo žarnyno raumenų veiklą. 1936 m. apgynė disertaciją ir gavo farmacijos daktaro laipsnį „cum laude“. B.Šiaulis buvo pirmasis Lietuvos universiteto provizorius, gavęs aukščiausią mokslinį farmacijos laipsnį. Po metų tapo docentu, nuo 1939 m. ėjo katedros vedėjo pareigas.

1941 m. birželio 1 d. LR Liaudies švietimo komitetas B.Šiauliui suteikė profesoriaus vardą ir jis tapo Farmacijos ir farmakognozijos katedros vedėju.

1942 m. buvo kviečiamas į Vilniaus universitetą skaityti farmakologijos kurso ir vadovauti Farmacijos katedrai. Uždarius Kauno universitetą, jis rūpinosi Medicinos fakulteto materialinės bazės išsaugojimu.

1947 m. farmacijos skyrius buvo pertvarkytas į fakultetą, ir nuo 1948 m. sausio mėn. prof. B.Šiaulis tapo jo pirmuoju dekanu.

Vadovaudamas katedrai, profesorius parengė ir 1949 m. išleido vadovėlį studentams “Farmacinės chemijos pradžios dalis.“. be to, prof. B.Šiaulis recenzuodavo kandidatų disertacijas, oponuodavo jas gynimo metu, vadovavo studentų moksliniam darbui. Dirbdamas mokslinį pedagoginį darbą, prof. B.Šiaulis aktyviai dalyvavo propaguojant mokslines žinias. Buvo aktyvaus sveiko gyvenimo būdo propaguotojas.

Prof. B.Šiaulis buvo labai kuklus, paprastas, draugiškas su bendradarbiais, rūpestingas studentų patarėjas ir pagalbininkas. Kabinete už knygų lentynos buvo jo kuklus guolis, čia pat ant elektrinės plytelės pasigamindavo valgi. Buvo įpratęs prie taupumo ir sunkių gyvenimo sąlygų. Mokėjo meistrauti ir dirbti įvairius darbus. Jaunystėje grojo fleita.

Dirbti administracinį darbą profesoriumi buvo sunku, jis buvo nepartinis, o dar mokėsis užsienyje. Jam buvo priekaištaujama, kad Farmacijos fakultetas apolitiškas, kad jame mažai partinių ir komjaunuolių.

Mirė profesorius staiga 1957 m. sausio 19 d. Kaune. Palaidotas Petrašiūnų kapinėse.

EDUARDAS KANOPKA

Chemikas – vaistininkas, farmacijos mokslų kandidatas, docentas

Gimė 1911 m. Vilniuje siuvėjo Prano Kanopkos šeimoje. E. Kanopkos protėviai, kilę iš iš Alionių kaimo, buvo mažžemiai ūkininkai, turėję vos 8 ha žemės. Per Pirmąjį pasaulinį karą tėvas buvo fronte, šeima gyveno Vilniuje, badavo, todėl motina su trimis mažais vaikais (Eduardui buvo vos treji) išvažiavo pas savo tėvą Joną Didžiulį.

Paaugęs Eduardas kaime ganė gyvulius.

1922 metais šeima grįžo į Vilnių. Eduardas baigė pradžios mokyklą ir įstojo į Vytauto Didžiojo gimnaziją. Brandos atestatą E. Kanopka gavo Utenos gimnazijoje. Vertėsi sunkiai. 1932 m. įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto farmacijos skyrių, bet dėl ligos ir nepriteklių mokslą teko nutraukti. Apie save E.Kanopka dienoraštyje rašė: „Susidraugavau su autobusu šoferiu, tad naktį priimdavo autobuse pernaktvoti, o dieną su draugu eidavau malkų pjauti į „Pieno centrą“, vėliau žydelius gamtos mokiau...“

Vėliau mokslą tęsė ir 1940 m. gavo chemiko – vaistininko diplomą. Dar būdamas studentu dirbo sanitariniame sandėlyje, karo ligininės vaistinėje, Farmacijos skyriuje inspektoriumi. Vilnių grąžinus Lietuvai, į Vilniaus universiteto botanikos sodą priimtas dirbti E. Kanopka iš pradžių buvo laborantu, vėliau 1940 – 1950 m. skaitė Farmacijos fakulteto studentams farmakognozijos kursą. Botanikos sode dirbo vaistinių augalų plantacijose: jas veisė ir prižiūrėjo, domėjosi agrotechnika, aprašė sodo vaistinių augalų kolekciją.

1943 m. uždarius VU, Kanopka sode ir toliau dirbo su studentais. Frontui praėjus, buvo paskirtas vaistinių augalų sodo vedėju, turėjo organizuoti VU Medicinos fakulteto Farmacijos skyrių. Nuo 1944 m. rudens jis – VU Farmakognozijos ir farmacinės chemijos katedros vedėjas.

Nuo 1950 m. pakviestas į Kauno Valstybinį universitetą Farmakognozijos ir vaistų formų technologijos katedrą vedėju. Iki 1972 m. studentams farmacininkams skaitė farmakognozijos kursą, organizavo darbus, vadovavo mokomajai praktikai, moksliniams darbams. Su studentais iššvalgė miškus vaistinių augalų atžvilgiu, sudarė jų paplitimo žemėlapius. Toje pačioje katedroje dirbo docentu iki 1980 m. po to keletą metų eksperimentinėje chemijos gamykloje „Sanitas“ buvo konsultantu.

Docento E. Kanopkos pasirodymas studentų auditorijoje visuomet sukeldavo pagyvėjimą, džiugią, gerą nuotaiką, susidomėjimą dėstomu dalyku. Docentas savo paskaitas pajvairindavo įdomiais „nukrypimais“, iš jo lūpų studentai dažnai išgirdavo tiesą apie Lietuvą, jos praeitį ir dabartį. Todėl vadovybė docento nemėgo ir iš darbo atleido dar kupiną kūrybinių jėgų. E. Kanopka pasirinko savo įsitikinimų laisvę, aukodamas oficialius vardus ir diplomus. Labai mylėjo gamtą, Lietuvos mišką, turėjo sodą prie Kauno marių. Mėgo draugiją, jaunimą.

Didesnė šeimos dalis susijusi su mokslu, aukštąja mokykla. Docentas Eduardas Kanopa mirė 1991 m. gegužės 19 d., net mėnesiui nepraslinkus po iškilmingai pažymėto 80 metų jubiliejaus. Palaidotas

Kaune Petrašiūnų kapinėse.

Po to aplankėme Panemunės kapines, kuriose amžinojo poilsio vieton atgulę ilsisi prof. P. Raudonikis bei provizorius A. Kaikaris. ant jų kapų uždegėme žvakeles, kartu su prof. E. Tarasevičiumi prisiminėme jų garbingą praeitį, didžius darbus.

PETRAS RAUDONIKIS

Provizorius, farmacijos magistras, profesorius

Gimė 1869 m. rugpjūčio 27 d. Kavarsko miestelyje, Ukmergės apskrityje, valstiečių šeimoje. Eidamas trečiuosius metus, jis neteko motinos, po kelerių metų mirė ir tėvas. Nuo 7 metų amžiaus P.Raudonikis turėjo pasitenkinti dviejų vyresniųjų brolių bei sesers parama ir galėjo baigti tik pradžios mokyklą.

Neturėdamas lėšų mokslui, P.Raudonikis kurį laiką gyveno kaime, dirbo fizinį darbą, vertėsi amatais ir tik sulaukęs 18 metų įstojo į Liepojos gimnaziją, bet baigė tik 4 jos klases. Dėl lėšų stokos nutraukė mokslą ir išvyko į Šlavėnų dvarą mokytį vaikų, vėliau įstojo mokiniu į Brazausko vaistinę Kaune. 1894 m. nuvykęs į Maskvą, jis išlaikė vaistininko padėjėjo egzaminus ir pasiliko dirbti garsioje Fereino vaistinėje.

1903 m. už lietuviškos literatūros platinimą tarp Maskvos lietuvių P.Raudonikis buvo suimtas, kelis mėnesius kalintas Maskvos, vėliau Kauno kalėjimuose, bet 1904 m. paleistas. Maskvoje dirbdamas vaistinėje, pradėjo lankyti universitete provizorių kursus, išlaikė provizoriaus egzaminus ir buvo paskirtas Maskvos universiteto farmakologijos instituto asistentu, gavo metams stipendiją Vokietijoje analitinei chemijai studijuoti. Sugrįžęs į Maskvą, 1908 m. jis paruošė ir apgynė farmacijos magistro darbą ir liko toliau dirbti mokslinį darbą. 1919 m. pradžioje P.Raudonikis išvyko dirbti į Vilnių, vėliau – į kauną. Čia organizavo valstybinę analitinę laboratoriją ir provizorių padėjėjų kursus.

1921–1922 m. Aukštuosiuose kursuose dėstė farmacijos disciplinas ir vadovavo farmacijos sekcijai.

1922 m. jam buvo suteiktas ordinarinio profesoriaus vardas ir buvo pavesta vadovauti Medicinos fakulteto farmacijos skyriui ir to skyriaus farmakognozijos katedrai.

1934 m. prof. P.Raudonikio rūpesčių ir pastangų dėka prie Farmacijos ir farmakognozijos katedros buvo įrengta Medicinos fakulteto vaistinė. Nors buvo didelis pedagoginis krūvis, P.Raudonikis dalyvavo universiteto administraciniame darbe.

Nuo 1922 m. prof. P.Raudonikis turėjo Kaune savo vaistinę su laboratorijomis. Karo metu laboratorija buvo likviduota, P.Raudonikis paskirtas 66-osios vaistinės vedėju, vėliau paskirtas į Petrašiūnų 98-

ąją vaistinę. 1944 m. jis buvo pakviestas į Kauno valstybinį universitetą ir paskirtas Farmacijos katedros profesoriumi; jam buvo pavesta dėstyti vaistų formų technologijos, galeno preparatų technologijos ir farmacinio darbo organizavimo disciplinas. 1948 m. P.Raudonikis buvo paskirtas vaistų formų ir galeno preparatų technologijos katedros vedėju.

1950 m. pavasarį, pablogėjus sveikatai, prof. P.Raudonikis išėjo į pensiją, o tų pačių metų lapkričio mėn. 18 d. jis mirė. Palaidotas Panemunės kapinėse.

ALFONSAS KAIKARIS

Provizorius, (chemikas – vaistininkas), docentas, Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus įkūrėjas

Gimė 1922 m. Joniškio apskrityje, Žagarėje. Tėvas Antanas Kaikaris – provizoriaus padėjėjas. Alfonsas Kaikaris baigė Laižuvos (Mažeikių apskr.) pradžios mokyklą. 1935 m. įstojo į Mažeikių valstybinę gimnaziją, kurią 1941 m. baigė. 1942 m. sausio mėn. buvo priimtas hospitantu į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto farmacijos skyriaus I-ąjį kursą. 1943 m. kovo 17 d. vokiečių okupantams uždarius universitetą, iš Kauno A.Kaikaris išvyko ir dirbo Mažeikių miestso vaistinėje asistentu – praktiku. 1944 m. lapkričio mėn. jis grįžo į Kauną ir tęsė studijas universitete. 1946 m. gruodžio mėn. pradėjo dirbti vyr. laborantu Farmacijos katedroje. 1947 m. rugsėjo 1 d. buvo paskirtas Vaistų formų ir Galeno preparatų technologijos katedros asistentu, o nuo 1949 m. rugsėjo 1 d. – tos pačios katedros vyresniuoju dėstytoju. Nuo 1950 m. gruodžio 30 d. Kauno universitetą perorganizavus į du institutus, dirbo vyr. dėstytoju Kauno valstybiniame medicinos institute. 1957 – 1963 m. dirbo Farmacijos – stomatologijos fakulteto prodekanu. Nuo 1957 m. dirbdamas Farmacijos fakultete pradėjo rinkti senus vaistinių prietaisus, indus, knygas ir sukaupė vertingą kolekciją. Su Medicinos instituto administracijos pagalba 1975 m. rugsėjo 26 d. buvo atidarytas Farmacijos muziejus, vaizduojantis XIX a. Lietuvos miesto vaistinę. 1977 m. Kaikariui buvo suteiktas docento vardas. 1987 metais, 40 metų dirbęs mokslinį – pedagoginį darbą, jis išėjo į pensiją. Už ilgametį tyrinėjimą, farmacijos istorijos paminklų rinkimą bei saugojimą ir mokslinius straipsnius farmacijos klausimais A. Kaikariui buvo įteikta Latvijos P. Stradinio Medicinos istorijos muziejaus 1988 metų Paulio Estradinio vardo premija.

Būdamas pensininku jis ir toliau dirbo Medicinos ir farmacijos istorijos muziejuje moksliniu konsultantu. 1997 m. LR Vyriausybė paskyrė jam antrojo laipsnio valstybinę pensiją. A. Kaikaris spaudoje paskelbė 67 straipsnius. Žmona yra medicinos mokslų daktarė, Farmacijos fakulteto docentė, nuo

1987 m. pensininkė. 1997 m. gruodžio 19 d. A. Kaikaris mirė Kaune, palaidotas Panemunės kapinėse.

Nepamiškime ir Vieno garbingiausių senosios kartos farmacininkų – Johano Fridricho Volfango, kuris palaidotas Vilniuje, Rasų kapinėse.

JOHANAS FRIDRICHAS VOLFGANGAS

Farmacijos magistras, filosofijos daktaras, profesorius.

Gimė 1776 m. liepos 17 d. Ukrainoje, Podolėje, Lozovojes dvare. Senoji Volfgangų karta buvo Niederlandų kunigaikščiai. Volfango tėvas buvo išsilavinęs žmogus, mokėsi Karaliaučaus, Jenos ir Halės universitetuose, turėjo filosofijos bei medicinos mokslų daktaro laipsnius.

Johanas Fridrichas buvo jauniausias vaikas šeimoje – tryliktas. Aštuoni Volfgangų vaikai mirė ankstyvoje vaikystėje. Mirus tėvui, Johanas Fridrichas buvo atiduotas į pijorų vienuolyno pensionatą Ščiučinė. Pensione jį globojo kun. L. Brenas, išsilavinęs chemijos srityje. 1792 – 1796 m. Vienuolyno vaistinėje jis mokė J. F. Volfgangą farmacininko specialybės. Vėliau globėjo padedamas J. F. Volfgangas įstojo į Vilniaus universitetą.

Buvo labai darbštus ir pareigingas studentas. Universitetą baigė 1801 m., gaudamas farmacijos magistro laipsnį. Grįžo į Ščiučiną, kur metus dirbo Pijorų vaistinės vedėju. 1802 m. buvo pakviestas į Vilnių vadovauti mažamečių Vagnerių vaistinei. 1804 m. rudenį tapo Vilniaus universiteto vaistinės vedėju, taip pat dirbo mokslinį darbą, tyrinėjo sieros vandenilį.

1807 m. Vilniaus universteto vadovybė pakvietė J. F. Volfgangą privačiai skaityti universiteto studentams farmacijos kursą, o kiek vėliau jis buvo paskirtas adjunktu šiam kursui dėstyti.

1810 m. universitete įsteigta Farmacijos ir farmakologijos katedra, J. F. Vlfgangas buvo paskirtas šios katedros ekstraordinariu profesoriumi, o 1822 m. – Farmacijos, farmakologijos ir teisminės medicinos profesoriumi. Juo dirbo iki universiteto uždarymo po 1831 m. sukilimo.

J. F. Volfgangas gerai išmanė savo specialybę, gamtos mokslus ir chemiją, sekė naujausią literatūrą ir mokslo naujienas, buvo didelis eruditas. Ir toliau dirbdamas universiteto vaistinės vedėu nemažai laiko su sudentais praleisdavo vaistinėje. Jo pastangų dėka universitete buvo įsteigtas farmakologijos kabinetas ir turtinga farmacijos laboratorija, imta tirti vaistų formų ir preparatų gamybą, augalų panaudojimą gydymui. 1815 m. tyrė Birštone mineralinius šaltinius.

Profesorius plaikė glaudžius santykius

su Rusijos ir užsienio šalių mokslininka(is).

1819 m. Vilniaus medicinos draugijoje J. F. Volfango iniciatyva buvo įsteigtas farmacijos skyrius. Vaistininkai susipažindavo su farmacijos naujovėmis, kėlė kvalifikaciją. Volfgangas tapo farmacijos skyriaus leidžiamo žurnalo „Vilniaus farmacijos žinynas“ redaktoriumi. Tai buvo pirmasis Rusijos imperijoje žurnalas farmacijos klausimais.

1823 m. J. F. Volfgangas buvo išrinktas Maksvos Gamtos tyrinėtojų draugijos nariu ir jam buvo suteiktas tos draugijos kolegijos tarėjo laipsnis. Tais pačiais metais jis buvo išrinktas Vienos leopoldo Karolio Mokslų akademijos garbės nariu. 1825 m. Vilniaus universiteto vadovybė jį paskyrė mokslinių problemų sprendimo komiteto nariu, o 1829 m. suteikė jam labdarybės reikalų valdybos nario vardą.

1830 m. J. F. Volfgangas buvo apdovanotas garbės ženklu „Už gerą darbą“, vėliau – Vladimiro ketvirtitojo laipsnio ordinu.

1831 m. pabaigoje uždarius universitetą, J. F. Volfgangas išėjo į pensiją, dar dvejus metus dirbo Vilniaus universiteto vaistinėje. 1833 m. su šeima persikėlė gyventi į savo ūkį Paluknyje, kur išgyveno iki at savo mirties 1859 m. gegužės 17 d.

Gyvendamas Paluknyje J. F. Volfgangas ir toliau dirbo mokslinį darbą: tyrinėjo apylinkių florą, rinko herbarus, rašė mokslinius straipsnius, nemokamai gydė apylinkės kaimiečius.

J. F. Volfgangas buvo labai darbštus, plataus akiračio mokslininkas, kuklus, jautrus, teisingas ir principingas. Jis buvo visų mėgiamas ir gerbiamas. Dirbdamas universitete, dažnai slapta šelpdavo neturtingus studentus. Domėjosi įvairiomis mokslo šakomis: medicina, farmacija, farmakologija, chemija, botanika, zoologija ir kt. Labiausiai buvo pamėgęs botaniką. Yra palikęs daugiau kaip 100 mokslinių straipsnių ir kitų darbų. Labai kruopščiai tyrinėjo vandens augalus. J. F. Volfgangas buvo pasaulyje žinomas botanikas. Jo atminimui pasaulio mokslininkai Volfango vardu pavadino kelias augalų rūšis.

Johanas Fridrichas Vlfgangas palaidotas Vilniuje, Pohuliankoje. Paminklas pokario metais, vykdam statybas, perkeltas į Rasų kapines.

Neužmirškime išėjusiųjų Anapilin. Tegul neužželia takelis į Jų amžinojo poilsio vietą. Visų Šventųjų dieną uždekime atminimo žvakes, pabūkime mintimis su tais, kurie paliko mus... Galbūt Jų tiesiogiai ir nepažinojome, bet jie daug nuveikė mūsų profesijos labui.

Paruošė vaistininkė *Vilma Petrikaitė*

BaltPharm Forumo 2003 dalyvių r e z o l i u c i j a

2003 04 26-27

(Sangaste, Estija)

1. Farmacijos profesinių organizacijų atstovai iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos aptarė tris pagrindines temas:
 - bendradarbiavimas tarp vaistininkų ir gydytojų ligoninių vaistinėse,
 - nevyriausybinių farmacijos organizacijų vaidmuo visuomenėje,
 - nauji teisės aktai, susiję su farmacine veikla, Baltijos šalyse.
2. Forumo dalyviai vieningai pritarė nuomonei, kad vaistininko etikos kodeksai kiekvienoje šalyje turi būti įteisinti ir privalomi visiems tos šalies vaistininkams remiantis Latvijos kolegų patirtimi; sudaryti bendrųjų nuostatų pagrindą Baltijos šalių vaistininkų vieningą etikos kodeksą.
3. Forumo dalyviai nutarė atsižvelgti į Lietuvos farmacijos studentų pasiūlymą kviesti į kasmetinius BaltPharm Forumus farmacijos studentų organizacijų atstovus (po 5 studentus iš kiekvienos Baltijos šalies).
4. Forumo dalyviai atkreipė dėmesį į tai, kad per didelis skaičius farmacijos profesinių organizacijų vienoje šalyje nepadedą operatyviai spręsti farmacijos sektoriaus problemų. Pageidautina ieškoti minėtų organizacijų susijungimo galimybių programų bendrųjų nuostatų pagrindu bei įvertinant Europos šalių patirtį.
5. Forumo dalyviai pritarė pasiūlymui įgyvendinti 1999 m. BaltPharm Forumo rezoliuciją ir, įvertinus 1939 m. Baltijos šalių vaistininkų Sąjungos programą, įsteigti nuolat veikiantį BaltPharm Forumo organą Latvijos sostinėje Rygoje.
6. Forumo dalyviai skatina įteisinti kiekvienoje šalyje racionalios farmakoterapijos vykdymą ligoninėse, įkuriant ligoninių vaistines ir įvedant klinikinių vaistininkų pareigybės kiekvienoje ligoninėje.
7. Forumo dalyviai rekomenduoja skleisti informaciją apie farmacijos sektoriaus naujienas kiekvienoje šalyje farmacijos žurnaluose rubrikoje "Baltijos šalių naujienos".
8. Pavesti Lietuvos delegacijai iki 2004 m. sausio 1d. pateikti kitoms šalims būsimą BaltPharm Forumo, įvyksiančio Lietuvoje, programos projektą.

Lietuvos delegacijos vardu

Latvijos delegacijos vardu

Estijos delegacijos vardu

Eduardas Tarasevičius,

Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) prezidentas

Aigars Eninš,

Latvijos farmacininkų draugijos prezidentas

Maret Sihv,

Estijos farmacijos draugijos pirmininkė

ESTIJOS „FARMACIJOS DIENŲ“ 40-METIS

Estijos farmacijos draugija pakvietė LFS atstovus atvykti į jubiliejinę „Farmacijos vasaros dienas“, kurios vyko rugpjūčio 15–17 d. Toila sanatorijos apylinkėje. Ši sanatorija įsikursi prie Baltijos jūros, 45 km nuo Narvos ir 177 km nutolusi nuo Talino. Estijos kolegos gausiai susirinkusiems dalyviams surengė įdomią poilsio ir pažintinę programą. Buvo skaitoma paskaita apie masto papildus. Surengtos sportinės varžybos ir įdomios ekskursijos. Vakaronė su profesionaliais miuziklo atlikėjais buvo skirta prisiminti pirmąsias „Farmacijos vasaros dienas“, įvykusias prieš 40 metų. Šiame renginyje buvo pagerbti keturi pirmojo renginio vaistininkai.

Ypač įdomi buvo surengta išvyka į Kuremaa vietovėje esantį moterų pravoslavų vienuolyną. Tvarkingos vienuolės pavaišino labdaros pietumis iš natūralaus vienuolyno ūkio. Vyresnioji vienuolė gražia rusų kalba papasakojo apie 1891 m. įkurtą vienuolyną, šimtmetinę jo istoriją bei vienuolių labdarinę veiklą. Sugrįžę iš ekskursijos dalijomės išpuodžiais su kolegomis iš Latvijos, Suomijos ir dėkojome estų vaistininkams už svetingumą ir puoselėjamas ilgąmetes tradicijas, kurias jau ir mes perėmėme prieš 5 metus suorganizavę pirmąsias „Farmacijos dienas“ Lietuvoje.

2003 7 25

2003 7 26

2003 7 26

2003 7 26

2003 7 26

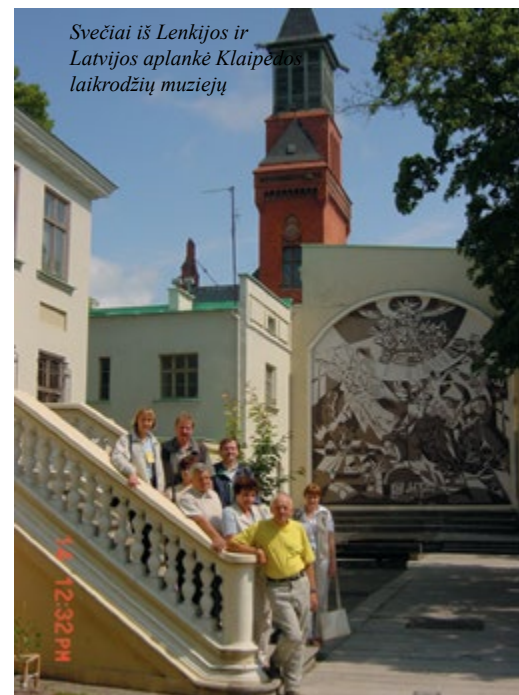

2003 7

Latvijas farmacininku dienas – 2003
īvyko liepas 25–26 d. Skrundas vietovē. Šīme renginyje dalyvavo apie 280 Latvijas vaistininku ir jū šeimū nariū, gausus būrys studentū, o taip pat svečiai iš Lietuvos, Estijos ir Lenkijos. Šios jau tradicinėmis tapusios vasaros dienos buvo įdomios ir suaugusiems ir vaikams. Čia buvo ir dainų, ir šokių, ir sportinių varžybų, ir atrakcionų, ir konkursų, ir, žinoma, kaitrus laužas. Aplankėme įdomias apylinkes, pamatėme vieno keistuoio iš malkų pastatytą pilį. Pabuvojame keramikos dirbinių sodyboje, pamatėme kaip auginami šitaki grybai ant juodaksnio kamieno... Neužmiršome ir farmacijos: diskutavome apie jos dabartį ir ateitį, aplankėme kaimo vaistinė.

2003 7 26

Svečiai iš Lenkijos ir Latvijos aplankė Klaipėdos laikrodžių muziejų

Skani žuvienė patiko Latvijos kolegoms

14

Buvo apdovanoti gražiausiai įrengtos palapinės šeimyninkai

Etnografinio ansamblio šokėja išjudino ir rimtąjį L. Akramą

Iškilmingas vėliavos pakėlimas...

FARMACIJOS DIENOS -2003 - KARKLĖJE
birželio 13–15 d.

Vaistininkas-kompozitorius P. Macas diriguoja atlikėjams

Kaitri laužo liepsna išvaikė ne tik uodus, bet ir skleidė romantišką nuotaiką...

TV žvaigždė R. Balanašienė siūlė paragauti kvapnios žuvienės ir homeopatijos bosui A. Popovui

Renginyje aktyviai dalyvavo LRG jaunatviškas kolektyvas, kurio siela yra L. Kuodienė (trečia iš kairės)

LFS planuoja organizuoti LFS narių išvyką į 64-ji Pasaulinį farmacijos mokslų ir praktikos kongresą, kuris įvyks Niurleano mieste (JAV). Tai bus unikali profesinės kvalifikacijos kėlimo galimybė. Tad pradėkime taupyti lėšas šiai kelionei ir ieškokime rėmėjų!

LFS valdyba

PHARMACY AND PHARMACEUTICAL SCIENCES WORLD CONGRESS 2004 64th CONGRESS OF FIP

4-9 September 2004 at the Hyatt Regency in New Orleans, USA